

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischel Fülöp könyv-
kereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet napon-
ként d. n. 4—5 óra közt.

Idő intéseendő a lap szellemi részére
vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischel Fülöp; könyv-
kereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik **NAGY-KANIZSÁN** hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — vt.
Félévre 6 korona (3 frt — vt.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.
Nyilatár példányra 10 krajcár.

Előfizetésnek, valamint a hirdetések-
re vonatkozó Fischel Fülöp könyv-
kereskedésében intéseendő.

Bérmunkások leveleit csak ismeret bese-
ből fogadjuk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, szeptember 1.

A világbéke riadója.

A nemes, emelkedett lelkeknek számai, ezrei gondolatoktól, tervektől izró agygyat, az emberiség haladásáért, boldogságáért melegen verő szívvél töprengtek évtizedeken át azon, hogy miként lehetne a föld színéről elűzni az emberirtó, vérrel táplálkozó szellemet, a háboru szellemét, és miként lehetne biztosítani a népek, nemzetek szellemi, erkölcsi fejlődésének egyik legfontosabb feltételét: a béke állandóságát. Hiába!

Ez időt még tetőtől talpig fegyverkezten állanak az európai nagyhatalmak. A fegyveres béke, az emberirtó találmányok, a hatalmas szuronyerő milliárdokat sajtol ki a munkában verejtékező milliók véréből, hogy kellő tekintélyes erővel nézhessenek egymással farkasszemet a nagyhatalmak.

Innen is, onnan is halljuk a feljajdulást, hogy az állig fölfegyverzett hatalom erőnövelésének sulya alatt már-már roskadozik a nép, pangának a nemzeti lét és haladás egyéb tényezői. A nemzetközi békeliga apostolai az emberi szellem és szív teljes erejével küzdöttek és küzdenek, hogy az ember magasabb rendeltetésének érvényesülését meggátoló és minden irányban végzetesen romboló hatású háboruk megszün-

jenek és az egész emberiség fölé az örök-béke gloria-fénye boruljon.

Ezt a nemes, szent törekvést azonban csak merész, szép álomnak kellett tartanunk, melyről azt hittük, hogy megvalósulása még a messze-jövő méhében rejtőzik. Az volt a véleménye mindenkinek, hogy ez a szép álom nagy politikai átalakulások nélkül lehetetlen; mert arra gondolni sem mert senki, hogy a lefegyverkezés, az örök-béke utáni törekvés szelleme hódító erővel hatolhasson be a trónok világába.

És ime: most megtörtént, amiről álmodni sem mertünk, hogy a leghatalmasabb trón világából tör elő az emberiség leglőnségebb riadója, a béke riadója. Annak a trónnak világából, ahol az európai nemzetek hite szerint az Európát folytonosan rettegésben tartó hódítási politika legmerészebb álmait rejtőznek a mostani béke fehér leple alatt.

Annak a lassan, szinte észrevétlenül, de ellenállhatatlan erővel hódító szellemnek fokozatos érvényesülését látjuk ebben, mely milliók lelkében ébresztette föl már az ember rendeltetésének fölemelő tudatát; mely a sokáig tévovázva keresett igaz világosság-nak sugarával átragyog a koronák hatalmat jelképező gyémántjain is, és a korona fölcent viselőjének lelkében is kigyul az uralkodói

legszentebb kötelesség fénye, a fejedelmi rendeltetés: a népek békés boldogítása.

Ennek a helyesen felfogott fejedelmi rendeltetésnek fénye gyuladt ki az oroszok cárijának lelkében és e fény sugárzott szét egész Európára abban a szózatban, mely Szent-Pétervárról a világbéke biztosítására hívja föl a nagyhatalmakat.

Hatalmas, csodás hódítása ez a humanizmus szellemének ott fenn, a legmagasabb helyen. Ez az epochális cári szózat már nem csupán szelíd, csendes, zajtalan töprengés, hanem valóságos riadója a világbékének, győzelmi kürtjelzése a mindeneket egyesítő humanizmus szellemének.

Ha Miklós cár emelkedett szellemre valló, nemes kezdeményezése mögött semmiféle politika nem lappang (amint hisszük is, hogy nem lappang) akkor ez a törekvés igazán monumentális záróköve lesz a tizenkilencedik századnak, melyet ugyis a humanizmus századának szoktunk nevezni. Erre a záróköre azután — ha a cári kezdeményezést siker koronázza — méltóan föl lehet tenni a huszadik század diadalmi lobogóját: a világbéke lobogóját. Ez a lobogó pedig okvetlenül elvezeti az egész emberiséget a valódi boldogság ígért földjére: a minden elválasztó falat leomlasztó

TÁRCA.

Az erdélyi szász nép-epikáról.

Írta: Dr. Tóth Sándor.

Egy kis nép Erdély közepén, melynek összetartása bámulaos, hanem elvei tarthatatlanok, Szászok nevezi magát, és a vidéket, mely csaknem kizárólag tulajdon, Szászöldnek. Ma már kivészésben van (a kétagaság elvétel fogva), s nemsokára önmagának kényszerül emléket állítani gyűlölt nemzetársai között.

Pedig költészetének sok az eredetisége. A szász falujára szorított, benépesítő csöndes háza körét jó barátokkal; telik minderre, — még szórakoztatóra is, s öröme megvan önmagában és csekély környezetében. Fonó-mulatózása, lakodalmi verszetei épügy vannak, mint nekünk, s meséi, régi, boszorkánytörténetei a magyar népköltés termekéit majd csaknem tulszárnyalják.

A szászok népköltészetete sok elűt vonással bír. Lírája nem gazdag, nem változatos, nem dallamos és nem meglepő. A szerelem örömei és szomorúságai ritkán, a válás, lemondás, panasz a szülők, ház és haza elvesztése fölött, helytelen pályaválasztás, a kedves halála, a didaxis ítéletei és némi alkalmiság képezik eszmekörét. Előretérőbb az epikája, mely egyik-másik alkotásban versenyre kel a skót-széki balladákkal. Meséi és balladái — a mint fonó dalaikat is — az ismerős dalnok vagy a vak szokta énekelni táncosok közt és lakodalmakon. Így folyhattak le

dramái előadásai szintén. (Ilyenek a lakodalmi „Rózsatánc” a „Fonó-dalok” és a „Királyének”, mint a „Halottak tánc” töredéke.) Németország-ból a fegyverekkel együtt áthozták a költészetet, — így vélik kednek („Siebenbürgisch-sächsische Volkslieder” M. Schuster) ők maguk, — java közmondásait, varázsszócsinait, rejtélyeket és anyák dédelgő dalait. Nem bírtak megválni tőlük, hozzájuk tapadtak, a alig tarhattak magukat azután elhagyottaknak új honukban, mikor benépesítették lakóhelyeiket. Természetesen a bevándorlás után sokat vesztett e költészet: az elbeszélők és dalosok nagy része elmaradt, az énekmondó vakok nem egyeztetették össze sorukat a vakmerő kalandorokéval, kik idegen vad, ismeretlen, nomád csordáktól taposott pusztákon vonultak végig. — Ez önézetes felfogása a szász tudós világnak a saját népe költészetéről.

Az őskori termékek közül nagyon kevések maradt fenn az emléke. Okul talán az vebelő, hogy a történeti vonatkozás teljesen hiányzik még a balladákban is. Az olyan költemény, mely a IX. század végén III. Lajos király győzelmeiről szól, a ritkaságok közé tartozik; a papi költészet és Walther von der Vogelweide epochális alkotásai pedig erősen politikai színezettek. Az új hazában epikai kezdetre nem akadhattak, s amit hoztak magukkal, az is kivészett vagy folytonos parafrázisnak nyitotta meg útját; különösen, mióta a külföldről újabb erők átvárogattak be s a módosítólag hatottak, vagy az új haza (székely és román) költészeté érezhető nyomokat hagyott epikai alkotásainkon.

Erdély bérci közt sok nevezetes és megrázó esemény ment végbe, s mégsem éleszthette föl a szászok epikáját, mert — nézetük szerint — idegen nemzetek közé élve s elnyomva, lehetetlen volt egy újabb költői stádiumba lépniük. Pedig ma is él emléke egyes szász hősöknek, a kik epikai cselekvényeket szolgáltathattak volna; ilyenek: Gau boszuja, a ki a viznakal Áradt fia volt, Kollink Bertalan vagy Peterfalvi Henniak lázadása stb., hanem a költészet nem ért rá tudomást szerzeni róluk. (Siebenbürgisch-sächs. Volkslieder, Schuster).

Ez a sorsa kisebb törzseknek, mikor nagyobb nép közé szorulnak.

Az Anjouk uralma ismeretlen a szász népéletben, a költészetem tud róluk; annál emlékezetesebbé vált azonban a török járom, melyről még ma is tud beszélni. A XV. századdal veszi kezdetét az epikai tudata s növekszik a fejedelmek korával, de a nyomozott szükség miatt ez időt sem teremthetett a költészet. A balladához meg hiányzott a nagyobb lendület. Legalább szép lírai maradványai vannak e korból: a haza és szülők elvesztése fölött való búsongás, vagy a XIII-ik századból: Az árva dala

Vagy fenmaradtak egyes vonatkozások a török háborúkra gyermekversikékben, főképp ismeretes madárhívogatásaikban:

Zajka!
Lalajka!
Fuss hamar a kőrtőfára,
Török kerít a határra!” stb.

általános emberszeretet, az általános testvériség boldogító világába.

Az orosz cár szózata, melyet Muravjev külügyminiszter császári parancsra a szentpétervári udvarnál igazolt valamennyi külföldi képviselővel közölt, így hangzik:

„A világ mostani általános helyzeténél fogva az általános béke fenntartása és a minden népre nehezedő mértéken túl való fegyverkezés lehető csökkentése az az ideál, melynek elérésére kellene, hogy irányuljon minden kormány törekvése.

Ő felsége, uram és császárom teljesen át van hatva ettől az emberi és némas érzéstől. A császári kormány, meg lévén róla győződve, hogy ez a magasabb cél megfelel minden hatalom legfontosabb érdekeinek és jogos óhajlásainak, a mostani pillanatot igen alkalmasnak tartja arra, hogy nemzetközi megvívás után megjelölje azokat a hathatós eszközöket, melyek a népeknek biztosíthatják a reális és tartós béke jótéteményeit és végül vehetnék a mostani fegyverkezés növekvő fejlesztésének. A legutóbb lefolyt harminc esztendőn randkívül megszilárdult a művelt népek öntudatában az általános béke óhajlása. A béke fenntartását jelölték ki a nemzetközi politika céljának. Az általános béke nevében kötötték egymással a nagy államok hatalmas szövetségeket, hogy a békét hathatósabban biztosíthassák, haderejüket eddig nem is sejtelt terjedelemben fejlesztették ki és ez a tevékenységüket meg mindig folytatják anélkül, hogy bármely áldozattól visszariadnának. Csak hogy emez áldozatok dacára sem sikerült még eddig, az óhajlta óhajtott pacifikáció jótékony eredményeit elérni.

Az emelkedő irányzatú pénzügyi terhek gyökerén erik a közjólétet, valamint a népek szellemi és anyagi erőit. A munka és a tőke túlnyomó nagy részükben elvonatnak természetes rendeltetésüktől és improduktív módon használatnak fel. Száz meg száz milliót fordítanak borzasztó romboló szerszámokra, melyek ma még a tudomány legújabb vívmányai, de holnap, valamely új fölfedezés következtében, tökéletesen értéküket veszítik. A nemzeti kultúra, a gazdasági haladás és a jólét megteremtése meg vannak bémítva, vagy gátolva vannak fejlődésükben. Minél jobban fokozzák az egyes

hatalmak fegyverkezésüket, annál kevésbé felelnek meg annak a célnak, amelyet a kormányok maguk elé tűztek. A gazdasági válságok nagy részükben a mértéken túl való fegyverkezésnek és annak a folytonos veszedelmek tulajdonitandók, mely a hadiszerek felhalmozásában rejlik. Korunk fegyveres békéje eképp nyomasztó teherre válik, amelyet a népek mind nehezebben és nehezebben tudnak elviselni. Nyilvánvaló tehát, hogy ha ez a helyzet tovább tart, elkerülhetetlenül ahhoz a katalizmához kell vezetője, amelynek megakadályozásán fáradoznak és a melynek borzalmai már előre bizonyítással töltöttek el minden emberi érzést. Véget vetni ennek a folytonos fegyverkezésnek és felelni az eszközöket ama veszedelmek elhárítására, amelyek az egész világot fenyegetik: ez a legfőbb kötelesség, a mely ma minden államra hárul.

Ő felsége, áthatva ezektől az érzelmeiktől, meg méltóztatott engem bizni, hogy valamennyi kormány, a melyeknek képviselői vannak az orosz udvarnál, javaslatba hozzam egy értekezlet összehívását, mely ezzel a komoly problémával foglalkoznék. Ez az értekezlet Isten segítségével kedvező előjel volna a kezdődő évszázadra nézve. Hatalmas gyűjtőpontjában egyesítené minden állam fáradozásait, amelyek ösztönlén törekusnek, hogy győzelemre segítsék az általános béke nagy eszméjét a rombolás és visszavonás elemén és egyúttal, éppen a méltanyosság és a jog alapelveinek ez egyetemes elismerése folytán, a mely alapelveken az államok bizossága és a népek jóléte nyugszik, megszilárdítaná az államok egyetértését.

A pellagra Magyarországon.

Midőn Erdélyben a pellagrának nevezett, súlyos természetű bőrbetegség fölleptének híre ment, a belügyi kormány a legszelebbkörü intézkedéseket rendelt el a ragadós betegség elfojtása, az egyszerű védekezés és a baj keletkezése okának földerítése tárgyában. Egyúttal a belügyminiszter kiküldötte dr. Niedermann Gyula miniszteri tanácsost, a lipótvárosi elmegyógyintézet igazgóját, dr. Konrád Jenő nagyszabóni állami elmegyógyintézet igazgatóját és dr. Farkas Jenő kir. közegészségügyi felügyelőt Olaszországba, a pellagra hazájába, tanulmányútra.

Nevezett szakterfűk nagyérdékű jelentésben számoltak be a miniszternek kiküldetésükről. Ezen

közérdekű jelentésből, melyet a belügyminiszter vármegyékhez is leküldött, közöljük az alábbi, a tanulmányút eredményét a betegség ellen való sikeres védekezést tartalmazó befejező részt:

Erdélyben és Olaszországban tett tiszta tanulmányútunk alkalmával szerzett tapasztalataink kétségtelemre tették előttünk azt, hogy a pellagra kedvezőtlen körülmények között igen súlyos csapással válhatik.

Magyarországon már egy évtized előtt dr. Takács Sándor Szatmármegyében, s dr. Major Antal az aldunai csángó telepítéséknél megállapították a pellagra előfordulását, s arról az orvosi irodalomban is említés tettek Nincsenek adataink arra nézve, hogy az ezt követő években a pellagra Magyarországon állandóan előfordult-e, egészen az elmúlt rendkívüli kedvezőtlen év után az év tavaszán megállapított súlyos eruptiójáig.

S bár valószínűnek tartjuk azt, hogy ez az utóbb észlelt igen súlyos pellagra epidemia mint ilyen, új dolog, ami az előző években nem mutatkozott, nem zárható ki annak valószínűsége elől, hogy szétszórtan az ország különböző részeiben a pellagra már hosszabb idő óta otthonos, de a figyelmelel elkerülte.

A pellagra tünetei ugyanis egyes esetekben olyan enyhék, és olyan kevéssé jellegzetesek, hogy a baj felismerése nem igen könnyű dolog akkor, ha a kórismerre hivatott orvos a pellagra előfordulásának lehetőségére nem is gondol: amint pl. Magyarországra nézve a zakkörök általánosan vallott nézete egészen a legutóbbi időkig az volt, hogy itt a pellagra egyáltalán nem jön elő.

Hasonló tapasztalatot magunknak is volt alkalmunk tenni.

Midőn velencei kiküldetésünk után hazajövet a stenjevici horvát országos teleboldat meglátogattuk, hogy ott és a horvát egészségügy vezetőjénél a pellagra nézve Horvátországban tett tapasztalatok iránt felvilágosítást szerezzünk, arról értesítették bennünket, hogy Horvátországban a pellagra egyáltalán nem fordult elő. Ez a meggyőződés nyujtja magyarázatát annak, hogy a jeles szakértő vezetőség alatt álló stenjevici elmegyógyintézet orvosai nem is tartották szükségesnek, — ép úgy, mint a hogy az elmúlt években mi sem gondoltunk arra, — hogy a pellagra tüneteit keressék, — holott nekünk az intézetben töltött rövid idő alatt sikerült két pellagra nagyon gyanus és egy egész kifejezetten pellagra elmebetegét találnunk, mely utóbbinál a pellagra kiütés florid állapotában volt jelen.

Mint hogy nagy szükség van arra, hogy ne csak az orvosok, de a közigazgatási hatóságok is a pellagra kérdésével tisztában legyenek, kívánatosnak véjük, hogy Nagyméltóságod ezen jelentésünket az illető közigazgatási hatóságokkal is közölni, s azokat a pellagra ügyének eber figyelem alatt való tartására le hívni méltosítsassék.

A pellagra ellen való sikeres küzdelemnek első

A reformáció adott a szászoknak életet. Ekkor terjedt el köztük a könyvvyanomás mestersége is, valamint behozták a „Király-ének”-mysteriumot, mely azonban már nem egészen népies termék. A reformáció új eszmékkel ismertette meg őket; azért meg is látszik, hogy produktív természetűök ki nem halt.

A XVIII. századdal kezdődik az utolsó periódus: a művelődés eszközei nagyon hátrányosak vannak a népköltés fejlődésének. A szász nép t. i. nem ismer külföldiséget, ur és paraszt közlékenyebbek, mint nálunk; azért sem uri kasztja, sem sötét gondolkodású pórsága nincs. Közös gépezetök, melyek néhány szerencsétlenül áradó álmódzó szellem a mozgatója.

A történelem tényezői azonban ez időtájt sem találunk visszahangra nála: bizonyíték ez arra, mennyire nem tud magasabb ítélő polcra emelkedni a szász még akkor se, ha nemzetiséggyűlölettel háttérbe szorítani módjában állott. A 48-as eseményekkel szemben legkiválóbb elárulja e természetét. Kossuth és Ausztria viszonyát ezenfelül kedélyesen fogja fel: fegyverrel tiltá t. i. honosait, mert kötelességévé tette a széke-lyeknek, hogy semmisítsék meg a szász nemzetet. Hanem ok dárdaival, ágyúval és fegyverrel törnek ellenük, hogy a császár előtt „vívát! vívát!” kiáltásra kényszeríthessék.

Három e sajta költemény később valószínűleg szász vezetőkől; mert a népköltésnek nincsenek ilyen hangjai. Megjegyzendő azonban, hogy a szabadságharc alakjai közül Bem becsületben állt minden szász előtt.

Ez időtől kezdve inkább csak utánzatokkal találkozunk vagy fordításokkal.

A könyvek nagyobb elterjedésével aztán a németektől vesznek át dalokat, áttelepítők a katonák, kézművesek. Bizonyítékul felhozhatjuk azt, hogy hoch-deutsch kísérletök is van, minő a „Kertészleány” című.

Azon túl szobákba szorul a szász népköltés, tudósok művelői trefa kedvéért, ritkán hivatásból is. Hanem a régi készletet: aradulokat, eskető vagy arabeszédeket, a Márton és János-papi verseket, bor- és táncdalokat s újví kősböjtöket ma is előveszi a nép, sőt esketési szertartásaik, főú mutatózásaik még mindig érdekesekek.

Legszébbek a balladás költeményeik. Az ismerős gyűjteményekben számba vehető mintegy tízenöt van: részben balladák, mint Molnár Jankó, Aranylilok, Gonosz napa; részben roman-cok, mint A kedves sirja, Az árva dala; és (balladás) regények, mint Temető, Ehes gyermek, A megmérgezett fu; vagy enyélő tartal-mak, mint a Választás. A paraszt és szolgálja, Lakodalom stb.

Mikor a költszetnek ez új alakjait bemutatjuk, önkénytelenül eszünkbe jutnak társaik: a székely, skót és román balladák. Amazoknak sajátosságai ismeretesekek, míg a román és szász elbeszélő művek újabb ösvényt jelölnek meg. A ballada tényezői közt szerepívőnek halottunk eddig az éghajlatot, az Erdély-rozsi epika — kiváltik e körből s megzavar szokatlanságával. Eddig a tragikus esemény-fejlesztés és megoldás szük-

marku elbánsra készte a költszetet művelőit: a szász és román ballada még a befejező rész kifejeését is kedveli. Eddig az „epikon” pár moxzanattal szolgálta le tartozását a ballada-költő-nek, a szász és román kivételesen, mintha csak kegyelmiséget árulna el, pedig csupa s-űkésből — szereti a helyzetváltatást, minék bizonyítéka az, hogy néha egy balladában nem is végzi el tárgyát, hanem átírja (paraphrasis) tovább a csupán új köntöst szab rá.

A száz ballada közel jár a románhoz és némiképen a székelyhez.

Ime:

Aragylilok.

Rajna-tájról megkérlette Király fia király lányát, Hét egész év várt erre, Nyolcadikou meg is nyerte.	Bélik a sirlalomba, Karóval szívet rontja. Akkor aztán lóra pattan, Törömbölethez fut lagottan.
--	--

„Édes anyám, anyámaszony!	„Sógor uram, sógor édes!”
Rajna földre jaj ne adjon.	Hoi hagyta el lölytvetérem?”
Megláttam a napvilágra,	„Rajna mentem hagytam én el,
Nem sokáig leszek lánya.”	„Borral él meg márcos lével.”

„Édes anyám, anyámaszony!	„Sógor uram, sógor édes!”
Rajna földre jaj ne adjon.	A ruhája mitől véres?”
Megláttam a gyászok holdban	„Kis gerliót, vadat löttöm,
Egy év alatt meglát holtan.	Vad gerliót sőt erdőben.”

„Édes anyám, anyámaszony!	„Sógor uram, sógor édes!”
Rajna földre jaj ne adjon.	„Vad gerliót — végig vérben.
Megláttam a csillagfényben,	Haj, nem az én lánytvetérem!”
Hosszan-száltán ömlék vérem.”	

Fehér karján megragadja, Zöld erdőn át vinni — hajja, Hol az erdő véghatára, Sépg sirlalom készen várja.	Rákúttát ott egy kardra, — Mégdültötök sőt hal-módra. „Polyasáttok nemem vért! Az se tiszta jóvá vétték.”
---	--

nélkülözhetetlen feltétele a baj kiterjedésének ismerete.

Ezért szükségesnek véljük, hogy a pellagrás betegek évente összeírassanak, s az összeírás ideje után felmerült esetek is az egész év folyamán jegyzékbe vétnessenek, a mint ez Olaszországban is megtörténik.

Az összeírásnak és a jegyzékbe felvételnek oly módon kell megtörténnie, hogy a feljegyzések a pellagra ellen való intézkedéseknél, s így a pellagrás betegek segélyezésénél is alapul szolgáljanak. Ezért szükséges, hogy minden betegnek neve, nacionalitása, valamint az is felvétsék, hogy nála a megbetegedés mint recidiva mutatkozik-e.

A pellagra tünetei tavasszal mutatkoznak, az év előrehaladottabb szakában a táplálkozási viszonyok megjavulása mellett rendszerint annyira visszajelölődnek, hogy sok esetben a betegség felismerése igen nehéz. Ez a körülmény, valamint az, hogy a mezei munkások, kik a pellagrának legjobban ki vannak téve, nyáron ide-oda vándorolnak, szükségessé teszi, hogy az évenkénti összeírás a tavasz közepén, április hónapban, esetleg május 15-ig történjen meg és mely tiszteltetl kerjük Nagyméltóságodat, hogy a jövő év áprili hónapban az ország azon vidékein, a hol a földmivelők lakosságát terjedtetik, a pellagrás betegek összeírását elrendelni, valamint az orvosokat a később esetleg tudomásukra jövő pellagra eseteknek a hatóságoknál való bejelentésére kötelezni méltóztatassék.

Az így nyerendő adatok fognak utmutatásul szolgálni a további teendőkre nézve.

Még az esetben is, ha azok a körülmények, a melyek a folyó év tavaszán jelentkezett súlyos pellagra epidémiát létrehoztak, a jövő évben már nem mutatkoznak az, az ez évi nagy kiterjedésű pellagra epidemia utókövetkezmenyei aligha fognak elmaradni, minthogy azok, akiknél a pellagra kifejlődött, még valamivel megjavult táplálkozási viszonyok mellett is hajlamosak a visszaesésre.

Ezért már idejekorán kívánatos volna az intézkedések megtétele, hogy a jövő tavasszal előreláthatólag megbetegedő pellagrás betegek a szükséges gyógykezelésben részesülhessenek, sily módon a baj súlyosbodása megelőztessek.

A pellagra gyógyítását a legfontosabb tényező a betegeknek a tengerivel való táplálkozási elterelése és egészséges tápszerekkel való ellátása. Mindenféle tekintetben kívánatos, hogy azok

a betegek, a kiknek nincs multhatlanul szükségük a kórházi ápolásra, otthonukban maradjanak, s ott részbenüljenek gyógykezelésben.

Minthogy a gyógykezelés költségeinek viselése viszonyaink között a magánjótékonyagsággal nem igen várható — a pellagra nagy jelentőségére való tekintettel, tiszteltetés nézetünk szerint teljesen indokolt volna, ezeknek az állampénztár- és illetőleg megfelelő, állami kezelés alatt álló alapokból való ellátása, annyival is inkább, mert ezen, a betegség kezdeti szakában alkalmazásba vehető intézkedések elmulasztása a pellagrából származó elmebetegségek nagymérvű megszaporodása utján az állampénztárra róna később rendkívül súlyos terheket.

Oly községekben, hol az összeírt pellagrás betegek száma nem nagy, azok gyógykezelése legcélszerűbben élelmi szerek kiosztása utján volna lehető. Felölt pellagrások számára buzakenyér, burgonya, bab és szalonna, gyermekek számára ezeken kívül még tej, tojás és turó kiosztására volna szükség. Oly községekben pedig, a hol az összeírt pellagrás betegek száma 30-40-nél magasabb, célszerű lenne tápintézetek felállítása, a melyek ily esetben gazdaságosan kezelhetők, s azon előnnyel járnak, hogy a pellagrás betegek számára jobban emészthető, főtt ételeket szolgáltatnának.

Az ily táp-erkiosztások és tápintézetek helyi bizottságok felügyelete és orvosi ellenőrzés alá lennének helyezendők.

Azokat a pellagrás betegeket, a kik a baj előrehaladottabb volta, vagy egyéb körülmények miatt otthonukban nem apóthatók, a kórházakban kell elhelyezni. Ennek megkönnyítése érdekében kívánatos volna a pellagrás betegek ápolási díjainak behajtására nézve a bujakórosok, trachomások, elmebeteg és a dlönökre nézve fennálló határozmányokat kiterjeszteni, minthogy a pellagra a legszegényebb községek lakossága között fordul elő, s így a községek nézve a pellagrás betegek gyógykezelése elviselhetetlen teher lenne.

Egyelőre nem látjuk szükségnek azt, hogy a magánoveneteli pellagrosariumhoz hasonló külön intézetek felállítását indítványozzuk; de ha a pellagra az országban nagy intenzitással állandóan otthonos maradna, ily nemű intézetek létesítése a melyekben a pellagrás betegek olcsón ápolhatók, indokoltá válnék.

Az elmebeteg pellagrások csak az elmegyógy-

intézetekben helyezhetők el. Erre vonatkozólag el nem mulaszthatjuk Nagyméltóságod magas figyelmét felhívni arra, hogy a pellagra folytán az elmebetegek számának jelentékeny emelkedése várható, akiknek elhelyezéséről előre kell gondoskodni, az elmegyógyintézetek férő helyeinek számolása által. Különösen a pellagra által megfertőzött vidékek közelében levő nagysebenti elmegyógyintézet meg kiépítetlen oldal szárnyainak elkészítésével 50—100 000 forint költséggel kétszáz elmebeteg számára volna férőhely nyerhető.

A létesítendő colonialis elmegyógyintézetnek szintén nagy szerepe lesz a pellagrás elmebeteg gyógykezelésében, minthogy ezek éppen a földmivelő osztályból kerülnek ki.

A most felsorolt intézkedéseknél, a melyek a pellagrának megbetegedettek gyógykezelése érdekében szükségesek, még nagyobb jelentőségűek azok, a melyek a pellagra fellépének megelőzésére hivatják.

A pellagra fellépése közgazdasági viszonyokkal függ össze. Ott mutatkozik, a hol a lakosság tápszere legfőképpen a tengeriől kerül ki, s különösen a hol a nép még e mellett szükségét szenved.

Ha sikerül elterelni a földmivelő munkát a tengerből való táplálkozásiól, ha sikerül rá szoktatni és képessé tenni arra, hogy az egész éven át jobban táplálkozzék, s húst is fogyasztson, akkor a pellagra minden további intézkedés nélkül megszűnik.

Jól ismerjük a feladat nehézségét, de mert a Nagyméltóságod rendeleteiből tett utunk alkalmával láthattuk azt a pusztítást, melyet a pellagra Olaszországban a földmivelők lakosság között véghez visz, kötelességünknek érezzük Nagyméltóságod előtt feltárni a kérdés minden oldalát annyival inkább, mert jó tudjuk azt is, hogy Nagyméltóságod előtt a feladat nem visszariadótt akkor, a mikor annak megoldásául fűg országunk földmivelő lakossága egy részének az elpusztulástól való megmentése.

A város házából.

Nagy-Kanizsa város augusztus hó 27-én tartott közgyűlésén összesen 38 városi képviselő jelent meg, mindamellett a tárgysorozaton levő ügyeket ig-n alapon megvitatták.

A napirend előtt Váczay Zsigmond előző polgármester kegyeltteljesen mezenyitkozott a legutóbbi ühált. Nusser József, Berán M. rion, Ledojszky Ármán és dr. Szukits Nándor városi képviselők elhunytáról és indítványára a közgyűlés az elhunytak emlékeit jegyzőkönyvileg megörökítette.

Felolvasásra került a vallás- és közoktatásügyi miniszter által leküldött szerződési tervezet, a közlelyi elemi iskolák állami kezelésébe vétete tárgyában, nemkülönböben a városi tanács által kidolgozott és a közgyűlésnek elfogadásra ajánlott szerződési tervezet, mely utóbbi anyilyban ter el a miniszteri tervezettől, hogy a fűtés, állandó tisztogató- és berendezésről, mit a miniszterium a város kötelességének akar meghagyni, a kincstár gondoskodik.

Éperjesy Sándor v. képviselő úgy találja, hogy a magas miniszterium egyik-másik városnak előnyösebb feltételek mellett államosítja az iskolákat, mint nekünk, mert is kívánatosnak tartja, hogy a városi tanács által előterjesztett szerződési tervezet oly irányban módosítsassék, hogy az iskolák fejlesztése által megkívánt építkezéseket a kincstár teljesítse, miglen a város csak a telek ingyen adására köteleztesse. — Noha a városi képviselők mindegyike belatta a felszólalás indokolt voltát, a többség azon szempontból, hogy az államosítás újabb alkudozások által ne késleltessék, változatlanul elfogadta a tanács által előterjesztett szerződési tervezetet.

A belügyminiszterium leiratát, melylyel Nagy-Kanizsa város 1898. évi képviseleti költségvetési jóváhagyja, a közgyűlés tudomásul vette. — Váro-unk költségvetése felebbesedé folytán került a belügyminiszteriumhoz. Oroszgedry Gyula és társai v. képviselők a városi tisztviselőknél meg azavarott fizetési pótlék miatt megfélebbeztek annak idején a városi költségvetést elfogadó közgyűlési határozatot. Pihál Ferenc v. képviselő a felsőbb hatóság indokolása által indítatva érni magat a városi tisztviselők fizetését szabályozó rendelet elkészítését sürgetni, hogy a fizetések véglegesen szabályozva legyenek.

A skót balladák hangja szólal meg e költőmennyben. Látják, mennyire járják be a népmondát a világot. Reszben a Rajna vidékére van átterve a cselekmény színtere, mert amarról a földről aligha volt sejtelve a szásznak; hanem e helyi vonatkozás is szerfölött gyenge, hogy szinte elvész. Menete drámaibb az előbbinél: szásznavu s éppen csak a leány csengésénél részletező. Mindenesetre legzesebb alkotása a szász epikának, s bennünket azért is érdekel, mert a székely népballadák erjét minden sorában érezteti. A népies motívumok: a betes szám, a hármassal ismétlés, az esengést követő szivtelenség, a a közbeeső részek elhallgatása, az erdei sir stb. mind ismerősök és mégis megvan bennök az újság varázsa, meg a befejező sorok egészen új fordulatot lépnek meg: érijük a boszu sajátzertü módját, az eleven megöltést „öld hal-módrá”.

A balladák regeképek az anya szivtelenségéről szólnak: az egyik, hogy leányát sirba vitte; a másik, hogy fiát éhen halatta, s a harmadik, hogy kis gyermekét megmérgezte.

A románcok közt figyelemre méltó:

A kedves sirja.

Egykor az ablakból	Mi áll az oldalánál? —
Két rózsát elhajlalt	Két árva fecke busan;
Kedvesemet találtam,	Musoktot tart az egyik,
S meghalt szegény legottan,	A másik gyöngy szegfűt,
Hová tomettél őt el? —	S mi bugyyan tőle lábat? —
Nagyapja sirja mellé!	Hívós torras viszével!
Mi törtött drága hantján? —	Az én két ágra hajlik!
Törvs meg rózsán bokra.	Ez két malomkövet hajt!
Mi áll fejtől szegénynek?	Egyik musoktot őrlő,
Arany-ákos fűrészt.	A másik gyöngy szegfűt;
Mi van elmondva rajta? —	Amast édesre őrlő.
A legihőbb köztünk!	Emest még édesebbre.

E románk igaz tükre a szász világnézetnek: ily hangokat hallat valóban a szász leány, mikor a fájdalom eltölti szivét vagy átváltozban időző kedvese után elméng. A kedves sirján törvis és rózsabokor van fölterve: amaz a megverezt sziv s emez a drága emlék jelképe. Fejfáján két bus fecke ül: az egyik a gyászvirágot tartja feléje,

a másik pedig az állandóságot. Mikor a hant alján loesogó vízhabok ekapdosnak a virágokat, két ma-mok jobbról-balról felfojja és megörli: megörli pedig mind a kettő édesre, miutha a kedves halottak porai vegyültek volna közbe. Az átváltozásnak ez új tana együgyű formájával is megérdemli elismerésünket.

Az idézett példák nagyjából bizonyítják, hogy a szász népköltés kiválólag kedveli az életkép-t; mert egyteleny mozzanatot is elégségesnek tart a feldolgozásra. A részletezést nem alkalmazza tehát, és nem a kifeszítet: a legegyszerűbb toll rajzhoz hasonlítanak az alkotásai; s a merez vonásokat mindig érezteti, de kényelme-utándolozásra, szines konst-adásra stb. nem érkezik. Ellenlábása a románnak, a ki a természet szépegein gyakor a elmereng, tehát fogékonyabb is az apróság és szinesítés iránt. A szásznak családiasága nagy a ezért szük a köre; a romának messze-zállnak vágyai s ezért kaland-kedvelő a képzelme s éppen nem alkalmazkodik a ház korlátaihoz, sőt csupán a bércet köst éri jól magát.

A szász életképben nem található fel a fris eség és ujság színe, mit a román balladákban, hol viszont gyakoriak a modera remisz-cenciák.

A szász paraszt erősen ragaszkodik hagyományaihoz, a haladás újat nem keresi; de a mit megszokott, abban kitartó, fardhatatlan és féltékeny. E természeté magyarázza meg tehát, hogy miért tapad annyira ismeretes alakjaihoz az emléke, s miért nem hatol tul az egyszerű variációk körén. Minden epikai alkotása e körbe vonható, tárgyai mind kisebb családi képek; de egy tagadhatatlan: hogy természeté — legalább román szomazédjajhoz képest — balladásabb.

A vig tárgy elbeszélések is e népsajátágnak tanujelei. Benuők a cselekvény szintén nem kerülek ugyan ki, hanem párbeszédes folyamatauk egy új hangot szólaltat meg: az enyel-géséit.

Németh Ignác. A városi elemi iskolák igazgatójának özevegye *kegydíjat kérvényez* a várostól. Tekintettel arra, hogy az özevegy nyugdíjat és gyermekeikéit nevelési-pótlékot élvez, a pénzügyi bizottság nem javasolja a kegydíj megadását. A közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslatát magáévá tette.

A v. tanács javaslatát, hogy az 1897. évi *gyámpénztári* számadás megvizsgálásakor *felmerült* *napidíjak* a v. gyámpénztár tartalékalapjából utaltassanak ki, a közgyűlés elfogadta.

A földmívelésügyi miniszter a szőlők gondozására szükséges szénkének könnyebb és olcsóbb beszerezhetése végett Nagy-Kanizsán is ohajtana *szénkénegraktárt* létesíteni, amennyiben a városi hatóság a raktár kezelését magára vállalná. A városi tanács a közgyűlés közzájárásával felterjeszti a miniszterhez azon módokat, melyek mellett a szénkénegraktár létesítését városunkban keresztül vihetőnek tartja.

Vizeki Tallián Ede már 1872-ben 1000 *frtos alapítványt* tett a helybeli polg. iskola tanulói javára, melynek eddig azonban csak 6%, kamattal fizette. Most lefizette az alapítási összeget. — Az erről szóló alapító levél felolvasatván, a közgyűlés által jóváhagyott.

Ország István, a Szt-János egyház volt dékánja felebevezett a közgyűléshez a városi tanács azon végzése ellen, mely vel őt állásától elmozdította. — A felolvasásra került vizsgálati iratok meghallgatása után, a közgyűlés a városi tanács intézkedését egyhangulag helybenhagyta.

Horváth Deák Tereziával a Koronaherceg-utczában levő kert-telek bérbéradása tárgyában kötött szerződést a közgyűlés helybenhagyta.

Több vidéki humanus, illetve kulturális egyesület *kérvényei* a város kedvezően anyagi helyzeténél fogva, kedvező elintézésben nem részesülhettek.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Dr. *Ruzsicska* Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő aug. 28-ikán Nagy-Kanizsán időzött a 27-iki városi közgyűlésen tárgyalta községi elemi iskolai államosítás ügyében.

— **Művészet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Tukács* Gyulát és *Hölzky* Sandort a sümei állami árszínház végleges rendes tanáraivá XI. sz. oszt. 2-ik tokozatába, *Cunya* Sandort helyettes tanárrá nevezte ki.

— **Athletizmus.** A m. kir. pénzügyminiszter *Fuchs* Ede ujaradi adóhivatali elnört hasonló minőségben a sümei adóhivatalhoz áthelyezte.

— **Sterneck Zsigmond sikere.** A mi kedves gondnoka-művésznök: *Sterneck* Zsigmond a fűrdő évad alatt Daruvárot és Lipikben aratott babérokat. Hangversenyéről az „Agrar Zeitung” a következő tudósítással számol be: „A bel és külföldön egyaránt ismert gondnoka és zongora-művész, *Sterneck* Zsigmond — ami nekünk írjak — a daruvári gyógyteremben hangversenyt adott, melyet nagy, előkelő, műértő közönség hallgatott meg. Ugy a magas színvonalon tartott műsort, valamint a hangversenyző kiválóan szép szerzeményeit lelkes tüntetéssel fogadták. Továbbá Lipikből értesülünk, hogy 6 leisege születésnapja alkalmából tartott ünnepséghez hozzájárult a mi szeretett művésznöknek: *Sterneck* Zsigmondnak szép ünnepi hangversenye is, aki az 6 mélyezésű, művészi játékával az itteni közönséget olyan lelkesedésre ragadta, hogy többször ismétlésre és ráadásra játszania kellett. A szíves fogadtatás lelkesítette bizonyára a művészt, hogy a hálás közönség tetesze az 6 művészi játékával az elragadtatásig fokozza. — A hangversenyen közreműködött a filharmoniai hangversenyekből ismert pianoművésznő: *Tolnayné* (Pécseről) s mint méltó partnerje *Sterneck*nek, szintén aratta a megérdemelt tapsokat. — *Sterneck* Zsigmond a nyaralásból már visszaérkezett városunkba és szeptember elején megkezdte, illetőleg folytatni fogja a zenetanítást.

— **Inkolázseki ülés.** A nagykanizsai iskolások aug 30-ikán ülést tartott. *Eperjesy* Sándor, iskolázseki elnök az ülés megnyitása után mélyen megható szavakban emékezett meg dr. *Szukits* Nándor orvos, a községi iskolázseki buzgó tagjának elhunytáról s végül indítványozta, hogy az iskolázseki fajtalmat és részvétét jegyzőkönyvben örökítse meg s erről az

elhunyt özevegyét is értesítse. — Ezután áttértek a napirendre. Az elnök jelentette, hogy a kormánytól a négyezer forin: államosítási leérkezett, azt szabályszerű nyugtárvány mellett már föl is vette és a város pénztárába beszolgáltatotta. — Felolvasták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium leírását, melyely *Farkas* Vilma közs. iskolai tanítónőt további egy évre megbízta a polgári leányiskolánál a tornaszak-tanításával. — Az iskolázseki már egy előző ülésből fölhitva a községi iskola tanítótestületét, hogy a tanítók elhelyezését illetőleg terjeszsen javaslatot az iskolázseki elé. A tanítótestület heterjesztett javaslatát az iskolázseki oly módosítással fogadta el, hogy *Kovácsné Csillag* Ilona tanítónőt az Eötvös-terti leányosztályhoz, innen *Mantuano* Janka tanítónőt pedig a Teleky-ncei I. leányosztályhoz helyezte át. — Az iskolázseki elhatározta, hogy a dr. *Szukits* Nándor halálával megüresedett tsgági hely melőbbi betöltése tárgyában megkeresi a városi tanácsot. — A VI. VII. kerületi (kiskanizsai) iskolázseki tagokat meghívta, hogy a beiratások szigorú fogantatását ellenőrizzék. — VI. és VII. kerületi iskolákhoz vezetőtanítónővá *Szabó* Lelvánt tanítót választotta meg nagy szavazattöbbséggel. — Ezzel kapcsolatosan az elnök indítványozta, hogy — mivel a megválasztott vezető-tanítót az egyes osztályok látogatása idején helyettesíteni kell, keressék meg a városi tanács, hogy a helyettesül alkalmazandó kiskanizsai kantor megválasztási tárgyában halldékáltnál intézkedjék. — Az ülés végén *Falcs* Lajos, az iskolázseki ügybuzgó gondnok, az eddigi bizalmat megköszönve, állásáról lemondott. Elhatározását nem okolta meg, de határozatlan kijelentette, hogy elhatározása megmáshatatlán. A lemondás az iskolázseki konstitúciót kellett s az érdemleges intézkedést a jövő nyúlésig elhalasztotta.

— **Helyettes plébánosunk kilépése.** A szentferenciek nagykanizsai házának főnökét *Weber Vincét*, ki egyuttal adminisztrator is a nagykanizsai plébániának, — *Hornig* Károly báró veszprémi megyéspüspök fölvette egyházmegyéjébe, A szerzetből azonban — nehogy rögtöni távozása esetleg zavart okozzon — csak egy év múlva fog kilépni.

— **Temetések.** A mély megilletődés, gyásznapja volt városunkban vasárnap. Két koporsót kísért a közönség osztatlan részvéte, keizser haladt végig az impozáns, hosszú menet a Kazinczy-utczán ki a temetőig. — *Ledofszky* Armin a Weiss és Ledofszky cég derék főnökét délelőtt kilenc óraker temették el Nador-utcai lakásáról. A gyászháznál több intézet, testület és egyesület jelent meg, hogy megadják az elhunytak az őt megillető végültséget. A koporsót a mélyen sajított család zokogó tagjai állottak körül és könnyelabadt minden szem a mérhetetlen fájdalom láttán. A boldogult éreinyét ez hasznos tevékenységét dr. *Neumann* Ede fő-rabbí megható gyászbeszédben méltatta. *Ledofszky* Armin nemesszívűségét legjobban jellemezték saját a kalmozottjainak könnyei. Ők a legjobb főnököt, második apjukat vesztettek el benne és a mai reggel, sivar világban ép a kereskedők között az ilyen alakok kivésőben vannak. A koporsóra az Osztr. magyar bank fiókján kívül még az üzlet-személyzet tett koszorút, a következők pedig póoltak ezt a jótékony adományokkal: *Ledofszky* Ernő azonnali kiosztásra 50 frt, *Ledofszky* Lajos azonnali kiosztásra 10 frt, *Pollák* Kázmér 20 frt, *Pollák* Fülöp 5 frt, *Friedländer* Miksa 5 frt, dr. *Rothschild* Samu és neje 10 frt, *Kohn* Emil és neje 5 frt, *Blumenschein* Vilmos és neje 5 frt, dr. *Pollák* Ernő 2 frt, *Miczky* Henrik és neje 5 frt, *Rosenfeld* Alajos és neje 5 frt, *Rosenfeld* Sándor 5 frt, *Kereskedelmi* és Iparbank 10 frt, összesen 137 frt. *Szukits* Nándor drt d. u. 5 óraker kísérték el utolsó útjára. A nagy emberbarátot, a bőkezű jótévtő városunk minden osztályának osztatlan részvéte kísérete és mélyen vele érzett a gyászaborult hitvessel, ki egyetlen osztályosát vesztette el: mindepet. Szomorú magányná lett a boldog családi tűzhely, melyet az emlékezet képei töltenek csak be, hogy jobban érezze az egyedüllet marcangolásait. — Temetésen szintén számtalan egyesület vonult ki, azonkívül az orvosi kar teljes számban és az izr. iskolák itthon levő pövendékei a tanárok és tanítók vezetése alatt.

A gyászháznál *Neumann* Ede dr. fő-rabbí nagy-szabású beszédet mondott, künne a siral *Sajószky* Károly dr. a legjobb, legőzöntebb kollegától vitt búcsút kártársai nevében. *Bun* Samu az izr. isk. igazgatója pedig a munkásságában fáradszatlan és tevékeny iskolázseki elnöknek mondott „Isten veled”-et. A részvét külső nyilvánulása — dacára hogy mindkét család a koszorúk mel-lőzését kérte, itt is csak részben maradt el, amennyiben az orvosi kar, a Belus család és *Billisics* család díszes koszorút küldtek. Koszorúpótló adományok a következők voltak: dr. *Szukits* Nándorné azonnali kiosztásra 50 frt, *Löwy* Adolf és neje 10 frt, *Deutsch* G. Sándorné 10 frt, *Sándor* Gusztáv 5 frt, *Löwinger* Ignác 10 frt, *Stern* I. Mór és neje 10 frt, *Stern* Sándor és neje 10 frt, *Löwinger* Lajos és neje 10 frt, *Schwarzenberg* Ignác és családja 5 frt, *Rosenberg* Richard és neje 5 frt, dr. *Rothschild* Jakab és neje 5 frt, *Reintz* József és neje 3 frt, *Deutsch* Isidor és neje 10 frt, *Széphegy* Sándor és neje 10 frt, dr. *Réti* Ede és neje 5 frt, *Fischer* Leonore 5 frt, *Singer* Samu 3 frt, *Szukits* Zsigmond és neje 20 frt, *Kohn* Jacques és neje 3 frt, *Berkes* Szabina 5 frt, *Blumenschein* Vilmos és neje 5 frt, dr. *Rauch* Zsigmond 5 frt, összesen 294 frt. A két megkeült szivnek legyen edes az örök nyugalma, a gyászaborult hozzátartozók leljenek vigaszt a mindenható akaratában és a közönség részvéteben enyhület.

— **Dunántúli rabbi-gyűlés.** A dunántúli rabbi m. szerdán gyűlést tartottak Szekesfehérvárott. A szép számmal megjelent rabbi délelőtt az izraelita templomba gyűlétek össze, hol megjelent a v. előjáróság és a képviselő-testület is. *Steinhercz* Jakab dr. szekesfehérvári fő-rabbí, délelőtt fél tíz óraker tartotta az istentiszteletet és szép beszédben üdvözölte társait. Ezután értekezletre gyűlétek össze az iskolázseki nagytermében. Az elnöki székét *Schnitzer* Armin dr. fő-rabbí foglalta el, a lelnök *Steinhercz* Jakab szekesfehérvári, jegyzők: dr. *Klein* Armin veszprémi és *Löwy* Ferenc nagyatádi fő-rabbí voltak. Az ülés megnyitása után dr. *Bernatein* Béla szombathelyi fő-rabbí tartott igen érdekes értekezletet, hogy a hitoktatás tanterve a ország minden intézetre vonatkozzék. Továbbá igen kívánatosnak tartja egy országos nyugdíjintézet létesítését, melyhez a gyűlés hozzá is járult. Értekezést tartott általános érdeklődés mellett *Steinhercz* Jakab „Irányelvek a zsidó-törvényt tanításáról.” Ezután bizottság alakult meg, mely hivatva lesz a héber imák mellett magyar imák megírásáról gondoskodni. Ezen bizottság tagjai lettek: dr. *Neumann* Ede nagykanizsai, dr. *Klein* Armin veszprémi és dr. *Löwy* Ferenc nagyatádi fő-rabbí. A gyűlés egyik legfőbb célja az volt — hogy propagandát fognak kibocsátani egy országos rabbi szövetséget létesítésére. Ennek keresztülvételére az előkészítő bizottság is meg-alakult.

— **Uj honvédkaszárványak.** A helybeli 20. honvéd-nyalozezred Kőrmend nagyközségben állomásozó 3. zászlóalja aug. elején vonult be szép új kaszárnyájába. Kőrmend nagy áldozatok árán emelte az új kaszárnyát, mely a vidéki kisebb városokban párját ritkítja. — Az ottani képviselőtestület elhatározta, hogy az új lakmányát *József* *Agost* főherceg után nevezi el és kérvény-nyel járult a főherceg elé, hogy az elevenezéshez a legmagasabb engedélyt kioszközzölje s midőn az engedély julius közepé táján megérkezett, a képviselőtestület ennek örömeire elhatározta, hogy diszlokómát rendez a zászlóalj tisztikarának tisztelése s egyben megvendégeli a 400 főlől álló legénységet. A si-ordult diszlokómát alkalmával Kőrmend közönsége és a 20. honvéd-nyalozezred 3. zászlóaljának tisztikára táviratban mondta köszönetet *József* *Agost* főhercegnek és hódolat-telejes üdvözlöleteket küldtek, melyre még aznap a következő sürgönyválasz érkezett:

„A város közönségének

Kőrmenden.

Fogadják ugy önök, mint a 20. honvéd-nyalozezred tisztikára legbensőbb köszönetemet szíves üdvözölő táviratukért.

József *Agost* főherceg.”

— **Orvosválasztás** Az Almó-Domboruban megüresedett községi orvosi állást mult hó 25-én választás útján töltötték be. Két pályamű közül *Fodor* Gyula Pál dr. nyerte el az állást. *Fodor* dr. nemrég még a 20. honvéd-nyalozezred helybeli állomásozó zászlóaljánál volt szedőorvos, de nyug-

dijastala magát. Szimpatikus egyéniségével igen sok jóbarátot szerzett magának városunkban, új otthonában sem egészen ismeretlen ő és így bizonyítván igen rövid idő alatt az ottani egész vidék megkedveli őt.

— **Lévesény.** A pécsi 8-ik honvédszázad *Keszthelyen* állomásozó II-ik osztálya f. hó 11-én d. u. 3 órakor a páhoki gyakorlóteréren lövésnyt rendez. Versényszámok: 1. Sikverseny tiszti saját lovakon 1800 m. 2. Akadályverseny tiszti szolgálati lovakon 3200 m. 3. Vadászverseny huszárak számára circa 4000 méter. 4. Akadályverseny tiszti saját lovakon 3200 m. 5. Vadászverseny altisztek számára 4000 méter. 6. Akadályverseny tiszti szolgálati lovakon 4000 m.

— **Elítelt káplán.** *Jurák* Zvoimir! Olvasóink előtt a törvényszéki rovatból ismerős már a név, gyakran foglalkoztunk vele. A szentek és a néppárt nagyobb dicőségére olyan dolgokat követett el ez a neves ur, amiért az ügyészséggel gyűlt meg a baja. Kipróbált zászlós bajnoka a néppárti eszméknek, felavatott korcsmai szónok, de az ily helyen hangoztatott eszméket nem állította az ur szolgálja bevinni az egyház falai közé, messze tul a tőhajón, az oltárig. Innen ócsárolta aljas szavakkal mindazt és mindazokat, kik nem szegődtek az ő sötét eszméinek a zászlója alá. A helybeli törvényszék vallás és annak szabad gyakorlata elleni izgatás vétségért helyezte vád alá, de a végtárgyaláson *felmentették.* A pécsi kir. tábla két havi államfogházra és 200 forint pénzbüntetésre ítélte, a kir. kuria ezt is kevésnek tartotta és *Jurák* Zvoimirt *nyolcz havi államfogházra* ítélte el. Büntetését aug. hó 24-én a szegedi csillag-börtönben már meg is kezdte.

— **Mozsavart betörés.** Óriási izgalmat keltett a városban vasárnap délután az a hír, hogy betörték az adóhivatalba, amelyet azonban *Molnár* Vendel hivataloszoának akaratán kívül idejekorán sikerült megfogólni. A vakmerő betörést fenyves nappal követték el, de a tolvaj számításában egy kis hiba esett, a mi merész vállalkozását dugába döntötte. — Előre jól megfontoltan követte el a betörést, egész természetesen, a legfigyelmesebb hely ismerettel fogott munkájához a betörő: egy foglalkozás nélküli bogárnagy. Az eset részletei a következők: A betörés vasárnap délután történt, mikor sem az adóhivatalban sem a postán nincsen hivatalos óra. A betörő még a délelőtti folyamán elhelyezkedett az adóhivatal folyosóján a kályhalyukban és a hivatal végeztével rája zárták a külső nagy vasajtót, s anélkül, hogy bárki is sejtette volna, hogy mi készül most majd a szobákban. A betörő az elért eredmény után itélve, azonnal munkához látogatott. Kabátját, cipőjét a kályhalyukban hagyta, de ennek az ajtaját álkulcsal nyitotta fel, aztán maga után újabb bejárta beül. A második szobába nyílik a pénztár-szoba jól elzárt, keresztvasakkal ellátott nagy ajtaja. Ide ügykezett. Az erős vaspántot és a nagy lakatot tartó vastag horgos szegyet kellett előbb átvágnia, hogy a külső akadályokat elhárítsa. A négy öt ujjnyi vastag horgos szegyet már majdnem teljesen átfészeszte, mikor a külső folyosóra pattogott a zárban a kulcs. *Molnár* Vendel hivataloszoa a delutáni postát akarta a hivatalba vinni. Egész gyanútlanul nyitotta fel az ajtót, de a hogy a kályhalyuk előtt elhaladt, feltűnt előtte, hogy az nincs rendesen elzárva, holott ahhoz már hónapok óta nem nyúlt senki. Feltárta az ajtót és csak akkor ámul el igazán, mikor a különös ruhadaralokat ott meglátta. *Molnár* kisetett, hogy a posta folyosóról néhány ott álló más hivataloszlóat segítségére hívjon, mert nagyon rosszat gyanított. A megrémült ember ezzel fordul feléjük: „*Jöjjetek, baj van a hivatalban.*” Gyorsan felnyitották az ajtót és aminet beleptek, látták, hogy egy ingujjra vetkőzött mezitlábba alacsony alak sebbel-lábbal szalad végig a hivatal három szobáján. Egyikük utána ugrott, de a betörőt nem találta. Az utolsó szoba legzselő ablaka tárva állott, azon ugrott ki a vakmerő. Az utcán szintén figyelmessé lettek néhányan erre a szokatlan ablakon átváltozásra, az iramodó szolgák lármája azonban hamarosan megmagyarázta ennek az okát. A betörő végigroholt

a Király-utcán, néhány magán-kerekpározó nyomban utána repült, de ezek egyike sem látta, hogy mint néz ki és így még ők messze kinn az országúton keresték, ő itt benn a városban bujkált. A rendőrségtől is csakhamar többen kerék pározó indultak üldözésére ugyanazon az uton. A posta épület előtt perze azonnal óriási csődület verődött össze, kik az izgalom első pillanatában rémhírekkel traktáltak a kíváncsiakat. A betörőt még a delutáni folyamán a Reichenfeld fele udvarban a Városház utcában eltojta a házi-szolga, mert ott akart megbuzdólni. Hiányos ől lözkódé-éről azonnal felismerte. A betörő neve: Sebők József, szentbalázi illetőségű és ugyanott lakó bogárnagy legény. — A betöréshez kitűnően felszerelődött, a meglepetés pillanatában perze az összes szerszámokat otthagya a hivatalban. Kabátjába azonkívül néhány álkulcsot, egy csomó erős madzagot, egy darab gyertyát, harapófogót s egy zálog-bekebelezési végzést találtak.

— **Mathusálemel kor.** E napokban halt meg Berzencén, *Goldberger* Lázár 102 éves korában. Életében sohasem volt beteg és robusztus testalkatúról az egész vidéken híres volt. Sok gyermek, unoka és dedunoka siratja az elhalt Mathusálemel.

— **Beleült a Zalába.** *Kulcsár* János ollári urodalmi kovács hét éves Aladár fia pénteken delután beleült a Zalába. A fiu a malom hidján addig ugrált, míg egyszer csak elvesztette az egyensúlyt és belebukott a mély vízbe.

— **Nyilvános elszámolás és köszönet.** A nagykanizsai katonai hadastyán-egylet által rendezett szent istánnapi népünnepegy alkalommal felülfizettek: Oroszvály Gyula 10 frt, Pietsch Jakab 7 frt 80 kr., Bogenrieder József 2 frt, Krausz és Farkas 1 frt 20 kr., Schertz I. M. 1 frt, Köhler Antal 1 frt, Vécsey Zsigmond, N. N., Hein Mihály, Babits Antal, Miltényi Sándor és Viosz Károly 60–60 kr., Rózsa Ádám, Reichenfeld Jakab, Schlesinger és Spiegel 50–50 krt; Figlár Mihály, Tóth József 40–40 krt; Y. I., N. N., Kohn S. B. 20–20 krt; Németh Imre 10 krt; összesen 20 frt 60 kr. Ugyanezen alkalommal tombola-árgyakat adakoztak: Keszér Lajosné, Kaposy Jenő, Kürschner Ignác, Blau M. fia cég, Pauk Jakab, Frank Vilmos, Kováts Mihály, Voukan Antal, Mihófer Gyula, Bajor László, Weiser J. C. géppár, Strem és Klein, Kohn Jakab, Hamburger N., Friedman Károly, Fischer Lipót, Stepanek Albrt, Caillag Béla, Weisz Jakab, Kohn L. Lajos, Schless Antal, Engel Lipót, Kaszil testvérek, Fischel Fülöp, Hirschler és Steiner, Pietsch Jakab, Török Ferenc, Armuth Sándor, Schwartz Jakab, Kreiner Gyula, Halvax Frigyes Stern Mór, Weisz és Ledólszky, Berger Adolf, Weisz Ignác, Weisz és Schmied, Keleti M., Bettlheim és Guth, Deutsch Lajos, Ifj. Fesselhofer József, Neu és Klein, Köhler testvérek, Szűcs János, Schlesinger Izidor, Weisz Bernát, Beierl Ferenc, Weisz L. F., Mair József, Mihályi István, Schwartz Sándor, Armuth Nathán, Schertz Lujza, Fleischacker Lipót, Rosenfeld Franciska, Rosenfeld és Mondschein, Steiner Ferdinand, Weisz József, Szűcs István, Fleischacker József, Junker Ferenc, Weisz Lipót, Koch József, Singer Sándor, Jalló József. A szíves felülfizetőknek és adományozóknak hálás köszönetét fejezi ki az egytel nevében: az elnökség.

— **A pálinka.** Kolongya József nkanizsai gazda aug. 23-án éppen pálinkát égetett gáspárhegy szőlőjében, amikor arra vetődött egy 2 tagból álló csendőrorjárat. A gazda megkínálta őket pálinkával s addig ittak, amíg mindhárommal fogorni kezdett a világ.

Az egyik csendőrnök, Kecskés Istvánnak különösen megzavarta fejét az erős ital.

— Add ide a fegyvered. Reszeg vagy. Ugysem tudnád vinni! Moadta neki a másik csendőr.

Kecskés dühbe jött. Hirtelen megtöltötte fegyverét és vállához emelte:

— Meghaltok mindketten ordította ingerülten. Szerencsére a társa kicsavarta a dühöngő kezéből a fegyvert s levitte a magáéval egyútt a pincébe, nehogy ittas fővel valami boldont csináljon. A nagy lármára munkások rohantak oda, akik legyártak a földre Kecskés, Kecskés végre úgy tett, mintha megnyugodnék sorában. De mikor kiszabadult, előrántotta kardját és agyba főbe kaszabolni kezdte a gazdát, aki véresen, eszméletlenül bukott a pincegödörbe. A csendőr futásnak eredt, de a segítségre siető

munkások megfogták és véresre verték. A két sebesültet a nagykanizsai löskórházba szállították.

— **Ongyilkos leány.** Köveskálán *György* Eszter nevű tizenégy esztendő leány tegnapelőtt felakasztotta magát. A fiatal leánykán már néhány nappal ezelőtt a buskomorogás jelei mutatkoztak. Ongyilkosságának oka ismeretlen.

— **Leopold betörés.** Gedeon Kohn Pálnál szolgálatban volt *Lohr* Katalin kárára többféle ruhaneműt elloptak. A tettes *Fajda* Teréz csendőrnő személyében kézrekerült, kitettét beismerte. Bekísérték a nkanizsai kir. járásbírószághoz. — Eddig ismeretlen tettesek pedig *Kohn* Pál jegyvermet törtek fel, s onnan pedig 15 kiló husnak eltolvajlása után *Gross* Ignác pincéjét tisztelték meg látogatásukkal, honnan 30 üveg sört elemelve, kerestek oldottak, s valószínűleg Nemet-Szt-Miklós felé vették útjukat, mert ott meg *László* József szalócs üzletébe törtek be, honnan 2 frt 40 kr. készpénzt vittek el.

— **Véres verekedés.** Bakónakon a napokban véres verekedés volt az utcán. — Ugyanis *Rohács* Józsefet, midőn es éppen lakására akart menni, orozva megtámadták: *Jakabfi* Imre, *Tóth* Gábor bakónaki és *Jakabfi* János récei lakosok s oly súlyosan megsebesítették, hogy felgyógyulásához nincs remény. Torkát, fejét és mellét annyira összeroncalták, hogy beszélni képtességet teljesen elvesztette. A merénylet boszu műve, mert *Rohács* a két *Jakabfi*nak és even anyját verte volt meg, amiért fogházbüntetéssel is volt sújtva.

— **Baleset.** Aug. 28-án *Németh* József szalócs-balázi lakos a gőzmalomban levő malomkővek megvágásához akart fogni; a kiemelednél azonban az egyik kő megcsuszott, s lábára esve, azt eltörte.

— **Tűz.** Z.-Szt-Balázson aug. 27-én delután 4 órakor *Erdélyi* József istállójában tűz ütött ki, s csakhamar lángokban állott az ő valamint *Erdélyi* Ferenc istállója, pajtája, összes gabonakészlete s takarmánya is. Dacára, hogy szelcsendő volt, a nagy szárazság miatt az egész egy lángtenger volt, a mentésről szó sem lehetett. Továbbterjedést azonban az erélyes intézkedések csakhamar megakadályozták. Benne égett *Erdélyi* Ferencnek két borjua is. A kár mintegy 1100 forint tesz ki, s ez volt a szegény embereknek ugszólván összes vagyona. A tűz úgy keletkezett, hogy *Erdélyi* Ferenc és *Zimmermann* Mihály 5 éves gyermekei *Erdélyi* Ferenc szobájából lopott gyufákkal játszadozva, meggyújtották az istállóban a szalmát.

— **Tűz-halál.** *Kiss* József máhoniai kanász pajtáját saját gyermekei játékos közben felgyújtották, mikor kívülről nem volt senki otthon a háznál. A megijedt pici gyermekek a felcsapó lángok láttára a pajtában felhalmozott szénra kőre rejtőztek. A pajta tövig leégett és a szétszort zsaratnokok között a kanász 3 éves fiának és 5 éves kis leánykájának koponyá csonjtát találtak csak meg.

— **A két ügyök.** Az apa és a fia utazók. Mindegyik külön cégnek a képviselője. De azért nem csinálnak egymásnak konkurrenciát, ellenkezőleg egymás kezére dolgoznak. Az egyik a kettő közül, vegyék az apát, elmegy a vevőhöz, hogy megrendelést kapjon. Ha sikerül neki, jó, akkor a hasznot megosztja a fiával. De a legtöbb esetben, bár a legnagyobb ékesközlással kinálja portékáját, nem kap megrendelést, visszavonul, de az árjegyzéket ott hagyja. Két nappal később jön a fiu. Ő is előbb ékesközlésével akar cőt érni, míg a vevő türemlenlül felkiált:

— Két nappal ezelőtt egy társ is épp így dicsérte az árúját. Sőt azt hiszem, nem is olyan drága, mint az öné.

— Lehetetlen, felel az ügyök. Ugyan mutassa csak meg az árjegyzéket, nem tudom elhinni.

A vevő előkeresi és átadja az ügyöknek. Közébe veszi, de alig nézte meg, dühös arccal adja vissza.

— Oh ez más. Ez az X. cég árjegyzéke. Itt nem tehetek semmit. Olyan olcsó, olyan jó portékát én nem adhatok, tehát visszavonulok. Ajánlom magamat.

A vevő pedig így okoskodik:

— Ohó, ha a konkurrens így beszél a társ portékájáról, akkor ez a vásár különösen jó alkalom lehet.

Ir az apának és megrendeli a portékát. Az pedig megosztja a hasznot a fiával és mindketten a markukba nevetnek.

— **A regalitász alkonya.** Piros nyakke-dőjével olyan, mint egy szocialista vezér és mégis a szivar arisztokráciájához tartozik a regalitász. Párse az Upman, meg Bock dinasztiákhoz mérten csak egyszerű kurta nemes, de nem's. Ennek a jelen demzetsége az az itthon készülő szivarfajok tizenkettedik órájáról szól az az értesítés, melyet megbízható kézről kapunk. A ressort miniszter kezében van a pálcá: vagy eltöri és a regalitász-család scimerpaizsát megfordíthatjuk — vagy nem töri el s ekkor kapunk szép piros nyakkendő szivart, de ennek kebelében nem lesz a havanna tüze, a havanna zamaja s a dohányosokat nem tööttébb vigasztalja majd, hogy a miniszter ur regalitásznak adóp-tálja. A sokakat szomoruan érintő tény ridegen ez: Mikor a spanyol gyarmatokon a fölkelés kitört: a jó dohányt szerető spanyolok dohány-kiviteli tilalmat mondotak ki. Ezt csak közvetlenül a spanyol-amerikai háború kitörése előtt fű-tették föl. Ebben nem volt semmi haszon, mert a fölkelők ekkora földulták, löpörzsölték, az ültetvényeket. Havannai dohány tehát nincs.

— **Külöldön már szivarrá sodorták az utolsó levelet is e drága palántának,** nálunk is így lesz nagyon rövid időn. A dohányjövedekek igazgatósága e miatt fölterjesztéssel él a ressort-miniszterhez, a miben azt a di emmát állítja föl, hogy vagy *be kell vonni a forgalomból anyaghiány miatt mindazokat a szivarokat melyek részben, vagy egészben havannai dohányból készülnek,* vagy pedig más póanyagokból kell jövőre készíteni. Kérdés már most, miként dönt a pénzügyminisz-ter e titkos fölterjesztés fölött. Minhooy havannai dohányt egy éven belül bajos lesz kapni s a készlet pedig legfőlebb három hónapig elegendő ha el nem tűnök a trafikból ez időben a regalitász és társai, akkor nyájás regalitász barát szorongó szívvel gyujta a piros nyakkendő szivarra, mert az *póanyagokból* készül s a hazai szivar-póanyagok orában nem utolsó helyen áll a női hajtár, a munkás zubbony és különböző apró csecsebecse.

— **Lipik gyógyfürdő.** A jelen fürdő idény alkalmából, úgy mint eddig is, újolag a lipiki gyógyfürdőre hívjuk lel tisztelt olvasóink figyelmét annál inkább, minthogy ezen csudatevő forrásai és kitűnő berendezésénél fogva rendkívüli gyógyhatásúnak ismert jödfürdő az uőbbi években meg olyan irányban is nagy gyógyisikert ért el, melyek eddig egyetlen gyógyfürdőnél sem tapasztaltattak. Ismeretes volt ugyan, hogy e forrás gazdag natron-tartalommal bír és hogy ezen tulajdonságánál fogva érvényesítette csuda-tevő hatását csuzos és köszvényes bántalmaknál. A tudományos vizsgálatok, melyek az uőbbi években Németországban folytak, azt mutatták, hogy minden külföldi források, melyek mint csuz és köszvény kiváló gyógyivizek tekintetnek, ezen hatásukat csak éppen a natron-tartalomnak köszönik. Így történt, hogy a wiesbadeni, emsi, plombiersi stb. hason vegyhatással bíró fürdők, a köszvény gyógyítására való specifikus hírébe ju ottak. Magyarországon nincs több hasonemű forrás, mely ilyen magas hőtöknél fogva (64° C.) annyi natront tartalmazna, mint éppen Lipik és azért azon tény, miszerint az említett köszvényes és csuzos bajokban szenvedő betegek Lipiken visszanyerték egészségüket, miután, másutt hiába kerestek bajuk ellen gyógyulást, csak az utóbbi időben találta a tudomány megfijését. A mi a lipiki fürdőnek gyógyjavaslatait illeti, t. i. görvély-kórnaál, bőrbántalmaknál, izzadmányoknál, vér-betegségeknél stb. azokról fölölésleges volna még külön megemlékezni, amennyiben ez köztudo-másu s így nem szükséges az olvasó figyelmét különösen felhívni. A lipiki fürdő a legmodernebb építkezésekkel gyógyépületekkel, szállodával, kényelmes és célszerű belső berendezésével egy színvonalon áll a külföldi nagy fürdőhelyekkel. A nagy kiterjedésű angol parkban levő gyógyépü-tekben nagy és gyönyörű gyógyterem, kávéház, vendéglő olvasó- és játszó-termek, valamint szin-pad van, úgy hogy a fürdőző köztönség a kura idejét kellemes szórakozással töltheti ki. Az összes fürdőépületek és az egész telep villamos világitással van ellátva.

Ház, üzlettel helyben legelőnkebb utcában, más vállalat végett, kedvező feltételek alatt eladó. Bővebbet a tulajdonosnál. Weiss József urnál Magyar-utca 720. sz.

— **Krónfeld nővérek folytatják a tanítást a magyar, német, francia és angol nyelvben. Lakás: Kazinczy-utca 691.**

— **Tarifákban, utirányításokban jártas tisztviselő — mérlegképes könyvelő ajánlkozik az esti órákra üálló könyvvezetés és levelezésre. — Szives ajánlatokat e lap szerkesztőségéhez „B 1859” jel. alatt.**

VASUTI MENETREND

Érvényes 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Pragerbél	sz. v.	4	42	regg.	gy. v.	5	32	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v.	12	09	d. u.
	gy. v.	12	17	este	sz. v.	11	22	éjjel
	v. v.	7	33	este	v. v.	7	59	regg.
	gy. v.	12	10	delb.	gy. v.	4	53	d. u.
Szombh Béca Zala-Eg.	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	11	01	este
	gy. v.	12	20	d. u.	sz. v.	3	42	regg.
	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
	sz. v.	2	05	d. u.	sz. v.	1	35	d. u.
Budapest B.-Szt.-Gy.	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	52	regg.
	v. v.	9	30	regg.	sz. v.	1	40	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u.	v. v.	8	50	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	17	éjjel
	gy. v.	5	03	d. u.	gy. v.	11	55	d. e.
Bayer Gyekény	sz. v.	4	57	regg.	sz. v.	1	29	d. u.
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	41	éjjel
	sz. v.	7	25	este	sz. v.	11	14	regg.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.

Az e rovatban közzétett nem vállal felelősséget a szark.

Hálynyilatkozat.

Istenben boldogult férjem,

Dr. Szukits Nándor

halála és temetése alkalmából a meghatározott részvét oly óriási nyilvánulását tapasztaltam, hogy egész életemen át gyógyító ir gyanánt fog az egyesek szolgálai. Fogadják úgy az egyesek, valamint testületek ez uton legőszintebb halás köszönetemet.

Nagy-Kanizsán, 1898 aug. 30-án.

Özv. dr. Szukits Nándorné.

Köszönetnyilvánítás.

Istenben boldogult férjem,

Dr. Szukits Nándor

betegsége alatt kártársai oly odaadással, oly önfeláldozással és annyi gyengédséggel ápolták őt, hogy el nem mulaszthatom az összes helybeli orvosoknak úgy férjem betegsége, mint halála utáni rendkívüli lekötező és collegialis viselkedésükért örökös halamat kifejezni.

Nagy-Kanizsán, 1898. aug. 30-án.

Özv. dr. Szukits Nándorné.

Hirdetések:

Kávéház eladás.

Veszprémben jó for-galmu helyen

161 jövedelmező

Kávéház • • • Üzlet

(a Kossuth Lajos utca „Központi Kávéház.”)

ez évi november hó elsejére

teljes berendezéssel eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a jelenlegi tulajdonos

PENITSEK ARMIN,

261-2

Veszprémben.

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésben

Nagy-Kanizsán.

KLÓFIZETESI ÁRAK

Egyes évre 12 korona (6 frt — st.
Félévre 6 korona (3 frt — st.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyiltár póttára 10 krajczár.

Kiszámlázás, valamint a kifizetés
vonzatásai Fischei Pálpól közzé-
tesendők.

Bérmennyi levelet csak ismeret kérés
ból fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajczár.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischei Pálpól könyv-
kereskedésben.

A szerkesztővel értekezni lehet napen-
ként d. n. 4—5 óra közt.

Idő intésendő a lap szellemi cenzor
vonzatás minden külföldre.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischei Pálpól könyv-
kereskedésben.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, szeptember 4.

Okvetetlenkedés.

A folyó kiegyezési campagne alatt, mely 1867 óta a legviszontagságosabb, s melynek sikeres befejezésétől nemcsak Magyarországnak, hanem az egész monarchiának is legvitalisabb érdekei függnek, igen tanulmányos, de nem mindig épületes tapasztalásokat gyűjthet, a ki minden pártérdeken felülemelkedve, tárgyilagos figyelemmel kísérte az eseményeket.

Míg a magyar kormány, éjt napot áldozva, fáradtságot nem kimélve, kényelemre nem is gondolva s még a családnak tartozó perceket is elrabolva, titánok harcát vivja Magyarország igazainak védelmében: addig a mindenféle árnyalatu ellenzéki sajtóban örökös gáncs, üres akadémikuskodás, sokszor alaptalan gyanúsítás a legbecsütelsebb hazafias törekvés jutalma. Báró Bánffy miniszterelnöknek és munkatársainak valóban két kézzel kell hadakozniuk: egyikkel az osztrák ellenfél, másikkal saját véreink ellen, akiknek a hazai érdeke alárendelt fontossága; a földog az, hogy mentül több nehézséget okozzanak a kormánynak, folytonos akadémikuskodásaiktól remélve, hogy elérik vágyaik Csimborásszóját, a kormány bukását.

Annak igazolására, hogy nem alaptalanul állítunk, tüzzünk gombostűre néhány diszpédányt az ellenzéki okvetetlenkedés gyűjteményéből s mutassuk be őket

Az egyik egy hosszú líre eresztett vád, kovácsolva a kormány titoktartásából, melyet a kiegyezés küzdelmében követ. Ugyan minő véleményt táplálna e vád szellemes koholója az olyan alkudozó fél felől, a ki előre dohra üti, hogy végső esetben megnyírt hajlandó megadni? Nagyon ügyetlen pártner lenne báró Bánffy, ha kártyájába látni engedne s ha ezt tenné, bizonynyal ugyanaz az ellenzéki torok kiáltaná az első fészitsd meg! et, amely most a titoktartásból kovácsol vádat. Csak türelem! Annak idején s illetékes helyen fel fogja tárni a kormány a helyzetet. Nincs titkolni valója, de követi azt az elvet, hogy mindent a maga idején s a maga helyén.

A másik, mely azzal támad neki a kormánynak, hogy négy álló esztendő alatt nem volt képes megkötni a kiegyezést. Ennek lehetetlenebb, képtelenebb és igaztalanabb támadást nem egyhamar hallottunk. Nem is kommentáljuk azt, — hiszen az utolsó négy esztendő unós-untig ismert faktumait kellene elősorolnunk, — e helyett csak azt

legyen szabad kérdeznünk, vajjon a bona fidest alatta-e el a támadó arra az időre, amíg támadását megformálta, vagy különben oly kitűnő emlékező tehetsége hagyta őt cserben?

Nemde, ékes példányok? de van még ékeesebb is; az, amelyik azzal vádolja meg a Bánffy kabinetet, hogy felesleges nehézséget okozott az osztrák kormánynak. Ehhez már olyan paroxizmusa kell az ellenzéki gyűlölködésnek, melyre kár okos szót vesztetünk. Hogy nem pirult a papiros, mikor ezt ráírták!

Igen érdemes ellenzéki urak, Önök ismerik Deák Ferencnek azt az intelmét, hogy jobban kell szeretnünk a hazát, mintsem egymást gyűlöljük. Legujabb időben a Deákkultusz is divatba jött Önöknél. Miért nem hódolnak tehát Deák intelmének? De ha már gyűlöletük nagyobb, mint hazaszeretetük, tanuljanak legalább az ellenféltől. Lám, Ausztriának mind a harminckét párttöredéke rögtön egy táborban egyesül, mihelyest Magyarországgal szemben való állásfoglalásról van szó.

Vagy eleven bizonyítékai akárnak lenni az irás e szavainak: szemek lévén, nem látnak; fülek lévén, nem hallanak?

TÁRCA.

A magyar nemzeti művelődés egyik legnagyobb alakja, Béthy Zsolt egyetemi tanár, ma áll meg születésének ötvenedik évfordulóját. És a messze távolból, a legjobb barátok szűk köréből világító lángoszlopként ragyog felénk nemes alakja azon férfúnak, kinek szelleme egy egész nemzet gondolkodási és érzelmi világára volt nemesítő hatással. Irodalmi és tudományos munkásságával forrásba hozta egész nemzedékeknek ama rejteit erőit, melyekből a hazafi érzet táplálkozik; feltárta az öök szívét, hogy az élő nemzedékbe átplántálja azok érzelmeit; a nemzeti hagyományokkal a jelent a múlthoz kötvén, a legbiztosabb talajon apolta és fejlesztette az ifju nemzedék szívében a hazaszeretet, a nemzeti öntudat, a nemzeti becsület szent érzései.

És bármennyire munkálkodott is a törvény-

hozás az utolsó évtizedekben az oktatásügy külső terjedtségén, az ő munkássága nélkül nem hordozta volna magával műveltségűk a nemzeti hajlamok legelőbbjeit, hiányzott volna abból a legszentebb etikai tartalom, a nemzeti geniusz, melynek ő legékesebb hirdetője.

Nincs a magyar nemzetnek egyetlen művelt tagja, kinek nem volna oka halatelt szívvel visszatekinteni ifjuságának amaz óráira, melyeket Béthy Zsolt irodalomtörténetének ekes magyar stíusa, lángoló honszerelme felderített. Ődülő óázisok voltak az ő tankönyvei a sok sívárság közepette, melylyel a régi iskola meg volt rakva. Amde mégis legtöbb halálával azok tartoznak neki, kik tőle nyertek ösztönő pályájukhoz, kik az ő szellemében, az általa kijelölt úton haladva hirdetik a hazaszeretetet. Ez a halás tisztelet ösztönöz engem is arra, hogy a lángelme előtt kifejezve hódolatomat, röviden vázoljam ama munkásságot, mely a magyar szellemi élet emelésére oly határozó befolyást gyakorolt.

Béthy Zsolt 1848. szept. 4-én született Budán. Iskoláit Komáromban és Pesten végezte. Legkedvesebb gyermekéveit Komáromban töltötte. Tanulmányainak befejeztével 1870-ben beutazta egész Nyugat-Európát és Olaszországot. Első utazását többször megismételte és ez utazások rendkívül befolyással voltak a nagytehetségű ifjura. Csodálatosan sok tudással gazdagították a tanulmányutak ismeretkörét és megbecsülhetetlen értékkel bírnak általában a hazai irodalmi és művészeti élet fejlődésére is. A tanári pályára Béthy 1875-ben lépett. A pesti állami realsko-

lának leit tanára s szellemének varázsvál, gyönyörű előadásával mind jobban és jobban elragadta tanítványait. Nagy szelleme korán utat tört magának a legmagasabb oktatás terén is és már 30 éves korában előadásokat tartott az egyetemen. Nyolcz évvel később pedig 1866-ban az esztetika nyilvános reudes tanárává lett. Eutól fogva nemcsak állása és szakmája folytán lett a magyar szellemi élet egyik legelső veszerévé, de mind akadémiai tag és különösen mint a magyarországi Tanáregyesület vezéré és a Kisfaludy-Társaság első titkara lángelméjével és hazafias lelkesedésével az egész magyar szépirodalomra és a nemzeti oktatásügyre ő gyakorolja a legnagyobb befolyást.

Béthy irodalmi munkásságát három főcsoportra oszthatjuk és pedig belletrisztikai, irodalomtörténeti és esztetikaira.

A szépirodalom terén 1861 óta működik. Kedvelt dolgozótar-a volt a Fővárosi Lapoknak; számos elbeszéléssel és regényvel, továbbá rajzokkal és költeményekkel gazdagította a magyar irodalmat, melyek közül különösen Rákai Lea és Kálozi Béla a magyar irodalom e nemű legkiemelhető alkotásai közé tartoznak.

Irodalomtörténeti téren Béthy működése országos jelentőséggel bír. „A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése” o két kötetes műve a biográfiai módszer alkalmazásával, önálló felfogással, tömör, világos, sok helyen költői lendületig emelkedő nyelvezettel írva, mind maig utolerhetlenül áll a magyar tanügyi irodalom terén. „A szépprózai elbeszélés a magyar irod-

Nemcsak Magyarországon legelőbbje a

Ferenc József keserűvíz,

hanem a világkörnyékében is virágzó kivált ott ott helyét foglalja el. Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csakis „Ferenc József keserűvíz” elnevezést használni, nehogy más, csekélyebb értékű vizet kapjunk. 5)

Kapható:

Marton és Huber és Rosenfeld A. és fia czégeknel.

Plüss-Staufér Ragasz, Doboz és Úvegekben.

Arany és ezüst éremmel többször már Tíz év óta ismeret legértékesebb kitüntetés. ENNÉLFOGVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb. Kapható Alt és Böhm oégnél Nagy-Kanizsán.

Nem látnak, mert a pártzenvedély fekete hálygot vont a szemükre és nem hallanak mert az ellenzéki gyűlés voltájával van bedugva a fülük s ezért hajják akadékoskodásaikkal és okvetetlenkedéseikkel az ellenfél malmára a vizet.

Mialatt a kormányt akarják gyöngíteni, csakugyan nem veszik Önök észre, kinek segítenek s kiknek lettek szövetségeseiv?

A magyar ügy.

A magyar publicisztikának ama közegei, melyeket pénzteltek nem befolyásolnak s melyek az első tanácsadó lelkiismeretes ségével kezűket a közvélemény pulzusán tartják s annak minden változását pontosan konstatálják, a kiegyezési tárgyalások alatt tapasztalhatták, hogy a hosszu és kínos bizonytalanságot mindenki megunta és mindenütt csak a függő kérdés végleges elintézését óhajtják. A közvélemény belátta, hogy a dolog tovább így nem lehet és elvárja, hogy a felette hosszadalmas és aggasztóan ide s tova hullámzó kiegyezési anyagból végre szilárd és megbízható valami jegecedjék ki, a mi legalább hasonlít a közgazdasági fejlődésünknek szolgáló alaphoz. A mostani állapot, mely leginkább nyugtalanítja a lelkeket, Mohamed koporsójához hasonlít; már pedig a magyar közgazdaság alapfeltételei nem maradhatnak a levégőben függve.

Az 1867. XII. és az 1898. I. törvény-cikkkek; mely utóbbi által létesített a jelenleg érvényes provizorium, és a magyar képviselő ház elé terjesztett kiegyezési javaslatok volt minden, amivel báró Bánffy Dező miniszterelnök a bécsi utra indult, hogy a korona előtt hazafiasan, komolyan és lelkiismeretesen képviselje Magyarországot.

lomban* c. műve gazdag eredménye hosszú önálló buvártalánának. »A magyar irodalom története» c. diadém, melyely a millenárius év irodalmát gyarapította, a magyar szellem, a magyar tudás és szorgalom egyik legzsebb» ékességét képezi E kötetben közölt egyes cikkei vetekednek a nyugati esztétikai irodalom legművészeiből alkotásaival. Legajánatosabb műve. A magyar irodalom kistükre», melynél szebb és vonzóbb előadásban írt ily nemű munkával még a leggazdagabb irodalommal büszkélkedő németek sem dicsekedhetnek. Langletének és bonserelmének ez a kis könyvecske legkedvesebb gyümölcse.

A szorosan vett esztétikai irodalmi téren a mely lélektani elemzésel, az egész világirodalmat felölelő széles tudással és mégis teljesen nemzeti szellemben megírt »A tragikumról» szóló műve áll első helyen. Ezen kívül szívbírálati és a művészet minden ágára kiterjedő tanulmányai gyönyörű nyelvezetükkel és éles ítélőképességükkel egyaránt kívának és jótékony batással vannak az egész magyar saakirodalomra.

E csoportba tartoznak egyetemi előadásai is, melyek Arisztotelésztől kezdve a mai napig magukban foglalnak minden szépet és nemeset, ami az emberi szívet és elmét felemelheti.

Az alkalom is, a tér is csak vázlatos ismeretetés enged ert nagy ember életének és működésének; az előadási forma és mód is csak halovány képet nyújthat csupán; hiába is kerestem volna a színt és hangot a méltó ecseteléshez, de még felesleges is tán minden ékeszés az ott, hol a lángelme munkája és e munka eredménye mindennél ékebben beszél arról a szeretettel yszendükről, ki mint tudós és mint író, mint tanár és mint esztétikus, a mai Magyarország egyik legnagyobb alakja és ki ötven éves kora mellett virágkorában álló férfi és remélhetőleg még soká ifjú szellemmel fog ragyogni és tündökölni és vezérelni a magyar szellemi élet egén.

Nagy-Kanizsa.

Kárpáti Manó.

jogait és a magyar kormány kötelességeit. E képviselőhez a miniszterelnök egész erőférére és nagy államférfiai képességeire volt szükség, mert éppen az említett törvények és a szóban tárgyalt kiegyezési javaslatok voltak kitéve a másik alkudozó fél heves támadásának. Gróf Thun a magas és legmagasabb érdekek álláspontjára helyezkedett és a monarchia érdekeit s nagyhatalmi állását vitte csatasorba, hogy az osztrák alkotmány 14. §-ának segítségével ittezen rohamot a magyar álláspont erődítménye ellen, melyben első sorban a magyar alkotmányt kellett megvédeni.

Ő Felségének kellett dönteni; a magyar alkotmány megvédelmezése végett a koronához kellett fordulni és az egymásra patlanó érdek-ellentétek zűrzavarában báró Bánffy a kiegyezési törvény 25. szakaszát mutatta a királynak, melyet I. Ferenc József szentesített; az 1898. I. törvénycíkket tartotta a miniszterelnök a korona elé és a királyra történt hivatkozás, a király alkotmányos érzelme érvényre juttatta a magyar ügyet. Az ellentétek forró harcából a magyar alkotmány és vele a magyar miniszterelnök sértetlenül került ki és gróf Thun miniszterelnök, mint pervesztett, utalva lett a magyar álláspont figyelembe vételére.

Hogy Thun, mint pervesztett, még az utolsó órában is nehézségeket halmoz egymásra, hogy jövőjét biztosítsa és a békekötésnél megmentse, a mi még megmenthető, azt a földolgrá néve már nem lehet komoly akciónak nevezni. Az osztrák miniszterelnök eme tényénél többé nem a háborúról, vagy a háború folytatásáról van szó, hanem a békéről és az arról, melyet érte fizetni kell. Dözség lenne azt kívánni, hogy a nyertes fél viselje a perköltségeket.

A vámtérlet közönsége mind a két fél érdekében van; a külön vámtérletet önálló autonóm vámokkal itt is, ott is, minden belátásos ember perhorreszkálja. Az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalásokban Magyarország ismétli Bismarck-bölcs eljárását, aki 1866-ban a »legyőzött ellenségéből szövetségest és hatalmas bajtársat csinált. Báró Bánffy az Ausztriával vívott küzdelemből sértetlenül hozta haza a magyar alkotmányt és most közgazdasági szövetségest kötésén fáradoz az ellenféllel, amely kötés mind a két szerződő félre néve az anyagi jólét és közgazdasági fejlődés forrásává kell hogy legyen, és reméljük: lesz is.

Letenye: contra Lepsényi.

A letenyei képviselőtestület egész erkölcsi súlyával hozzájárult ahhoz a mozgalomhoz, mely állandóan izzik a Lepsényivel sújtott letenyei választókerület jóérzű polgárai körében, s melynek célja — amennyiben még lehetséges — elvezetni Lepsényit az önértzetnek és tisztességnek ama fokáig, hogy letegy mandátumát.

Mi ugyan a sikernek legparányibb reményét sem fűzzük ehhez a becsteltes szándéku mozgalomhoz; de a letenyei választókerület érdemes polgárai a mandátumához minden önértzet megtagadó görcoösséggel ragaszkodó, arra azonban már régen méltatlanná vált képviselővel szemben legalább saját erkölcsi becsérzetüket védelmezik meg, mikor annak politikai és társadalmi szereplése lödött lölháborodásukat fejezik ki.

A letenyei képviselőtestületnek e tárgyban tartott üléséről fölvet s lapunknak másolatban megküldött jegyzőkönyve ez:

Jegyzőkönyv.

felvetett Letenye község képviselő-testületének rendkívüli közgyűlésében Letenye, 1898. aug. hó 29-én. Jelenvoltak az alulírottak. Tárty: Dr. Csempesz Kálmán községi képviselő és társainak Lepsényi Miklós országgyűlési képviselő politikai és társadalmi szereplésének elitélése céljából tett indítványok tárgyalása. Községbíró képviselő-testületi elnök a gyűlést megnyitván, a körjegyző előterjeszti dr. Csempesz Kálmán k. képviselő és társainak következő indítványát:

Műlyen tisztelt képviselőtestület!

Országgyűzete köztudomásúlag azon cselekedetek, melyek a Lepsényi Miklós nevet oly szomorú hírhedségre emeltek.

Az országgyűlés és felekezetek elleni igazatlanság áldatlan kézzel felgyújtott vad lángjai világítottak be az országban, melyen köz és nemzeti életünk ezen Herosztrátesse elindult; és — törhetetlen, jobb ügyhöz méltó kitarással — bar egy nemzet átkai közt — folyton halad előre, letörve elszánt szilajságában az élő, föltekint királyi szent koronájának apostoli keresztjét, — és nem kimélve nyugvó nagy halottak kriptájának siri nyugodalmát... Átok és rombolás jelzik mértőldökökneként ez ember pályájának utvonatát, — melynek befejezése — az örök igazság és történelem minden törvénye és tanúságának megsértése nélkül — nem a dicsőség leszen, hanem a szégyenteljes elbukás, amelyre méltán rászolgált. Mert a mesterséges uton-módon, amitással és félrevezetéssel elszédít-tt nép végre lefelebr kabultságából és hatalmas erővel fog tiltakozni ama lelketlen üzelemek ellen, amelyek a vallás védelmének hazug ürügye alatt egyéni és testületi magánérdekek elmozdítását tűzték ki önző céljukul.

Es eljön így majdan önmagától az idő, amikor a kijátszott, legdrágább vallási érületében megbántolt nép önmaga fogja szeretetének templomából kiűzni a hamis prófétákat.

Az a képviselői állás is, melyet Lepsényi Miklósnak nevezett szomorú nevezetességgé egyén, a mi elámitott kerületünk többségének (hála isten — ma már megrendült) bizalmából elfogad, nem fogja feledtetni, hogy papi hivatala és esküje nem az igazság és bujtogatás orgiai közé utalja őt, hanem a béke és türelem oltára elé; mert az Üdvözítő szenvedéseinek jelképe: a szent kereszt nem a pártviszályok dulakodásainak fegyvere, hanem a hitbuzgalmat, istentisztelet és emberszeretet erőneinek klenoduma.

Lepsényi Miklós tehát, a ki felekezeti háborút hirdet vallás-béke helyett; országfejedelm sérésére vetemedik — szerzetesi alázatosság helyett; csöndes halottak nyugodalmát habortítja fel — tulvilági üdvöséget könyörgő imádság helyett; megsérti az ember és hazafi szívében elhunyt nagyjainak emléke iránt szunnyadó kegyelet érzelmét: — és még ezeken kívül a magyar sajtó tekintélyes organumainak ellene és egyéni és politikai tisztességé ellen intézett támadását megcáfolni nem tudja, meg sem kísérel: ez a megbotozott papképviseelő nem méltó arra többé, hogy iránta bizalommal s köteles tiszteltet viselteszünk.

Hazafias teháborodásunkat — ömagunk és testületünk díszének fentartása céljából és az utódoknak emléktől — kifejezendő: indítványozom tehát Lepsényi Miklós ur képviselődsége révén s vele együtt gyászos nevezetességre vergődött kerületünk székhelyének Letenye községnek képviselőtestülete mondja ki azt, hogy:

»Lepsényi Miklós képviselő hazafiantan, ugy politikai, mint társadalmi szempontból kilógas ala első szereplését kárboztatja s elítéli, s mely szegényeztet löti el a lödött, hogy Lepsényi urat kell képviselőjéül birnia.»

Letenye 1898. aug. 27.

Különös tisztelettel

dr. Csempesz Kálmán
községi képviselőtestületi tag.

Az indítványhoz hozzájárulunk:

Zakal Gyula
Wesel Manó
Bóha János
Nagy János

Österreicher József
Keszler Géza
Tamas Adam
Leitner József.

Az indítvány egész terjedelmében felolvastatván és tárgyalás alá vétetvén, az ent kísérő megokolás alapján a képviselő testület egész

terjedelmében egyhangulag elfogadja és a következő lapokban közzéteszi határozata: Magyarország, Budapesti Napló, Budapesti Hírlap, Egyetértés, Nemzet, Magyar Hírlap, Pesti Hírlap, Pesti Napló, Zalaegerszeg, Zala, Keszthelyi Hírlap, Dévára és Muraköz. A jegyzőkönyv felolvasatva, beszárított és aláíratott.

Kelt mint fent.

Bóha József bíró elnök, dr. Csémpesz Kálmán, Zakál Gyula, Leitner József, Wesel Manó, Keszler Géza, Österreichischer József, Pataki András, Mikó István, Horváth Adám, Nagy János, Mikó József, Szabó Károly, Denes Jenő körjegyző.

A „Balatoni Múzeum-Egyesület”

igazgató-választmányának első ülése.

Keszthely, 1898. aug. 28.

A címben kitett legújabb közmívelődési intézmény közgyűlése alig mulott el, már a megválasztott tisztikar és igazgató-választmány aug. hó 25-én. a m. kir. gazdasági tanintézet természetrajzi muzeumának helyiségében, megtartotta első érdeklődéses ülését.

Jelen voltak: dr. Lovassy Sándor elnök, Hencz Antal alelnök, Lehmann Ferenc pénztáros, Csák Árpád titkár és muzeumi szakvezető, dr. Illes Ignác muzeumi tájrajzi szakvezető, továbbá: dr. Dezsényi Árpád, Gyórfi Endre, Hoffman Soma, Huszár Károly, Imrik János, Lenárd Ernő, Oltyai Guido és Ullmann Vencel igazgató-választmányi tagok.

Miután elnök üdvözölte az igazgató-választmányi tagjait, mint az egyesület szép eszméje megvalósításának kismélt férfait, az ülést megnyitotta. Csák Árpád titkár felolvasta a közgyűlés jegyzőkönyvét, a melyet a kiküldött hitelesítők záradékolnak.

Ezzel kapcsolatban elnök jelentette, hogy az megválasztott tisztviselőket a igazgató-választmányi tagokat, mint az egyesület első évi számadásának felülvizsgálására közgyűléseleg kiküldött számvizsgáló-bizottsági tagokat, megválasztásukról szabályozó módon az elnök értesítette. Bemutatja továbbá gr. Szechenyilire, Tallian Béla, Hertelendy Ferenc és Gyömörey Gáspár ig. választmányi tagok leveleit, akik az előzőli kimaradásukat kimentik. Előterjesztette továbbá Rainprecht Antali, továbbá Vutskits György leveleit, a kik — az előbbi igazgató-választmányi tagságról, az utóbbi a muzeumi természetrajzi szakvezetői tisztról — megfelelő indokolás mellett lemondanak. Az ig. választmány az így megterjesztett ig. vál. tagsági helyet a jövő közgyűlésen szándékozik betölteni, a muzeum szakvezetésére pedig — a jövő közgyűlésen történő szabályozó beütölésig — Huszár Károly ig. vál. tagot kéri fel, ki azt készséggel el is fogadta.

A közgyűléstől nyert utasítás alapján e határozta a választmány, hogy az alapszabályoknak kellő példányban való leírásáról, s a törvény szerű záradékolatás megjelöléséről haladéktalanul gondoskodik s mindezek foganatosításával az elnökséget bízta meg.

Csák Árpád, a Balatonvidéken 15 év alatt gyűjtött archeologiai gyűjteményét, egyelőre letétképen a Balatoni Múzeum oltárára ajánlotta meg a közgyűlésen azon kikötéssel, hogy a gyűjteményhez való tulajdonjogát egyelőre fentartja, csupán azon célból, hogyha a Balatoni Múzeum bármilyen okból nem felelne meg rendeltetésének, vagy az egyesület feloszolnának: a Csák-féle gyűjtemény sorsa felett ne mások rendelkezzenek, hanem azt mostani intenciójának áldozhassa mindenkorra. A közgyűlés az ajánlatot elféjzesséssel fogadva, elnök elerkezettnek látja az időt a tulajdonjog fenntartására szolgáló szerződés megkötésének. Az igazgató-választmány elnököt és a letéteményezőt bízta meg a szerződés szövegének készítésével s azon utasítással, hogy azt elfogadás céljából a legközelebbi ig. választmányi ülésnek mutassák be.

Az alapszabály szerű egyesületi bélyegzők elkészítésének ügye kerülvén azonosra, elnök jelentte, hogy Mérei Ignác tagtárs egy alapszabály szerű, valamint egy irrattári kezelésre való kauciók bélyegző költéséit sajátjából fedezte, a nit az igazgató-választmány köszönettel fogadott. Elnök egyuttal bemutatja a bélyegzők lenyomatát.

Felolvastattak ezután Hermann Ottónak, a Magyar Orvostudományi Központ főnökének, továbbá dr. Horváth Géának, a Nemzeti Múzeum állat-

tári igazgatójának a végrehajtó-bizottság egyes tagjaihoz intézett s a muzeumok országos bizottsága által történendő segítségnyújtásban irrt leveleit, a melyekért az elnökség újan az ig. vál. köszönetet szavaz.

Elnök bemutatja a nm. vallas- és közoktatásiügyi miniszterium leir-tát, a melylyel, a muzeumok orsz. bizottsága java-latára. a Balaton-Múzeum Egyesület részére, természetrajzi gyűjtősekre, 1888. évi állami segély címen száz forintot utalványoz a keszthelyi adóhivatal utján. — Jelenti továbbá, hogy az ősszeg felvétele s felhasználásai a keszthelyi lakarepénztárban helyeztetett el. Az ig. választmány az 1898 ik évi segélyt köszönettel fogadja és a muzeum ügyének állásáról a muzeumok országos bizottságát részletesen megismertetni s vele az állami segélynek a további évekre való megállapítása ügyében létrehozandó összekötéssel elnökséget bízta meg.

Elnök bemutatja Hecht műauus levelet, a ki egy, a 30-as évekből származó balatoni tájképfestményt megvételre ajánl. Fedezet hiányában egyelőre a levél az irattárba helyeztetik.

Ezek voltak a közgyűléssel s a végrehajtó-bizottság előmunkalataival összefüggésben levő ügyek, továbbá az egyesületet érdeklő eddigi hozzanatok, a melyek után áttért az ig. választmányi ülés a muzeum ideiglenes helyiségeinek tárgyalására.

A Csák-féle gyűjtemény annyi részézet tárgyat mutat fel, hogy az, kellőképpen elrendezve, már egymagában véve is a nagyközönség számára megnyitható osztályt képezhet. Ez alapon az ig. választmány szükségét látja egy ideiglenes muzeum helyiség megszerzésének. Elnök, ugy lék-vésenél, mint biztonságánál a tárgya legalkalmasabbnak vélte a Keszthely tulajdonát képező s a régi gazd. tanint. épület emeletének saro-helyiséget, a mely egy teremből s 2 kisebb szobából áll. Az ig. választmány a szobán levő helyiségek a muzeum ideiglenes céljaira való alkalmas voltát elismeri s megbizta az elnökséget, hogy Keszthely város képviselőtestületét keresse meg a nevezett helyiségek a Balatoni Múzeum céljaira a tolvó év őszétől számtól 2 év tartamára, díjmentes, vagy egészen mentányos bérösszegért leendő átengedésére.

Megbeszélte ezután az ig. választmány a muzeum részére beszerzendő szereknek ügyét s mintátul a gazdasági tanintézet természetrajzi szertárának új buorait fogadta el. — Egy uttal megbizta az elnökséget, hogy megfelelő iparosoktól arajánlatokat szerezzen s az azokat annak idején határozathozatal céljából az ig. választmányának mutassa be.

A szabály szerű ügyvezetés céljából elhatározott, hogy iktató, buorizati és eszközlétár, muzeumi szakkönyvtár, pénztárkönyv és alapítványok könyve készíttessék. Egyuttal megállapították a könyvek rovatait. Az elkészíttetés-el az elnökséget bizta meg az ig. vál.

Megállapították a tagsági jegyek formáját, a melyek elkészíttetését az elnökségre bizták. Kimondta egyuttal a választmány, hogy a tolvó évi tagsági díjak és alapítványi összegek beszedése, a tagsági jegyek elkészíttés-e után azonnal kezdessék meg.

Elhatározta a választmány, hogy Keszthely város előjáróságát megkeresi a muzeum javára 1896 ban tett 1000 koronás alapítványának eddig esedékes kamatai folyósítása ügyében.

Az ülés folyama alatt Huszár Károly befizette 1000 koronás alapítványát; ugyanott adta át a titkár mint megbízott, Braun Pálné és Huszár Miklós 40—40 koronás alapítványi járulékait.

Végeztül elnök bejelentte a közgyűlés óta beérkezett ajándékokat, amelyek szerint Grünhu Fulöp ig. vál. tag 21 drb. fenéki római ezüst és bronzpézt, továbbá 45 drb. Caesarszegről származó régi magyar ezüst pézt, továbbá néhány régi nyomatványt, Hencz Antal alelnök a Héviz első térképét, Kiss József tanár egy régi georgiconi nyomatványt, Szarszay Pal tanár egy 48 iki harcban Keszthelyen szerepelt lándzsát, Soos Mihály prém. kanonok pedig 50 forintot küldött adományul az egyesületnek. Szabály szerűleg letározatni, illetve elszámoltatni fognak s az adományozóknak az igazgató választmányi köszönetét lejezi ki.

Ezzel elnök megköszönte a kitaró figyelmet, s a jó ügyet a jelenlevők figyelmébe ajánlva, az első ig. választmányi ülést berekesztette.

Karlsbadi emlékek.

Irtá: Tivelt János.

...Mintha csak a robozó vonat ablakából néz-rém, oly lazán gyorsasággal kavarognak előttem a vázatos kepek. Nem sik-rül megállapodnom annyi időre hogy tollhegyre kaphassak egyet is, vad ősse vis-zaságban perengek, néha megfordított sorrendben szugnak el előttem. Rendbe szeretném szedni, és ő-szekelőzni egy lüzérbe. Hju törekvés; jól tudom a színe, az illata elvessz tehetetlenem éyetől kívánczóságban. Bizatom őnmagamam, keresem az elejét, de egy szem-tlen légy halk zűmmögéssel kering a fejem felett és scátánul bosszant, a leg-tisebb nezz is igaz, az őra mutatóját megállítom, monoton tik-takja ingerkedve, mintha csak azt verné: nem megy, nem megy.

— M-jd meglátjuk, ha akarom.

Naiv hiszekenysegem: hisz az irás mesterség-hez még nagyon kevés csak az „akarás.” Más kellene, más, a gondolat szeker-keelőcsét* a specerájós boliban áruljak és enklül oly nehezen dőcög a szeker-kerek, mindjárt az ut elején. alig az első lép-s után tengelyig slyed a bizonytalan ingoványos talajban. Vegre is sarokba vágja az ember a tolat. Megtenném én is, de nem bírom, ha magamra vonom is az isenek és emberek haragját ezzel, leírom már az, amit akarok, ami olyan szep-en él bennem, s amelytől magam félek jó előre, mielőtt -orokba vetném az apró betűket: mert tudom hogy csak silány gyarlósággá lesz nehezen dőcögő, gyakorlatlan tollam alatt.

Neki izzadva toltuk magunk előtt a levegőt, gyorsan forgó kerekünk hosszú vonalat radrozott az országot porába. B. barátom valahol a letuton akaratlanul beleelőkelzett az éde-anya földbe. Poros ábráskattal alkotta meg azt is, ki azt a boldond masinát kifundálta. Fogadnába ment ez a hihet-tlen gyors kerek-zés B. mig sárrá mázolta izzadt arcan az orszagut porat, kijelentette, hogy ő bizony még a H rko paternak sem megy tovább egy pedányit s-m. A fogadást tehát megnyertem. Hogy azonban a virtus nagyobb legyen, oly búsz eséggel surrantam el a pázilon szenvedd B. mellett, mintha ott sem lett volna. Gyí paci! Gyí hideg lo! A meghatározott időn belül megérkeztem a célhoz, türgén ugrottam le Keszthelyen az Amazon szálló előtt gépemről.

Eddig tehát meg-nem-ett volna semmi nagyobb baj, ha el nem követem azt az okulásnagot, hogy taradtan, izzadtan és egy kitaradt biciklistához ilő telt gyomrommal bele nem vetem magamat a Balaton sokszor megénekelt lgy hullámaiba! A lgy hullamok aztan azt erdemenyesték, hogy a midőn este per „reund”, — az az vasutson hazalelt utaztam, hát olyan láz fogott el a kúpeban, hogy a togam is vacogtak és ugyancsak pokolba kívántam az összes közörös masinakat és valamennyi lgy hullamot! A lsz után helyguladás, ezután utó-vagyis: emlékebe-teség*, emiatt meg specialista tanar konzultálása, apogátás, ősszeráncolt homlok és végre a szentencia, hogy:

— Hja barátom, ha nem akarja hogy operálni kellessek, akkor szedje-vedje sátorjátát és siessen — Karlsbadba!?

— Így jutottam én Karlsbadba.

Rövid történet, de eégge kellemetlen, amit ezennel a sportkollegák figyelmébe ajánlok.

Karlsbad! Mielőtt erről a világhírd fűrdőről beszélnek, egy kis körutazást csinálók egynehány lésott nagyváros körül és pedig nem mintha ugyis nem tudnám, hogy a türelmes olvasók között sok százan vannak, akik mindet már régen el-is felelték, hanem csak nagyjában körvonalamom, hogy milyen benyomást tettek rám a látottak. Én ugyanis akkép gondolkoztam: hogyha mind-annak a csudás gyógyító hatáának csak a tele is igaz, amit Karlsbadnak tulajdonítanak, akkor én szent, hogy olyan egészséges leszek — mint a makk. Mar pedig ha én olyan egészséges leszek mint a makk, akkor én világletemben erre-feld löbhet sohasem járok, tehát megnézem én ezt a vidéket most.

Az első álomás — Bécs, Jól ismerjük; bár ne volnánk kénytelenek annyira — ismeri... Második: Prága. Nagyon szép város, a melyben minden röghöz valami tö-tetően emlék fűződik. Fekvése sokban hasonlít Budapesthez, csak hogy a bússákn hőmpölygő hatalmas Dunát a sötét

Moldva, Ó Budavárát a Hradcsin-pó olja, mely utóbbiban jó borra valódt az veszen mulogtatók a vár dístermeit, a látoszályokat, valamint azt a szobát s ablakot, melyől 1618. május 28-án a cászári tanácsosok *Jaroslav, Martinis, és Slavatos* a cs. h. protestánsok által a szédítő mélységű várarokba dobattak, amely után aztán bekövetkezett a 30 éves háború. Ugyancsak a Hradcsin mellett áll a nagyszerű s a kölni dombhoz nagyon hasonló „St. Veit” templom, amely 930-ban épült. b-ene egy kápolna, az úgynevezett „Wencsel-kapelle” — amelynek falazatát csupa cseh drágakövek díszítik s a táján ugyanaz a nagy rés, oroszánfejés ajtó gyűrű amelybe szent Wencsel beletögrözködött, a midőn Altbunzlauban ücsy. Ugyancsak ott a kápolna alatt van szent Wencsel eltemetve; a sírköve mellett most is ott van a síak és páncéling a melyben meggyilkolták. Ez a kápolna különben a cseh királyok koronázási helye és bizony alig várják a csehek, hogy föl séges királyunk fejére is lölethessék szent Wencsel koronáját!

A St. Veit templomban van az én duraszám: Nepomuki János, gyönyörű kivitelű 1500 kilogramm súlyú ezüst koporsója kétszáz ezer forint értékben. Ez a templomban különben léptenyomon láthatók a husziták vandalizmusának nyomai s nem egy cseh király és főpap szarkofágja van megromlva és díszítéseiből megfosztva. Az sem rédek nélkül, hogy állítólag a St. Veit dombon Bathory Zsigmond volt erdélyi fejedelem is fekszik, a ki Prágában szegénységben halt meg és emléktábláját is egykori szolgálók emeltette volna. Prágáról hivatott kéz köteteket írhatna; én csak bámulni és gyönyörködni tudtam mindazon, amit látani, visszaadni bden: az én csekély erőmet meghaladja! Az „Ansichts-kártya” mániában szenved emberiség netovábbja Prága. Anyi és oly szép történelmi multu „ansichteket” tán egy város sem tud fölmutatni. A régi izr. temetőben Kr. e. a 300–400. évről láthatók bemohosodott kimart kopott sírkövek.

Kapujának homlokzatán herberél és németül a figyelemre méltó fölirat áll:

Erfurcht dem Alterthum,
Achtung dem Eigenthum,
Ehne den Toten!

No de bucsuzom Prágától és a mérges csehekől, mert bizony a mi magyar beszédünk halatára úgy néztek ránk, mintha nem Boleslava, hanem mi öltük volna meg szent Wenczelt. Itt megemlítem, hogy később egy száz uriemberrel beszélgettem, ő azt mondotta, hogy ezer és ezer cseh munkás volt a határos. Szászország határvárosában alkalmazva, akiknek azonban a német hecek miatt mind fölmondottak.

„Ja die Kerle soll' wisse, was deutsch is!”

(Folytatás következik.)

H I R E K.

— **Kinevezések.** A vall.- és közoktatásügy-minister *Udvardy Vince* zalaegerszegi állami polgári iskolai tanítót és okleveles rajztanárt a zalaegerszegi állami főgimnáziumhoz ideiglenes rendes rajztanárnak nevezte ki. — A zalaegerszegi pénzügyigazgató *Eoster Endre* díjnok zalaegerszegi lakost díjas írodakezelési gyakornokká nevezte ki.

— **Eljegyzés.** *Pancz Zoltán*, a 8. honvédbuszárezred keszthelyi osztályának számvivő őrmestere eljegyezte *Gerstmann Karolint*, *Gerstmann Lipót* keszthelyi kávéház tulajdonos leányát.

— **Esküvés.** *Fübián Zsigmond* dr. ügyvéd szombaton tartotta esküvőjét *Nyuli Gizella* kassaszonyvival, sz. *Nyuli Györgyné* kedves leányával. A polgári kötetet a szépen földíszített anyakönyvi helyiségben *Vécsey Zsigmond* polgármester vezette, ki leendőket szép beszédet intézett a fiatal házaspárhoz. Mint tanúk szerepeltek: *Plühd Ferenc* kir. közigazgató és *Burcs György* kir. jb.

végrehajtó. A polgári kötetet fényes egyházi esküvő követte a szentferenciek templomában.

— **Bérmálás.** Baró *Hornig Károly* veszprémi püspök bérmálási körúton van. Körúját Somogy megyében kezdte: szerdán Mosdóson, hol Pallavicini örföf vendége volt. A batéi állomáson az alispán, a kerületi papság s nagy közönség fogadta. Batéból egész kocsi sor és negyven lovasból álló banderium kísérte a püspököt Mosdóra. Csütörtökön: Attalán, pénteken: Szt. Balázson, szombaton: Tazárban bérmált, ma Göllén, hétfőn: Szilben, kedden: Igalban, szerdán: Merenyén, csütörtökön Kisházson fog bérmálni és innen ismét visszater Keszthelyre.

— **Érdekes fogadás.** Vigyázzon mindenki arra, el ne árulja senki előre, kinek nagy az ősméretisége, hogy utra készül, mert akkor az előre nem látott kisebb kiadások rovata hatalmas összegre növekedhetik, ami utazását egy kisné megkeseríti. „Küldjön képes levelezőlapot!” Ezzel bucsuznak ma mindenfelé azoktól, kik csak három órán át is kénytelenek a robogó vonat egyik másik fülkéjében meghuzódni. Uralkodó szenvedély ma: a képes levelezőlap-gyűjtés. — *Böhm Emil*, nemrég hogy uton volt, igen érdekes fogadást keltett Fürtben egy ottani kőrrel. A fogadást költőtte *ezzer képes levelezőlapot* gyűjteni két hó leforgása alatt; a fogadási összeg száz márká. Határidő szeptember elseje. Böhm Emil a fogadást megnyerte és ma egy ritka szép képes levelezőlap album birtokosa. Europa összes államaiból vannak abban a gyűjteményben levelezőlapok, igen ritka csinos kiállítású példányok. Ekkora rekordot ilyen rövid határidő alatt még nem ért el senki. Atlag naponta 18 levelezőlapnak kellett érkezni. A gyűjtemény leszámítva különleges becsét, melyet az uralkodó gyűjtő szenvedély ad neki, így is több mint 120 forintot képvisel. Ennyibe került körülbelül a sok bélyeg, levelezőlap és a ritka szép album. Az érdeklődőknek a hatalmas gyűjteményt szívesen megmutatja.

— **Szeptember.** Okányál uszik a hűvösre vált levegőben..... Libeg, száll-azall, mint egy darab finom pókhál. Nem éget már a nap sugar. Ereje megcsappant és arany-sárga színe megfogyott, bel-olvadt valami más szíbe. Megfakult, elhalványodott, szinte lenné lett. A fákon rozsdarörsösé váltak a levelek. Elfolyadvá, elatnyulva kuporognak az ágakon és elég egy fuvallat, hogy elváljanak a vékony szürke ágaktól. — A küzedő ősz lehetete megérni a levegőben. A hervadásról róla lehet ismerni a szeptemberre. Gyenge zörrenéssel hullanak a megsatnyult, elhervadt favelekek. Néha egy-egy pillanatra szello kereskedik, amely felkapja a lehullott száraz faveleket és forgatja-fogatja sebesen. Ki tudja meddig, ki tudja merre..... — Szeptember van. A küzedő ősz lehetete megérni a levegőben. Lassu neszeleléssel hullanak a favelekek. Libeg, száll, csendesen uszik a hűvösre vált, szintelen levegőben az okányál....

— **Értesítés.** A helybeli kereskedő tanácskölában a beírások az 1898/99. tanévre f. hó 11-én délután 3–5 óráig esközöltetnek.

— **Kérelem.** Mint már jeleztük, a városi felső templom javára szeptember hó 8-án csütörtökön néptünpély rendezetik a Polgári-Egyet kerthelyiségében. A rendező bizottság ez uton is azon kérelemmel fordul a közönséghez, hogy a magasasos célt előmozdítandó, a tréfás szerencse-játékhoz tetszés szerinti tárgyakat adományozni és ezeket a vigalom napján a délelőtti órákban a Polgári-Egyet em-leti helyiségébe küldeni sziveskedjék. Bármily csekély értékű tárgy is nagy köszönettel fogadtatik.

— **Léghajó a Balaton fölött.** Mint Balaton-Földvállról írják — a *Reiher* nevű katonai léghajó *Paradeser* főhadnaggyal és *Baumann* hadnaggyal a Balatonon át Szőlődnál horgonyt vetett.

— **Villamos vasút Balaton-Füredre.** A napokban egy részvénytársaság értekezlete, tartott Balaton-Füred, melyen elhatározták

hogy jövő tavasszal *Veszprémből—Balaton-Füredre* villamos vasutat építenek. A villamos erő egyáltalán a füredi tópart kivilágítására is szolgálja.

— **Népesedési megnevelés városunkban.** Az állami anyakönyvi hivatalnál nevezett születési anyakönyvbe aug. hónapban 39 eset jegyzetelt be és pedig: 35 fiu és 34 leány; házasságon kívül születelt: 6 fiu és 3 leány; a halotti anyakönyvbe 57 eset jegyzetelt be és pedig: 33 fioméü és 24 nőoméü; halva születelt 3 fiu; házasságkötés végett jelentkezett 14 pár; és végre 14 házasságkötés esközöltetett; vegyes házasságkötés 1 volt és pedig a férfi ág. hitv. ev. és a nő róm kath.

— **Hírteltem halál.** *Kiss (Ferus) Mihály* kiskanizsai földmives szerdán délután otthon az udvarán szénarakás közben hirtelen összeesett és rögtön meghalt. — Az orvosrendőri boncvizsgálat szívszélhűdést konstatait.

— **Biztosítók kongresszusa.** A magyarországi biztosító társaságok vezetői és hivatalnokai már évek óta törekedtek egy országos egyesület létesítésére. A végrehajtó bizottság újabb az igazgatóságok hozzájárulásával szélesebb körű akciót indított meg és október hónap végére Budapestben országos kongresszust fog egybeihívni. A bizottság a kereskedelemügyi miniszternel is járt s a kongresszusra jelentkezők számára utazási kedvezményt kért. A kongresszus célja az országos egyesület megalakítása, egy biztositási szakikola föllállítása a kormány támogatásával és az üzletágak a tudományos uton való művelése. A kongresszusra való jelentkezések a Biztosítási és Kö-gazdasági Lapokhoz (Aradi utca 40.) intézendők.

— **Béltügyminiszter és a medvék.** A medvék bizonyosan halásak lesznek Magyarország béltügyminisztere iránt, aki védelmébe vette a szegény medvéket. Azokat tudniillik, amelyek kopott bundájukban költetlen táncot járnak a falu gyermekeinek örömeire Vége lesz most már ennek, mert a béltügyminiszter rendeletet adott ki, melyben meghagyja, hogy a medvetáncolatokat már a határról vissza kell utasítani. Ha pedig már a határon bejöttek s az országban kóborolnának, ellenük az 1879. évi XL. törvénycikk 66., illetve 121. §-a alapján kihágási e-járas tehető folyamatba s elmarasztaltatás esetén büntetésük kiállításá után haza utasítandók. A medvék pedig az esetben, ha tulajdonosik a kihágásban vétkeseknek találtnak, az 1879. évi XI. törvénycikk 23. §-a alapján az 1878. évi V. törvénycikk 61 §-a értelmében ítéletileg, különben pedig közbiztonsági szempontból közigazgatásilag elközbándók és elpusztítandók, börtök pedig esetleg az 1892. évi XXVII. törvénycikk 3. §-ában megjelölt célra értékesítendő. Lehet gondolni, milyen vegyes érzelmekkel fogadták a medvék ezt a rendeletet, ha — olvasni tudnának. De jobb is, hogy nem tudnak, mert bár a miniszter megszünteti rabaságukat, hanem ugyancsak drága árt szabott ennek. A medvék börtökkel fizetik meg szabadságukat, ami bizony nem kellemes dolog még a medvének sem. Különbön ideje volt már, hogy a csavargó oláhok megrendszabályozták.

Ház, ültetvel helyben legelőnek több utcában, más vállalat végeit, kedvező feltételek alatt eladó. Bővebbet a tulajdonosnál *Weisz József* úrnál Magyar-utca 720. sz. 258—3

— **Iszakképzett, az esztorgályozás-hoz is értő szentesmester** a nagykanizsai fogházban állandó — egy évi kifogástalan szolgálata után nyugdíjjal járó — szolgálatait kaphat.

— **Kronfeld névrek folytatják a tanítást a magyar, német, francia és angol nyelvben.** Lakás: *Kanizsai-utca 691.*

Ünnepi imakönyvek (Machsor)

az izraelita ünnepekre

Imakönyvek, isz. naptárak stb. diszközötté imakönyvek, újévi üdvözlő kártyák a legnagyobb választékban igen jutányos árak mellett kaphatók:

Fischel Fülöp könyvkereskedésben N.-Kanizsa.

Törvénytörvények.

Végtárgyalások és ítélőhirdetések:

1898. szeptember hó 5-ikén.

1. Magánokirat hamisítás bűntette miatt vádolt Strauss Bela elleni bűnügyben. Végtárgyalás.
2. Zsarolás vétsége miatt vádolt Máté Flórián Bergovecz István elleni bűnügyben. Végtárgyalás.
3. Gondtalanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt vádolt Salariacs György elleni bűnügyben. Végtárgyalás.
4. Lopás bűntette miatt vádolt Hajdunyak György eleni bűnügyben. Itélőhirdetés.
5. Halált okozott súlyos testi sértés bűntette miatt vádolt Péterly János elleni bűnügyben. Itélőhirdetés.
6. Lopás és orgazdaság bűntette, — sikasztás és bűnpártolás vétsége miatt vádolt Zsidi Ferenc elleni bűnügyben. Végtárgyalás.

1898. szeptember hó 9-ikén.

1. Lopás bűntette miatt vádolt Csöndör János elleni bűnügyben. Végtárgyalás.
2. Sikasztás bűntette miatt vádolt Fleischacker Miksa elleni bűnügyben. Végtárgyalás.
3. Gyilkosság bűntette miatt vádolt László Mária elleni bűnügyben. Itélőhirdetés.
4. Erőszakos nemi közöletés bűntettének kísérlete miatt vádolt Szalay József elleni bűnügyben. Itélőhirdetés.
5. Hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt vádolt Barakó Miklós elleni bűnügyben. Itélőhirdetés.

CSARNOK

A világítás hajdan és most.

Írta: Rácz Sándor.

A mi haladás világítás a terén történt, az mind csak újabb kelő és azonos összefüggésben van a természettudományok terén általában elért eredményekkel és vívmányokkal. A világítás technikáját tekintve, a régi görögök és rómaiak épp oly szegények voltak, mint általában véve a természettudomány terén. A régiek lámpájáról valóban elmondhatjuk, hogy az akkori műveltség ékezen szóló emléke; alakiag művésziességgel és megelégedéssel, de lényegileg gyermekiesen naïv. A régi lámpák, habár alakiag még oly tökéletesek is azokból néhány példány, bizony technikailag a mi konyhalámpánk színvonalán állnak. Hosszu időn, egész évszázadon át ezen kezdetleges állapotban vesztegelt a világítás jobbra érdemelt újra. A lámpák tökéletesítésére hatalmas tényező volt Quinquet (1765) párisi győztes találmánya: azaz, az, hogy miként kell a vont üveget vagy is cilindert készíteni. A cilinderek ugyanazon szerepe van a lámpánál, mint a kéménynek a kályhánál, vagy kementőnél. A szűk oszban a láng a levegőt megkritérija és az gyorsan száll el, úgy, hogy alulról mindig új levegőt juthat be, a mely élelyet (oxygenium) a lángnak átadja, a lángot azaz táplálja. Ez által el van érve az, hogy a koron, azaz el nem égett szénrészeknek nem szállhatnak föl és hogy a láng vörösen szín helyett fehérén ég, mivel az élely gyors hozzájárulása által a szén fehér izzóvá lesz és sokkal erősebb lény, világosságot áraszt maga körül.

A mint az első lépés meg történt a tökéletesítés felé és bebizonyították azt, hogy meg lehetőségen világítani képes az ember, egymást érték a lámpák jobba télelet előző javaslatait és terveket. Legelőször azon a bajon igyekeztek segíteni, hogy ha az olaj hosszabb égés következtében apad a tartóban, a láng mégis egyenlő erő maradjon; — addig nem tudták azt kiköszöködni, hogy a lámpahébe magára is fűszívárojon az olaj. 1800. év körül íbb módon igyekeztek ezt elérni. Carcel (1800.) egy, az olajos edény körében álló, szivó készülékkel, mely felhívott rugóval kerékszekeret által jart, az olajat oly bővegeen fehajította a lángóhoz, hogy az onnan lassankint folytonosan lecsöpögött az olajos edénybe. Ezen lámpának némileg más volt az alakja, mint a népszerű (moderateur) lámpának, és ezt évtizedekig használták. Carcel

lámpájának szerkezete igen egyszerű volt; az nem állott egyből, mint hogy az olajos edény oldalához soruló tolat egy erős rugó nyomta, ez pedig ezen nyomást tovább adta, s ennek következtében az olaj fölmenni a lángóhoz.

Kevésbé az úgy nevezhető fedő edényű lámpákat kezdtek használni. Ma ilyen szerkezetre nincs szükségünk, mivel az igen folyékony, ritka petroleum sokkal jobban felszívárog a bélbe; de a petroleum-lámpáknál is szükség van az, hogy az olajtartó rész széles legyen s ne nagyon mély; a tartóba így sok olaj befér, és mégis mivel az nem mély, a petroleum bővegeen eljuthat, felszívároghat a bél felső részéhez.

Majdnem egyidejűleg javították Quinquet találmányát is. Az egyszerű bengaliku üvegező levegő hozzájárulása még nem volt elégséges, hogy a láng ezáltal teljesen fehér izzó legyen. — Argand (1800.) e célra a róla nevezett lángzó, vagyis a kettős légjárású lámpát találta fel. Ez abban áll, hogy a kerék két sárgarézhenyer között ávartható le és föl; a levegő ezen Argand-léle lángzóval nemcsak aulról, hanem be fölől is járulhat a lángóhoz.

A 40-es években Benkler, wiesbadeni bádógos, a fentebb emített cilindert vállastra javította. A mai kerék lángzó-lámpáknál az üvegkező alól szeleeléből v. s a hol vékonyabbodni kezdődnek, válltak van. A íbbi, más alaku cilinderekben sok levegő áramlik a cilindert alá, mely levegő asztan nem is érintkezhetik a lánggal így s nem is adhat annak élelyt. Ha azonban a cilindert, hol a láng ég, vállas: akkor a levegő lenyeltelen a lángóhoz részletesen áramlani és nem mehet el a láng mellett anélkül, hogy azzal ne érintkezzenek. Benkler azonban nagyon somoruan tapasztalta egyik híres angol nemzetgazdaság eme szavainak valódságát: „a tudatlanság a legdragabb az országban.” Banker egyszerű badogos volt; eszameje kitűnőnek bizonyult, azonban ő nem tudta azt, hogy ilyen vállas üveget minden nehezég nélkül lehet egy daraból készíteni. O egy rövid, öbös üveget és egy hosszabb, szűkbbet használt s e kettőt pléh alál kötötte össze. Alig szabaddalmazta ezen elméletihez kitűnő, de technikailag igen neveléses elindulást, egy élelmes angol már szintén szabaddalmat vett színen vállas, de egy daraból készített cilindert, s igen természetesen, hogy mindenki többre becsülte az angol cilindert.

A szeles lángzóval ilyen cilindert nem lehet használni. Az üveg olyan anyag ugyan, mely meg ebeles erős hőt kiáll, ha a hő arra köröskörül egyenletesen hat, a mint az a körlángzóval meg van; de azonnal elpattan, mihelyt egyoldalul melegszik meg. Eszt van a szeles lángzóju petroleum-lámpáknál az üveg alsó részében félgömb-alaku sárgaréz fedő, hogy az felső nyílásán boccsassa ki a lángot a felöb részbe, mely bő és öbös vázában kéményként működik.

Nem volna hasznos elő az e téren tett javításokat mind felsorolni, melyeket már úgy is legnagyobbként ma-holnap elfeledünk — petroleum- és légszesz- vagy villam-lámpáink jobb fényének örülvén. — Előben a gyertyáról érdemes lesz egyet-mást emlíndani. A „somora laggyugyertya” egészen 1826. évig megállotta a maga helyét. Ez időtáiban Chevreul, a ki a „szirt” alapon megvizsgálta, és a stearin-gyertyagyártart építette a Montmartre-on Páris mellett. Az új gyertya akkor igen nagy feltűnést keltett és maga egy angol gyáros, a ki a lezjobb laggyugyertyákat készítette, elismerő csodálkozással így nyilatkozott az új gyertyáról: „Most mitan már látom, hogy a stearin-gyertya mikép ég: legyőzöttnek tekintem magamat, s belátom: hogy az én gyertyám lezöljebb arra jök, hogy a sötétséget láthatóvá tegyék.”

A laggyugyertyával a házatartás felszerelési tárgyai közül az eddig oly fontos kóppantó is eltűnt. A stearin-gyertyáknál a bél úgy van fonva, hogy annak hegye kifelé görbül, a levegővel érintkezik és eég s nélkül, hogy tisztogatni, kóppantgatni kellene azt. A laggyugyertyánál ez lehetetlen, mert a laggyu oly puhá, lágy, hogy könnyen lefoly, s még inkább lefolya azon az oldalán, a merre a bél görbülne. Küönben a stearin-gyertyát eleinte nem igen használták, mert nagyon drága volt; midő pedig olcsóbb lett, lezjárása néve kezdett a a laggyugyertyához hasonlítani. A paraffinnak

nem nagy befolyása volt a stearinra, mert ezen anyag, még mielőtt megolvadna, elágyul s a gyertya hajlik, különösen avaron, úgy hogy nagyon lefoly; s stearin előben kemény, egészen azon pillanatig, midőn cséppelődés lesz.

Ily körülmények között tehát rendelkezésképp volt a légszeszvilágítás föltalálása, melynek lángja már nem oly szerényen piológ, mint a gyertya és lámpák. Pedig a gásláng a gyertyák és lámpák lángjával — úgy szólván — vérokon, bizonyos mértékben ugyanaz. A petroleum aszénköny, éppen úgy mint a jár és a stearinból az égő bél, vagyis kanóh hősje által tulajdonképpen ugyanazon gyulekony légnem fejlődik. Dumas, francia vegyész azt mondja, hogy a gyertya vagy a lámpa kisiben — enmiatúra — gásgyár és pedig épp oly takaros mint célszerű, ha e gásgyárt ismerie volna előbb az emberiség, és a gyertyákat meg a lámpákat csak azután találták volna fel, az utóbbiakat mint igen élelős és használható találmányt dícsőitették volna. Ha a gyertyát vagy lámpát gyújtóval meggyújtjuk, a gásgyár azonnal működik és mindig csak annyi gázt fejleszt, amennyi a világos langos szükség; ha már nem kell a világosság, egy gyenge fúvós elég arra, hogy a gásgyár működését aonnal megszüntessék.

A gáz már igen régen ismerték; néhány helyen (Magyar-, Olasz-, Görögországban és Észak-Amerikában) hajdan és most is áramlik a földből. A régiek ezt úgy becsültek meg, hogy azt egyes helyeken meggyújtották és a lángot iszentítették, imádták; más helyen imét egy 3 labu székelt tettek a lang fölő s arra egy nőt ütettek, ki papaó, jósnő volt. Ha a nőt a gáz elbódította, az érthetetlen szavakat mormogott s ezeket a papok hosszalvá, szellemes, de mindig kértelmű jóslatokkal egészítették ki.

A gáznak középből, fából, turfából, barna szénből, gyntából, szirből stb. való gyártása a mult százdból ered, mikor legelőször egy würrburgi vegyész laboratóriumát oly gázzal világította meg, melyet csontokból és szirből készített. Középből legelőször Mardoch angol termelt gázt s elismerte és bebizonyította, hogy az nagyban való világításra alkalmas; hást, valamint Birminghamban egy nagyobb gyártat hosszabb ideig világított meg középből készült gázzal. Ugyanezen gyártan azt is bebizonyították az amieni béke (1802.) ünneplése alkalmával, hogy a gáz ünnepléses kivilágításra is használható. 1814. évben Londonban Clegg meghonosította a gásvilágítást; ezután 1816—1830-ig ugy Angolország, mint más birodalom nagyobb városaitan mindenütt a gásvilágítást használták.

A mint a gáz lassankint mindentűnen kószorította az olajlámpákat, nagyobb helyiségek, utóak és terek megvilágításánál: ugy a légszesznek is hatalmas vetélytársa akadt azon villammban, mely ma a gyakorlati életben mindentűlen fontos szerepet játszik, melynek művelése által századunk lánglelkő a fáradhatlan tudósai az emberiség díkoronájába a legeszebben, legélelyesebben ragyogó gyöngyöket fűtők. A villamos-ságnak gyakorlati érikéntetésére ma már több társulat alakult, melyeknek legíbb céljuk, a többi sok más mellett, a villamos világítás általánosítása tétele a rendelkezésükre álló tőkével.

Humphry Davy, a második Prometheus volt az, ki a villamfényt föltalálta s ez által egy új napot gyújtott meg a föld számára. 1813. évben ironszerűleg megbeszessett két szénrudat egy erős gávan-lelel vezető-buzalaival kötött össze s a két szén azonnal élelken izzott. A mint azokat egymástól szétvete, a két csúcok között görbe lénysszalag, az úgynevezett „Voltair” kepeződött. Davy napja ma már eser még eser helyen ragyog és világít ugy a vén Európában, mint a tengeren túl.

A villamám a folytonos isztás által a szenet elégei s a szénoscsok ennek következtében távolabb jutnak egymástól; pedig a fény erősege a szénoscsok helye távolaságától függ. Foucault-Leo, francia, 1844. évben a villamos lámpát úgy szerkesztette, hogy a szénoscsok távolaságát kézzel lehetett szabályozni. Ez nem ért sokat, s aszt ő, Staitz és Petris Angolországban azon elvet akarták gyakorlatilag érvényesíteni, hogy a lángot előzőelő villamám szabályozza egyszerűen a szénoscsok távolaságát is. A regulator villamos lámpáknál a szabályozás még ma is így történik. Nevezetesen

egy óramű a széncsúcsokat egymáshoz mindig közelíteni akarja, de a kerekek egy villamdelej visszatarthatja. Ha a széncsúcsok az elégsé áta egymástól eltávolodnak, akkor a villamaram is gyöngébb lesz; igen, de ugyanebbe van bekötve a villamdelej. Az aram gyengülésé folytán a villamdelej is gyöngébb lesz, az a kerekeket elmozdítja a kerék ismét tohatja a széncsúcsokat egymás felé mindaddig, míg a közeledés által a villamaram, s így a villamdelej is erősebb lesz s a kerekeket ismét megközelítheti.

Mi az a villamdelej? Ha egy vasra vékony, elszigetelt, borított rézbuzalt csavarunk és ezen huzalon át villamaramot bocsátunk: akkor a vasmag delejesebb lesz és pedig különbözőn tökéletesen egyenlő körülmények között, ha az áram erősebb, akkor erősebb delejé válik. Az így delejé változott vasat hívjuk villamdelejnek. A villamaram különböző egyenlő körülmények között csak akkor lehet gyöngébb, ha nagyobb ellenállást kell annak leküzdeni, azaz a széncsúcsok nagyobb távolaságból eredet; így magyarázható meg az előbb említett villamdelej óramű működése, minek következtében állandó fény nyerhető.

Ez haadás volt a villamvilágítás terén. Tudjuk, hogy a párisi dal-zinházban, 1848. évben, a „Proféta” előadásakor a nap feljövetele villamfényvel ábrázolták. Használták azt 1862 évben a „spanyol északi várat, a Chertourgi Fort Chavagnac és a Strassburg mellett levő Rajna hid építésénél.

A második lényeges javítás az volt, hogy a közönséges szénrudak helyett az ugynevezett gázszénelt, később a gőrszénelt használták. Ezen javítások azonban meg mindig elégtelenek voltak arra nézve, hogy a villamos világítás a gyakorlati terén szélesebb kört hódítsa meg; s hol azt eddig használták, nem sokat tördöltek annak árával. A galván-telepek erősebb villamaramok termelésére drágák voltak, tehát arról kellett gondoskodni, hogy a villamaramot olcsón állítsák elő. Eddig mindig 60, sőt több Bunsen-vagy Grove-féle elemet kellett tőpessé kötni, minek kezelése sok bajjal járt s azonkívül a fény drága is volt, mert az ezen az uton háromszorosa többe került, mint az egyenlő fényű gázvilágítás.

A harmadik és legfontosabb javítás tehát az volt a terén, midőn a galván-telepek helyett a mechanikai erőt használták a villamaram termelésére. Faraday még 1831. évben megta általa ennek nyitját az általa föltalált villamindítás (inductio), azaz az által, hogy a villamaramot lehetett ébresztetni villamaram vagy delej segítségével. E nevezetes találmányának az a magyarázata, hogyha egy vasból készült horgonynyal oly delejhez közeledünk vagy aától távolodunk, mely körül elszigetelt huzal van fonva, a huzalban két ellenkező irányú villamaram keletkezik. Elegetes tehát, ha huzallal körülvont delejt forgatunk lágy vas előtt, hogy minden pillanatban villamaramot kapjunk. Így készültek a különböző delejvillamos gépek a delejes indítás következő törvényeinek alapján: 1. ha zárt vezető közelebe delejeséget ébresztünk, abban villamaram indul meg és pedig a delejben keringő árammal ellenkező irányú; 2. ha pedig a delejesség elűnik, a zárt vezetőben a delej áramaival hasonló irányú áram ébred; 3. ha a zárt vezető felé delejfelé közeledünk, abban a delej áramaival ellenkező irányú villamaram támad, míg 4. ha a delejt eltávolítjuk, a zárt vezetőben a delej áramaival hasonló irányú áram indul meg; 5. a delejnek erősödése a vezetőben ellenkező irányú, — gyengülése pedig hasonló irányú áramot indít. A villamosságnak ezen, a delejek által indított nemét nevezük delejvillamosságnak — magnetoelectricitas, — mely tehát — mint látjuk — a villamdelejességnek viszonyos tünényé.

A villamdelejes gépek azonban drágák voltak s így még nagyobb haladásnak tekinthető a terén a dinamikus elv föltalálása és alkalmazása. Ezt Siemens tette 1867. évben; és abban áll, hogy delejek segítségével a mechanikai munka villamrámmá változtatható. Mindenki tudja azt, hogy a természetben nincsenek különböző nemű erők, hanem csak egy alaperőnek van többféle alakja. Az erő lényege a mozgás. Vagy az egész testmozog, s ez a mechanikai munka, vagy a testrészek legkisebb alkotó részei és a mindent átható leb (aether). Ilyen mozgás a hő, fény, villamosság. Ha ez így van, — a mi föltalált pedig mai napság nincs okunk kételkedni. —

akkor világos az is, hogy ezen erőalakok közül mindegyiket át lehet változtatni más alakú erővé; például az élőlény izomerejét, a gőrszert, vizierőt stb. minden más alkira: hőre, fényre vagy villamosságra át vagyunk képesek változtatni.

Az elektro-dinamikus gépek által elérték azt, hogy majdnem tetézés szerint való erősegyű villamaramokat termelhetek oly árárt, mely mellett a villamosság gyakorlati alkalmazása haszonnal járt. De hogy a villamos világítás mai, csaknem tökéletes színvonalát elérhették, meg egy nagy nehézséget kellett legyőzni s ez nem volt egyéb, mint a villamfény megerősítése. Eleinte ugyanis csak egy lámpa éghetett egy áramkörben, s ez oly erős volt a körben, hogy hasznavehetetlen volt. Ez is megtörtént; Le Roux, Galochkoff, Ledyguine, Edison és mások a villamfény tökéletes megerősítését elérték s ezen javítások után az emberiségnek oly világitási módja van, melyről még álmodni sem merészeit volna a bennünket megelőzőt nemzedék. El kell ismernünk, hogy az elektrotechnika csodái általánosan a földet; mert a világ együttve sem haadt annyit, mint éppen magában a XIX. században. Ebben orokszándrészt illett meg a villamos-ság, mely által a tér éldőszülte akadályokat a telegraf és telefon utján legyőztük; az egész föld népe egy társadalommá, egy családdá fűződött össze s mindennek tetejébe egy darab napot is teremtettünk a villamfényben.

A villamfény világitó ereje, annak erőssége, minden más világitást föltulul; például Gramme készített oly gépeket, melyek 200,000 Carcel-lámpának felelnek meg termelt fényükkel. Kiváló tulajdonsága továbbá fényének lebérsége. Tudjuk azt, hogy a napfény, mely fehérek látszik, mindentéle színű sugárból áll s éppen a sugarak őszénység teszi azt lehérré. A gyertya, olaj-, petróleumlámpák és gázlámpák vörös, sárga, zöld, kevés kek és csaknem semmi viola-zöld sugarakból állanak. A vörös és sárga sugarak tulajdonsága folytán a lángok is vörösek. A villamfény ellenben mindenféle sugárt lövel ki s ezért éppen olyan fehér, mint a napfény. A villamos világitás nem tűzvesélyes, nem fejleszt belelevező-re alkalmas gázokat s a levegőt nem melegíti fel oly nagyon, mint a légszusz, — mely tulajdonságok sok esetben megbecsülhetetlenek.

NYILTÉR.

As a rovásban küldöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

Menyasszony-ruha 65 krtól

14 fűt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 fűt 65 krig méterenként — a legdivatosebb, szövés, szin és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabár és vámszentes valamint házhoz szálltva, — mintáikat pedig postafordulattal küldenek

HENNEBERG G. selyemgyáral

(a. és kir. udvari szállító) Kärinhben. (6)

Magyar levelezés. Svájca kátzseres levélbályog ragasztandó.

Kérdezzük meg a házirosvot!

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

mint

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legjobban ajánlva.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések.

Az aradévos kiállításán az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy érdemmel kitüntetve.

WEISER J. C.

Az aradévos kiállításán az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy érdemmel kitüntetve.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a Zala-Drill

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Klabéron rendezett nemzetközi vetőgépversenyn a legjobb díjjal, az állami aranyéremmel és az 1897. szept. hóban Lóván megtartott vetőgépversenyn a legjobb díjjal: „nagy územre” aranyéremmel tüntetett ki.

Ajánlja szab. kiváltható kapacuktyókkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Föltömlhatatlanok az egytetemes és kétvásu szökekék, az egytetemes ökökhes alkalmazható összes felszerelvények, ömleszt talajmívelő eszközök, szénagyűjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

Felhivom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legjobb amerikai

„Planet Jr” rendszer

egykerékű kézi répakapáló és töltőgető eszközökre,

melylyel a répakapálással és töltéssel óriási megtakarítás érhető el.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészség-ügyi és betegápolási kiállításán 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a közönség levelek ezrei szerint kitűnőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált és ártalmatlan szer, sűrű és gazdag hajnövesztő előmozdítására hülyekezni és uraknál, a haj kihullása és a korpa közpödés meggátálása; egészen fiatal embereknél erőteljesen hajszálát létesít. — Jóállás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvétellel 90 kr. **K. Hoppe Wien, I. Wipplingerstrasse 14.** 165—26

4307/1kv. 898.

262—1

Arverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. tszék tkvi osztálya részéről közhírré tételik, hogy a nemesség dédi örökség-élv-szövevények végrehajtónak Lóvy Sámuel és Lóvy David végrehajtás szenvedő kiskomáromi lakosok ellen 190 frt és 128 frt kétrendbeli tőke, ennek 1897. évi március hó 26-ától járó 6%, kamatai 38 frt 04 kr per, 18 frt 45 kr. végrehajtás kérelmi, 13 frt 45 kr. jelenlegi s a még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyben a fentnevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a kis-komáromi 153. sz. tjkvben + 200 hrsz. alatt foglalt és 1059 frtra; — a kis-komáromi 36. sz. tjkvben I. 47. és 49. hrsz. alatt foglalt és 148 frtra; — ugyanazon tjkvben II. 50. és 51. hrsz. alatt foglalt és 819 frtra becsült ingatlanok

1898. évi szeptember hó 13-ik napján d. e. 10 órákor

Kis-Komárom községánál dr. Dick József felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános arverésen adadni fog.

Kikiáltási ár a lentebb kitett becsár. Arverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tszék mint tknyi hatóságnál 1898. évi június hó 27-én.

GOZONY,
kir. tszéki albiró.

Kávéház eladás.

Veszprémben jó forgalmu helyen

161 | 5vevelmeső

Kávéház • • • Üzlet

(a Kossuth Lajos utca „Központi Kávéház.”)

ez évi november hó elsejére

teljes berendezéssel eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a jelenlegi tulajdonos

PENITSEK ARMIN,

261—2 Veszprémben.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételmű 10% engedélyestetik.

halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan víz-szer urak és hölgyek számára.
Ára tucatszámként eredeti párisi csomagolásban:
Gummi, elsőrendű gyártmány . . . 0.80 6. frtig
Halhólyag kiváló finom minőség . . . 2.— 8.—
Capotes americas (rövid) . . . 2.— 5.—
Gyűjtemény uraknak igen előszerűen
dobozokbar összeállítva . . . 3.— 10.—
Suspensorium . . . 0.50 3.—
Párisi női szivacska (Safety Sponges) 2.— 6.—
Irrigator teljesen felszerelve . . . 1.80 5.—
Eredeti emarim ocularium (Pellipora)
Menzinga tanár szerint . . . 1.80 2.50
Vessző hozzá külön . . . 1.50
„Diana-ör”, szab. havibaj el költ. 3.50 5.—
(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)
Mégrendeléseket pontosan és diszkrétan esküből!

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű és kötszer-gyáros. 241—14

(Alapít. 1878.) Budapestben, (Alapít. 1878.)

IV. Maronaherezeg-utca 17.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételmű 10% engedélyestetik.

KLYTHIA a bőr ápolására
szőpítésére és finomítására **Puder**

Legelőkelőbb sötétkei, bál és társalgó PUDER.
— Fehér, rózsaszín. és sárga —

vegyileg analysált és ajánlja Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. **Klammers levelek** a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

ir. udvari tolltöve-szappan és illatszert-gyár Bécsben.
Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 8.

Kapható a legtöbb illatszert-gyógyszerkereskedésben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gymin cégéknél.

Építésszek, építőmesterek, és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„SCAGLIOL” ÉPÍTŐ-LEMEZ GYÁR

TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók, lakóházak, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennyezettek, boltozatok, kerítésfalak válaszfalak, kemény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba féreg és salétrom mentes anyag.

Új, gyors és a legelőkelőbb építkezési rendszer. Magyarok fűzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

30—41 **Sáveboda Gyula, építész.**

A világhírű Steyeri

PEGYVERGYÁR

KERÉKPÁRJAINAK

képviselőte és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpárokkban.

Továbbá: raktár és képviselőte ugyanazon területekre

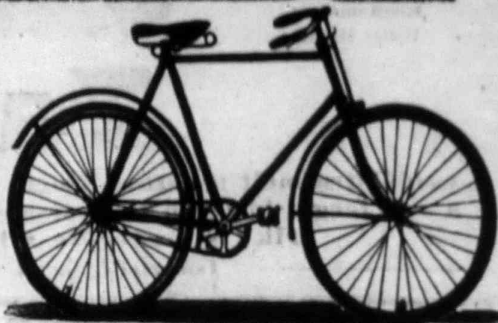
a láncmélküli

graziossa

kerékpárokkban.

Kövés használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartoznak raktáron. Az amerikai pneumatik védőanyag „SENSELESS” raktára. Nélkülözhetetlen minden kerékpárnál, mintán megakítal által támadt lyukakat azonnal beragasztja.

Kerékpár-árujegyzék ingyen es bérmentve.

A szőlőpenész ellen a legegyszerűbb és legpraktikusabb **fuvókészülék raktára.**

Eladó.

Bérlet lejárása miatt eladó 17 soros Shuttleworth Universaldrill, 15 soros könnyű Sackvetőgép igen jó állapotban, egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök, szekerek és szánok — circa 350 drb. tenyészbirka, 20 drb. pirostarka gulyamarha sat. és egy könnyű feuiten kocsi (egyes és kettős-fogatu) Gruner Lajosnál Felső-Rajkon, Zalamegye. 263-1

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

A legjobbak bizonyított **ZACHERLIN**, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralakítást előtéríti (a mi az egészesség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbeteg, és p. étvágytalanságot, savanyú felbőgödést, hányást, inger, gyomor- és hasbántalmat, gyomörgörcsőt, a gyomor túlerhelését stb.-el, nyálkásodást, vértelenséget, hámorheideket, női bántalmakat, belbajokat, a már 10 év óta jóval bizonyított

Minden gyulladást, sőt az egész gyulladási állapotot sikerrel jár, a női mellgyulladásnál, tejváladék- és kényszerűségnél, a gyermek elváladékainál, tüdőgyulladásnál, vérkérdésnél, jókora és gyomországnál, továbbá körömgennyedés az úgynevezett körömgennyedés a kézen és lábujjakon, kényszerűségnél, dugaszkodásnál, mirigydagadásoknál, holttestek képződésénél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-fele életbalsam

Prágai háziköves

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Ki az emésztés minden munkáját v. életre serkenti egészséges és tisztán vért szerez, különben is biztos és melege főlöön híres, bevált háziköves.

A gyó. yalás fájdalom nélkül hatékonyan kényszerűségnél hatékonyan.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 kr-ral drágább.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával. Postán 6 kr-ral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti háziköveset kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-től és figyeljen arra, hogy a Dr. Ro a háziköves csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai háziköves csomagolás pedig a jobbrol látható három szögletes védjegy.

A ki egy utazást talál és sokan bajlelőt, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésére állanak.

Raktárak Budapeston:

Török József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer-tárban, Thalmyer és Seitz, Kochmeister stóda.

Főraktár: **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 191-98

Különbesség polovaka balha, konyharovar.

moly, és háziállatok tetve ellen.

Kapható:

Nagy-Kanizsán:

- fj. Fesselhofer József
- Deutsch Lajos
- Imarton és Huber
- Neu és Klein
- Pauk Jakab
- Rosenfeld Adolf és fia
- Schlesinger Izidor
- Schwarz és Tauber
- Ström és Klein
- Weiss és Schmidt

Harcv:

- Dorner S.
- Kis-Komárom
- Rotter Bernát

Facs:

Schleiffer M. G.

Ferak:

Kramaris Victor

Sosterics Pál.

Hámeg:

Bodis Mátyás

Darnay Kálmán

Márkus Salamon fia

Harcstelep:

Szabó Sándor

Weiss Sándor

Csurgó:

Kreissler Géza

Schwarz R.

Fischer Simon

Nagy-Héves

Dedinszky J. gyógyszer

Nagy-Atád

Berger Miksa

Zacherlin

csodálatra méltó a hatása. Megöli mindenféle rovar. Meglepő biztonsággal és kifizetve a sok férges birtokon és gyorsan úgy, hogy semmi nyoma sem maradjon. Azért dicsőrik is az egész világon. Milliók és milliók veszik is.

Ismerető jele: 1. A speciálisan üveg. 2. A ZACHERLIN név.

Szerkesztőség:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-6 óra közt.

Írásban a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egyes évre 12 korona (8 frt — 40.
Félévre 6 korona (8 frt — 40.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 frt.

Nyitótérlet ára 10 krajcár.

Előfizetéseket, valamint a hirdetéseknek vonatkozóan Fischel Fülöp könyvkereskedésében intézkedjék.

Bármentation levelet csak ismert kassza ből fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer; vasárnap és csütörtökön.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, szeptember 8.

„Nagykanizsai Nemzeti Szövetség.”

Az »Országos Nemzeti Szövetség« lankadatlan buzgalommal, hazafias kitartással és lelkesedéssel folytatja munkáját a magasabb cél érdekében kitűzött lobogó alatt.

A Szövetség célja: hazafias és humanus ténykedés mellett a nemzetiségi és szociális izgatások meggátlására munkás-könyvtárak, munkás-kaszinók és menedék-házak, nemkülönbön képzőintézetek létesítése. Ennek a célnak megvalósítása érdekében immár 30 vidéki helyen szervezett nemzeti szövetséget, melyek fényes sikerrel működnek.

A vidéki nemzeti szövetségeknek ez a tapasztalt szép sikere arra buzdította az Országos nemzeti Szövetséget, hogy azoknak számát egyes exponáltabb helyeken még szaporítsa. Ennél fogva elhatározta, hogy a »Nagykanizsai Nemzeti Szövetség« megalakítása érdekében is mozgalmat indít.

A mozgalom kezdeményezését és a szervező bizottság megalakítását kitűnő, hivatott kezekbe: Vécsey Zsigmond polgármesterünk kezébe tette le. Ezzel egyidejűleg

városunk több előkelő egyéniségéhez levelet intézett, hogy a szervező bizottságha tagul belépni szíveskedjenek.

Igaz, hogy városunkban már meglehetősen sok egyesület van, melyek éppen a hivatott erőket tulong-tul igénybe veszik, és a vezető szerepre kétségtelenül leghivatottabb erő, Vécsey Zsigmond polgármester, is a tulajdonított dolgok terhére ugyancsak érezheti; de azért pillanatnyi kétségünk sincs aziránt, hogy ez elől a kiválóan hazafias erkölcsi kötelesség elől sem polgármesterünk, sem az arra hivatott többi erő kitérni nem fognak. Ellenkezőleg: e nemzeti szent cél oltárára lángoló lelkesedéssel teszik le a hazáért és nemzetért verő férfi-szív munkára hevitő ambícióját.

Az a munka, a mit a »Nagykanizsai Nemzeti Szövetség« tőlünk vár, oly nagyfontosságú, olyan mélyen hatol a nemzet élet-érdekeibe, hogy azzal szemben a legfontosabb egyéni érdekek is el kell törpülnie, s a legnagyobb áldozat sem lehet elég nagy.

Ázt nem mondhatjuk, hogy a Szövetség hazafias munkáját a mi vidékünk körülmé-

nyei, társadalom-politikai viszonyai nem igénylik; mert igaz, hogy nálunk sem a nemzetiségi, sem a szocialis kérdés nem élesedett ki olyan veszedelmes jellegűvé, mint más vidékeken; de azért megbocsát-hatatlan, vétkes könnyelműség volna ebben is összetett kezekkel patópáloskodni és azt mondani, hogy „*iszen ráérünk erre még!*“

Éppenséggel nem még, hanem most kell ráérünk erre a szervezkedésre, mikor még a lappangó tűz nem vetett ugyan lángot; de azért a levegőben röpködő szikrák bizonyosan mutatják, hogy a rejtőzöt tűz nagyon messze nem lehet.

Aki az itt-ott föltűző jeleket (a parányi szikrákat) látja és azokból itélni tud, nem fogja egy pillanatra sem azt mondani, hogy a Nemzeti Szövetség lobogóját nálunk kitűzni és aköré tömörülni korai dolog. Édes hazánkban ezt illetőleg most már koraiságról nem, legfőlebb csak alkérségről lehet szó; ha valahol meg nem látják, meg nem értik a jeleket és azok szerint nem cselekednek.

De mi nem is kételkedünk abban, hogy úgy városunk polgármestere, valamint azok a hivatott erő, kikhez az »Országos Nem-

TÁRCA.

Karlsbadi emlékek.

Írta: Tivolt János.

(Folytatás.)

Sohasem hallottam ezt a szót „wunderbar“ annyiszor, mint az elmúlt hetekben; ezzel a jelzővel a németek mindent ki tudnak fejezni, persze a hangulny adja meg a gyönyörködés, az elragadtatás igazi tonusát. A Bodenbachtól Drezdáig vezető úton azonban én is csak így kiáltottam fel: „wunderbar, wunderbar.“ Nem hiába nevezik ezt a vidéket: szász Svájenak, valamint hogy nem hiába írják a német lapok: „Dresden ein fremden Stadt.“

Drezda! Ez ám a város, ha megtehetném, felét egy éjjel hazaszállítanám Budapestre és ott helyezném el szépen a méltóságosan hőmpölygő Dunasoron, a budai oldalra is raknék belőle. Hatalmas széles utcái villaszert épületekkel tele építve, alig egy ház, mely elől hiányoznék a maga csinos kis kertje. Azt lehet mondani, hogy az egész város egy hatalmas kert és ezenkívül mégis egy olyan renek „Grosser Garten“ je is van, mint akár a bécsi Práter. Legelőször szemébe tűnik az idegennek, hogy minden a nagy

Németország színeiben: a buzavirág-kék szinben játszik. Kék ott a flaker, a droschke, a szerszám, a kocsi ruhája, a levélzések, a postakocsi, s a legtöbb fiatal emberen a sarka, köpeny, stb. A nép nagyon vig kedélyű, nem zárkozt, csak hogy fenémód ejtik ki a német szót. Neha ötször is kellett kérdeznem, hogy megértem és ötször is elmondanom, hogy megértem. Az uton egy hamburgi utazó viassé rám ijesztett, hogy milyen rossz a szász konyha és hogy még annál is rosszabb a porosz konyha; én azonban kellemesen lepődtem meg, mert ha nem is olyan tartalmas, erős a főztek mint a mielek, de meglehet: jóval — egészségesebb. Vaj nélkül azonban sem teát, sem kávét, sem sajtot nem lehet kapni. Kenyeret pedig bármennyit eszik a vendég, azt külön fizetni nem kell; az már az étellel velejár. Mi hozzászoktunk a sós kifőzéshez, de ha azt körtünk, akkor is butter-szemlet kapunk. Fehér kávéval — ami különben Berlinben is nagy szokás, — akárhogy magyarastam, hogy mi azt csak nagyon fehéren szeretjük, hozzon több tejet mint kávét, a pincér bizony mindenkor egy nagy kanna feketét és egy gyűszynyi tejet hozott. Igaz, hogy a feketétjük olyan kótyvalék volt, hogy az a kevés tej is meglehetősen megfehérítette. A pincérek azonban borzostón közömbös lények és szentül hiszem, hogy Pázmány amikor a magyar pincéretet korholja, hát nem a német pincért akarja mintául.

Egy előkelő drezdai étteremben pld. így kérdezett a pincér:

— Wolffs Á Mehlspeis?

Node anóál sikkesebbek a — katonák! Csupa egyforma, bajszatlan, szőke, egészséges piros arccok! Kaszárnyájuk pedig akkora van, hogy jó két óráig kell menni, a míg a katona negyedet körül lehet járni.

A „Schloss“ termeit itt is szívesen mutogatják avval a különbséggel, hogy a bajszatlan lakáj ömeltőségét nem kell leveit kalappal kórnai, mint Bécsben; hanem úgy Drezdában, Berlinben, Charlottenburgban mint Potsdamban le kell szurkolni a 25 pfennig belépti díjat és szabad az ut; sőt nagy betűkkel írják a belépő jegyekre, hogy a bevezetőknak borralát elfogadni szigoruan tilos. Mondanom sem kell, hogy a szász király dísz-szobái káprázatosan nagyszerűek. A fő atványosságok azonban az anyasok a „Schlossban“ levő „Grünes Gewölbe“ nyújtja, melynek termeiben hatvan millió máika reális értékű kincs, ékszer és ereklye van felhalmozva. Valóságos mezeország. Az első szobában csak bolmi pen-emberekkel, pogány szentekkel áll szemközt a kíváncsi néző, de már ezeken túl, a másodikban extsibe foglalt engabigák vannak a legkülönfélébb formákban felhalmozva, aztán jön két más szoba csupa ezüst, arany. Még furdókádák is vannak itt színezüstből. Es minél beljebb megy a látogató, annál jobban káprázik a

Ünnepi imakönyvek (Machsor)

az izraelita ünnepekre

Imakönyvek, izr. naptárak stb. **diszkótésü** imakönyvek, újévi üdvözlő kártyák a leg-

nagyobb válsztekban igen jutányos árak mellett kaphatók:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

zeti Szövetség a szervezés érdekében szót intézett, — hazaszeretők egész lelkesedésével, nemzetvédő buzgalomuk teljes ambíciójával fognak tömörülni a szent cél lobogó köré, a haza és a nemzet sorsán, jövőjén honfiai gondokkal csüngő szíveket az ügynek megnyerve, mihamarabb meg fogják alakítani a „Nagykanizsai Nemzeti Szövetség”-et.

A vármegye házából.

Zalavármegye

törvényhatósági bizottságának 1898. évi szept. hó 13-án és folytatva tartandó közgyűlésén felveendő tárgyak sorozata:

1. Alispáni jelentés a törvényhatóság állapotáról, — ezzel kapcsolatban a számonkérősek jegyzékövé.
2. Az üresedésben levő vármegyei V-öd aljegyzői- és a szintén üresedésben levő egyik árvasszéki jegyzői állásoknak választás utján való betöltése.
3. Az állandó választmány a vármegye 1899. évi költségvetés-tervezetét bemutatja.
4. A 10475/ni. 898. jk. 38. sz. határozattal kiküldött bizottság javaslata a törvényhatósági tiszti fizetések rendezése tárgyában.
5. Háromszék vármegye közönségének átirata a vármegyék állami dotációjának a tiszti fizetések rendezése céljából leendő felemelése iránt a képviselőházhoz és a nagymélt. m. kir. Belügyminiszter Urhoz intézendő felirat tárgyában.
6. A m. t. főügyést 2641/ni 898. sz. előterjesztése alügyési és ügyészégi irnoki állás rendszeresítése iránt.
7. A közigazgatási bizottság az 1899/1900-ik évekre szerkesztett utántartási költségelőirányzatokat beterjeszti.
8. A vármegyei számvétség előterjesztése az 1899. évi betegpótlási költségek fedezésére szükséges pótladó megállapítása tárgyában.
9. A megyei számvétség előterjesztése az 1899. évre szükséges katonaszállásolási pótladó megállapítása tárgyában.
10. A választott vármegyei bizottsági tagoknak folyó év végén kilépi lelé része, s az év folyamán tagági képtességüket veszítel, elhunyt és lekötött tagok helyébe teljesítendő választások határnapjának kitűzése.
11. Hertelendy Ferenc kérvénye a Balatonmelléki vasút segélyezése iránt.
12. Vasvármegye alispánjának átirata a rum-túrjai vasút támogatása tárgyában.
13. A vármegye monografia-bizottságának

- javaslata a vármegye monografiája megírásának tárgyában.
14. A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti viszonyok szabályozásáról szóló 1898. évi 2. l.-cikk értelmében leendő községi segélyalapok szervezésére vonatkozó szabályrendelet tervezetének összeállítására kiküldött bizottság javaslata.
 15. A faiskolákról és fátárasokról szerkesztendő szabályrendelet tervezetének összeállítására kiküldött bizottság javaslata.
 16. Trecsénvármegye közönségének 118./115. sz. átirata az 1898. 2. l. c. 72 §-a 2-ik pontjának oly értelemben leendő módosítása iránt, hogy a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közt tömörülő vitás ügyekben másodfokú hatóságul a vármegye alispánja jelöltessék ki.
 17. A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszter Ur 223-1/898 sz. leirata, melylyel az 1898. 23. l.-c. értelmében felállítandó országos központi hitel-szövetkezet alapítványi üzletreszei jegyesére kibocsátott aláírási felhívást megküldi.
 - A megyei árvassék 7683/a. 98. sz. előterjesztése Z.-Szent-Groth mezővárosi árvatárnak Harang Péter ellen bevehetlenné vált 32 frt 90 kr köveletésének az árvatári tartalékalapból leendő megterítése iránt.
 - A megyei árvassék 15274/a. 1898. sz. jelentése a Letenyén elhalt Horvath Istvánné szül. Kovács Róza hagyatékában felmerült 39 frt hiány tárgyában.
 - A megyei árvassék-ek és elnökeinek 2428/a. 97. és az 21258/a. 98., illetőleg 1022eln. 98. sz. jelentései a megyei árvatáról a Kö-mendi János Lajos részére tévesen kiutalt és behajthatatlanná vált 78 frt 79 kr. ar-éjgy leelöléséi tét dr. Zarka Zsigmond árvasszéki ülnök azon kérelme tárgyában, hogy az említett összeg a gyamtári tartalékalapból térítessék meg.
 - A megyei árvassék 12591/a. 98. sz. előterjesztése az árvatári tartalékalapból Nyirő József árvárterke lejeben kiutalt 116 frt 66 kr. tőkeből és ennek kamataiból álló köveletés törlesztés iránt.
 22. A közigazgatási bizottság jelentése az 1898. év I-öd feléről.
 23. A vármegyei tiszti főorvos előterjesztése Badacony-Tom-ny, Fördemic és Szzigiget községek által rendszeresíteni szándékolt körorvosi állásra vonatkozólag.
 24. A vármegye főorvosának előterjesztése a letenyi közegészségügyi orvosi körhöz tartozó községeknek a körorvosi fizetés-felemelése tárgyában hozott határozatai jóváhagyása iránt.
 25. A vármegye alispánjának előterjesztése, a magyar nyelvben jeleskedő muraközi- s vendvidéki tanítók és tanulók évenkénti megjutalmazására 300 frt megszavazása iránt.
 26. A szarva-marha-, sertés- és juhtenyésztésről alkotott szabályrendelet módosítása.

27. A bordély-ügyre és kéjőkre vonatkozólag alkotott szabályrendelet módosítása.
28. A zal-egyeségi m. kir. pénzügyigazgatóság megterése a csáktornyai adókövető bizottság kiegészítése tárgyában.
29. Dióskál kérvénye a pacsa—dióskáli tvh. közú folytatását képező és a Gyülemez—galamboki tvh. közútba ázadó 3 km hosszú közúti közlekedési közútnak a tvh. közútnak sorába leendő felvétele iránt.
30. Lónyay József vármegyei irnok kérvénye egyevi önkéntesi szolgálata teljesítésére szabadságitól engedélyezése — és ezen időre némi segélyben részesítése iránt.
31. A vármegye alispánja bejelenti, hogy Botka Ferenc a-la-szent-grothi főszolgabírónak a szabályrendeletileg biztosított négy heti szabadságitól tiz napi szabadságitól engedélyeztet.
32. Főispán ur Önéltosága Klótid Főherceg-Ö Fenségenek köszönetnyilvánítását megküldi.
33. Veszprémvármegye főispánja a vármegye-nek beiktatási ünepén küldöttségileg történt megjelenéséért köszönetet fejezi ki.
34. Kator községnek 5 frt 48 kr. megyei pótladó törlése iránti folyamodványa bemutat-tatik.
35. Boa Gábor tomaföldi lakos utkaparóknak segély adományozás iránti kérvénye.
36. Ösv. Musztiás Marionné szül. Kranyecz Maria szent-mariái és Protár Istvánné felső-rajki lakos volt utkaparók özvegyeinek halotti negyed megállapítása iránti kérvénye.
37. Egenföld özség és néhai gróf Szechenyi György által tett 500 frtos alapítványra vonatkozó alapító levelet jóváhagyás végett bemutatja.
38. Zalavármegye utbiztosainak kérvénye fizetése emelése iránt.
39. A vármegyei számvétség által megvizsgált községi költségtervek és bírói számadások törvényhatósági jóváhagyás végett bemutat-tatnak.
40. Bellatiné község képviselő testületének a táncvigaltonk után szerződő díjak s ezen díjaknak hova fordítása tárgyában hozott határozata.
41. Monostor-Apati, Hegyesd és Kapolca szövetkezett községek képviselő testületeinek körjegyzői irnoki állás rendszeresítése tárgyában hozott határozata.
- Zalaber község képviselő testületének a község nevéül álló regale kártalanítási kötvények a község volt urbere-ai nevére leendő átiratása és a vadaasúttal haszonbérnek felosztása tárgyában hozott a megfélebbesített határozata.
43. Felső-Lakos, Alsó-Lakos, Gyertyános, Hottica, Kapca, és Kóoth szövetkezett községek képviselőtestületeinek egy körjegyzői irnoki állás rendszeresítése és illetésének megállapítása tárgyában hozott határozata.
44. Keszthely község képviselőtestületének községi ingatlanok nyilvános árverésen leendő eladhatása tárgyában hozott határozata.

szeme, egy-egy rejtettebb zugban szinte fél egyedül állani e sok csillagó szikrázó gyémánt között. Ugyancsak itt van egy királyi könyvtár 500.000 kötettel. Van Drezdában ezeken kívül anyni múzeum és egyéb látványosság, hogy nem két nap, de még két hét is kevés mindazoknak a meglátására. Itt még csak megemlítem, hogy olyan „wunderbar” vasúti indóházat, mint a drezdai „Hauptbahnhof”, legalább én még nem láttam; noha egy labirintusnak tűnik föl az egész, mégis olyan nagyszerű beosztása van, hogy lehetetleneg akármilyen bágyu embernek is egy vonatot elhibázni! Minden vonatnak más, más „Treppel” — följárója és pöntázrosa van. Wunderbar csakugyan! Végül, mielőtt elbocsuztam volna Drezdától, még megnéztem a híres Zrinyi lelkész iróinak, Körnernek, emléktáblával jelölt szülőházát s az abban levő Körner Múzeumot. Drezdából Berlinbe vitt utam és csak ott az uton gondolkodhattam el azon, hogy milyen szegény ország ez a mi ódes magyar hazánk és milyen gazdag, milyen nagyszerűen kultivált a nagy Németország! Hej ha nálunk az ő iparunknak csak egy tízedréze is megvolna! No majd a külön vázterület talán meg-hozza azt is! Berlinben, noha nagyobb város, mint Bécs, nagyon könnyen lehet tájékozódni. Ez legalább, — kezemben tartva a térképet — mindig oda találtam, ahová akartam, anélkül, hogy bárkit is kérdezni voltam!

Eltelkintve a től, hogy talán egy város sincs, amely aránylag egy akkora kis területen olyan és anyni monumentális épületet tudna felmutatni

mint Bécs a Schottenringtől az Operaringig, azért Berlin sok: al szebb Bécusül Ringje ugyan nincs, de vannak olyan modera, tágas és vonul-egyesen uccái, mint akár az Andrássy-ut; holott Bécsnek még az ő híres Praterstrasse-ja is görbe és szabálytalan. Monumentális épületek tekintetében is messze fölülte áll Bécsnek. Istenem, ha elgondolom, hogy Berlinben egy-egy városi kertecské körül is 6—8 tábornok-szobor áll, anyni mint Budapestén Sasse-véve! Még az én gyenge tollam is sokat igen sokat, tudna Berlinről beszélni, de nem céloim részletekbe bocsátkozni, mert ugysem tudnám egy a mint érzem teirul. Természetesen Berlinben is végigjártam a Schloos termekeket. A Hohenzollernek bár nem tudnak valami nagy kincs-gyűjteményeket mutogatni, de annál elragadóbb, meglepőbbek a dísz, vendég és egyéb lakoztatólyok, kivéve az öreg Vilmos császár és Augusta császárné lakását a híres „Unter den Linden” ablakokkal, amelynél időnkint meg kellett jelennie, hogy a nép lássa, hogy még — él, a Monbijou parkban van a Hohenzollern Museum, amely szintén nagyon érdekes, egyes német nralkodók butorait, ruháit és egyéb kedves emlékeit tárja elénk. Harmadik Frigyesnek még a fa-pörgetője és fa-sípa valamint keresztelő inge is ott van. Milyen nagy ellentét! A keresztelő ing közelében ugyanaz a hosszuszárú csizma és tábori öltöny van, amelyben benntünk Kősigrútrnéll elnászpangolt. Nagyon érdekes a Zeughaus emeletén levő „Ruhmes-halle”. Az udvaron egy sereg elbódított francia ágyú és mitrailleuse sorfala között értük a fő-

bejáratot és csakugyan Ruhmes-halle az! Könyv nekik, kik egymásután 2—3 nagy háború kerültek ki győztesen. A csarnok falát nagy oszlopok díszlik a vagy ötven rendkívül szebbnél szebb szobor zárja körül. Persze mind olyan emberek szobrai, a kik a dicsőséges had-járatokban a vesérszerpeit vitték.

Berlin múzeumai ha nem is olyan szépek mint a bécsi két Hofmuseum, hanem szintén rémaok anyagot ölelnek föl. A képosrnok különösen meglepő gazdag és nagy. Műértő nem vagyok s így a termeket csak egy fuólágoasan tekin-tettem meg. Elesen kéri a többi közül egy nagy festmény, a mely *Auf den Passata* címet viseli, de Urania, soha olyan alakokat! A pusztai c-ikósok ruhái szakasztott olyanok, mint a cirkuszbeli messzaszaru bohócoké. Az az ur sem volt ám soha Magyarországnban, a ki ezt festette! Érdekes a 62 millió márkába került „Stadtbahn”, városi vasúti, is. Végig, k-rezült-kasni megy a városon anélkül, hogy bármilyen kis mértékben akadályozná a forgalmat. Magas viaduktos szalad végig és alatta boltok, elegans restauratók, kereskedések és raktárak vannak. Ennél a vasutnál is az érdekös, hogy egyáltalán nincs kálauza. Az utas maga keresi a helyét, maga osztja be a pántot zárú ajtót, s néha-néha jár egy-egy ellenőr utánna nézel, hogy nem üt-e valaki II-od osztályu jeggyel ez elsőbe; mert csak ez a két osztály van. Potsdamba, a mi 29 kilométer Berlinből, 50 pfenning egy másodosztályu jegv.

(Folytatás következik.)

45. Keszthely község képviselő ésületének ingatlan területek megvétele tárgyában hozott határozata.

46. Kaptalanfa község képviselő testületének községi ingatlan eladása tárgyában hozott határozata.

47. Alsó-Lendva község képviselő testületének községi ingatlan eladása tárgyában hozott határozata.

48. Bazi község képviselő testületének községi ingatlan eladása tárgyában hozott határozata.

49. Paloznak község képviselő testületének a község tulajdonát képező egykerekkü vizimalom eladása tárgyában hozott határozata.

50. Dráva-Ósány község képviselő testületének községi ingatlan szerzése tárgyában hozott határozata.

51. A zala-egeri grófi járás főszolgabírája Zala-ér és Pakod hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

52. A pacsi járás főszolgabírája Orbánosfa hegyközség rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

53. A letenyei járás főszolgabírája Bánót-Szty-György, Baza, Borafa, Bucuta, Oláro, Tolmács és Váponya hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

54. A zala-egereszei járás főszolgabírája Dobronhegy, Döbréte község határában levő Ujvashegy, Gesszeny és Bancsa-bükk, Gölénhaza község határában levő Budaibegy, Kökönye-Mindszent köz-ég határában levő Kőcsikhegy és Tordahegy, a Bazita hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

55. A zala-egereszei járás főszolgabírája Sőjör, Pusztaszent-László és Pusztaszent-Ederics hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

56. A nagykanizsai járás főszolgabírája Szepetnek község határában levő Vóshegy hegyközség rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

57. A nagykanizsai járás főszolgabírája Rigyár község határában levő Linrehegy, Orezhegy, Öreg és Kis-Bodihegy, a Ferenchegy hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

58. A nagykanizsai járás főszolgabírája Mura-Kerecsu községek tartozó Ujhegy hegyközség rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

59. A nagykanizsai járás főszolgabírája Zala-Szent-Balazs, Miskyar-Szerdahely és Börzönce hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

60. A nagykanizsai járás főszolgabírája Nagy-Bakónak és Zala-Merenye hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

61. A keszthelyi járás főszolgabírája Zala-Szántó, Cs-rszeg, Tomaj, Nemes-Bükk, Kővenkut, Karacsony, Szent-Györgyváros és Sárnellék hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

62. A keszthelyi járás főszolgabírája Felső és Alsó-Zaid hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

63. A keszthelyi járás főszolgabírája A só és Felső-Pakod és Nemes-Boldogasszonyfa hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

64. A keszthelyi járás főszolgabírája Vindornya-Lak hegyközség rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

65. A keszthelyi járás főszolgabírája Vonyarc-Vashegy, Gyencs-Diás és Mészöly-Győrök hegyközségek rendtartási szabályzatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

66. A nagyménfőcsanak földmívelésügyi megyei kir. miniszteriumnak 3315/897. szám alatt kelt rendelete a tapolcai járásban tartozó diaskai, s a letenyei járásban levő karacsonyokmai, kis- és nagy hegyi, tormaföldi, kislakosi, kerkaiföldi, kerka-csakándi, alsó szemenyei, csehi, vöröskői, csernyeföldi, szent-margitai, rátkai, lipsei, maróci, lasztonyai, keretyai, szent-adorjáni, tót-szent-mártoni, molnári, pusztas-magyaródi, szent-halászi, szent-péteri, letenyei, letenye-juliánhegyi, béci és szajki hegyközségek rendtartási szabályzata némely §-ainak módosítása tárgyában.

67. A peraki járás főszolgabírája Mura-Cány köz-ég képviselőtestületének a köz-ég az évezési szabályrendeletek módosítása tárgyában hozott határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

68. A csekszentmihályi járás főszolgabírája Csekszentmihályi község huszárai szabályrendeletét törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

69. Az állami központi m. kir. mérőkéleltető bizottságunk 1115/1895. sz. mu megkérésére a törvényhatóság területén felállított mérték-hitelesítő hivatalok területi hatakorének megállapítása tárgyában.

70. A pacsi járás főszolgabírája Póloske község képviselőtestületének a köz-ég tulajdonát képező 260 frosz közterületi kövény felhasználása tárgyában hozott határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

71. A tapolcai járás főszolgabírája Arács község képviselőtestületének a balatonparti víznyomó segélyezés tárgyában hozott határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

72. Az alsó-erdélyi járás főszolgabírája Völgyfalva, Peteháza, Cente és Homzafalu községek képviselőtestületének az alsó-lendva-területi vasúti vonal segélyezése tárgyában hozott határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

73. A sármányi járás főszolgabírája Nyírad köz-ég vadászati jogának 10 évre történt herbeadására vonatkozó képviselőtestületi határozatot törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

74. Az alsó-lendvai járás főszolgabírája Csekszentmihályi vadászati jogának szabadkészből történt herbeadására vonatkozó képviselőtestületi határozatot Maron Pal és társai csekszentmihályi lakosok teherzésre kényszeríteték.

75. A megyei számvetőség Poldbrax-Szent-Kerest és Sétány községek képviselőtestületének községi pótdó törés tárgyában hozott határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett bemutatja.

76. A peraki járás főszolgabírája Szent-Mária község képviselőtestületének a köz-ég szülésszűrését megállapító határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett beterjeszti.

77. A sármányi járás főszolgabírája, Galas, Sárd és Ségvár községeknek köz-évi pótdó törés tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett bemutatja.

78. A megyei számvetőség Jurovec községnek községi pótdó törése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett bemutatja.

79. A sármányi járás főszolgabírája Kaptalanfa községnek a község tulajdonát képező vizimalom hasznosítás adása tárgyában hozott képviselőtestületi határozatát törvényhatósági jóváhagyás végett bemutatja.

80. A m. kir. államépítészeti hivatal az alsó-lendvai járásban alkalmazott megyei utkaparóknak drágasági pótlék engedélyezése iránt benyújtott kérvényüket átteszi.

81. A nm. földművelésügyi miniszteriumnak 41990/III.-2/1898. szám alatt kelt magas leirata a takonykórban elhalt lovak tulajdosaiknak az ebado, illetőleg az állategészségügyi alpból leendő segélyezése iránt.

82. A nm. m. kir. belügyminiszteriumnak 30058/VIL.-898. szám alatt kelt magas leirata a kaposvári állami segélyezett sikestéma intézetének alapítványi helyek létesítése által leendő segélyezése iránt.

83. A dunánúli orsz. képviselők állandó segélybizottságának átírata a jégviharok által károsultak segélyezésének adományok gyűjtésével leendő támogatása iránt.

84. Barvármegye alispánjának 19302. sz. a. kelt átírata, melylyel a törvényhatósága területén levő szandrik-i ezüstgyárban készült s a vármegye közönségének adományozott előki csemegetyű rajzát bemutatás végett átteszi.

85. Magyetz Geza az a. lendvai járás borenlerőz bizottságának előke, Isó Ferenc választott bizottsági tagnak állásáról lemondó jelentését beterjeszti.

86. Barvármegye alispánjának 43/898. sz. a. kelt átírata, melylyel „Emlékek a Majthényi, Keszlekedői és Berencsi Majthényi bárók és urak család levéltárából” című munkát a vármegye levéltára részére megveletre ajánlja.

87. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos Wertadló Katalin Nyilasi Józsefné szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

88. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos

Novák Ilona szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

89. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos Varga Adámné szül. Sánta Katalin és Sándor Józsefné szül. Csénder Katalin szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

90. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos Harai Katalin férj. Benedek Jánosné szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

91. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos Bencaics Mária Mész Györgyné szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

92. Dr. Hary István megyei tiszti főorvos Andrácska Ciccelle Balázi Gézáné szülésszűrés oklevelét kihirdetés végett bemutatja.

Alispáni jelentés.

Méltóságos Gróf, Főispán Ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés!

Az 1886. évi XXI-ik t. c. 68. §-a pontjának, valamint az eddigi gyakorlatnak megfelelően, van szerencsem vármegyénk közigazgatásának és az ezzel összefüggő ügyeknek állapotáról szóló jelentésemet — mely ezen évi április hó 1-től július hó végéig terjedő időszaktól foglajja magában — a következőkben tisztelettel előterjesztem.

A felöltök közegészségi állapota, dacára a gyakori csapadék és szeleknek, április, május és június hónapokban igen jó volt, m. rt. egyáltalán kevés megbetegedés fordult elő; júliusban eme jelleg megváltozott, amennyiben váltólag, gyomor-és belhurut, ugyintán hagymáz több esetben észleltettek, kimenetelük azonban előbb kedvező volt.

A gyermekek közegészsége nem volt oly kielégítő, mint a felnőtteké, mert a nyári hasmenés, vörheny, roncsló-toroklob, hőkhurut nagyobb számban mutatkoztak, a heveny-gyomor-és belhurut pedig áldozatot követelt.

A bejelentésre kötelezett fertőző betegségek közül előfordult vörheny 119 esetben; ezek közül gyógyult 101, meghalt 14, ápolás alatt maradt 4, torokgyik 3 esettel, ebből gyógyult 1, meghalt 2.

Roncsló toroklob észleltetett 63 esetben, gyógyult 40, meghalt 23; hőkhurut előfordult 147 esetben, gyógyult 20, meghalt 6, ápolás alatt maradt 121. — Áhiasi hagymával megbetegedett 22, ebből gyógyult 10, meghalt 3, beteg maradt 9. — Kanyar előfordult 38, ebből gyógyult 33, meghalt 1, ápolás alatt maradt 4. Fültörigylő észleltetett 63 esetben, barányhimlő 12 esettel, melyek mind gyógyulással végeződtek.

Agy-és gerincz-agyhártyalob 1 esetben észleltetett, mely beteg meghalt; gyermekágyász előfordult 5 esetben, melyből gyógyult 3, meghalt 2.

Minden előfordult fertőző betegségeknek a szabályszerű orvosrendőri intézkedések pontos keresztülvitele igen szép sikert engedett elérni, s csak így volt lehetséges, hogy a vörheny és hőkhurut kivételével, a többi fertőző betegség javnyosan nem uralkodott; — a védekezés módjai közül leghatályosabban bizonyultak a fertőtlenítés, s a beteg lehetőségek elklónítése.

Szemcsés kötőhártyalob, mely az alsó-lendvai, cskatornyai és peraki járásokban már régóta tájkorosan, egyes járások-és városokban pedig szörványosan uralkodik, még mindig 1706 számmal szerepel; a gyógykezelés kielégítő eredményt mutat fel, de a nép tudatlansága s ötleletei ugy az orvosok, mint az egyes hatóságoknak a betegség tovatartásának megakadályozására irányuló odaadó törekvésükben nagy és sok nehézséggel kell megküzdniök.

Védhimlőoltás szabályszerűleg teljesített, s az oltási eljárás alkalmazás rendkívül hatósági intézkedések alkalmazásának szüksége sehol sem nem forgott.

Rendőri boncolat teljesített 8-szor, — költő hullaszemle rendőri szempontból 38-szor ejtetett meg.

Súlyos sértés bejelentetett 12; öngyilkosság 15 egyén követett el. Véletlen szerencsétlenség általi haláinak 17 egyén esett áldozatává, 6 közveszélyes elmebeteg szállítottat kórházba. 1 pedig mint csendes beteg házi ápolás alatt hagyottat.

Vesszett eb által egy gyermek maradt meg, ki is védoltás oltójából a budapesti Pasteur-féle intézetbe szállítottat.

Jelentésemnek a közegészségügyet tárgyadó része kiegészítetl, van szerencsem a vármegye népesedési mozgalmának az állami anyakönyv-

vezetők kimutatásai alapján összeállított számadatát a folyó évi április hó 1-től július hó végéig terjedő időszakra az alábbiakban bemutatni:

Szállított 5115; meghaltak 3261; szaporodás 1854.

A hasznos háziállatok egészségi állapota a lefolyt időszak alatt kielégítőnek sem mondható, mert a gyakori léplete elhullásokon kívül veszteség és ráhők is fordultak elő, a sertésvész pedig dacára a szigorú intézkedéseknek, még mindig terjed a jelenleg a vármegyének következő községei vannak sertésvész miatt zár alatt, u. m. Alsó-Dörgicse 12 udv., Alsó-Nemes Apáti 25 udv., Alsó-Szeménye 6 udv., Aszófő 6 udv., Badacsony-Tomaj 9 udv., Bessenye 14 udv., Bottornya 1 udv., Csacs-Boszok 16 udv., D. zel 5 udvar, Döbréte 16 udv., Esterogyne 1 udv., Gellenháza 8 udv., Hahót 1 udv., Hegyesd 14 udv., Helyefő 1 udv., Jarcsevecz 11 udv., Káptalanfa 15 udv., Kerettye 1 udv., Keszthely 3 udv., Kis-Görbő 6 udv., Kis-Vasárhely 1 udv., Komár város 3 udv., Langviz 5 udv., Lesence-István 14 udv., Letenye 8 udv., Magyar-Szerdahely 1 udv., Milj-Egyház-meg 6 udv., Mura-Vid 8 udv., Monoszló 18 udv., Nagy Görbő 5 udv., Nagy-Pecely 10 udv., N-gy-Kanizsa 4 udv., Nemes-Boldogasszony 5 udv., Olhár 13 udv., Orvényes 6 udv., Radamos 12 udv., Rigyác 1 udv., Rózsaszeg 11 udv., Sallóid 1 udv., Sárnellek 6 udv., Sőtör 20 udv., Szent-Györgyvárad 7 udv., Tapolca 3 udv., Tihany 17 udv., Turje 9 udv., Udvarnok 4 udv., Vindornya-szőlős 8 udv., Vincemajor 1 udv., Vonyarc-Vashegy 1 udv., Zala-Egerszeg 21 udv., Zala-Sz. László 6 udv., Zala-Szántó 1 udv. Összesen 52 község.

A szarvasmarha járási- és kereskedelmi forgalmat illetőleg tisztellel jelentem, hogy folyó évi április hó 1-től július hó 31-ig a központból az illető községi megbízottak részére ki datott 95.067 drb 5 kros- és 84.619 drb 3 kros marha járási őrlap, melyekért 5791 ftrt 42 krt szolgáltattott a m. kir. adóhivataloknak.

A folyó évi április hó 1-től július hó 31-ig a vármegye területén előfordult tüzesetek száma 76 volt melyeknél az összes elhanyagzott érték a hivatalos karfelvételi jegyzőkönyvek szerint 504.569 ftrt 30 krt tett ki, ebből biztosítva volt 19811 ftrnyi érték, s így a biztosítatlanul szenvedett kár 44.758 ftrt 30 krra rug.

A lész keletkezésének oka a teljesített vizsgálatok szerint 7 esetben gyújtogatás, 14 esetben gondatlanság, 2 esetben viharcsapás és 53 esetben kideríthetetlen volt.

Az előfordult tüzesetek közül említésre méltó a folyó évi június hó 23-án Győrúszeg községben volt tüzvész; a hó 24 lakház, 9 melléképület, s az összes behordott takarmány, ruha elemei szer lett a lángok martalékává. A szerencsétlen károsultak rögtön segítségére távirati felterjesztésem folytán a nm. m. kir. belügyminiszter ur 100 frot volt kegyes utalványozni, mely összeg a leginkább segélyre szorultak közt kiosztott, a könyradományok gyűjtését pedig a vármegye területén elrendeltem.

Vagyok bator még a folyó évi július 1-én Bak községben előfordult tüzesetet is bejelenteni, mely 38 lakóházat a meléképületekkel elhanyagozta, 54 egyéni 40.063 ftr erejéig károsított meg. — Ezen szerencsétlenség pillanatnyi segélyezése céljából szintén a nm. m. kir. belügyminiszter urhoz fordultam, ki is 200 ftr segélyt volt kegyes utalványozni, mely összeg a károsultak közt júli. hó 5-én kiosztva lett.

A most felsorolt elemi csapásokon kívül még az ország nagy részében előfordult jégverés vármegyénket is érte, s az eddig beérkezett jelentések szerint, a folyó évi június hó 27-én dühöngött jégvihar Sümeg község határában az összes terményekben 50-100%, a csabrendeki határ nagy részében 80-90%. Káptalanfa, Hany- és Gyepükaján községek határában 5-80%; Nyírad és Söcs község határában 50-90%, Cseh község határában 80-75%, Nagy-Görbő és Döbröce községek határában, valamint a mihályi és óhidi határ egy részében 20-80% kárt okozott, Orbánosfa község határában levő szőlőhegyeket pedig felszerűben elverte.

A jégkár folytán az adó elengedés iránt munkálátok folyamában vannak.

A személy és vagyon biztonságot illetőleg tisztellel jelentem, hogy Pálffy György mihályi lakót június hó 1-én a nagrécei határban meggyilkolták. A nyomban megjelített vizsgálat megállapította, hogy a nevezett revolverrel löttek agyon, de sem a gyilkosság okát, sem a tetteseket ki-

h. tolni nem lehetett. A vizsgálatot a nagy-kanizsai törvényszék vezeti. Július hó 14-én éjjel 12 és 1 óra közt egy rovott multu egyén a balafon-fürdői fürdőtelepen levő „Olga” villában lakó Beer Zsigmond budapesti asztlakon az ablakon át bemászott, a családtag által észrevétlenül, a lermára elmenekült; később az „Agnes” villában lakó Auer Dezső budapesti lakoshoz mázott be az ablakhoz ámasztott létra segítségével s az ott alvó Auer édes anyját felkeltette, tőle lelévással való fenyegetés mellett pénzt követelt, miközben a lermára Auer Dezső is felébredt, a midőn a tettest elakarta fogni, az forgó pisztolyából 5 lövést tett re, melyek közül kető lögyékába hatolt, és súlyosan megsérítette.

A tettes elfogatván, az illetékes bíróságnak átadott.

Ezen esetből kifolyólag s mert tudomásom szerint Balatonfüred fürdő-telep és annak környéke oly annyira el volt csavargókkal és kéregzőkkel telve, hogy azok a közbiztonságot veszélyeztetik, de a fürdő közönségnek is terhére váltak: folyó évi június hó 26-án 1898. sz. a. megkerestem a m. kir. csendőr százparancsnokságot, hogy a fürdő évad alatt, két hetenként a csendőrség összpontosításával nagyobb mérvű hajásokat eszközöltesen, a különiményt pedig a legszigorubbán utasítsa, hogy a fürdő telepen megjelenő gyanus egyéneket és koldulókat kíméletlenül tartóztassa le, a balaton-fürdői csendőrség járást pedig úgy rendeztesse be, hogy azok a fürdőtelep környékét biztonságban tartsák s a különimény működését elősegítsék.

A fentebb elősorolt sajnos eseteken kívül fordultak még elő, a vármegye egész területén a betéréses és apróbb lopások, valamint a kisebb tolvajlások számos esetei; tettesei azonban csendőrség által részben kinyomozva az illetékes bíróságnak átadottak, részben nyomozás alatt állanak.

A m. kir. csendőri őrzáratok által a lefolyt időszak alatt letartóztatva lett: gyilkosságról 2, gyilkosságra kísérletéről 4, gyilkosságra való felbujtás gyanújáról 2, rablógyilkosságról 2, rablógyilkosságbani bűnrészességéről 2, emberölésről 3, méhmagzat elhajásáról 1, gyújtogatásról 3, gyújtogatás gyanújáról 2, súlyos testi sértésről 8, betéréses lopásról 2, lopásról 61, lopás gyanújáról 8, orgazdaságról 1, csalásról 4, hatósági közeg elleni erőszakról 2, okirat hamisításról 1, önkényű eltávolításról 1, igazolvány nélküli csavargásról 41, veszélyes fenyegetésről 1 egyén, továbbá 1 katona szökéséről és körözött egyén fogatott el, s szolgáltatott át az illetékes hatóságoknak.

Tisztelleljesen hozom tudomására a tek. közgyűlésnek, hogy Keszthelyen csendőr szakasparancsnokság állítottat fel, a mely működését folyó évi június hó 1-én megkezdte.

A vármegye területén mult évben előírásban volt egyes adónak és hadmentességi díjnak esedékessé vált összegeiről, az ezekre teljesített befizetésekről, egy a fennálló tartozásokról következőket van szerencsém előterjeszteni: Egyenes adó. 1897. évi hátralék 963.329 ftrt 67 kr. 1898. évi I. II. és III. negyed évi előírás 1.501.677 ftrt 60 kr. Összesen 2.465.007 ftrt 26 kr. 1898. év folyamán teljesített befizetés 669.374 ftrt 99 kr. 1898. év július hó végével hátralék 1.795.632 ftrt 28 kr.

Hadmentességi díj. 1897. évi hátralék összesen: 99.122 ftrt 40 kr., 1898. évi befizetés 7082 ftrt 48 kr. Hátralék 1898. évi július hó végén 92.039 ftrt 92 kr.

Közigazgatási viszonyainkra vonatkozólag a következőket vagyok bator előterjeszteni: Az időjárás a mezőgazdaságra eleinte kedvező volt, később azonban a gyakori s hosszán tartó esőzések a gabonát megdöntötték, minek következtében a szapp reményeket ígérő termés csakként és sehol sem felelt meg a várakozásnak, mert a gabonamérek általában véve alig adtak köz-pest termést.

A kapás növények közül a kukorica szépen fejlődik, csövé jó hozta és általában jó termésre van kilátása a gazdáknak. — A hűvelyes és kertü vetemények szintén jól állanak, a burgonya azonban a gyakori esőzés, vagy a peronospora következtében igen rosszul áll, legnagyobb része a földben elrohad, a mi különösen a szegényebb osztályra nézve érzékeny csapás.

A szőlő meglehetősen terméssel kecsegtette a szőlőgazdákat, a legujabbán felépített lisztharmat, míg évről-évre az ellene való védekezéssel újabb kiadást okozott, másrészt a termés

egy részét oly annyira megsemmisítette, hogy jó termésre még kilátás sincs.

A gyümölcsfajok közül alma és körte termésre szép kilátás mutatkozott, de ezek nagyobb része a fán eléregesedve, éretlenül lebullik, szüve pedig alig látható.

A rétek első kaszálása a bekövetkezett tartós eső folytán táperejéből sokat veszített, a vármegye jelentékeny területén részben a beteszapolás által, részben pedig az áradások folytán használatatlanná vált. A második kaszálás a folytonos aszárság folytán mindegyre jó, de a hozam mas évekkhez hasonlítva, jelentékenyen maradt el.

A fentiek előrebocsátásával, bár a folyó évi gazdasági eredményt kielégítőnek jelezhetem, a s bár a lakosság anyagi helyzete jelenleg szintén jó, a közigazgatási helyzetét jónak nem tartom, mert a termények alacsony piaci ára, különösen a kisgazdákat — kik forgó tőke hiányában, részint köztartozásaik, részint egyéni kötelezettségeik folytán terményeiket szonnal eladni kénytelenek, — egy hosszú gazdasági éven keresztül erős megpróbáltatásnak teszi ki.

A törvényhatóságik közutak állapotáról a következőket van szerencsém előterjeszteni:

A törvényhatósági utak fenntartására a fedanyag szükséglet, a járási utbiztonságok meghaltatása mellett, a kir. államépítészeti hivatal által 1898. évre megállapítván s a vonatkozó tervszet a tek. közigazgatási bizottság által szabályszerűen jóváhagyván, a fedanyag szállítása kellő időben megkezdett és oly erővel eszközöltetett, hogy annak nagy része az utbiztonsági tag urak közreműködésével már át is vétetett.

Folyó évben az 1897/98. évi költségelőirányzat terhére egyenarótosítandó műtárgy javítások és új-építésekre a kir. államépítészeti hivatal szabályszerű tervszet és költségvetést készített, a miután azok az illetékes helyen jóváhagyattak, a munkálatok végrehajtása árlejtés-utján biztosított. Nevezetesebb építkezések a lenti—regedel tvh. közút 7-8 km. szakaszán levő 10-ik számú hid javítása; a kámánas—hahót—sőtöri tvh. közút 12-13. km. szakaszán levő 17. számú fahíd, s ezen kívül 49 beton átvezés építése és 132 drb. műtárgy eszközölt kisebb nagyobb javítások.

Az 1898. évi kavics szállítással megkarirott összegből a következő utépítések engedélyeztettek, s hajlatok végre: a zala-egerszeg—boszok—nemes-apáti-útvonal 6-7. km. szakaszának kiépítése: a zala-egerszeg—zala-lőrvi útvonal 0-1 km., a zala-egerszeg—bak—becsehelyi ut 0-1 km., a csaktornyó—dobri-ut 0-1 km., a keszthely—fenéki ut 0-1 és a kotor—domborut ut 0-2 km. szakaszának hengerezése.

A községi közlekedési (vicinális) közutak közül a kehida—nagy-kapornaki ut kiépítésére vonatkozó tervet és költségvetést a kir. építészeti hivatal elkészítvén, ezek alapján a nevezett vicinális ut egy-zakassa közmunkaerővel, a kir. államépítészeti hivatal műszaki vezetése és felügyelete mellett kiépített, s a kiépített szakaszon 3 beton átvezés helyzetetett el; a folytatódólag kiépítés hasonló módon fog eszközöltetni.

A törvényhatósági közutak állapota teljesen kifogástalan, s az utak és műtárgyak elemi csapás folytán rongálásokat nem szenvedtek.

Az utadók nem fizetők, de uti közmunkát szolgáló kötelezett egyének, ebből kötelezettségüket, habár a törvény e részbeni végrehajtása a jelenlegi mezői munkák miatt nehézségbe ütközik, kielégítő mértékben teljesítik.

Vasut, posta- és távirat ügyek terén említésre méltó esemény nem fordult elő.

Az 1898. évi törvényhatósági utadó kivételéről, befizetéséről és az 1898. évi augusztus hó 1-én maradt hátralékról az alábbi kimutatást vagyok bator előterjeszteni:

Hátralék 1898. március 31-én összesen: 46839 ftrt 27 kr. Folyó évi előírás 230.602 ftrt 13 kr. Összesen 277.441 ftrt 40 kr. Befizetés 1898. április 1-től július 31-ig 32328 ftrt 12 kr. Hátralékban maradt 1898. július 31-én 245.119 ftrt 28 kr.

A megyei törzsvagyon áll 720 ftrt takarékpénztári betét és 500 ftrt magánkötvényből; cselekvő hátraléka 2782 ftrt 22 kr.; vagyis összesen 4092 ftrt 22 kr. ebből levonva a szenvedő hátralékok 506 ftrt 70 krt, az összes cselekvő vagyon 3496 ftrt 52 kr.

A vármegye házi- és árvapénztárainak törvény által rendelt havi vizsgálatait a bizottság

készenléttével teljesítvén, az arról szóló hivatalos jegyzőkönyveket tiszteltel bemutatom

Végül van szerencsém a vármegyei közigazgatás 6-ozas központi és járási hivataloknak, valamint a vármegyei Árveszeknek ügyforgalmi kimutatását a folyó évi április hó 1-től július hó 31-ig terjedő időszakra következőkben előterjeszteni: 1898. évi március hó 31-én hátralék volt összesen 21223. 1898. évi április hó 1-től július hó 31-ik-ig beérke ett 70806. Összesen 91828. Elintézettelt 73245. 1898. évi június hó 31-én elintézetlen maradt 18583.

Zala-Egersegen, 1898. évi augusztus hó 30.

Csernák Károly s. k.
Zalavármegye alispánja.

Tollfuttában.

Az „Uj Idők” egy közleménye foglalkozott a szabadságharcban, Budavár bevételeknél kitűnt 47-ik honvéd-zászlóalj tisztjeinek sorsával: hogy mi lett ke-öb- b belőlük.

Erősen emelkedett, durradt bennem a „tarisnyás” önéret. Ez a zászlóalj, mely zalai flukból toborozódott, első volt a Budavárra hatoló seregben. A zászlóalj tisztjei is mind szalmegyei (akkor még fiatal) notabilitások, kiknek legtöbbje nagy szerepet játszott később is a mi tarisnyás vármegyénk életében.

Ahogy a tisztekjévsorán végigfutnak szemem, az egyik tiszt nevénél olyasmit érezek, mintha lelkemben régi régi emlékek rezdülnének meg valami megmagyarázhatatlan delejes érintéssel.

Szládovics Ferenc!

Ezt a nevet már hallottam valahol. A tulajdonosát is ismerem. Ismernem kell.

Hol láttam én ezt a szabadsághózt?

Lebecsátom szempillámat; lassan dörzsölni kezdem homlokomat. Az agyrészecskéik intenzívebb erővel keszenek működni.

Megjelenik előttem; a képezet „kamera obsz-kurájából” kibontakozik egy alak honvéds zászados; egyenruhában. Merész tekintetű fő, hatalmas bajuszsal és tömör fekete szakállal.

A mint rám néz, mintha erőes hangja is megcsendülne:

— Szládovics Ferenc vagyok.

Igen, igen! Ezt én így hallottam valahol valamikor.

Megint csak lehunyom szempillámat és így zavartalan lélekkel nézek vissza az emlékezet ködös világába, keresve, kutatva.

Ahogy elmerengve, jelent feledve, egyre mélyebben hatolok az átáposott idő emlékeinek homályos rengetegébe: mintha ellenállhatatlan erő vinne, és foztaná le rólam a vállamra rakodott évek és gondok terbét; mintha valami láthatatlan bűvész varázsvesszeje érintené homlokomat.

Egy pillanat! A férfi-kor scélpáncélzata szétpattan és én megint kis fúrge normalista gyerek vagyok; nyugtalan, eleven ördög, a veszprémi béreok közt; nyakba kapkodott lábakkal szaladok négykrajcáros cipőért a kukoricás-szidóhoz. A pajtasom ott vár a másik sarkon, mert „feledés” a négykrajcáros kenyér, kettőnké; szokunk a „félényérhez”.

Ástán megyünk vidáman a Rohfischer-féle vendéglő felé, mert itt van a nagybácsi messze vidékről, Zalavármegyéből. Nagy ünnepe van!

Rogtatunk be a vendéglőbe. Pompás ebédünk lesz. Már csörömpölnék a tányérok.

Szép, nyalka honvédtisztek sörönek egyik asztalánál.....

Nini! Ott van az a sudárhajusú, tömött, fekete szakállú zászados is.

Megvan! Megvan!

Főnyitóm szempillámat. Most már tisztán kibontakozik lelkemben a félig bekösdött gyerekkori emlék.....

Ott ülünk nagybátyammal a vendéglői terem egyik asztalánál. Nem messze tőlünk honvédtisztek sörönek. Nagy pietással néztem rájuk. Akkor aszerverték a honvédséget. Ők voltak a „hátsó uszádók.”

Egyeszer csak egyik három-csillagos tiszt fölkel, egyenesen asztalunkhoz jön és üdvözlő nagybátyámat, a ki fölálva, kissé zavartan, fürkésző szemekkel nézi a mosolygó arcú zászadosot.

— Ugy-e, nem ismer rám, fiskaísi ur? Szládovics Ferenc vagyok.

Erre az én nagybátyám nyakába borult a tisztnek és láttam, hogy mindkettőjük szeméi megteltek könnyekkel.

Sokáig beszélgették együtt, mi közben a zászados engem is többször megcirogatott; szokás szerint megkérdezte, hogy mi leszek, s mikor feleltem tisztelettel azt mondtam, hogy öspörös: olyan jóízűt kacagott, hogy a könyei is kicsordultak.

Válás után sugva kérdeztem meg nagybátyámtól, hogy ki ez a bácsi, honnan ismeri?

Nagybátyám astán szintén sutógó hangon elmondta, hogy ez a bácsi már harcolt a magyar hazaért és szabadságért; már a forradalomban is ott volt Budavár bevételeknél.

— Ez volt az — mondta és itt hangja egészen sutógóvá vált, — aki Hentzi tábornokot lelőtte.

Most már tégra nyílt szemekkel néztem a merésztekintetű zászadosra; úgy láttam, mintha egész lénye sugarakat lövelt volna szerte-szét; féltietenné dicsőült az én gyermeklelkem előtt, a mely tele volt a szabadságharc történetével.

— Hát hogyan történt? — kérdeztem.

— Ugy volt az, édes fiam — sutógta nagybátyám — hogy *Inkey Kázmérral* élén a zalaik zászlóaljában Szládovics zászada nyomulogott.

A zászad fiatal, tanulatlan lövőkől állott. Szládovics látta, hogy a Szent-Györgyér közepén parancsokat osztó Hentzi tábornokra sikertelenül tüzelnek. Egyik-ujoncnak kezéből kivette a puskát és szavakkal: „Rosszul celoztok fiam, így kell löni, ni!” Célozott, löti. Hentzi melléhez kapott és összeroskadt.

Nagy áhitattal hallgattam az elbeszélést. Nagybátyám így fejezte be:

— Ez igen nagy titok volt ám, fiam, a kik látták és tudják, úgy hallgattak róla, mint a sir. Különben a föld slól is halálra keresték volna Szládovicsot. Még most sem beszél róla senki.

Csodálattal néztem sokáig a hősré.

Most már arra nem emlékszem egész bizonyosan, hogy nagybátyám kitől tudta meg ezt. Ugy hiszem: *Inkey Lászlótól*, akinek urodalmi ügyvédje volt és a ki (a mint a névsorból látom) szintén ott volt a zalai hős zászlóaljával Budavár bevételeknél, mint hadnagy. Talán éppen Szládovics Ferenc zászadában.

A lapok mindegyike Szládovicsnak írja szabadságharcunk e hőseinek nevét. Az én lelkemben a Szládovics név maradt meg. Nem tudom, hogy az én emlékezetem csal-e, vagy hogy a lapok közlik sajtóhívbásan a nevét.

Akár Szládovics, akár Szládovics, annyi bizonyos, hogy hős volt és kitűnő lövő, mert a milyen jól eltalálta Hentzit, éppen olyan jól eltalálta 1879-ben a saját — szívét is. Amint az „Uj Idők” írja:

„Szládovics Ferenc zászados 1869-ben a magyar királyi honvédséghez zászadosasá nevezetett ki. Innen gyógyíthatatlan betegsége miatt megvalni volt kénytelen és 1879-ben saiven lölte magát.

H I R E K.

— **Kinevesések.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Győrke* Ilona okleveles örvósét a perlati állami övodához neveszte ki. — A földmívelésügyi miniszter *Szent Dániel* ke-zsztályi ömönöndús gazdasági segédsét, földműves iskolai segédszabítóvá neveszte ki, s szolgálattevére az algyógyi gróf Kan Kocsárd székely földműves iskolához osztotta be.

— **Athetysesések.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Makara* Mária antropokli állami elemi iskolai tanítódsét a zalaezermegyi és *Horváthné Farkas* Józsa zalaezermegyi állami elemi iskolai tanítódsét a fehértemplomi állami elemi iskolához helyezte át.

— **Uj orvos.** *Dr. Hammermüller* Soma fiatal orvos ki hazamosamb időn át Berlinben *Martin* tanár nögyógyászati klinikájában és Budapesten a Szent István kórházban működött, városunkban telepedett le. A fiatal, igen rokonszenves fellépésű orvos eddigi gyakorlata alatt leginkább a nögyógyászattal foglalkozott, és jöröben is főleg ennek fogja működését szentelni, de azért a gyógyászat egyéb ágait is fogja kultiválni.

— **A felső-templom javára.** Már jeleztük lapunkban, hogy ma (szept. 8-án) tombolával egybekötött multság lesz a Polgári-Egylet kerti helyiségében a nagykanizsai felső-templom javára. A rendező bizottság igen szép tombola-tárgyakat gyűjtött össze a nemesszivű adakozóktól, Hiszszük, hogy a szent cél nagyon fényes sikert fog biztosítani e multságban.

— **Ösztály-párhuzamosítás.** A most kezdődött iskolai évre történt beiratások alkalmával a nagykanizsai községi polgári leányiskola I. osztályába megint a törvényes létszámon felül jelentkeztek növendékek s így több vidéki és nagykanizsai szülő gyermekét vissza kellett utasítani. — *Sadmek* Lajos nagykanizsai kereskedő most a többi érdekelt szülővel egyetemben kérvénnyel járult az iskolászékhez az I. oszt. párhuzamosítása tárgyában. *Eperjesy Sándor* iskolászéki elnök megígérte, hogy egybe hívja az iskolászéket s — a mennyiben a párhuzamosítás szükségessége fennforog — haladéktalanul intézkedni fognak. Egészen kétségtelen, hogy a nagykanizsai szülők jogosan követelhetik gyermekeiknek a város által fenntartott iskolába való fölvetelét. Ez pedig az I. osztály párhuzamosítása nélkül lehetetlen; mert olyanféle intézkedés, — a minő ezelőtt négy évvel történt, — hogy az I. osztályt megtömték 85 növendékkel: törvényellenes intézkedés és a tanítás megvárható sikerének határozott kockára tételével jár.

— **Nagy néptombola.** Két áldásosan működő, de mostoha anyagi viszonyokkal küzdő intézmény, melynek egyike: a *Kiadónevelő Egyesület* négy övodát tart fenn, a másik: s *Szegények Tápi intézete* (Népkonyha) mely a téli időny alatt az öszes helybeli tanítészek erre rútsait növendékeiknek ingyen ellátást nyújt és a leguóbbi időny alatt mintegy 25.000 iskolás gyermeket részesített jóletományban: a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. é. május hó 21-én 40663. szám alatt kelt magas rendeletével engedélyt nyert, hogy saját céljait javára tombolajekot rendezhessenek. Ezen ügyben, mely bizonyára városunk közönsége a minden rétegében kellő partfogásra számíthat, minden jó és nemesebb lelkesedni tudó elnök: *Vidár* Samuuel úrod lakásán vasárnap értekezlet tartott, melyen megállapították a nyereománytárgyakat, melyek már értéküknél fogva is nagyban fokozni képesek ezen tombola iránti érdeklődést. Egy tombola jegy ára csak 90 krajcár. A husz október 2-án (vasárnap) déltán a *Főterem* s nyilvánosság előtt, politikai biztos jelenlétében

tartatik meg. 10 értékesnél értékeőbb nyeregmény lesz. Ambo, terno, quaterno, de még a qüerno sem numerálnak ez általommal, egyedül a tombolo lesz az ur, mert csakis a ki tombolái osiná, vialí el a következő nyeregmények egyikét:

- 1-ös nyeregmény: egy aszékényke valódi ezüst tejjes evőeszköz 6 személyre
 2-ik " " egy kiltűnő varróéép,
 3-ak " " egy női arany-óra aranyláncsal,
 4-ik " " egy remek kivitelű függő lámpa,
 5-ik " " diszes porcellán-készlet 6 személyre,
 6-ik " " nagy, finom falitűkőr,
 7-ik " " fiókes szekrény,
 8-ik " " egy ezüst óra, ezüst láncsal,
 9-ik " " egy vég finom rumburgi vasson
 10-ik " " hávéa-készlet 6 személyre.

A ki egyrészt nyerni, másrészt két nemeseált előmozdítani akar, legyen a népkönyha és óvodák tombola jegyeiből, melyek mar most minden nagyobb üzletben kaphatók.

— Osztrákvilág Nagy-Kanizsa. Egyik krajcáros esti lapban egy „n.-kanizsei hazafias iparos“ panaszkodik a n.-kanizsaiak ellen, s városunkat német városnak tünteti fel, mely minden sohajtásával Bécs után eped. Konkrét esettől felemlíti, hogy a „Nagykanizsai Takarékpénztár Részvénytársaság“ osztrák építészeképitett. Az esti lap nyomán ezt az összes fővárosi lapok közölték. Csodálkozunk, hogy az érintett takarékpénztár kellő formában még nem rektifikáltatta ezt a közleményt, mivel tudomásunk szerint az építési munkát nagykanizsai építőmester helybeli munkásokkal végzi; csupán a tervező műépítész bécsi, s mivel a takarékpénztár kikötötte, hogy a kupolát okvetlenül *fordross* iparos készítse, csakis erre a munkára hoztak idegen munkásokat. A „Nagykanizsai Takarékpénztár“ ellen felhozott vádat illetőleg ennyi felel meg a valóságnak. Többi állításával és vádjával a „nagykanizsai hazafias iparos“ teljesen igaztalan térre lépett, mert Nagy-Kanizsát általánosságban nem lehet azzal vádolni, hogy Bécs felé vonzódik. Egy két kivételből nem lehet, nem szabad véleményt alkotni valamely városnak az ő közszellemében megnyilatkozó hazafiaságáról.

— Villamos vasut a városban. Megbízható forrásból vesszük, hogy egy előkelő vállalkozó villamos vasutat akar építeni a városban. Ma még korai minden kombináció, mert lehet, hogy a tervezgetés stádiumán túl alig halad majd a villamos vasut ügye, mert dacára a mindinkább emelkedő helyi forgalomnak, nem biztosítja ennek a fennállását. Az utvonalt a Fötérről a Déli Vasut állomásáig és ugyaninnen egész Kis Kanizsáig vezetnék.

— Rövid támrakodás. A nagykanizsai isk. hitközség által fenntartott felső kereskedelmi iskolánál a tanév végével megüresedett a számtan-tanári szék, melynek betöltésére a hitközség pályázatot hirdetett ki. A pályázatok közül *Pterch* Ödön Arad város polgári iskolájának tanára vállalkozott meg, a ki pénteken este meg is érkezett. De neki 24 óra utig elég volt az itteni tartózkodásból. Megtudta ugyanis, hogy a felső kereskedelmi iskolát fenntartó hitközség a tanárok *nyugdíj-ágyát* nem rendezte; mely állapotarra indította *Pterch*et, hogy elhagyja azon állást, melyet még el sem foglalt és szombaton éjjel már vissza is utasított Aradra, hogy előbbi tanzékét eltoljalja. — Az isk. hitközség iskolászké pedig ugy

segített magán, hogy a főgymnasium szaktanári által láttatja el a számtani órákat.

— Öngyilkos utbilátos. Megirtuk, hogy *Zsoltér* Károly iharos-berényi utbilátos a mult hetekben eltűnt a hogy a feleségehez intézett leveleiből öngyilkoságra lehet következtetni. — Mint bennünket Zákányból értesitenek: *Zsoltér* taneg öngyilkos lett. A dörnyei komp hidjáról belevetette magát a Dravába s hogy halála okvetlenül bekövetkezzék egy kavicssal telerakott kendőt akasztott a nyakába s így ugrott a vízbe. De alig hogy drűlt tétét elkövette, segélyért kiabált. A komp ép a túlás parton volt, a révész csónakba állt gyorsan, de nem sikerült az öngyilkost megmentenie, a nehéz teherrel együtt eltűnt a habokban és nem jött többé felszínre. A napokban kifogták bú láját. *Zsoltér*é, kit erről értesítettek, az urára ismert az öngyilkosban, kit *Dörnyén* temettek el.

— Vétkei gondatlanság. Mult pénteken *Szlóvdrón Magyar Mihály* másfél éves kis gyermeke, míg a szülők kinn az udvarban a gazdaság körül voltak elfoglolva, a konyhában a a tűzhelyről egy forró vízzel telt nagy fazekat magára rántott s oly égési sebeket szenvedett, hogy még aznap meghalt. A szülők ellen vétkei gondatlanság miatt megindították a vizsgálatot.

— Katonai léghajó. Kedden délután három órakor a város fölött egy hatalmas léghajó tűnt fel, mely éjszakeről dél felé haladt. A közönség élénk kíváncsisággal kísérte a magasan szálló léghajó utját, mely egyszerre csak egy la-szon tovauszó felbő mögött eltűnt. Tíz percnél tovább tartott, míg a ballon a szakadozott felhőszelvények közül kibukkant és sebesen haladt dél felé. Sokan egyszerű látszóval ügyeztek megközelíteni a léghajót, de oly magasan szállt, hogy így is alig lehetett megalapítani bizonytlan ünek a kő-árban. Tabori látszóval egész közelről látszott. Harom katonatiszt állt benne, kik reggel 8 óra 36 perokor Bécsben szálltak fel s hibeileg valahol Zákány körül szálltak le.

— Tűz. Somogy Mihádon szept. 3-ikán délben *Zsován György* szalmakazalát állítólag egy kis 5 éves fiúcska meggyújtotta. O-szes szalma- és takarmánykészlete, továbbá istállója is a tűz martaléka lett. Hogy a tűz s tömötten álló épületek dacára nagyobb mértékűvé nem lett, a miháldi derek tűzoltóknak köszönhető, akik gyorsan a tűz színtelnyere érkeztek s az őket buzgón segítő közönséggel a tüzet rövid óra alatt elfojtották.

— Zselnai itihens. *Zselnai Vilmos* a napokban visszakeresztet Siótokról, hol a fürdő-szezon alatt kitűnő zenekarával sikerült a fürdőző közönség szeretetét megnyernie. A mi kedvelt barnaképű primásunk gyönyörű játékában ismét mi fogunk eszentul gyönyörködni. Hétenkint kétszer fog úgy mint azeölt, a „Központi-kávházban hangversenyezni.

— Hatali fürdés közben. Mult hó 28-án *Pükán Pavker József* cipészemter 14 éves lilonka leánya beeset a Válicákba. Pükán Ávról évre szedi aidozatait a haragos kis Válicák, de ennek jórészt a hatóság gondatlansága az oka. Ez a csöpp víz, mely sok helyen nagyon sekely, a maom alatt nagyon mély, és a kisebb gyermekeknek is megengedik itt a fürdést, bolott számtalanszor kitűnő uszók lelték ott halálukat.

— Késelő suhame. Somogyiháldi levelezők írja, hogy ott szept. 4-iken *Pálti János* nevű, 15 éves szolga-itu egy *Kálmán György* nevű 14 éves fiut habba szurit. Apolán vegeit a nagykanizsai kórházba szállították. A késelő suhancot letartóztatták.

— A napvadász aszerelme. *Tupolcáról* írják, hogy *Tóth* Tancsi napvadász aszerelme volt *Móri* Anna szobaleánya. Feleségül is szerette volna venni, de nagy keserűségére két évi börtönrre illette a bíróság és mar a jövő héten kellett volna fogását megkezdeni. Nehogy a aszerelmek ily hová-za ideig legyenek kénytelenek egymást nélkülözni, elhatározták, hogy véveit vetnek életüknek. *Tóth* Tancsi revolvert vett magához, astán aszerelmees Annájával kiment a mezőre és ott először kedvesét, astán önmagát lötte agyon. Csak este felé akadtak a aszerelme párja. A leány még lélezett, de *Tóth* már halott volt.

— Hírdetmények. Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhírre tételik, hogy Nagy-Kanizsa város 1898. évi tegyveradó kivételi

lajstroma az 1898. évi 44. t. c. 15. és 18. §. értelmében a mai naptól fogva 8 napon át a városi adóhivatal helyiségében közönségre kiíreltett, oly célból, hogy a hivatalos órák belül bárki által betekinthető, hogy az ellen észrevételeit megtehesse és pedig: a) azon adózók, kik az illető lajstromban megállapított adóemmel már a mult évben is meg voltak róva, a lajstrom közszemlére kiírelének napját, b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval folyó évben először rovatáltak meg, adótorozásuának az adókonyvesztésben történt bejegyzését követő 15 nap alatt irásban a városi tanácsnál benyújthassák. N.-Kanizsa, 1898. aug 27. — Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről közhírre tételik, hogy Nagy-Kanizsa város 1898. évi hadmenességi díj kivételi lajstroma az 1898. évi 44. t. c. 16. 13. §. értelmében a mai naptól fogva 8 napon át a városi adóhivatal helyiségében közönségre kiíreltett oly célból, hogy a hivatalos órák belül bárki által betekinthető, hogy az ellen észrevételeit megtehesse és pedig: a) azon adózók, kik az illető lajstromban megállapított adóemmel már a mult évben is meg voltak róva, a lajstrom közszemlére kiírelének napját, — b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval folyó évben először rovatáltak meg, adótorozásuának az adókonyvesztésben történt bejegyzését követő 15 nap alatt irásban a szalmegyszerű m. kir. p. ü igazgató-aghoz benyújthassák. Nagy-Kanizsa 1898. évi aug. hó 30. *Vitézy* polgármester.

— x Fentes mindenkinék. A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor-bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomas hányás stb. által észlelhetők. Mindesen bantalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalsamát *Fragner B. gyógyszeráról* (Praga, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban is.

Ház, üzlettel helyben leglényekőbb utcában, más vállalat végett, kedvező feltételek alatt eladó. Hívóbbat a tulajdonosnál. Welx József urnál Magyar-utca 720. sz. 268-3

— Krémfeld névrek folytatják a tanítást a magyar, német, francia és angol nyelvben. Lakás: Kármay-utca 691.

Közgazdaság.

B.-pesti ószi gyümölcskiállítás.

Már említettük egy ízben, hogy az Országos Magyar Kertészeti Egyesület az évi ősszel gyümölcs- és általános kertészeti-kiállítást tartatott határoza el és e tárgyban a f. d. művelésügyi m. kir. minister támogatást kérte ki.

Miután *Darányi* minister a kiállítás támogatást kiállításba helyezte — az egyesület kiállítási bizottsága *E. m. i. c. h. Gusztáv* elnöke alatt tülezt tartott, melyben a program véglegesen megállapított.

E szerint a kiállítás s. e. október 6-16-ig fog tartatni a Városligetben, a meszőgazdasági múzeum (Vajda-bunyádi várepület) helyiségében

A kiállítás sulypontja s gyümölcs- és szőlőre van ugyan fektetve; de ki fognak állítatni konyhakerti termények, virágok, virágkötés és díszítési munkák; végül pedig a gyümölcsfeldolgozására és értékesítésére szolgáló gépek és eszközök is. Ezen utóbbi gépek kiállítását nemzetközi lesz, míg a többi tárgyak kiállításában csak magyarországi termelők vehetnek részt.

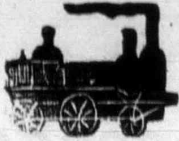
Ezen kiállítás célja: a pomológiai ismeretek gyakorlati terjesztése, továbbá a kertészeti érdekltség ebrentartása; másrészt alkalmat fog ezen kiállítás szolgáltatni arra is, hogy a fővárosi fogyasztó közönség, mint a meghívott külföldi kereskedők is a termelőktől közvetlenül szerzhessék be teli szükségleteiket.

Az idei év ugyan nem valami sikerült gyümölcstermő év az ország egész területét

tekintve; mindazonáltal egyes vidékeken szép gyümölcs-termés mutatkozik; sőt a szilva és dióból nagyobb kivitelre való is akad. A kiállítás jutalmazására számos arany-, ezüst- és bronz-érem, továbbá különféle pénzdíjak állanak rendelkezésre.

Már előre figyelmestetjük tehát termelőinket és kertészeinket, hogy a kiállításban saját érdekében minél többen és minél méltóbban vegyenek részt.

Bejelentési leveket, megkeresése, postafordulattal küld az „Országos Magyar Kertészeti Egyesület” titkári hivatala (Budapest, VI. ker. Koronaherceg utca 1. sz. földszint 5.) vagy az Országos gyümölcsészeti ministeri biztos a földművelésügyi m. kir. ministeriumban. (Budapest, V. ker. Nador-utcai palota.)

VASUTI MENETREND

Érvényes 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Frigat	sz. v.	4 49	regg.	gy. v.	5 32	regg.		
	sz. v.	9 35	d. u.	sz. v.	10 09	d. u.		
	gy. v.	12 17	este	sz. v.	11 32	éjjel		
	v. v.	7 33	este	v. v.	7 59	regg.		
Sombh Bécs Zala-Eg.	sz. v.	6 05	regg.	sz. v.	11 01	este		
	gy. v.	12 20	d. u.	sz. v.	9 42	regg.		
	v. v.	5 15	d. u.	v. v.	8 04	regg.		
	sz. v.	2 05	d. u.	sz. v.	1 35	d. u.		
Budapest	sz. v.	12 45	éjjel	gy. v.	7 05	este		
	gy. v.	5 47	regg.	sz. v.	3 52	regg.		
	v. v.	9 30	regg.	sz. v.	1 40	d. u.		
	sz. v.	2 -	d. u.	v. v.	8 50	este		
B-Sz.-Gy.	sz. v.	12 15	éjjel	gy. v.	12 17	éjjel		
	gy. v.	5 03	d. u.	gy. v.	11 55	d. e.		
Barcs Gyékény	sz. v.	4 57	regg.	sz. v.	1 29	d. u.		
	sz. v.	2 25	d. u.	sz. v.	11 41	éjjel		
	sz. v.	7 25	este	sz. v.	11 14	regg.		

Szerkesztői üzenetek.

Egyik maeska. A „Kérem” kösülhető, de csak a hirdetői részben. Erre névne változtatásuk egyenesen a lap kiadóhivatalához fordulni. Kedves átvételét a legközelebbben viszonosom.

Tamón csején. Ném kösülhető. Ilyen kösönéség, titec nélküli monszatból legfőbbé csak igen gyakori, mesteri toll teremhet élvezhető tárcá-cikket.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Kérje
The Continental
a Bodega Company.

világhírű spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemegé kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Sajátfiók: Budapest
& csakis: IV Kossuth-Lajos és Ujvidgy utozsa sarkán, a Gentry-Casinnal szemben.

Kapható:

Neu és Klein fűszerkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereakedésében

Nagy-Kanizsán.

4850. sz. k. ü. 1898.

266-1

A nagykanizsai királyi ügyészségtől.

Árlejtségi hirdetés.

A felügyeletem alatti álló nagykanizsai, csak-tornyasi, keszthelyi, perlaki és letenyei fogházakban letartóztatottaknak egy esetleg két évi élelmezésének 1899. évi január hó 1-től leendő biztosítására

1898. évi szept. hó 27. napjának 4. e. 9. érájára

hivatalos helyiségemben árlejtségi hirdetek.

Az árlejtségi feltételek a kir. ügyészségnek iródájában barmikor megtekinthetők.

Biztosítási összeg 600 frt, amely a tárgyalás előtt készpénzben, állami vagy az állam által kamatbiztosított értékpapirokban letendő.

Zart ajánlat esetén ezen összeg az 50 kr. bélyeggel ellátandó ajánlatához melléklendő.

Az árlejtségi tárgyalás megkezdése után ajánlat el nem fogadtatik.

Az írásbeli ajánlatokban külön ajánlat teendő: 1. a rendes étadagra nézve 56 dkgm. kenyérral együtt; 2. a bőjti (112 dkgm. kenyér-étadagra nézve; 3. a betegnek számára kiszolgáltatandó étkekre nézve, melyeknél a szamvevő) ségileg megállapított árákból való számlékelengedés mennyisége felülmútható.

A hikiállás ár:

rendes főt étadag 56 dkgm. 1-kete kenyérral együtt 15.90 kr. ussz: tisztelet 1/10 krajcár.

A beteg letartóztatottak részére kiszolgáltatandó 4 fokú étadagok stb. árai a beteg étrendben és piaci árjegyzékben foglaltaknak és a királyi ügyészség iródájában barmikor megtekinthetők.

Írásbeli ajánlatokban megemlítendő, hogy az ajánlattevő az összes árlejtségi feltételeket elfogadja.

Nagy-Kanizsa, 1898. évi szeptember 2-án.

A nagykanizsai királyi ügyés:

Dr. Orosy Lajos.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzsodológép-készítők
és az 12 lóról, szalma-kaszálók, továbbá járgány-csaplógépek, hero-csaplók, tisztító-rosták, konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők.

12 lóról sorrotógépek, boronák, szecakavágók, répvágók, kukorica-morszók, szarvók, érc-malmok, egytomasz csatlók, két- és háromvasúci cikék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletek árjegyzékük kiadására leggyor és dírvonatos hírdetek.

88/kgy. 889.

267-1

Árverési hirdetmény.

Sümegegy község előjárósága a képviselőtestületnek folyó hó 14-én fentirt szám alatt kelt határozata alapján ezenfel közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező haraszt legelőn

a közejtési és mészégetési jogot

6 (hat) egymásután következő évre zárt ajánlat, esetleg nyilvános árverés útján Sümegen a városházánál **1898. évi szeptember hó 15-ik napján** délelőtt haszonbérbe adja

Miről az érdekelteket azzal értesíti, hogy zárt ajánlatukat 100 forint bántpénzzel együtt a fentjelzett nap reggel 8 órájáig beadják.

A közejtési és mészégetési jog kiáltási ára 725 forint.

Az árverési feltételek a városházánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sümegegy, 1898. augusztus hó 17-én.

Malomcsy János, Kondor József,
jegyző. városbíró.

2208. sz. tk. 98.

Érk. aug. 23.

Árverési kérvénye dr. Csémpesz Kálmán letenyei lakos, ügyvéd telperesnek Molnár Juli (előbb dr. Csépregi Andrásné) jelenleg Varga Andrásné polai lakos földmives alperes ellen.

Póthírdetmény.

A letenyei kir. járásbíróság mint tkvi hat. közhírré teszi, miszerint a Vincze József kiskanisai lakos végrehajtónak Molnár Juli jelenleg Csépregi Andrásné polai lakos végrehajtást szenvedett elleni 50 forint s jár. iránti végrehajtási ügyében 1898. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a polai 813. sz. tjkvben a + 19. brsz. a. felvett ingatlan 695 forint kiáltási árban Pola község bíró házában

1898. évi szeptember 16-ik napjának délelőtti 10 órájára

küldött árverés az 1881. LX. t. c. 167. §-a alapján dr. Csémpesz Kálmán ügyvéd letenyei végrehajtó érdekében is 55 forint 50 kr. tőke követelése s járuléka kiegyetése végett megtartani fog. A kir. bíróság, mint tkvi hat.

Letenyén, 1898. aug. 29-én

NUNKOVICS,
kir. aljbíró.

265-1

2207. sz. tk. 98.

Érk. aug. 22.

Árverési kérvénye Günser Fáni becsehelyi lakos kereskedő telperesnek Molnár Juli (előbb férj. Csépregi Andrásné) jelenleg férj. Varga Andrásné polai lakos földmives alperes ellen.

Póthírdetmény.

A letenyei kir. járásbíróság, mint tkvi hat. közhírré teszi, miszerint a Vincze József kiskanisai lakos végrehajtónak Molnár Juli jelenleg férj. Varga Andrásné polai lakos végrehajtást szenvedett elleni 50 forint s jár. iránti végrehajtási ügyében 1898. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a polai 813. sz. tjkvben a + 19. brsz. a. felvett ingatlan 695 forint kiáltási árban Pola község bíró házában

1898. évi szeptember hó 16 napjának délelőtti 10 órájára

küldött árverés az 1881. LX. t. c. 167. §-a alapján Günser Fáni becsehelyi lakos végrehajtó érdekében is 50 forint tőke követelése s jár. kiegyetése végett megtartani fog.

A kir. járásbíróság mint telekhölyvi hatóságnál Letenyén, 1898. évi aug. hó 29. napján.

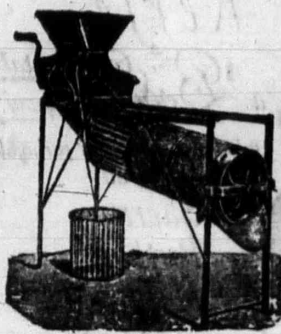
264-1

NUNKOVICS, kir. aljbíró.

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem. **STAHEL és LENNER Budapest,**

Trieur és lemezlyukasztó gyár.

GYÁR: Katona József-utca 8. szám, Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az állatlak gyártott legjobb minőségű

Trieurük: a konyoly és bakkönynek a bura, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurük: a zabnak vagy árpának a bura közüli és a gabonyu magvak kiválasztására.

Lemecselasztító és osztályozó trieurük: az árpa kiválasztására és lenca osztályozására.

Osztályozó-Trieurük.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tiszta szerinti osztályozására.

— Elvállalunk Guthjar és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieuröké átalakítást.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tiszta szerinti nagyvágnai ipari vagy gazdasági célokra

Árjegyzékek vagy mintakönyvek legyen és bérmentve küldetnek.

Százezre...
családoknak...
előszeretettel...
naponta

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle

Kneipp-malátakávét.

Mentes a koffein...
Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak...
és kedvelt ital mindenkor. A Kathreiner-féle malátakávé...
óvgyógyászati, kórházi és kószári, évek során arányos...
gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkülön...
pótléka a bakkönynek, melynek előállítására legújabb...
is annak. Taklított...
Kathreiner-féle malátakávé...
Óvja...

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.

Írásra bocsátandó a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

KLÓPILLETESI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 80 kr.

Nyiltár papíra 10 krajár.

Külföldieknek, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésében intézkedések.

Bérmunkások levételnek ismételt közzétételével fogadják el.

Egyes szám ára 10 krajár.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, szeptember 11.

A megyei tisztviselői kar ügye.

Egy régóta vajudó kérdés kezd a megvalósulás stádiumába lépni.

Egy oly problema megoldását várjuk a f. hó 12 én megtartandó megyei közgyűlés bölcseségétől, mely évtizeden mulasztásait lesz hivatva pótolni.

Értjük alatta a megyei tisztviselői kar javadalmazásának a mai kor követelményeihez mérten való rendezését.

Korunk különféle igényeket támaszt mindenki iránt s a társadalom minden tagja köteles ezen igényeknek megfelelni. És talán a társadalomnak egy rétege sincsen annyira megterhelve a különböző követelményekkel, mint a tisztviselői kar; de viszont a jövődelemmegosztás sehol sem oly aránytalan, mint éppen itt.

Magyei tisztviselőink javadalmazása — néhány állás kivételével — olyan silány, hogy a legprimitívebb követelményeknek is alig felel meg. Nagy része a tisztviselőknél, ha csak magánvagyon felett nem rendelkeznek, nélkülözéssel kénytelen küzdeni.

A régi jó időkben, mikor a hivatal nobile officium volt, s a gentry-fiu csak

azért vállalt hivatalt, hogy legyen amit a neve mellé írhasson cím gyanánt, a fizetés mellékes volt; de ma kenyérkereset, hivatás, mint akármely más foglalkozás. Manapság noblesse obligé-ből nem tölt be senki hivatalt, állást, hanem kenyérkeresetből.

A jó közigazgatásnak, mely oly sokoldalú, annyi elméleti és gyakorlati képzettséget igényel, főfeltétele a minden oldalról való anyagi függetlenség, mert csak akkor várhatjuk a tisztviselőtől joggal meg, hogy teljesen hivatásának élve, tudását munkásságát a közjó javára értékesítse, ha magának és családjának tisztességes megélhetése biztosítva van; ha nem kénytelen folyton anyagi zavarokkal küzdeni.

Magyénk tisztikara olyan magas szellemi színvonalon és hivatásának olyan magaslatán áll, mint bármely más megyéé; és mégis sajnosan tapasztaljuk, hogy javadalmazása azokénál sokkal csekélyebb. Sem a személyes fizetés, sem a lakbér s egyéb mellékajándékok nem állnak arányban azzal a nagy, fontos és felelősségteljes munkával, melyet a tisztikar oly kifogástalanul s dicsőreget érdemlő buzgalommal végez.

Főként áll ez a kezelő személyizetre.

Ezek a kisebb javadalmazású tisztviselők rosszabbul vannak dotálva, mint a bíróságoknál alkalmazott hivatalisok; pedig minő óriási különbség azon munka- és hatáskör közt, melyben ezek mozognak. Mig a hivatalisok minden képzettség nélkül mechanikai munkát teljesít, addig a kezelő személyzet mindegyik tagja nehéz szellemi munkában gőnyed reggeltől estig; nem is említve azt a felelősséget, mely hivatása gyakorlata körül ránehezedik, és hogy hányszor tölt be oly hatáskört, melyhez ügyesség, szakértelem, lelkiismeretes pontosság és széles látkör szükséges.

És mily aránytalanul csekély ezeknek a hangya szorgalmu, pontos embereknek az évi jövedelme! Olyan kevés, hogy abból tisztességgel megélni absolute lehetetlen. Pedig sokszor nagy családot kell eltartani, gyermekeket nevelni s még megkívánják tőle, hogy a társadalomban illő helyet foglaljon el, hogy ennek mozgalmában részt vegyen. Honnan? Miből?

Sokan, mialatt hivatalukban gőnyedve nehéz szellemi munkát végeznek, szorongó

TÁRCA.

Karlsbadi emlékek.

Irtá: Tivolt János.

(Folytatás.)

Megolvadt ezüstök csillognak a lassan fodrozó habok a Havel medrében, a hogy a szikrázó, izzó nyári nap kibontott sugárkéveit szelönti a szelid, kedves folyó vizén. Minő csudálatosan szép keretet laragott a hatalmas természet Potsdamnak. Zöld az alapszíne, de ennek a színek minden árnyalata felolvad benne. Jobbról emelkedő halmok, melyek felett szelű haragos színével méltóságosan, mozdulatlan állanak a szőzados tölgyek, lenn a völgyekben a buja, puha gyepszőnyeg halványas zöldje ingerli a szemet, hosszú szalagként szeli ezt át a Havel itt ott ellünik, majd odébb ismét kibukka a halmok közül. Balról a láthatáron a féhéredő augusztusi mennyboltozat a berlini homok-tenger egyhangu unalmas színébe ölelkezik. Festői panoráma, hol a természet remekelését az emberi művészet, a berlini udvar kívánságára korrigálta.

A hogy áthaladtunk a Havelen, előttünk állott a császári palota, Nagy Frigyes legkedvesebb

mulatóhelye. Mióta meghalt, minden úgy maradt ott, ahogy ő hagyta, érintetlenül maradt szobáiban csaknem minden. Egyik falon kopott nagy kép függ, a fakult megvisselt arcból csak két nagy kecs szem tartotta meg régi tényét, üdéséget: az akkori idő leghirebb táncosnőjének Barbarinének a kepe. Alatta a sarokban egy dűledező, ősi zongora. A mai ember kétséggel csóválja a fejét, nem hiszi, hogy ezen játszani is lehetett, szépen.

A szomszédos helyiség: dolgozó szoba. Az íróasztal kecs báronynyal van beronva, melyből Napoleon egy darabot kiszakított s emlékül magával vitte Párisba. Később azonban visszahozták s ügyesen beletámasztották helyére. Ezután következik a hálószoba, sok régi emlékekkel, a legutolsó: a „titkok háza”. Itt ült gyakran meghittjeivel és tanácsosaival együtt.

Sans souci! A paradicsom lehetett csak ilyen. Valamikor mindez szőlőhegy volt, melyben csak egy villa állott. Nagy Frigyes tevékeny szelleme varázsolta ezt át, az első sziléziai háboru után vetette meg alapját 1744-ben. A hatalmas parkban a nagy király dicsőséges emlékei között a hogy ekalandozik a gondolat, szinte kirívóan, mint egy felkiáltójele mozdulatlan áll alig száz s lépésnyire a gyönyörű palotától egy megvedlett széalom. Kimart bosszu nagy lapátjai, mintha csak elláradtak volna az örökös merev állásban, csak azt várjuk ép, hogy zugva, puffogva meginduljanak. Aztán azt kérdezzük:

vajon hogy került ez ide? Érdekes multja van.

A nagy széalom előbb állott már, mint az építkezéseket megkezdték és az egész vidéknek szolgálatot tett. Persze a molnárnak jövedelmzett legfőbbet. Nagy Frigyesnek utjában állott, a s minden áron megakarta szerezni. Magához hivatva a molnárt és tiszteres arát igert érte, de a nyakas porosz megköfötte magát:

— „Itt születtem, itt is akarok meghalni!”

A császár még ezután is tovább alkudozott vele, de a molnárt a legszebb árt is visszautasította. Végre Frigyes megokolta a makacs ragaszkodást, bosszankodott a nagy nyakasságon, kifakadt:

— Jó, ha pénzért nem adod, egész egyszerűen erőszakkal elveszem tőled!

— Igen ám felséges uram, ha a törvényhozó kamara nem volna Berlinben...

Frigyes végignézte a parasztot, egyet jót szippantott burkójából, aztán hugához fordult és így szólott:

— Szeretem, hogy alattvalóimban ennyi bizalmat ebresztettem a törvények iránt!

Megveregette a molnárt vállát s tölkerte: hogy ha már a malom nem lehet sz övé, legalább eljének a történet után jó szomszedságban. Est a molnárt meg is ígért. Ezért áll még ma is ott a parkban a megvedlett széalom alig negyven lépésnyire a gyönyörű régi palotától. A törvény-

Orvosi körökben már rég ismert tény hogy a

Ferencz József keserűviz

valamennyi hasonló vizet tartós hashajó hatása és emlitésre mellő kellemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozot an **Ferencz József** keserűvizet.

Kapható: Rosenfeld A és fia és Marton és Huber özégeknél.

GRAPHIC ÍRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legtartósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fényezett dobozban. — Kizárólagos képviselő és főraktár:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N-Kanizsán.

Prospectussal szívesen szolgálok.

szívvel gondolnak honnlévő családjukra, mely a legszükségesebb életföltételeket is nélkülözni kénytelen; s könybe lábadt szemekkel nézik, hogy a beteges asszony, a vézna gyermekek miként dideregnek a hideg szobában, mert nem telik fűtő anyagra, téli ruhára.

A ki a kishivatalnok szomorú helyzetét, szánandó állapotát ismeri s tudja, mennyit kell nélkülöznie, az egyet fog érteni velünk ama meggyőződésünk nyilvánításában, hogy elsősorban ezeknek kétségbeeséssel határos helyzetén kell segíteni s oly helyzetbe juttatni őket, mely a megye és tisztikar reputációjának megfelel.

- 5 -

Az „Országos Nemzeti Szövetség.”

Mesébe illő csuda volt az, mikor összeállt egy néhány bátor szívű, emberszerető férfiú és azt mondta: nem jól van az így, a hogy van! változtatni kell a soron! És egy szobáskában, füstölámpa mellett elkezdett tanácskozni a bátor kis csapat. Munkálkodott, meghányta-vetette nagy szeretettel és meggondoltsággal a jövőendő célját és munkáját. Olyan volt ez a munka, mint mikor a kertész egy kedves kis bokrot növeszt és ha szerit teheti, minden időben szeretettel ápolja. És lassan-lassan növekedett az ápolat bokor. Rázták is az irigyek meg a hitetlenkedők fejüket: áskálódta is eleget, de hiába. A bokor nő-növekedett. Lett belőle erőstörzsű, nagy árnyéku fa, melynek frissek, egészségesek a hajtásai: nincsen benne egy makulányi fleg sem, mert az emberszeretet és az igaz hazafiság magasztos eszméje volt a talaj, melyből a mag törzset hajtott. És a mikor -lörzsőkös, árnyéku fa lett a bokorból, nem mosolyogtak már a hitetlenkedők, hanem azt kérdezték, hát mit is akar az az Országos Nemzeti Szövetség? Erre aztán kiállott egyik lelkes vezér a sor elé és elmondotta bátran, hogy mit akar az Országos Nemzeti Szövetség.

Azt akarja, hogy Magyarország igazán edes hazánk legyen! Becsüljük meg tiszta szeretettel azon dicső hősöknek emlékét, a kik küdeni és

halni tudtak a magyar hazáért! Ünnepeljük meg egyszerű, de áhítatos ünnepséggel emléküket és legalább ezzel mondjunk köszönetet nekik azért, hogy vérükkel áldoztak a haza oltárára. Ebből tanulják meg majdan fiaink-unokáink szeretni a hazát és ez leszen védőpajzsuk a véresszáju hazátlanok gonosz igazsáai ellen, akik még a becsületes magyar embert sem átalják eltántorítani a hazája szeretetétől. Azt mondják azok az isten tudja honnét ideszármazott nagyszájúak, hogy nincs haza! Nincs ám! Nekik nincs, mert dologtalan himpeller létükre nem tudnak egyebet cselekedni, mint a szegény munkásembernek betevő falatját elvenni. Aztán mikor észreveszi a szegény ember, hogy az lopja meg, a ki a rosszra vitte, bánja már a dolgot, mert az a tolvaj szépen kerekelt old és megyen máshova csalni és ördög módjára megrontani a tisztá lelkeket. Az ilyen naplopóknak nincs is hazájuk, nem is volt!

De a magyar ember, ha becsületes a szive, nem tagadhatja meg soha azt, hogy ő magyar!

Magyar emberek, munkások!!!

Ne higgyétek azoknak az ördögös hepe-hupás beszédeknek! Sok azon a sallang, de kevés benne az igazság. Olyan az, mint mikor a sátán szép bőrbőre öltözködik, hogy jobban tudjon esalni. Citra szóval igérnek eget-földet, gazdagsgát, neked adják a másét, mintha abban ők parancsolnának. Mert azt mondják, mikor öllakarjátok vágni a jóizú cipót: „Adjátok ide ezt a kenyeret, hiszen ha győzünk, kaptok helyette fehér kalácsot!” És a kenyeret megesszik a szószátyár igaztók, ti pedig várhatjátok éhesen a fehér kalácsot.

Mert hát mit tettek eddig azok a fő-fő szocialista vezérek? Hát azt tettek, hogy a szegény ember verejtékkel összegyűjtött garasait jól megdezsmálták, abból urasán eltev (mert hát én istenem, csak nekik is kell élni valahogy, ha már nem dolgoznak) és tífeket pedig belekergetnek a nagy veszedlembe. Gondolták magukban, ugy is elegen vagytok! Azt mondták: Előre fiaim! maguk pedig len szépen hátra maradtak és jót nevetve melenggették jóllakott bendőjüket a napon.

Azt mondták: ne dolgozzatok, tegyétek le a kaszát, ha nem adják meg azt, a mit kértek! Könnyű nekik így beszélni, nem ők éheznek akkor, hanem a feleségeitek meg a gyerekeitek.

Azt akarja az Országos Nemzeti Szövetség, hogy edes hazánkban szeressék egymást az emberek! Beszélhetnek azok németül, tótul, olábul, vagy akármilyen nyelven, csak a szívük legyen jó magyar. Imádhajátok akárhogy az Istent, keresztelit vagy anékiul, csak a hazaszeretletben tegyetek egytormák.

Legyen minden ember szabad, egyenlő és testvér! Ne gyűlölje egymást senki ebben a hazában, mert a magyarnak ugys sok ellensége van a világon.

Az „Országos Nemzeti Szövetség” nem úgy tesz, mint azok a szocialista zsebrák igaztók. Nem azt mondja: menjetek neki a szuronyoknak, ontátok ki véreketek és hagyjátok árván, nyomorban a családokat! Nekük pedig adjátok meg a heti öt krajcárkánkat! Nem szedi le az éretlen gyümölcsöt fájáról, hanem inkább gondosan műveli, ápolja, nyesegeti a gyümölcsöt, nemes hajtást oltogat a csenevész vad fába és bevarja a gyümölcs érését.

Nem azt mondja, hogy menjetek le a pincébe nyitott szájjal, mikor az uj bor erjed, forrásban van, mert hiszen elvesztek a mérgétől; hanem azt mondja: várjuk be annak rendje-módja szerint, míg elszállt a pincéből az erjedés ördöklő merge és akkor bátran lemehetünk, kivethetjük onnét igazainkat.

Az „Országos Nemzeti Szövetség” tanítani akarja a munkást! Szeretettel szorit véle kezét, várja a panaszát és tehetsége szerint minden lehető elkövet, hogy segítsen rajta.

Egy egész ország nepe áll hátunk mögött és elvárjuk igazságos ítéletüket. Mert az egész ország látni fogja, hogy minket nem a kapzsi haszonlesés hanem az igazi emberszeretet és mocsoktalan hazafiság vezetett az „Országos Nemzeti Szövetség” nemes célokért küzdő zászlója alá. Az Országos Nemzeti Szövetség fölszólítja az egész társadalmat, hogy teygen meg minden elkövethető jót munkások bajainak orvoslására. Nem mondja, hogy boldog lesz az egész világ, hanem hogy boldog lesz Magyarország! Miért menjünk mi az egész világ bajait gyógyítani, mikor magunkert is van elég tenni valónk? Ott vannak a nyomorultak, vagy a kiket szerencsétlenség bántott meg! Ott vannak az öreg munkások, a kik már nem bírják a munkát! Hát azoknak ideig-óráig lehet csak koldusbot a támaszuk! Mert az Országos Nemzeti Szövetség az egész országban mozgalmat indít Munkásrokkant házak felállítására érdekében, a hol az öreg, tehetetlenek életük végéig nyugodalmasan elélegelhetnek. A munkásokat oktatni fogja a törvénytudásra, hogy megértsek azt: mit szabad tenniük, mit nem! hogy ne hagyják magukat félrevezettetni azoktól a szocialista vezérektől, a kik egyebet nem szeretnek a szegény magyar munkásnak, csak mindig bajt és veszedelmet.

Az Országos nemzeti szövetségnek szót kell ágaznia az egész országban, a zászlójának lobogni kell mindenütt! mert a Nemzeti Szövetség nem úz semmiféle politikát! Egyes-egyedül azt akarja

tisztelet és a jog jelképe van ezzel a császári park közepébe ekelve.

Nyílt, egyenes széles út vezet a régi császári pavillonhoz. A végén rózsabokrok, szines illatos virágtáblák közül hatalmas sugárban tör fel magasra egy szökőkútból a vizugár és mil-hárduy apró csillogó szivárványszínű csöppekben hullik vissza örökké loecsanva, a márvány medencébe. A szétfreccsenő gyöngyszemek mögött tűnik fel a császári palota, melyhez szászhusz lépcső vezet, nagy boltívekkel és oszlopokkal kilenc részre van felosztva a leg-szebb, legpompásabb huja virág-gruppokkal.

Kétségek között tévelyeg a lélek, vajjon mit is bámuljon itt előbb az ember. Vajjon a természet szépségeit-e, avagy a művészi lélek törekvését, a mely oly szép harmoniában ölelkezik itt? Lenn az ereszkedő völgyben a dus lombsátrak alól ide mosolyog egy-egy kacér kis, nyárilak árkupolaja Körülöttem forr az élet, a különféle párfiumok raffinált illata élvez a tarka virágok bódító lehetetében. Vidámság, mosoly az arcon, az égen, alant bíszkén siet tova medrében a Havel. A felszálló esti párák finom látványt íveti a nyugati ég kibontakozó ibolyaszínét, melybe élénk, vérpisros csíkokat szó a lenyugvó nap. Elfeledem, hogy beteg vagyok, a hogy a császári pavilon főhomlokataról leragyognak a nagy aranybetűk: *Sans souci*.

Az az örökké ujító nagy agy, a legtalálabb kifejezést használta, nyughatatlan lelke itt kívánt megpihenni gond nélkül — *sans souci*.

Nagy Frigyes dolgozó szobájának ablaka oda néz a császári sirboltba. Maga építette ezt így, hogy mindig maga előtt láthassa. Egyszer mikor kinézett, nehéz, sötét boru ereszkedett

homlokára és visszafordulva kíséretéhez, rá mutatott a sirboltba:

— „Mikor oda jürok, nem lesz gondom!”

O a halál utáni időkre gondolt csak; a későbbi kor gyermeke ha néhány napra kicsinyes avagy nagy dolgok lázas köréből kiszakad és eljut a helyre, elleled mindent és így sóhajt fel: — Én élni szeretnék itt!

Nagy Frigyes nem pihen abban a sirboltban, hanem a régi udvari templom kriptájában. Itt e helyen, a koporsó fölött kötött beket Sándor orosz cár III. Frigyes Vilmossal 1806-ben éjfélt után három és négy óra között. Napoleon mégis megállította ezt a kriptát — egész táborakarával...

Igaz, így sóhajtott fel ő is:

— „Ha te élnél, én nem volnék itt!”

A sans-souci u j „Schloss”-ban időzék nyáron II. Vilmos, télen a városbeli régi kastélyban lakik, és innen gyönyörködik a „Schloss” udvarán gyakorlatozó katonákban. Az új várkastély termei a legpazarabb fényvel vannak díszítve, a leg-szebbek mindhárom között. Legnagyobb benne a „Muschel (kagyló) terem” melyben gyakran kétszáz személyre teritnek ebédhez. A nagy falak és padmaly csupa kagylókkal, drága gyön gyökkel és ékkövekkel vannak kirakva. Bele káprázik a nagy szikrázásba a szem. Kiszakított rész az ezeregy éjszakai mesék egyik színhelyéből. Ebben a teremben tartják meg minden évben a „Kristkindli” estélyt.

Jöképu öreg vezetőnk megmutatta, hogy hol áll a császár, a császárné s a princek karácsony-lájja. — „Ja, da gibt es nur fröhliche Gesichter, dem jeden's Hoffnung ist erfüllt!” — Elmondta, hogy milyen kedélyesen megy a karácsony-lak díszítése, amit mindig a császár és császárné sajátkezüleg végeznek. „Oh — úgy mond — itt nagyon gemüthlich megy minden, a császár maga

mászkal a létrákon és költözgeti föl a csece-becséket.” — Mikor aztán megkezdődik a karácsony est, akkor libegve szaladnak be a princek s ki-ki a maga *Kristbaumja* mellé a.l. Hogy melyik kié, azt azonnal látják, mert — a milyen orgonásip-arányuk a kis bercegek ép olyan arányuk a fák is. A császár karácsonyfáját a nemes urak — s a császárnéét a hölgyek aggal-ják tele ajándékokkal. Ugyancsak bámultunk, a mikor azt mondotta az öreg, hogy abban a rem-nagy palotában a közül a 280 szoba közül rendes körülmények között a császár két szobát, a császárné háromt és a princek külön-külön két kis szobát foglalnak csak el. Ugyancsak ott olvastam valahol II. Vilmos Wahlprüchját: „Niemanden zu Liebe, Niemanden zu Leide!” I. Vilmosé az volt, hogy: „Habe keine Zeit Müde zu werden!” Mig a sokat szenvedett III. Frigyesé: „Was Gott thuet, ist — wohlgethan!” Utóbbi ugyancsak „Friedenkirche” mauzoleumában tekszik Nagy Frigyes mellett. A Hohenzollernek különben nagyon szét vannak szórva, mert csak az én tudtommal három helyen is fekszenek. A Habsburgok meg temetkezési helyükkel is imponálnak, mert a bécsi kapucinus-kriptában 123 Habsburg és Habsburg-Lotharingiai nyugoszsza örök almat.

Node mielőtt még Karlsbadról írnek, vissza-ugrom Berlinbe, a berlini ölcösögrára. Egy porosz urienberrel politizáltam, aki hietetlennek tartotta, hogy p. o. mi magyarok nem jövünk dűbbe, ha a „Marseillaise”, „Wacht an Rhein,” vagy a „Tiszi moja milka” dalt huzza a cigány! Sőt azt is elmondottam, hogy magyarok mi magyarok rendelkezünk meg idegen nemzeti nótát, csakhogy a jelenlő német vagy francia vendégeknek örömet szer-ezzünk ezzel.

Az illető nagyon szidta a „Räuber” osztrákokat, mint a kik kirabolják az idegent a keservesen

elérni, hogy hogy édes anyaföldünk az ezer éves Magyarország nagy és boldog legyen. Azt akarja elérni, hogy minden ember büszkén kiáltsa oda a világnak, mint apáink tették: En magyar vagyok!

Aki számot tart az igaz magyar névre, annak kötelessége belépni az Országos Nemzeti Szövetség tagjai közé. Annak kötelessége a szövetség eszméjét terjeszteni és vidékükön fiókszövetségeket alakítani, mert ezzel alkalma nyílik mindenkinek az önzetlen hazaszeretet gyakorlására.

Addig gyógyítsuk a bajt, a míg van reá orvos-ság, amíg nem késő!

Isten adjon sok lelkes és kitartó hivat az Országos nemzeti Szövetségnek!

Tollfuttában.

Az első, a második és a...

— Ne, ne sirjon kisasszony, hisz multkor elismerte, hogy igazam van: olyan a szív akár egy nagy vendégszálló. Vannak benne napos, hetes, hónapos vendégek. A tegnapi a mai cseréli fel, egyik megy, a másik jó, a halál itt tulajdonképpen születést jelent: a király meghalt, éljen a király! Igen, igen. Elismerem én is: örök a szerelem, csakhogy [mindig változtatja tárgyát. A szív mindig csak „Egyet” szeret, de nem „egyhez” van berendezve, ma szőke, holnap barna, tegnap sovány volt és sápadt, csak bajszal hordott, egy hónap múltán: már ez az „Egy” széles vállu, erős, körszakállas, barnára égette arcát az örökös csatangolás künn a mezőkön, az ujjai már nem puhák, finomak s fehérek; sőt ellenkezőleg kissé nagyon is vörösek, durvák, a vadászfegyver örökös puffogása kicserizte. Törölje le könnyeit, hisz ön okos leány.

Tudok példát reá, talán kegyetlenül durva vagyok, de elmondom el, ha mindjárt megharagszik is miattá. Egy év múltán kacsgni fog és azt mondja igazam volt.

pasznakodott, hogy ő egyszer Karlsbadban 4 kr. borralvót adott és a pincér otthagya az asztalon. „Solch' Kerle! Vier Kreuzer is' bei' Uns fast zehn Pfennig!” És bizony igaza volt abban is, amikor azt mondotta, hogy náluk egy márká körülbelül annyi mint nálunk egy forint. Vagyis, hogy ők egy márkáért majdnem azt képesek beszerezni mit mi egy forintért. Berlinben például a közuti villanyoson a legnagyobb díj 15 pfening ennyiért el lehet menni a Thirgartenből az egész ellenkező irányban fekvő Schlesiischer kapuig. És ez egy órai ut. A takszámot r Droschkén p. o. 70 pfeningért mentem harmadmagammal a pályához. Fiakert ugyszólván óráig sem lehet látni, csupan csak az egylovasok dominálnak. Nem is értem: minek nálunk Magyarországban a kétlovas kocsi, amikor bebizonnyított dofog — példa: egész Németország, — hogy egy ló is megteszi. És hát nem-e hihetetlen, hogy Berlinben a főforgalmu Unter den Linden levő bármely elegans ebédőben 1.50—2 és le magasabb ár: 3 márkáért lehet a couvert ebédelni! Egy márká 50 pfeningért lehet leve-t, halat, sültet, sült csib t salátával és compottal, észtát vagy sajtot enni? (A kávé — egész okosan — ott is 25—30 pfening.) És ne higgye ám senki, hogy az adagok kicsinyek voltak, avagy, hogy amit hoznak azt meg is kell enni, mint némely helyen Bpsten! Oh nem. Már az egymárka ötven pfeningen is válogathat 2—3 s a két három márkás aránylag több egy-kategóriás ételből.

(Folytatása következik.)

...Ők is elkészülöttek, máshova, más vidékre, valahol messze lenn délkeleten az oláhok között élnek, a leány férjhez ment, s ma boldog, nagyon boldog asszony. Az urat nem ismerem, de van egy aranyos pufók arcu, szőcske kis babája, mindig vidám, mindig mosolyog, ugy, mint az anyja, Valamikor ő is sirt, akkor még nem ismerte a férjét, azt sem tudta, vajjon él-e egy ilyen nevű ember a világon.

Valamikor ő is sirt.
A szalonban idomtalan nagy ládák álltak egymás hátán, már napok óta kopogott, lármázott a háznál a kárpitós; csomagolt. Minő zaj, minő rendtelenség. Nehéz, lomha járásu béresek nagy szöges csizmákkal topogtak a parketnen, cipelték a jól begöngyölt butorokat, künn a ház előtt felrakták az ökrös szekerekre. Álmosan döcögtek a kocsik le az állomás felé.

A mama ügyelt, hogy valamit el ne törjenek, de a jobb oldal félig nyitott ajtaján gyakran betekintett a szomszédos szobába.

— Elég volt már Böske.
Böske kisasszony sirt, bucsuzott az ő mosolygó szép otthonától, attól a kis szobától, mely részese volt eddig minden gondolatának, attól a négy süket, néma falól mely derűs volt, ragyogóan hófehér, míg benne állt minden s most olyan komor, mogorva lett egyszerre. Holnap már csak a „multjé” lesz e hely, hová az érthetetlen szavu, bocskoros oláhok közül szomoruan tér vissza képezelete. Peregetek, hulltak a könnyei. A feltorlódo kusza emlékek káprázatos játékot űztek látványos szemei előtt. Pihegett a keble a szorongató, nehéz tájdalom terhe alatt, dus szőke haja kuszáltn omlott szét. Most hagyta. Ajkai reszketek, olykor fel-emelte fejét, valami kimondhatatlan mély szenvedés űlt hosszú sötét pillán. Olyan volt, mint egy borus tavaszi délután.

Rakonyókólt a kertrenező ablak puszta deszkájára és tárgyaltanul bámult ki a felturt virágágyak közé. A kertész a rózsafákat göngyöltette szépen szalma közé, nem ügyelt sem mire, csak dolgozott serényen.

Tul a kerítésen egy kis pór leány ögyelgett. Nyughatatlanul figyelte a kertészt; izgatottan, szorongató félelemmel néha ujkához emelte mutató-ujját, mintha csak Böske kisasszonyt akarta volna titokban valamire figyelmesse tenni. Mikor a kertész kevés idő mulva eltávozott, a szétvált léckerítés egyik szakadékar besurrant a kertbe. Űgyesen, gyorsan ugrált át a virágágyakon. Ott állt az ablak alatt.

— Pszt! Nagyságos kisasszony!
Böske kisasszony érzéketlenül bámult a kis leányra. Nem szólt csak nézte, de a gondolatai valahol másutt jártak.

— A nagyságos Géza urfi küldte ezt.
Kicsi levelet huzott ki köténye alól. Átnyujtotta s gyorsan ugyanarra a merre jött eltűnt.

Néhány sor volt csak. Ismert közhelyek a való szerelmesek korrespondenciájából. A gyöt-rődés, a marcangoló sötét fájdalom emlegetése, a nélkülözhetetlen „örökké” szó számtalan ismétlé-sével.

És Böske kisasszony megcsókolta azt a levelet, könnyei hosszú fekete vonalban usztak végig a kis kartonlap friss írásán.

És a mama ismét bedugta a fejét és ismét hallatszott az ő figyelmeztetése.

— Elég volt már Böske.

Böske kisasszony pedig most legjobban szere-tett volna meghalni. Végre kissé még is meg-nyugodott. Rendbe szedte ismét hajfonatát. — Lim lom papiros, régi számlák, szétéptett iskolás könyvek összekunorodott lapjai, levelek, meg-hívók, ujévi üdvözlétek, gyászjelentések, nyugták, lepték el a padlót. Minden lépésnél megcsuszott a lába a sok papiroson. Aranyszegélyes rózsaszínű lapocska hevert felül. Felemelte. Dobos volt és rozsdafoltos és a belepréselt virág nedvétől. Apró, fakult gyöngybetűk, felette kissé erősebb „vonások, cím féle. Nézte, a belső részén az aláírást kereste. Ráncokba sza-kadt a homloka; mintha valakit keresne a régi emlék között. Mosoly rajzolódott kissé duzzadó vastag ajkai szögletére.

— Szegény, hogy elfeledtem.

Aztán ismét megforgatta a kopott rózsaszínű aranszegélyes kis lapocskát. Elolvasta megegyeszer. Ez állt rajta:

Böskéhez.

Nem mondtam még soha szóval,
Nem mondtam, hogy szeretlek;
Nem is tudod, te kis leány,
Érted menniit szavadek.

Hogy is mennél te azt észre,
Hogy szememben könnyesepp ál,
Hogy e könny, csak téged illet
Szőke leány egyedül.

Hisz kik téged körülvesznek,
Mind szép gázdag urfiak.
Bánatommal vagyok én csak
Ő nálok mind gazdagabb.

Aztán hozzáillesztette ehhez a régi fakult levél-hez a nagyságos Géza urfi imént küldött levelét. Osszehajtogatta — szétépte. Többet nem sirt. Eltemette ezzel megegyeszer az elsőt s a máso-dikat is s ki tudja aztán még hányat utánok. Ma már boldog asszony.

— Ne, ne sirjon ön se kisasszony, hisz multkor elismerte, hogy igazam van: olyan a szív, akár egy nagy vendégszálló. Vannak benne napos, hetes, hónapos vendégek. Az egyiket el-temetjük, hogy egy másik szülessen. Elismerem: örök a szerelem, csak a tárgya nem. A szív mindig csak „egyét” szeret, de nem „egyhez” van berendezve.

Tudok példát reá. Kegyetlen, durva voltam, sőt arcátlan is, hogy elmondtam. A király meghalt, éljen a király. A példám hazug volt, de csak részben, hisz ön jól tudja, hogy valamikor régen én irtam önnek azt a kis verset. On kacagott rajta később. Törölje most is a könnyeit, hisz ön okos leány.....

Salgó.

A város házából.

17615/898.

Hirdetmény.

Nagy Kanizsa város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1898. évi 14. t. c. 25. és 26. §-ai értelmében azok a szőlős gazdák és bérletők, kik szeszes italok kimérésével, vagy ki-mértékben való elarusításával nem foglalkoznak és a kedvezményes bortofogasztást igénybe venni szándékoznak, miszerint ebbeli igényüket, illetőleg a tojó évben remélhető bortermésből a házi

Ünnepi imakönyvek (Machsor)

az izraelita ünnepekre

Imakönyvek, isz. naptárak stb. **diszkötésű**

imakönyvek, ujévi üdvözlő kártyák a leg-nagyobb választékban igen jutányos árak mellett kaphatók:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

szívvel gondolnak honnlévő családjukra, mely a legszükségesebb életföltételeket is nélkülözni kénytelen; s könybe lábadt szemekkel nézik, hogy a beteges asszony, a vézna gyermekek miként dideregnek a hideg szobában, mert nem telik fűtő-janyagra, téli ruhára.

A ki a kishivatalnok szomorú helyzetét, szánandó állapotát ismeri s tudja, mennyit kell nélkülöznie, az egyet fog érteni velünk ama meggyőződésünk nyilvánításában, hogy elsősorban ezeknek kétségbeeséssel határos helyzetén kell segíteni s oly helyzetbe juttatni őket, mely a megye és tisztikar reputációjának megfelel.

- 5 -

Az „Országos Nemzeti Szövetség.”

Mesébe illő csuda volt az, mikor összeállt egy néhány bátor szívű, emberszerető férfi és azt mondta: nem jól van az így, a hogy van! változtatni kell a soron! És egy szobáskában, füstölámpa mellett elkezdett tanácskozni a bátor kis csapat. Munkálkodott, meghányta-vetette nagy szeretettel és meggondoltsággal a jövőendő célját és munkáját. Olyan volt ez a munka, mint mikor a kertész egy kedves kis bokrot növeszt és ha szerit teheti, minden időben szeretettel ápolja. És lassan-lassan növekedett az ápolat bokor. Rázta is az irigyek meg a hitetlenkedők fejüket: áskálódta is eleget, de hiába. A bokor nőtt-növekedett. Lett belőle erőstörzsű, nagy árnyéku fa, melynek frissék, egészségesek a hajtásai: nincsen benne egy makulányi fereg sem, mert az emberszeretet és az igaz hazafiság magasatos eszméje volt a talaj, melyből a mag törzset hajlított. És a mikor törzsökös, árnyékú fa lett a bokorból, nem mosolyogtak már a hitetlenkedők, hanem azt kezdték, hát mit is akar az az Országos Nemzeti Szövetség? Erre aztán kiállott egyik lelkész a sor elé és elmondotta bátran, hogy mit akar az Országos Nemzeti Szövetség.

Azt akarja, hogy Magyarország igazán édes hazánk legyen! Becsüljük meg tiszta szeretettel azon dicső hősöknek emlékét, a kik küdeni és

halni tudtak a magyar hazáért! Ünnepejük meg egyszerű, de áhítatos ünneppéssel emlékeket és legalább ezzel mondjunk köszönetet nekik azért, hogy vérükkel áldoztak a hazá oltárára. Ebből tanuljuk meg majdan fiaink-únokaink szeretői a hazát és ez leszen védőpajzsuk a véresszájú hazátlanok gonosz igazgatásai ellen, akik még a becsületes magyar embert sem atalják ellántortani a hazája szeretetétől. Azt mondják azok az isten tudja honnét ideszármazott nagyszájúak, hogy nincs haza! Nincs ám! Nekik nincs, mert dologtalan himpeller létükre nem tudnak egyebet cselekedni, mint a szegény munkásembernek belevő falatját elvenni. Aztán mikor észreveszi a szegény ember, hogy az lopja meg, a ki a rosszra vitte, bánja már a dolgot, mert az a tolvaj szépen kerekét old és megyen máshova csálni és ördög módjára megmontani a tisztá lelkeket. Az ilyen naplopóknak nincs is hazájuk, nem is volt!

De a magyar ember, ha becsületes a szive, nem tagadhatja meg soha azt, hogy ő magyar!

Magyar emberek, munkások!!!

Ne higgytek azoknak az ördögös hepe-hupás beszédeknek! Sok azon a sallang, de kevés benne az igazság. Olyan az, mint mikor a sátán szép borbé öltözködik, hogy jobban tudjon csálni. Citra szóval vigérenk eget-földet, igazságokat, neked adják a másét, mintha abban ők parancsolnának. Mert azt mondják, mikor lókarjátok vágni a jóízű cipőt: „Adjátok ide ezt a kenyeret, hiszen ha győzünk, kaptok helyette fehér kalácsot!” És a kenyeret megesszik a szépszájú igazgatók, ti pedig várhatjátok éhesen a fehér kalácsot.

Mert hát mit tettek eddig azok a fő-fő szocialista vezetők? Hát azt tettek, hogy a szegény ember verejtékkel összegyűjtött garasait jól megdezsmálták, abból urasán éltek (mert hát en istenen, csak nekik is kell élni valahogy, ha már nem dolgoznak) és titeket pedig belekergetnek a nagy veszedlembe. Gondoltak magukban, ugy is elegen vagyot! Azt mondták: Előre fiaim! maguk pediglen szépen hátra maradtak és jót nevetve melengtek jölköket bendőjüket a napon.

Azt mondták: ne dolgozzatok, tegyétek le a kaszáat, ha nem adják meg azt, a mit kértek! Könnyű nekik így beszélni, nem ők éheznek akkor, hanem a feleségeitek meg a gyerekeitek!

Azt akarja az Országos Nemzeti Szövetség, hogy édes hazánkban szeressek egymást az emberek! Beszélhetnek azok németül, tótul, oláhul, vagy akármilyen nyelven, csak a szívük legyen jó magyar. Imádhajátok akárhogy az Istent, keresztet vagy anékiül, csak a hazaszeretletben legyetek egyformák.

Legyen minden ember szabad, egyenlő és testvér! Ne gyűlölje egymást senki ebben a hazában, mert a magyarnak ugyanis sok ellensége van a világon.

Az „Országos Nemzeti Szövetség” nem úgy tesz, mint azok a szocialista zsebrák igazgatók. Nem azt mondja: menjetek neki a szuronyoknak, ontsátok ki véretek és hagyjátok árván, nyomorban a családokat! Nekünk pedig adjátok meg a heti öt krajcárkánkat! Nem szedi le az éretlen gyümölcsöt fájáról, hanem inkább gondosan műveli, ápolja, nyesegeti a gyümölcsöt, nemes hajtást oltoztat a csenevész vad fába és bevárja a gyümölcs érését.

Nem azt mondja, hogy menjetek le a pincébe nyitotl szájjal, mikor az új bor erjed, forrásban van, mert hiszen elveszték a mérgetől; hanem azt mondja: várjuk be annak rendje-módja szerint, míg elszáll a pincéből az erjedés ördöklő merge és akkor bátran lemehetünk, kivehetjük onnét igazainkat.

Az „Országos Nemzeti Szövetség” tanítani akarja a munkást! Szeretettel szorit véle kezét, várja a panaszt és tehetése szerint minden lehetőet elkövet, hogy segítsen rajta.

Egy egész ország nepe áll hátunk mögött és elvárjuk igazságos ítéletüket. Mert az egész ország látni fogja, hogy minket nem a kapzsi haszonlesés hanem az igazi emberszeretet és mocskotalan hazafiság vezetett az „Országos Nemzeti Szövetség” nemes célokért küzdő zászlója alá. Az Országos Nemzeti Szövetség fölszólítja az egész társadalmat, hogy tegyen meg minden elkövethető jót munkások bajainak orvoslására. Nem mondja, hogy boldog lesz az egész világ, hanem hogy boldog lesz Magyarország! Miért menjünk mi az egész világ bajait gyógyítani, mikor magunkert is van elég tenni valónk! Ott vannak a nyomorultak, vagy a kiket szerencsétlenség benitott meg! Ott vannak az öreg munkások, a kik már nem bírják a munkát! Hát azoknak ideig-óráig lehet csak koldusbot a támaszuk! Mert az Országos Nemzeti Szövetség az egész országban mozgalmat indít munkásoknak házak felállítására érdekében, a hol az öreg, tehetetlenek életük végeig nyugodalmasan éldegélhetnek. A munkásokat oktanni fogja a törvénytudásra, hogy megérték azt: mit szabadtenniök, mit nem! hogy ne hagyják magukat félrevezettetni azoktól a szocialista vezetőköl, a kik egyebet nem szereznek a szegény magyar munkásoknak, csak mindig bajt és veszedelmet.

Az Országos nemzeti szövetségnek szét kell ágaznia az egész országban, a zászlajának lobogni kell mindenütt!! mert a Nemzeti Szövetség nem üz semmitéle politikát! Egyes-egyedül azt akarja

tisztelet és a jog jelképe van ezzel a császári park közepébe ekelve.

Nyílt, egyenes széles út vezet a régi császári pavillonhoz. A végén rózsabokrok, szines illatos virágtáblák közül hatalmas sugárban tör fel magára egy szökőkútbel a vizsugár és milliónyi apró csillogó szivárványszínű csöppökben hullik vissza örökké loecsanva, a márvány medencébe. A szélfreccsenő gyöngyszemek mögött tűnik fel a császári palota, melyhez százhusz lépcső vezet, nagy boltívekkel és oszlopokkal kilenc része van felszöve a legszébb, legpompásabb buja virág-grupppokkal.

Kétségek között tévelyeg a lélek, vajjon mit is bámuljon itt előbb az ember. Vajjon a természet szépségeit-e, avagy a művészi lélek törekvését, a mely oly szép harmoniában ölelkezik itt? Lenn az ereszkedő völgyben a dus lombsátrak alól ide mosolyog egy-egy kacér kis nyárilak ércupolája Körülöttem forr az élet, a különféle párfiumok raffinált illata elvesz a tarka virágok bódító lehetőségében. Vidámság, mosoly az arcon, az égen, alant büszkén siet tova medrében a Havel. A felszálló esti párk finom látványon átveti a nyugati ég kibontakozó jolyaszínét, melybe élénk, vérpíros csíkokat sző a lenyugvó nap. Elfeledek, hogy bejog vagyok, a hogy a császári pavillon főhomlokzatáról leragyognak a nagy aranybetűk: Sans souci.

Az az örökké ujtó nagy agy, a legtalálóbba kifejezést használta, nyughatatlan lelke itt kívánt megpihenni gond nélkül — sans souci.

Nagy Frigyes dolgozó szobájának ablaka oda néz a császári sirboltra. Maga építette ezt így, hogy mindig maga elől láthassa. Egyszer mikor kinézett, nehéz, sötét boru ereszkedett

homlokára és visszafordulva kíséretéhez, rá mutatott a sirboltra:

— „Mikor oda jövök, nem lesz gondom!”

O a halál utáni időkre gondolt csak; a későbbi kor gyermeke ha néhány napra kicsinyes avagy nagy dolgok lázas köréből kiszakad és eljut a helyre, elfeled mindent és így sóhajt fel: — En élni szeretnék itt!

Nagy Frigyes nem pihen abban a sirbolton, hanem a régi udvari templom kriptájában. Itt e helyen, a koporsó fölött kötött békét Sándor orosz cár III. Frigyes Vilmosmal 1806-ben ejtél után három és négy óra között. Napoleon mégis meglátogatta ezt a kriptát — egész táborkarával...

Igaz, így sóhajtott fel is:

— „Ha te élnél, én nem volnék itt!”

A sans-souci i új Schloss-ban időzik nyáron II. Vilmos, télen a városbeli régi kastélyban lakik, és innen gyönyörködik a „Schloss” udvarán gyakorlatzó katonákban. Az új várkastély termei a legpazarabb fényvel vannak díszítve, a legszébbek mindhárom között. Legnagyobb benne a „Muschel (kagyló) terem” melyben gyakran kétszáz személyre teritnek ebédhez. A nagy falak és padmaly csupa kagylókkal, drága gyöngyökkel és ékkövekkel vannak kirakva. Bele káprázik a nagy szikrázásba a szem. Kiszakított rész az ezeregy éjszakai mesék egyik színhelyéből. Ebben a teremben tartják meg minden évben a „Kristkindl” estélyt.

Jóképu öreg vezetőnk megmutatta, hogy hol áll a császár, a császárné s a princek karacsóny-fája. — „Ja, da gibt es nur fröhliche Gesichter, dem jeden's Hoffung ist erfüllt!” — Elmondta, hogy milyen kedélyesen megy a karacsónyfa díszítése, amit mindig a császár és császárné sajátkezüleg végeznek. „Oh — ugymond — itt nagyon gemüthlich megy minden, a császár maga

mászkál a létrákon és kötözgeti föl a csecsebecsüket.” — Mikor aztán megkezdődik a karacsóny est, akkor libege szabadnak be a princek s ki-ki a maga Kristbaumja mellé a.l. Hogy melyik kié, azt azonnal látják, mert — a milyen orgonasip-arányuk a kis hercegek ép olyan arányuk a fak is. A császár karacsónyfaját a nemes urak — s a császárnéét a hölgyek aggatják tele ajándékokkal. Ugyancsak bámultunk, a mikor azt mondotta az öreg, hogy abban a rémnagy palotában a közlő a 280 szoba közül rendes körülmények között a császár két szobát, a császárné háromat és a princek külön-külön két kis szobát foglalnak csak el. Ugyancsak ott olvastam valahol II. Vilmos Wahlspruchját: „Niemanden zu Liebe, Niemanden zu Leide!” I. Vilmosé az volt, hogy: „Habe keine Zeit Müde zu werden!” Mg a sokat szenvedett III. Frigyesé: „Was Gott thuet, ist — wohlgethan!” Utóbbi ugyancsak „Friedenkirche” mauoleumában lekszik Nagy Frigyes mellett. A Hohenzollernek különben nagyon szét vannak szórvá, mert csak az én tudtommal három helyen is teküsznek. A Habsburgok még temetkezési helyükkel is imponálnak, mert a bécsi kapucinus-kriptában 123 Habsburg és Habsburg-Lotharingiai nyugoszsza örök almat.

Nöde mielött még Karlsbadról írnek, visszaurgom Berlinbe, a berlini öltésdórára. Egy porosz urienberrel politizáltam, aki hitetlennek tartotta, hogy p. o. mi magyarok nem jövünk dühbe, ha a „Marseillaise”, „Wacht an Rhein”, vagy a „Tiszi moja milka” dalt húzza a cigány! Sőt azt is elmondottam, hogy gyakran mi magyarok rendelünk meg idegen nemzeti nótát, csakhogy a jelenlevő német vagy francia vendégnek örömet szerezzünk ezzel.

Az illető nagyon szidta a „Räuber” osztrákokat, mint a kik kirabolják az idegent s keservesen

elérni, hogy hogy édes anyaföldünk az ezer éves Magyarország nagy és boldog legyen. Azt akarja elérni, hogy minden ember büszkén kiáltsa oda a világnak, mint apáink tették: En magyar vagyok!

Aki számon tart az igaz magyar névre, annak kötelessége belépni az Országos Nemzeti Szövetség tagjai közé. Ennek kötelessége a szövetség eszméjét terjeszteni és vidékükön fiókszövetségeket alakítani, mert ezzel alkalma ujlik mindenkinek az önzetlen hazaszeretét gyakorlására.

Addig gyógyítsuk a bajt, a míg van reá orvoság, amíg nem késő!

Isten adjon sok lelkes és kitartó hivat az Országos nemzeti Szövetségnek!

Tollfuttában.

Az első, a második és a...

— Ne, ne sirjon kisasszony, hisz multkor elismerte, hogy igazam van: olyan a szív akár egy nagy vendégszálló. Vannak benne napos, hetes, hónapos vendégek. A tegnapi a mai cseréli fel, egyik megy, a másik jó, a halál itt tulajdonképpen születést jelent: a király meghalt, éljen a király! Igen, igen. Elismerem én is: örök a szerelem, csakhogy mindig változtatja tárgyát. A szív mindig csak *„Egyet”* szeret, de nem *„egyhez”* van berendezve, ma szőke, holnap barna, tegnap sovány volt és sápadt, csak bajuszt hordott, egy hónap multán: már ez az *„Egy”* széles vállu, erős, körszakállas, barnára égette arcát az örökös csatangolás künn a mezőkön, az ujjai már nem puhák, finomak s fehérek; sőt ellenkezőleg kissé nagyon is vörösek, durvák, a vadászfegyver örökös puffogása kicsiszolta. Törölje le könnyeit, hisz ön okos leány.

Tudok példát reá, talán kegyetlenül durva vagyok, de elmondom el, ha mindjárt megharagszik is miattá. Egy év multán kacagni fog és azt mondja igazam volt.

panaszkodott, hogy ő egyszer Karlsbadban 4 kr. borravalót adott és a pincér otthagya az asztalon. „Solch' Kerle! Vier Kreuzer is' bei Uns fast zohn Pfennig!” És bizony igaza volt: abban is, amikor azt mondotta, hogy náluk egy márká körülbelül annyi mint nálunk egy forint. Vagyis, hogy ők egy márkáért majdnem azt képesek beszerezni mit mi egy forintért. Berlinben például a közuti villanyoson a legnagyobb díj 15 pfening ennyiért el lehet menni a Thirgartenből az egész ellenkező irányban fekvő Schlesiacher kapuig. És ez egy órai ut. A takszamet: r Droschkén p. o. 70 pfeningért mentem harmadmagammal a páyaházhoz. Fiaikert ugyszólván órákig sem lehet látni, csupán csak az egylovások dominálnak. Nem is értem: minek nálunk Magyarorszában a kétlovas kocsi, amikor bebizonyított dolog — példa: egész Németország, — hogy egy ló is megteszi. És hát nem-e hihetetlen, hogy Berlinben a főforgalmu Unter den Linden levő bármely elegans ebédüzemben 1.50—2 és le magasabb ár: 3 márkáért lehet a couvert ebédelni! Egy márká 50 pfeningért lehet levelet, halat, sültet, sült csibét salátával és compottal, lészétát vagy sajtot enni? (A kávé — egész okosan — ott is 25—30 pfening.) És ne higye ám senki, hogy az adagok kicsinyek voltak, avagy, hogy amit hoznak azt meg is kell enni, mint némely helyen Bpsten! Oh nem. Már az egymárka ötven pfeningen is válogathat 2—3 s a két három márkás aránylag több egy-kategóriás ételből.

(Folytatás következik.)

...Ők is elkészültek, máshova, más vidékre, valahol messze lenn délkeleten az oláhok között élnek, a leány férjhez ment, s ma boldog, nagyon boldog asszony. Az urat nem ismerem, de van egy aranyos pufók arcu, szépsége kis babája, mindig vidám, mindig mosolyog, úgy, mint az anyja, Valamikor ő is sirt, akkor még nem ismerte a férjét, azt sem tudta, vajjon el-e egy ilyen nevű ember a világon.

Valamikor ő is sirt.

A szalonban idomtalan nagy ládák álltak egymás hátán, már napok óta kopogott, larmázott a háznál a kárpitós; csomagolt. Minő zaj, minő rendtelenség. Nehéz, lomha járásu béresek nagy szőges csizmákkal topogtak a parketten, cipeltek a jól begöngyölt butorokat, künn a ház előtt felrakták az ókrós szekerekre. Álmosan dőcögtek a kocsik le az állomás felé.

A mama ügyelt, hogy valamit el ne törjenek, de a jobb oldal félig nyitott ajtaján gyakran betekintett a szomszédos szobába.

— Elég volt már Böske.

Böske kisasszony sirt, bucsuzott az ő mosolygó szép otthonától, attól a kis szobától, mely részese volt eddig minden gondolatának, attól a négy-süket, néma falfő, mely derűs volt, ragyogóan hófehér, míg benne állt minden s most olyan komor, mogorva lett egyszerre. Holnap már csak a *„multjádé”* lesz e hely, hová az érthetetlen szavu, bocakoros oláhok közül szomoruan tér vissza képzelete. Peregtek, hulltak a könnyei. A feltorlódo kusza emlékek kaprázatos játékot űztek látványos szemei előtt. Pihegett a keble a szorongató, nehéz tájdalom terhe alatt, dus szőke haja kuszáltan omlott szét. Most hagyta. Ajkai reszketek, olykor fel-emelte fejét, valami kimondhatatlan mély szenvedés űlt hosszú sójtét nálna. Olyan volt, mint egy borus tavaszi délután.

Rakonyókólt a kertrenező ablak puszta deszkájára és tárgyaltanul bámult ki a felturt virágágyak közé. A kertész a rózsafákat göngyöltette szépen szalma közé, nem ügyelt sem mire, csak dolgozott serényen.

Tul a kertészen egy kis pór leány ügyelgett. Nyughatatlanul figyelte a kertészt; izgatottan, szorongató félelemmel néha ajkához emelte mutató-ujját, mintha csak Böske kisasszonyt akarta volna titokban valamire figyelmesse tenni. Mikor a kertész kevés idő mulva eltávozott, a szétvált léckerítés egyik szakadékan besurrant a kertbe. Úgyesen, gyorsan ugrált át a virágágyakon. Ott állt az ablak alatt.

— Pazt! Nagyságos kisasszony!

Böske kisasszony érzéketlenül bámult a Kis leányra. Nem szólt csak nézte, de a gondolatai valahol másutt jártak.

— A nagyságos Géza urfi küldte ezt.

Kicsi levelet húzott ki köténye alól. Átnyujtotta s gyorsan ugyanarra a merre jött eltűnt.

Néhány sor volt csak. Ismert közhelyek a való szörrelmesek korrespondenciájából. A gyöt-rődés, a marcangoló sójtét tájdalom emlegetése, a nélkülözhetetlen *„örökké”* szó számtalan ismétlé-sével.

És Böske kisasszony megsókolta azt a levelet, könnyei hosszú fekete vonalban usztak végig a kis kartonlap friss írásán.

És a mama ismét bedugta a fejét és ismét hallatszott az ő figyelmeztése.

— Elég volt már Böske.

Böske kisasszony pedig most legjobban szeretett volna meghalni. Végre kissé még is megnyugodott. Rendbe szedte ismét hajfonatát. — Lám lám papiros, régi számlák, szétéptett iskolás könyvek összekunkorodott lapjai, levelek, meghívók, ujévi üdvözlőtek, gyászjelentések, nyugták, lepték el a padlót. Minden lépésnél megcsuszott a lába a sok papiroson. Aranyszegélyes rózsaszínű lapocska hevert felül. Felemelte. Dobos volt és rozsdafoltos és a hejleprésselt virag nedvétől. Apró, fakult gyöngybetűk, felette kissé erősebb *„vonások”* cím féle. Nézte, a belső részen az aláírást kereste. Ráncokba szakadt a homloka, mintha valakit keresne a régi emlék között. Mosoly rajzolódott kissé duzzadó vastag ajkai szögletére.

— Szegény, hogy elfeledtem.

Aztán ismét megforgatta a kopott rózsaszínű aranyszegélyes kis lapocskát. Elolvasta megegyeszer. Ez áll rajta:

Böskéhez.

Nem mondtam még soha szóval,
Nem mondtam, hogy szeretlek;
Nem is tudod, te kis leány,
Érted mennyit szenvedek.

Hogy is venni tud az életem,
Hogy szememben könnyecsképp áll,
Hogy a könny, csak téged illet
Szőke leány egyedül.

Hiss kik téged körülvesznek,
Mind szép gazdag urfiak.
Hánatommal vagyok én csak
Ő nálok mind gazdagabb.

Aztán hozzáillesztette ehhez a régi fakult levélhez a nagyságos Géza urfi ímént küldött levelét. Összehajlogatta — szétépte. Többet nem sirt. Eltemette ezzel megegyeszer az első s a másodikat is s ki tudja aztán még hányat utánok. Ma már boldog asszony.

— Ne, ne sirjon ön se kisasszony, hisz multkor elismerte, hogy igazam van: olyan a szív, akár egy nagy vendégszálló. Vannak benne napos, hetes, hónapos vendégek. Az egyiket eltemetjük, hogy egy másik születessen. Elismerem: örök a szerelem, csak a tárgya nem. A szív mindig csak *„egyet”* szeret, de nem *„egyhez”* van berendezve.

Tudok példát reá. Kegyetlen, durva voltam, sőt arcátlan is, hogy elmondtam. A király meghalt, éljen a király. A példám hazug volt, de csak részben, hisz ön jól tudja, hogy valamikor régen én irtam önnek azt a kis verset. Ön kacagott rajta később. Törölje most is a könnyeit, hisz ön okos leány.....

Salgó.

A város házából.

17615/898.

Hirdetmény

Nagy Kanizsa város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1892. évi 14. t. c. 25. és 26. §-ai értelmében azok a szőlős gazdák és bérletiek, kik szeszest italok kimerésével, vagy kimerítésben való elarusításával nem foglalkoznak és a kedvezményes borlovaszást igénybe venni szándékoznak, miszerint ebbeli igényüket, illetőleg a folyó évben remélhető borteremből a házi

Ünnepi imakönyvek (Machsor)

az izraelita ünnepekre

Imakönyvek, isz. naptárak stb. diszkótésú

imakönyvek, ujévi üdvözlő kártyák a legnagyobb választékban igen jutányos árak mellett kaphatók:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

sükségletre szánt mennyiségét a város adóhivatalnál f. évi szeptember hó 15-éig bejelenteni el ne mulasszák, mert ezen záros határidőn túl a bejelentések figyelembe nem vétetnek.

Nagy-Kanizsa, 1898. szept. hó 6-án.

Neu,
ellenőr.

Vécsey,
polgármester.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Grünfeld Alfréd cs. és kir. kamaratörzész rokonai látogatására városunkban időzik.

— **Házaság.** Glass Ferenc mármaros-zségi ev. ref. főgymnasiaumi tanár, ma tartja esküvőjét Junker Ant: l déli vasut-társasági nyug. tisztviselő leányával: Anna k. a. okl. tanítónővel.

— **Eljegyzés.** Spitzer Gyula, a Zerkovitz és társa cég könyvelője, eljegyezte Fuchs Eliát, özv. Fuchs Józsefné leányát Aiso Visnyén.

— **Halálozás.** Rövid két hónap előtt kegolettejlesen megemlékeztünk Ebenspanger Lipótó urnó elhunytáról, mely Bécsben, hová beteg édes anyját kísérte, váratlanul következett be. A legjobb gyermek halálát a szerető édes anya nem sokáig élte túl. Ischiből érkezett távirat szerint özv. Weiss Manoné szül. Blau Mina urnó ott jobblétre szenderült. Az elhunyt, dacára gazdagságának, nagyon szerényen, egyedül gyermekeinek élt és midőn néhány hét előtt kedvenc leánya elhunytá megútdta, nem volt neki többé öröm az élet, noha fia Weiss Henrik Budapesten előkelő pozíciót vívott ki magának a kereskedő világban és rajongó gyermeki szeretettel környezte őt utolsó leheletéig. Weiszné 65 évvel élt. Hült tetemet Nagy-Kanizsára szállítják és az itteni izr. temetőben hétfőn délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra.

— **Jubiláló püspök.** Hornig Károly, báró, veszprémi megyés püspök imént töltötte be püspöki működésének tizedik évét. Ez alkalomból ünnepelni akarták őt, de apostoli szerénységgel kitért az ünnepség elől. Tízévi működése alatt templomra, plébániákra, tanítóókokra és iskolai épületekre megállapított illetményekben 89,670 frt 76 krt, önkéntes adományokban pedig 85,895 frt 52 krt, papi illetményekre mint kegyuri rendes járandóságokat 111,730 frt 60 krt, papoknak nyújtott segélyekre önkéntes adományokra 61,391 frt 32 krt, tanítók rendes járandóságaira 40,546 frt 49 krt, tanítóknak nyújtott önkéntes segélyekre 20,472 frt 77 krt, tanulók segélyezésére 28,855 frt 43 krt, egyéb segélyezési adományokra 94,641 frt 24 krt, művészeti, tudományos és műpártolói célokra 68,448 frt 36 krt. a javadalom átlagának emelése 86,322 frt 79 krt és végül az uradalmi alkalmazottak nyug- és kegydíjaira 61,759 frt 40 krt, úgy, hogy megállapított illetményekben 241,947 frt 85 krt, önkéntes adományokban 507,787 frt 3 krt., összesen 749,734 frt 88 krt juttatott a felsorolt nemes célokra.

— **Wlassics miniszter a népiantókról** Hazaflus és üdvös körrendeletet küldött szét Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter valamennyi királyi tanfelügyelőséghez. Figyelmezteti őket az új iskoláévi kezdetével, hogy gondoskodjanak legkésőbb október 1-éig az elemi iskolák benépesítéséről; lássák el könyvekkel és egyéb taneszközökkel a gyermekeket; főképp pedig ügyeljenek, hogy a gyermekek vallásnevelési nevelése érdekében semmit el ne mulasszanak. Apójuk a tanulóknak a hazafius szellemet. Tartásuk meg méltó módon a hazafius ünnepeket, a fordii-

sanak főgondját a gyermekek hazafius nevelésére. Felszólítja továbbá a körrendelet a tanítókat, hogy október 15-éig küldjenek részletes kimutatót arról, hogy az elemi népiskolák melyik osztályában hány tanuló van s hogyan oszlanak meg anyanyelvük szerint. A tanfelügyelőség pedig az egyes tanítóknak a szükséghez képest való áthelyezésében járjon el a legnagyobb lelkiismeretességgel. Tudomására hozom a tanfelügyelőségeknek, hogy jövőben általánosságban tartott észrevételek és jelentések alapján, — például abból az okból, hogy valamelyik állami elemi iskolai tanító megferhéltellen vagy botrányos magaviseletet tanusit, vagy hanyagul teljesíti kötelezettségeit. — állami iskolai tanítót, vagy tanítónót állomásáról hivatalból előzetes feyelemi vizsgálattal nélkül áthelyezni nem fogok, hanem ilyen panaszok fölmértelése esetén az illetők ellen mindenkor es halogatás nélkül szigorú feyelemi eljárást kell indítani, és pedig vagy a közigazgatási bizottság útján közvetlenül vagy pedig a királyi tanfelügyelőség által ide teendő javaslat alapján jóváhagyással. Végül felszólítja a miniszter a tanfelügyelőket, hogy kísérjék figyelemmel a nem állami elemi iskolák működését is.

— **Osztály-párhuzamosítás.** Lapunk mult számában közöltük, hogy mozgalom indult meg Nagy-Kanizsán a polg. leányiskola I. osztályának párhuzamosítása érdekében. A községi iskolászék Eperjesy Sándor előnöktele alatt sept. 7-én tartott ülésében foglalkozott ez ügygyel és elhatározta, hogy az osztály-párhuzamosítás költség-tervezetének betérjesztése mellett azt fogja javasolni a városi képviselőtestületnek, hogy a párhuzamos osztály ez évi október 1-én nyitassék meg. Így azután azokat a nagykanizsai és vidéki tanulókat, kik az intézetből kisorsultak, mind föl lehet venni.

— **Uj évtársulat.** A Gazdasági Önségélyöz Szövetkezetnél Nagy-Kanizsán az 1899. évi január hó 3-án kezdődő 1899—1902. évtársulat szerveztetik, melyre az üzletész-előjegyzések a Zalamegyeyi Gazdasági Takarékpénztár helyiségében mar most elfogadtatnak. Beiratási díj nem fizetendő.

— **Letartóztatott táncosnő.** A fővárosi napilapokat a következő hír járta be: „A fővárosi rendőrség kedden, a nagykanizsai törvényszék megkeresésére közölt és letartóztatott egy csinos és elegáns szőke leányt, aki foglalkozására nézve táncosnő és legutóbb a Wulf-cirkuszhoz volt tagja. Habik Rozsának hívják és azzal van vádolva, hogy eliskakozott Nagy-Kanizsán egy volt udvarlójától több értéktárgyat és azonkívül állítólag egy otlan elkövetett betörésnél is segédkezett. A leányt átkísérték az ügyészséghez, ahonnan ma már elküldték Nagy-Kanizsára. „A szép leány péntek óta lényeg vendége a kanizsai fogházhoz, de a regényes része a dolognak nem Nagy-Kanizsán, hanem mintegy két év előtt Csáktornyan játszódtott le. A szép leány fogságában egyre azt hangoztatja, hogy nem maradhat itten, mert szerződésbeli kötelezettségei vannak a fővárosban.

— **Párbaj.** Véres kardpárbaj folyt le Keszthelyen a mult héten; Juhász Béla honvéd-husár hadnagy és Dodeska János szigorló orvos mérköztek meg a honvéd-husár laktanya egyik legénységi szobájában. A párbajban Dodeska fejenyes egy hatalmas vágást kapott, mire a párbajt a segédek beszüntették. Dodeska részéről párbajszekedők szerpeltek: Tantossy Sándor huszárkapitány és Gerenday György, az ahetikiai klub alelnöke; Juhász hadnagy részéről Madarász Elemér és gróf Vay Karoly honvéd-husár főhadnagyk. A párbajra ö-szeasóziakozás adott okot.

— **A felső-templom javára.** Azt hittük, hogy ott, a hol Isten házárol van szó, gazdag és szegény egyaránt erkölcsi köteletségének

fogja tartani, hogy személyes megjelenéssel, csekély anyagi áldozattal tanúságot legyen, miszerint szívesen támogatja a templom-épitő bizottságot minden alkalommal ügybuzgó tevékenységében. Sajnálatos kell megvallanunk, hogy családunk. A folyó hó 8-ára hirdett mulatság, melynek jövedelme a felső-templom javára lett volna fordítandó, részvételesség hiányában meg tartható nem volt; minek magyarázatát abban látjuk, hogy az uri osztálynak derogált 20 krajcáros mulatságra emelni köösőségünk másik része pedig nem akart résztvenni olyan mulatságon, melyet az urak rendeztek. Ugy hisszük, hogy főleg azok, kik egy és ugyanazon templomba járnak, nagyon helytelenül cselekedtek, hogy idegenkedtek egy közös mulatságon részt venni. Reméljük, hogy ez ma másképp lesz. A castörtörtön elmaradt mulatság ugyanis ma tartatik meg a Polgári-Egylet nagytérmeben. Belépődij 30 kr. Karzat 20 kr.; tombolajegy 15 kr.

— **Hatász forintos sikkasztás.** Értelhető szencziót kellett annak idején Fleischhacker Miksa posta- és távirótiszt letartóztatása Aprilis hó 27-én történt, hogy a Nagy-Kanizsa—Eszék 26. sz. mozgópostán, melyen Fleischhacker teljesített szolgálatot, 50 darab ajánlott levelet vett át. — Utközben észrevette, hogy egy levéllel több van, mint a mennyit elismert. Egyet kivett a levelek közül, melyet Grácban adtak fel Eszékre. A levél külső alakja, a hátlap pecsétje és aláírásai, sejtettek vele, hogy az egy historiolai önszegetartalmaz. Hátvan darab szdas, kerék hatász forint volt a borítottban. Fleischhacker tudta, hogy a gyanúnak meg legparányibb árnyéka sem férhet közül, ha ezt a levelet elszíja, hisz az ő rovan-csolása korrekt, hiba nélküli. — A végállomárol azonnal el is utazott sógorához Vukovára. Attada neki a levelet megörzész végett, elmondta egyuttal: azt soha nem tudhatják meg, hogy merre vészett el a levél és hogy ő reája gyanakodjanak, az teljesen ki van zárva. A kincstár egyébként nem is igen fogja kutálni, mert egyszerű ajánlott levélről van szó, legfeljebb 20 forint kárterítést fizet. — Ezek után Fleischhacker nyugodtan hazajött Kanizsára. De a rákövetkező hét egyik napján, midőn ép ismét utrakészült, a rendőrség letartóztatáta. Nem ijedt meg, teljes biztonságban érezte magát. Nyugodtan védekezett a felhozott gyanu ellen. De ekkor a bpesti postaigazgatóság kiküldötte, ki a kihallgatásnál szintén jelenvolt, az észeki postafőnökség táviratát mutatta föl. Ezzel szemben nem használni már sem a nyugodtság, sem a tagadás. Fleischhacker saját sógora jelentette fel, az észeki postafőnökségnél, táviratilag elküldte oda a nála deponált 6000 forintot. Most már töredelmesen bevallott mindent. Fleischhacker a kihallgatás után átkísérték az ügyészségi fogházba. — Pénteken tartották meg a helybeli törvényszéknel ebben az ügyben a végvágyalást. — Fleischhacker 2 évi fogházra ítélték el.

— **Igazolatlan mulasztások.** A vállalat- és közoktatásügyi miniszter az iparos- és kereskedő-tanonciskolákban és főúroló igazolatlan mulasztások tárgyában rendeletek becsátótt ki, melylyel elejét veszi a nagymérvű igazolatlan mulasztásoknak, szigorú ellenőrzésre utasítva a tanfelügyelőket. Felhívja a tanfelügyelő-égeket, hogy a nevezett iskolák tanulóinak mulasztási ügyeit szigoruan ellenőrizze, az iparos- és kereskedő-tanonciskolai bizottságokat és ezek útján a tanonciskolák igazgatóit arra utasítva, hogy az igazolatlan mulasztások ügyében a feválló rendeletekhez pontosan és felelősség terhe alatt alkalmazkodjanak.

— **Ne hagyj magad szeszényit!** Erdekes becsületesdréai ügyet tárgyaltak a napokban a járásbírósnál. A tanuk sunyin mosolyogtak, a panaszos komoly ábrázattal tilt a kályha mellett, a vádott szemtelennül szeszencsorította ajkait és csak úgy fuja egy kuplé melódiját, de sem fűtőrésztett. Közben élesen, gunyosán rászógezte utasítva a panaszosra, néha végiggezte beszóantó-impertinenciával. Kétszó órakor megjött a bíró. Mindenki tisztellettéjesen, komolyan felállt,

Budapest Kávéház, BUDAPESTEN

Andrássy ut 27.

a Zalamegyeyiek találkozó helye.

Naponta BANDA MARCZI zenekarának hangversenye.

a vádlott is, de még akkor is ott állt ajakán a bokszantó, gunyos mosoly.

Bíró: Lépjén elő a vádlott: Szécsényi Mór. Vádlott: Bár már előléphetnék. De már tíz év óta vagyok napidíjas.

Bíró: Ne csináljon rossz vicceket, mert azonnal a hüvőre tetetem.

Vádlott: Az se volna nagy baj ebben a meleg időben.

Bíró: Maga azzal van vádolva, hogy panaszos Goldberger-Simónt különféle becsteltsétekkel illette.

Vádlott: Ugy éljen Mác Kinley, mint a hogy én neki egy rossz szót szóltam. Sőt ellenkezőleg, 5 bánt és gunyol engem folytonosan.

Bíró: Maga 5 ellene nem emelt vizsonvádat. Hát mivel bünti magát?

Vádlott: Hát tetszik tudni, az én őm nevem voltaképpen Schlesinger. De a mikor ez a szálló ige divatba jött, hogy „Ne hagyj magad Schlesinger”, én azonnal spendiroztam 8t hatost és a nevemet Szécsényire magyarosítottam. Azóta Goldberger, ha a kávéházban azokkal a szemtelen ügyökökkel összeveszek, folytonosan így biztatgatnak engem: „Ne hagyj magad Szécsényi.” Ezen mindenki nevet.

Bíró: No, ez illetlenség, de nem becsteltsétek. Az azonban, a mivel magát Goldberger vádolja, az már becsteltsétek. Maga minden reggel azt kiabálja utána az ablakából, hogy 6 betyár.

Vádlott: Kérem, az nem igaz.

Bíró: A panaszosnak hat tanja van erre, akik mindig hallották a betyár szót.

Vádlott: Kérem alásan azt nem én kiabálom 6 utána, hanem a papagályom. Ez csak azt az egy szót tudja káromkodni.

Bíró (a panaszoshoz): Goldberger! Lehetséges az, hogy ez így van?

Panaszos: Kérem Szécsényi Mórnak nem lehet binti, 6 egy jó madár.

Vádlott: Eu vagyok egy jó madár? A papagályom egy jó madár.

Bíró: Legjobb lesz ezt a dolgot békésen elintézni.

Vádlott: No hát én beleegyezem és nem is apellálok.

Bíró: Nem magát kérdeztem. Panaszos, hajlandó-e a vádlottnak megbocsátani?

Panaszos: Ha fizet (ájdalomdíjat).

Bíró: Az magának nem dukál. Vádlott! hajlandó a panaszos előtt sajnálatát kifejezni?

Vádlott: Hogyne? Hisz eni a nagy utat is sajnálom, a mit idáig kellett tennem.

Panaszos: Jó, hát én nem pereskedem. Megbocsátok neki. Ugyis közeledik a hosszú nap. Bár csak addig bőjtölne a haszontalan.

Bíró: No jó, tehát az így békésen el van intézve. De aztán Szécsényi Mór, ha igaz az a papagály történet, akkor tegye el a papagályát az ablakából.

Vádlott: Hová tegyem?

Bíró: Tegye a konyhájába!

Vádlott: Akkor meg a szakácsnőmet fogja sértegetni. Mert — tetszik tudni — nem csak betyároknal tud ám az a papagály, ért az a női becsteltsétekhez is.

Bíró: Fogja be a száját, távozzék!

Vádlott: Nagyon örültem ennek a rövid szoroscsének is.

— **Iskola-Államosítás.** A sümegiiek egyik rég óhajtott kívánsága végre teljesült: az általános iskolát államosították. A vallás-és közoktatásügyi miniszter az államosítás ügyében kötött szerződést jóváhagyta és egyik múlt hó közepéről keltezett rendeletével a tanári kar szervezésére nézve intézkedett; egyben utasította Spitzkö Lajos kerületi főigazgatót, hogy az intézetet az állam számára vegye át. A főigazgató e hó folyamán érkezik Sümegre s a város bizottságától az iskolát átveszi.

— **Fűtők tanfolyama.** A gőzkazánfűtők tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső ipariskolában október hó 1-ő napján nyílik meg s november hó közepéig tart. Ezen a tanfolyamon a gősmozdony (locomobil) kazánok és a stabil-kazánok szerkezete és kezelése fog taníttatni. — Tanulókul felvétetnek a 18. életévüket betöltött, olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s ezek segédei, a fémek feldolgozásával foglalkozó gyárak munkásai, továbbá olyan napszámosok, kik már kazánok mellett foglalkoztak. — A jelentkezők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, s a munkások — ha munkában vannak — a munkaadóktól kiállított munkabizonyítványt, s ha nem

állanak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. — A tandíj 5 frt, a melyet a beiratkozás alkalmával kell fizetni. A beiratások szept. hó 15-től 21-ig tartanak az intézetben (VIII. ker. Népszínház-utca 8. szám); vidékiek a tandíj beküldése mellett levelben is beiratkozhatnak.

— **Géphezélők tanfolyama.** A helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelőinek tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső ipariskolában október hó 1-ő napján nyílik meg s december hó végeig tart. — E tanfolyamon a stabil gőzgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tsnulókul felvétetnek azon önálló lakatosok, kovácsok és a különböző gépgyárak azon munkásai, a kik már a kazánfűtés és locomobil kezelők tanfolyamát jó sikerrel elvégezték. A jelentkezők erkölcsi bizonyítványt és az előző tanfolyamokról szóló bizonyítványokat tartoznak előmutatni. A tandíj 8 forint, a melyet a beiratás alkalmával kell fizetni. A beiratások szeptember 26-ától 28-ig tartanak az intézetben (VIII. Népszínház-utca 8. szám); vidékiek a tandíj beküldése mellett levelben is beiratkozhatnak.

— **Orvosi szaktekintélyek** véleménye szerint Keleti J. budapesti elsőrangú cég által gyártott és feltalált cs. és kir. szab. sérvkötők, orthopaediai járó és nyújtó gépek, műlábak, egyenestartók le denovesűeknek, haskötők, a legjobbak és legmegbízhatóbbak. Keleti már évek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és letehetőleg letehetőbbet nyújtsa, a külföldet és a legelső klinikákat tanulmányozta, miért is a legmelegebben ajánljuk e kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

— **Elveszett.** Folyó évi szeptember hó 5-én este a város belterületén (Szécsényi tér) egy igaz gyöngygyal ekitett és fűfafa alak bevésszel díszített tekete medailon elveszett. Kéretik a megtaláló, hogy az a rendőrkapitányi hivatalnál adja át, hol a tulajdonos által illő jutalomban részesítetik.

— **Fouto» mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor-bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hanyás stb. által észlelhetők. Mindezen bántalmakkal ellen legjobban sikerrel használják dr. Rósa életbalsamát-Fragner B. gyógyszerárától. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban is.

— **Egy élénk mezővárosban, N. Kanizsa közelében eladó vagy bérbe adandó 1 szilárdan épült ház, melyben 2 lakás és üzlet-helyiség van, hozzá istálló magtár és pluce, nagy udvar és nagy kert, az üzlet teljes berendezésben a főhelyen. 6 hold ingatlan; 100 hektol. hordó. Azonnali készpénz fizetés, esetleg részletfizetésre is. Felvilágosítások Grünbaum Pál urnál szerezhetők Nagy-Kanizsán. Alt és Böhüm urak üzletvezetőjénél.**

— **Kránfeld nővérek folytatják a tanítást a magyar, német, francia és angol nyelvben. Lakás: Kaszince-utca 691.**

Törvéyszék.

Végtárgyalások és ítélethirdetések:

1898. szeptember hó 12-ikén.

1. Izgatás vétsége és hatóság elleni erőszak büntette miatt vádolt Novák Mihály és társai elleni büntényben végtárgyalás.

2. Bűnpártolás vétsége miatt vádolt Tóth József elleni büntényben végtárgyalás.

1898. szeptember hó 16-án.

1. Tűzvész okozás vétsége miatt vádolt Lakatos István elleni büntényben végtárgyalás.

2. Úzso-a vétsége miatt vádolt Steiner Johanna özvegy Löwensohn Henrikné elleni büntényben végtárgyalás.

3. Magánlakásértés büntette miatt vádolt Kis József elleni büntényben végtárgyalás.

IRODALOM.

Új hangjegy: Most jelent meg Ó-Budára nézőrának a legkedveltebb szíma az ugynevesseti Tűzvesz-harigó Chopintól, melyet Denis spanyol testvérpár öntöktet sajnos tetsze mellett előadják. — A harigkötés Földi József írt magyar szöveget. — Kapható Fischel Pál könyvkereskedésben Nagy-Kanizsán.

VASUTI MENETREND

Kézíves 1898. május 1-ül.

KANIZSA Állomás.

Irány	Indulás				Érkezés			
	Kanizsáról				Kanizsára			
	vasár	sz.	sz.	sz.	vasár	sz.	sz.	sz.
Pécel	sz. v.	4 49 regg.	gy. v.	5 32 regg.	sz. v.	12 08 d. u.	sz. v.	11 22 éjjel
	sz. v.	2 35 d. u.	sz. v.	12 08 d. u.	sz. v.	11 22 éjjel	sz. v.	11 22 éjjel
	gy. v.	12 17 este	sz. v.	12 17 este	sz. v.	11 22 éjjel	sz. v.	11 22 éjjel
	v. v.	7 33 este	v. v.	7 59 regg.	sz. v.	11 22 éjjel	sz. v.	11 22 éjjel
Szombh. Hécs. Zala-Eg.	sz. v.	6 05 regg.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	gy. v.	12 30 d. u.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	v. v.	5 15 d. u.	v. v.	8 04 regg.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	2 05 d. u.	sz. v.	1 35 d. u.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
Budapest	gy. v.	5 47 regg.	sz. v.	8 52 regg.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	v. v.	9 30 regg.	sz. v.	1 40 d. u.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	2 — d. u.	v. v.	8 50 este	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	12 15 éjjel	gy. v.	12 17 éjjel	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
B.-Szt.-Gy.	gy. v.	5 03 d. u.	gy. v.	11 55 d. e.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	8 9 regg.	sz. v.	8 9 regg.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
Bárcs Gyékény	sz. v.	4 57 regg.	sz. v.	1 29 d. u.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	2 25 d. u.	sz. v.	1 41 éjjel	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este
	sz. v.	7 25 este	sz. v.	1 14 regg.	sz. v.	11 01 este	sz. v.	11 01 este

NYILTÉR.

As e rovatban kösöltöletért nem vállal felelősséget a szerk

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krtig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintáskok és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 50 krtig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintáskban, Privát-fogyasztóknak pótlóház és vámszentesen valamint háshoz szállítva — mintáskat pedig postafordultával küldünk.

HENNEBERG G. selyemgyáral

(a. és kir. udvari szállító), Kézívesben. (R) Magyar levelezés. Svájkcsba közzeszes levélbőlyg ragasztandó.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészségügyi és betegápolási kiállításon 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a köszönő levelek ezrei szerint kitűnőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált

és ártalmatlan szor, sűrű és gazdag hajnövése előmozdítására hölgyeknél és uraknál, a haj kihullása és a korpa képződés megállítására; egészen fiatal emberekül erőteljesen bajszot létesít. — Jótállás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tőgy 80 kr., postán külvagy vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien, I. Wipplingerstrasse 14.** 185-26

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésben

Nagy-Kanizsán.

Az aradévos kiállításon az arany érdemkereszttel és a milániumi nagy ármel kitüntetéssel.

WEISER J. C.

Az aradévos kiállításon az arany érdemkereszttel és a milániumi nagy ármel kitüntetéssel.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

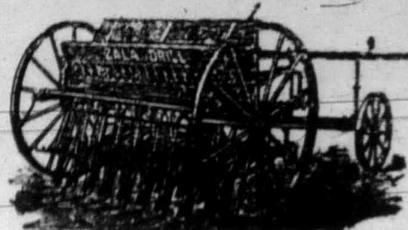
Magyarország legjobb sorvetőgépe a Zala-Drill

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Klabéron rendezett nemzetközi vetőgépversenyen a legelső díjjal, az állami aranyérmel és az 1897. szept. hóban Léván megtartott vetőgépversenyen a legelső díjja: „nagy üzemre” aranyérmel tüntettetett ki.

Ajánlja szab. kiváltható kapacitásokkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmuhatatlannak az egytetemes és kétvann acélekék, az egytetemes ekékben alkalmazható összes felszerelvények, összes talajmívelő eszközök, szénagyűjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

Felhívom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legjobb amerikai

„Planet Jr” rendszer

egykerékű kézi répakapáló és töltőgető eszközökre,

melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriási megtakarítás érhető el.

Arjegytek ingyen és bérmentve.

Bor eladás.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a csáktornyai urodalomban a grófi pinczében muraközi borok 1886-ik évtől kezdve nagyobb mennyiségben árverés útján hordónként elfognak adatni.

Az árverés tartatik **Csáktornyán, f. évi szeptember 20-án d. e. 9 órakor.**

Bővebb felvilágosítást ad

A grófi titkári hivatal.

Hirdetmény.

A nagykanizsai izr. kórháznál a főorvosi állás megüresedvén, ez valamint az esetleg megüresedő 2-ik orvosi állás is betöltetni fog.

Azon orvos urak, akik ezen, inkább tiszteletbeli állást elfogadni hajlandók, sziveskedjenek erről a Szentegylet előljáróságát levélben értesíteni

A Chevra Kadisa előljárósága.

<p>A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrézst eltávolítja (a mi az egészesség feltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu fölbőfögést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömörgörcsőt, a gyomor túlerbőfögést, nyálkásodást, vértelulást, hámorhoidákat, nőbántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult</p>	<p>Minden-gyuladás, sub és kálés gyógyítása biztos sikerrel jár; a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedémél, a tejek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgényedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedésnél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttetem képződésükél stb. 50 év óta bevált</p>
<p>Dr. ROSA-fele elethalzsam</p>	<p>Prágai házikenőcs</p>

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

<p>Ki az emésztése minden munkáját új életre serkenti egészséges és tiszta vért szoroz, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.</p> <p>1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.</p>	<p>A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.</p> <p>Dobozban 25 és 35 krajcárjával Postán 6 krral drágább.</p>
---	--

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárból és figyeljen arra, hogy a Dr. **Rova balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerék védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelent, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapeston:

Török József gyógyszer-tárban, **Rogger A. gyógyszer.-ban**, **Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódjai**

Főraktár **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler” in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 281-26

BEVÉTELEK:

Városközpont: Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

A munkatársai értekezni lehet naponta délután 4-5 óra között.

Idő tartomány a lap szellemi részére vonatkozó minden jogszabály.

Kiadóhely:

Városközpont: Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Éves 12 korona (6 frt — kr.
Féléves 6 korona (3 frt — kr.
Negyedéves 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyitóléte 10 krajcár.

Hírlapok, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe iratandók.

Hírlapok iratásai csak leírásból fogadhatók el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felölte szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, szeptember 15.

A királyné halála.

Megölték! Meghalt!

Görögösen vonaglik a toll; astán kiszerténék törölni minden szót, hogy nyomuk se legyen, hogy ne lássuk a könnyek fátyolán át az óriássá nőtt betűket, ahogy lázasan ügyeknek másként elhelyezkedni egymás mellett, hogy értelmük ne az legyen, a mi

Vajjon honnan merítsünk erőt, mikor a marcangoló fájdalom közepette, égetően merül fel a kérdés: miért történt ez így?

Honnan merítsünk erőt, mikor csak nagy önmegtagadással bírjuk ajkainkról visszaterelni a Gondviselést vádoló szavakat? Háborgó lelkünk vihara hol ül el, mikor a mérhetetlen végtelenségben elveszítjük lábaink alól a talajt, melyben hittünk, melyet szállárnak véltünk. Bocsásd meg nekünk Te, a szenvedés viharának méhéből öntudatlanul kipattant zugoló gondolatot, Te látod a felkavart, viharos lélek háborgását, mely az örjüngés határain lebeg a megoldatlan kérdés kétségeivel. Ha a legjobbat a legnemesebbet így éri utól a Te sujtó karod, a kárhozatos aljasságra, a sötétségben óálkodó szennyes bűnre várhat-e még rosszabb, hisz itt már elszakad a határ, ennél lesújtóbb már nem lehet.

Anyánk volt. A legjobb, a legnemesebb anyja volt Ő még tegnap, ki nemrég aggodalommal, kétséges félelemmel tartotta lábadozó, beteg gyermekének szívén hófehér kezét. Szorongató figyelemmel kísérte a halk dobbanást, az úter lassu verését, a megtépett nemzet panaszos, fájó sóhajának mérhetetlen utját. S az elernyed, félig roncsos szakadt idegszálak hófehér ujjainak

érintésére delejesen megrezdültek, jóságos királyi ajkainak anyai csókjától a széthullt nemzet lelke megerősöbült, megizmosodott, hisz sajátját lehelte belé.

A legjobb, a legnagyobb, a legazentebb anyja volt Ő még tegnap. Megölték! Meghalt! Mennyi könny, a mily végtelen undor fakad e szó nyomán. Már csak egy érzéketlen sápadt arcú szép halott, azelid királyi vonásain a rég megbékült lélek fehér bélyegével, ki nem érzi többé gyászba borult nemzetének fájdalmát, kit a zugoló akarat keserű, panaszos könnyei fel nem támaszhatnak a ravatalról.

A brutális szenzáció váratlan első híre megzsibbasztá agyunkat s a hirtelen dermedtségből kibontakozó első gondolat kábultan tiltakozva utasította vissza a szörnyűséget. Amiben nem mertünk hinni: való volt, megmásíthatlan, sötét, rideg való.

Gyáva volt a Végtet, egy elvetemült demont, egy sötételekű érzéketlen bestiát bérelt fel, hogy határt vonjon felséges Nagyasszonyunk tiszta, szent életében. Gyáva volt a Végtet, egy undok vadállatra bizta munkáját, ki orvul támadott a sebzett szívű hófehér galambra, ki lelke szomorú álmái között elmerülve gyanutlanul haladt Kálváriáján. A fájdalmas-asszony, a mártirkirályné hétszer átdőfött vérz szívével otthagytá, elmenekült a trón biboros kárpitjának árnyékából, az országokat vezető gondok lázas köréből, csak az emlékezetnek, gyászos, szomorú multjának élt. A szive fájt. Kerülte a zajt, az élet zsiabogó lármáját; csak beteg szive ködbe borult, halvány

képeit kísérte magányosan, elrejtözve messze a világtól. Fájó sóhajunk kísérte mindenttt csöndes utjain, fájt nekünk az ő fájdalma; fájt nekünk, hogy ez a mérhetetlen kínos gyöttrődés elrabolta tőlünk.

Messze idegenből vezérelte hozzánk a Gondviselés, hogy anyagi lelk, nagy szívének meleg szeretete a rabláncra fűzött nemzet bilincseit megoldja. A szívünkön tartotta hófehér ujjait és a hálás nemzet emléket állított már életében neki: a szívében, a lelkében.

Most vérzik e szív, e lélek. Az aljas gyilkos szennyes kezének szentségtörő gyilkos a nemzet szívén is mély sebet ütött és belefuródott felséges Nagyasszonyunk keblébe, hogy az erőszakkal megnyitott kisében kiszálljon az ő sötét gyászban, keserű álmokban révedező lelke. Hitünk, reményünk bizalmunk szent oltára dőlt össze nagy szívének elfolyó vércsöppjeiben.

Olyan nagy, olyan végtelen, olyan igaz, őszinte minden mozzanatában ez a mi mélységes fájdalmunk, gyászunk. Így gyászolni egy nemzet csak igazán nagy, igazán megsiratott halottja fölött tud. Ebben a mélységes, mindenütt megnyilatkozó, általános gyászban a magyar nemzet fájdalmas szivdobbanása van, millióknak egygyészakadó szivverése az után az örökre elpihegett, kimondhatatlanul jóságos, kicsi galambsziv után, aki mégis olyan nagy volt, hogy az egész magyar nemzetet magába zárta. A nemzet-szívnek ebben a fájdalmas dobbanásában az egész hazán végigzugó siralomban az igazán, szive egész keservével gyá-

GYÁSZ-ZÁSZLÓK 2 frt 50 krtól legjobban kivitelben
feljebb. **KARSZALAGOK** kaphatók:
Fischel Fülöp könyvkereskedésben N.-Kanizsán. | Királyné arczképe réznyomásban 50 kr.

szóló ország jajszava zendült meg. A megsebzett, rajongó nemzetszív jajongása, siralma ez: a nemzet millióit magába ölelt és iszonyatos módon megölt királynői szív után.

Ennek az őszinte gyásznak, siralomnak meghatározható jelei töltik be vármegyénket, városunkat is. Így lett eme lesújtó csapással szemben az egész magyar nemzet egygyé az ő szeretett királyával a mérhetlen fájdalomban is.

Királyunk mérhetetlen fájdalma a mi fájdalmunk is, az ő pótolhatatlan vesztesége a mi veszteségünk is. Az ártatlan áldozat felejtetetlen emléke fölött szent ragaszkodással ébren fog virrasztani a nemzet, és ezt fogjuk örökölni hagyni egymásnak nemzedékről nemzedékre.

Sirassuka megholtat, ki szívébe fogadta az egész nemzetet és ezért cserébe: millió és millió szív legszebb ékesége az ő glóriás szent emléke. Sirassuk a megholtat!

Az első hír.

Mint a megindult lavina, vilámgyorsan járta be szombat est a várost a borzalmas orgyilkosság első híre. Alig nyolc óra után érkezett hozzánk az első privát értesítés, hogy felséges Nagyasszonyunkat Genfben, délután egy órakor mikor a *Beaurivage* szállóból a red várakozó gőzhajóra akart menni, hogy Caux-ba visszatérjen, a kikötő közelében egy olasz anarchista közvetlen a szíve mellé megszúrta. A királyné egy órával később kielehelte anyagi felkét. A gonosztevőt elfogták.

Oly megrendítő volt e hír, hogy az első pillanatban magunk sem akartuk elhinni. Egy félórával később megjött a második távirat, mely az előbbi hírt megerősítette. Kinn az utcákon óriási tömegekben hullámozott már ekkor a megremült közönség. Minden arcra a mely megdöbbenés remülete tökröződött le, némelyek ajkáról az elkecsereződés kemény szavai folytak le. Ezren és ezren tolongtak a főtéren, különösen a táviró hivatal előtt tolongtak sokan, kik azt remélték, hogy a hírt megcáfolják, mert nem bírtak hinni benne. A kávéházak és éttermek egy pillanattal kiürültek, mindenütt abban maradt a zene szó, a víg mulatozás és a játék. Sietve ügykeztek mindenünnen ki az utcára, s belevégültek a zúgó, morajló tömegbe, mely még éjjel körül is ott hullámozott a korszón.

Vasárnap reggel már a hajnali órákban ébren volt a város. Élénken találgatták a kérdést, vajon mi lehetett az aljas merénylet indító oka, de még ekkor is igen sokan kételkedve rázták fejüket, mert sűrűnek elvis lhetlen volt a merénylet borzalmasága és ezt visszautasították.

Külön kiadásunk.

Míg kinn az utcán, mint a kitörni készülő vihar, lörgeteges arccal a kétség és bizonytalanság kegyetlensége között tépelődve, zuga morajlott a tömeg, mi hírlapírói kötelességünknek megfelelően, elszorult szívvel, reszkető kézzel, a magyar történelem egyik legujabb, legszomorúbb gyászlapját ír uk:

A királynét meggyilkolták.

Megrendült az érző emberi lélek: kínzó, tépő fájdalom markolt a magyar nemzet szívébe arra a rettenetes hírre, hogy Erzsébet királynénkat, az anyagi szelüdségnek és szeretetnek ragyogó inkarnációját, a magyar nemzetnek a legnehezebb időkben áldott vélasszonyját, az anyai szeretet és női hűség példányképt, anyagi kéz megölté.

Megnémít bennünket a fájdalom, gyenge tollunk vonaglik kezünkben. A leírhatatlan megdöbbenés merevsége bénítja meg idegszállunkat.

Ennek a hangulatnak megbénító sulya felszik egész városunkon. Minden arcot a legmélyebb fájdalom fátályoz be. Halványan, könnyes szemekkel állanak csoportokban az emberek, egy-egy elcsukló szóral adva hangot a lelkiüket marcangoló fájdalomnak és kitörni nem tudó fölháborodásnak.

A köz- és magánépületeken szomoruan tengenek a gyászolobogók, melyek parányi hirdetői Nagy-Kanizsa közönsége mely fájdalomnak, melylyel a lesújtott haza és a megtépett szívű magyar nemzet legnagyobb gyász pillanatában megtörtén roskad le.

Az a minden emberi érzésből kivetkezett gyilkos, mikor törét a mi fájdalmas Nagyasszonyunk szívébe ütötte, nem gondolta meg, hogy azzal a rettenetes tőrrel abban a pillanatban egy nemzet érző szívét verte át. A nemzet milliói vonaglanak most átvert szívvel a rovat előtt, melyen Magyarország vélangyala megölte pihen.

A megölhetetlen fájdalom virraszt az örökre megnémított fájdalom fölött.

A borzasztó hírről vett távirati értesülé-

stünk ez: **Erzsébet királyné szombaton háromnegyed 1 órakor Genfben merénylet áldozata lett. A felséges asszony a szállóból a red várakozó gőzhajóhoz sietett, hogy ástahajózást tegyen a genfi tón. Közvetlen a kikötő hídnál melléje furakodott egy egyén és tört dősdit a királyné mellébe, közvetlen szíve tájékán. A királyné vértől borítva összerogyott. A halálra remült kíséret visszavitte az eszméletlen királynét a szállodába, hol fél órai kínos szenvedés után kielehelte lelkét. A merénylet elfogták. Anarchistának vallja magát és olasz származású.**

Keringett, zakatolt a nagygep, külön kiadásunk első példányait már kapkodák kinn az utcán, mely forrongott, midőn mérhetetlen fájdalom megtálatta a kifejezést. Nem kétségeskedett most már senki: Egy negyedóra alatt ötezer példányt kapkodtak el a külön kiadásból, de ez is kevésnek bizonyult, holott egy-egy példányt ného: egész csoport olvasott.

Harc a lapokért.

Alig volt tízenegy óra, órási csoport lo'ongott már a vasuti átomáson a perron alatt, hogy azonnal a pesti vonat érkezése után lapot kaphassanak. A nagy lözsdén valóságos harcot vívtak, hogy bejuthassanak. Előre érte-ítették erről a rendőrséget, mert emlékezetes maradt a harc Rudóff trónörökös és Kossuth Lajos halála alkalmából. A rendőri intézkedések bizony nem segítettek és alkalommal sem. Megrohantak a bejárásokat, ember ember hatán tolongott, valóságos életveszélyes volt a hangulat a kapkodásban. Mindenki első akart lenni. Lökődtek, leutasították, egymást az emberek, némelyek megbotolt éiesett. A többiek ügyét sem vetették rea. Kinek karjai nem voltak elég erősek a botjával segített, hogy előbbre juthasson.

Az utca képe.

Vidáman ragyog az őszi nap, mintha nem is látna, a mi szomorúságunkat. Az emberek arca sötét, komor, megtört a fájdalom nehéz sulyától. Zászlók, fekete szomorú zászlók lengenek a ragyogó nyárutói napban a házak ormairól. Hettőn reuvel az egész város felöltötte gyászruháját, nemcsak a középületeken jelent meg a zászló, hanem a legtöbb magánháza is egymásután kitűzték s reméjük, hogy a jártab utcáiban egy ház sem marad gyászolobogó nélkül.

Vasárnap reggel Klein József divatáru üzletének kirakata felöltötte gyászpompáját; csakhamar követték ezt a többi üzlettulajdonosok is ép úgy, mint a majlingerli tragédia és a Kossuth-gyász idejében. Fekete draperiák, égő villamos

TÁRCA.

A didergő asszony.

Nem jó dolog az, mikor az időjárás nagyon szeszélyeskedik. Ebből rendszeren bonyodalmak származnak. Különösen a házasságokban. Még pedig beláthatatlanok.

A házasságoknak tudniillik a több rossz között az a különös tulajdonságuk is megvan, hogy azoknak sorsát meg a szeszélyes időjárás is érinti. A legártatlanabb asszonyka sem tudhatja: minő végzetes bonyodalom szálai szaladnak szét abból, ha télviz idején utazott férje a harmadik vagy negyedik állomásról sürgönyöz, hogy küldje rögtön utánna a nyári ruháját, meg a szalmakalapját, mert a hóesés elviselhetetlen. Eppen úgy a legjamborabb férj sincs biztosítva, hogy nem valami házasságbonító katasztrófának előjele-e az, ha fűrdőre utazott neje július elején bundát kér. Szóval: télen szalmakapot, nyáron pedig bundát senki se kérjen sürgönyileg a hitvestársától.

Ezzel az okos tanácsossal kellett volna elbocsátani a fonyódi fűrdőtelepre Grünfeld Sándorné urat is. Neki azonban nem adta meg ezt a jó tanácsot senki; s így megtörtént, hogy Grünfeld Sándor ur ezt a sürgényt kapta feleségétől:

„Zordon időjárás. Küldd azonnal bundámat. Esténként didereg hűségem Micikéd.”

Grünfeld iróasztala előtt ült, s bizonyos hitvesi gyönyörűséggel szemlélte a sürgényt, mintha azok-

ból az élettelen beütésből az ő hűségem Micikédnek égő, fekete szeméi ragyogtak volna feléje.

Valami kószáló ördög mindig azon van, hogy a férjek gyönyörűségét megzavarja. Az ajtón kopogtak. Belépett Szilvás Mór. Mikor a kinyitott sürgényt megpillantotta, ideges gyorsasággal sietett oda, hogy elolvassa.

— Mi ez? Ki sürgönyözött?

Grünfeld összehajtogatta a sürgényt és egykedvűen mondta:

— Feleségem kéri a bundáját.

Szilvás Mór bámulva nézett barátjára.

— Bundáját? Juliusban? Ha jól tudom: kedves nőd Fonyódon nyaral és nem a Spitzbergákon.

— Igen. De az idő csakugyan roppant boldond. Mi is felöltöben járunk.

— Jó, jó, de nem bundában?

Szilvás Mór állához szorította egyik kezét és gondolkodva nézett Grünfeldre. Azután néhány peronyi szünet után így szólt:

— Te Sándor, mondd én neked valamit.

— Paráncsolj!

— Elfogod küldeni kedves nődnek a bundát?

— Azonnal csomagolom és postára adom.

— Adsz valamit az én szavamra?

— Furcsa kérdés. Tudom, hogy őszinte barátom vagy.

— Igazad van, az vagyok. Eppen azért azt mondom: fogadj szót nekem, ne küldd a bundát postán, hanem vidd el személyesen.

— Miért? Valami rosszat sejtessz?

— Hát tudod, kedves barátom, hogy őszinte

legyek, megmondom; nekem nagyon gyanus az, hogy a te kedves nőd esténkiint didereg és bundát kér.

— Talán azt gondold, hogy beteg?

Szilvás Mór eleinte úgy tett, mintha nem halotta volna a kérdést és szórakozott arccal nézett ki az ablakon, de Grünfeld megismételte a kérdést:

— Mondom: talán azt gondold, hogy feleségem beteg?

Szilvás Mór kissé vonogatta a vállát, huzogatta a fűlcimpáját, azután pedig feltűnő vontatottsággal mondta:

— Hát... hát... valami ilyenféle gondolok....

Azért tanácslom neked, hogy magad vidd el azt a bundát. Előbb is odaer. Az öt órai gyorsal elutazol és az éjjeli gyorsal már itthon lehatsz.

Grünfeld Sándor arca egyszerre földerdült.

— Igazad van Mórckám. Milyen pompás meglepetés lesz ez Micikének.

Es Grünfeld Sándor délután háromnegyed ötkor már künn sétált a perronon és várta a gyorsvonat megérkezését.

Nem kellett sokáig várakoznia.

A pragerhoi gyorsvonat hatalmasokat fujva robogott a csarnok alá.

Egyik másodosztályú szakasa, ablakából ismerős hang üdvözölte Grünfeldet:

— Szervusz Sándor!

Azonnal ráismert. Csak a vonat megállását várta be; sietett fél barátjához. Harasztai Manó volt a szomszéd városból.

— Hova utazol? kérdezte Grünfeld.

lámpák között a királyné arcképe, a mi szép urnónk képe, gyöngyös koronával, többnyire abból a napfényes időből való, amikor őt magyar királynővé koronázták. Szept. szomorú képe a gyásznak nehéz fájdalomnak szétterete között. Őlson gyászt minden ház, ha a lelkünk sir, ne rejteggünk a könyet, mely kegyes nagyszonyunkért hull, ezt a gyöngyösét, a melyen érző szívét nem kell elrejtetni az odaadó hű hazafinak.

A vármegye gyáza.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága dr. Jankovich László gróf főispán elnöklése alatt nagy-számú bizottsági tag jelenlétében hétfőn tartotta volna meg rendes közgyűlését. A főispán háromnegyed tíz órakor mélyen meghatott hangon a közgyűlést a következő szavakkal nyitotta meg: „Azon lesújtó hírre, mely fenséges királynénk haláláról mindnyájunkat fájdalommal érint, indítványozom, hogy a törvényhatóság tagjai a római katólikus templomba gyásztisztiszteleten részt vegyenek. Az indítvány a legnagyobb bánat-érzettel találkoztam, a bizottság összes tagjai istentiszteletra vonultak, melyet Balaton József apátplebánok a káplánok segédletével végzett. Az isteni tisztelet után, melyen a város egész közönsége részt vett, a gyűlés újból megnyitásával az országot ért nagy csapást közöl miniszteri leiralt olvasott fel, melyet a közgyűlés szomorú tudomásul vesz, a gyásznak fájdalmas kifejezését jejköz-könyvbe iktatja és azt ő Felsőse magas zsámolyához juttatja; a nagy halott ravatalára koszu ut helyez s a temetésen a főispán. alispán, Balaton József, Battyány József gróf és Bogay István által magát képviselteti. Barca László emlékedett hangu emlékbeszéd kapcsán a gyász kifejezésének módozatai iránt tett indítványt. Hatzky Kálmán indítványára pedig a közgyűlést e nagy halott tetemeinek örök nyugalomra helyezéseig elnapoltak.

A városi képviselőtestület gyáza.

A városi képviselő testület szept. hó 15-én délelőtti rendkívüli közgyűlést tart, melyre Vécsey Zsigmond polgármester a következő meghívót bocsátotta ki:

17924/898

O cászári és királyi Felsőse Erzsébet, Magyarország királynéja, hazánk védangyala gyászos elhunyt alkalmából, Nagy-Kanizsa város közönségének legmélyebb fájdalma, legmélyebb gyásza és részvete kifejezése céljából, jolyó évi szeptember hó 15-én délelőtti 10 órakor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tartatik.

A közgyűlésen a városi képviselők lekete ruhában jelennek meg.

A városi tanács bizonyára olyan indítványokat fog a képviselőtestület elé terjeszteni, melyek nemcsak méltón fogják kifejezni a város részvé-

tét, hanem örök emléket is biztosítanak a fejedelemszónynak. Ugy halljuk, hogy a királyné életnagysága, arcképeit megfesteti a város és a sétatert Nagyszonyunk nevére fogja elnevezni, és ugyanott felállítja a királyné meliszobrát.

Sétatertünk már tekvésenél fogva is a legalkalmasabb hely arra, hogy Mekkája legyen az örökké lennmaradó halás kegyeletnek. Ha kifogunk menni sétatertünkre, mely oly közel fekszik a halál birodalmához, a temetőhöz, megilletődéssel tekintünk majdan azon márványszoborra, mely a mi bálványunkat, felséges királynénkat ábrázolja, kit sétatertünk ért uton a rettenetes halál és gondozni fogjuk ezt a teret a kegyelet legszebb, soha el nem hervadó virágaival örök időközön át.

A katonaság lthou.

Könyeket hullatunk, strajuk a legszebb, a legjobb asszonyt, egyebet ugysem tehetünk. Sir az országot mért árvaságra jutott, megölték az édesanyát.

O felsége a legfelsőbb hadur a nehéz gyász első pillanatában ugy intézkedett, hogy a hadsereg folyó nagygyakorlatait nem szakítják félbe. Hetlőn egy újabb rendeletre az összes hadgyakorlatokat beszüntették. A csapatok viszatértek már helyeikre. — Kedden reggel négy órakor vonult be új állomásra hozzánk a cs és kir. 48 ik. gyalogezred második zászlóalja, mely eddig Pozsonyban állomásozott. A löcsői hadgyakorlatról jöttek, zászlóalj parancsnokuk Pichler Károly őrnagy. Még aznap az 1895—belieket szabadságotlák. Hiányzott a máskori őrmelyet a leszerelésnél ogy nélkülözhetetlennek hisznek. A 20. honvédgyalozezred helyben állomásozó zászlóaljai szerdán érkeztek haza a hadtest gyakorlatról.

Az első kérdés.

Azt a mélységes hódolatot, melyet minden magyar szívében királyi iránt érez — emmi se jellemezheti jobban, mint az a felsőhajtás, mely Erzsébet királyné meggyilkoltatásának hírére röppent el minden ajakról: „Mit érezhet most a mi jó királyunk?”

Szíve mélyéig megboradva a szörnyű hírre, a magyar ember első gondolata gyászba borult királyé.

Mit érezhet a leghatalmasabb monarcha, kinek királyi élettársát a magyar nemzet bálványozott Nagyszonyját a messze idegenben, hol gyogyást keresett, egy elvetemedett bűnös gyilkos tőre öli meg!

A borzalom és düh kiáltása fut végig egész Magyarországon, de a rettenetes érzelmek menten kegyeletes fohászszá változnak és szólnak minden magyar szívéből a mi jó öreg királyunk felé, kérve a Mindenhatót, hogy adjon az O fenkölt, a sors kéréshetetlen csapásai által sújtott

és meglátogatott szívének emberfeletti erőt ez újabb gyász elviselésére, mely egész Magyarországot egy nagy halottas házzá alakította át.

A legujabb elváltozás.

A gazdasági kiegyezés megújítása 1867 óta harmadszor kerül most a magyar törvényhozás elé. Emlékezhettünk még azokra a parlamenti harcokra, melyeket mindannyiszor vívtak a pártok, valahányszor a kiegyezés tárgyalása napirenden volt. Nagy küzdelmek voltak azok. A szélbál-impraktikus egyoldalúsággal, de elméleti egyenességgel harcolt az ő külön vámtérsületéért. A közjogi alapon állt ellenzéki pártok a közös vámtérsület keretén belül részleges reformokért harcoltak. A kormányoknak meg újabb vívmányokért s a már elért eredmények csonkításán fentartásáért kellett küzdeniök. A vívmányok nem valami bőven csergedeztek; de a józau magyar közönség megtudta becsülni a legcsekélyebb eredményt is, melyet az előző kormányok a kiegyezés megújításakor képesek voltak kivívni; tudta méltányolni, hogy a magyar kormány, mint az előrelátó jó gazda, inkább megelégszik a csekélyebb eredményrel is, ha biztos, semmint kockáztassa azt a külön vámtérsület, mely biztos romlás lenne az amugy is súlyos válságban leledző magyar mezőgazdaságra.

A parlamenti pártusákat tehát tisztá és jogos, habár egyrésztől se nem praktikus, se nem elérhető célokért vívták, tisztá és lojalis fegyverekkel. Soha semmiféle ellenzéki pártok nem jutott eddig észbe, a kiegyezési javaslatokat megobstruálni, mert a bennük foglalt kisebb-nagyobb előnyök kockázatát egy párt sem tartotta megengedhetőnek.

Harminc év óta most állunk szemben legelőször olyan gazdasági kiegyezéssel, mely a gazdasági élet minden ágában új és telemes előnyöket biztosít a nemzetnek; mely a mezőgazdasági érdekeket kiváló gonddal ápolja és lehetővé teszi, hogy azok a külfölddel kötendő szerződésben is kellő méltányásban részesüljenek.

A földmívelési miniszterünk gazdasági érdekeink szempontjából a külföldi konzu

— Fonyódra.
— A fűrdőtelepre?
— Igen.
— Nagyszerű. Én is.
— Talán nyaralni?
— Nem. Nőm után viszek — bundát.
Haraszi bámulva nézett Grünfelde.
— Bundát? Juliusban?
— Igen. Nőm azt sürgönyözte, hogy az időjárás zordon; esténként didereg.
— Didereg? Furcsa, nagyon furcsa.
Grünfeld gondolkodó arccal nézett barátjára.
— Hát te is furcsának talárod, ugy-e, hogy az én feleségem didereg?
— Persze, hogy annak talá'om. Az igaz, hogy komisz az idő; de dideregni! ? kissé sok.

Grünfeld izgatottan kezdett dobolni a szakasz ablakának egyik peremén. Most már ő is furcsának kezdte venni, hogy neje didereg.

A gyorsvonat elég sebesen tohant Fonyód felé a nyilegyenes uton. De ez Grünfeldek csak csiga-haladás volt. Fecske-szárnyakon szeretett volna repülni a fonyódi magaslatra, hogy láthassa az ő hűséges Micikéjét.

Az egyik állomás közelében a nyílt pályán egyszerre csak lassulni kezdett a vonat, vegre teljesen megállt.

— Mi az? mi az? — hangzott mindenfelől.
— A gép eltört! — mondtak agyonüthetetlen flegmával a kalauzok.

Ott kellett várakozni jó egy órát, míg a segítő mozdony megérkezett.

Grünfeldet a ár a megöszülés környezte. Túrelmetlenül futkosott ide-oda. Szakadatánul ostromolta a kalauzokat, a gépészt, hogy mikor indulnak már?

A gyorsvonat nagy késéssel csak este kilenc óra tájban érkezett be a fonyódi fűrdőtelep állomásra.

Grünfeld lázas sietséggel ugrott ki a vonatból, karján cipelve aranyos Micikéjének bundáját. Gyora léptekkel sietett a fonyódi hegy felé, melynek fakkal borított oldalán elszórtan fehérlett egy-egy villa.

Mire Grünfeld a neje által lakott villa tájára ért, már sötét este volt. Az égen fekete fellegek kavargotak, a melyek még inkább növelték a sötétséget.

Grünfeld nesztelenül, haladt a gyepes talajon. Egyszerre valami hang üdött fülehez, a mi nagyon hasonlított neje hangjához.

Megállt, hallgatózott.

Most meg valami férfihangot hallott.

Halkan közeledett s újra megállott.

Tiszán hallotta neje hangját:

— Ugy-e, a fűrdővendégek mind a villákban vannak?

Egy ismeretlen férfihang válaszolt:

— Igen. A hideg már hét órakor bekergette őket.

— Tehát csak én didereg itt.

— Jöjjön, melegedjek lorró szívémmel.

Egy kis csend következett, miközben mintha

egy csók-csattanást ringatott volna tova a hűvös esti szellő.

Grünfeld reszkette halgatózott.

A csendet női hang szakította meg.

— Holnap már kifogok az időjárason.

— Hogy-hogy?

— Sürgönyöztem a bundámért.

— Majd tréfának vessik és nem küldik el.

Az asszony csendesen kacagott.

— Attól nem felek. Az én uram sokkal jámborabb mormotér.

Másnap Grünfeld író-asztalánál ült és két tenyerebe mélyesztette homlokát.

Nem hallotta azt sem, mikor kopogtak az ajtón.

Belépett Szilvás Mór.

— Szervusz Sandor! No megjöttél? Mi a bajod?

Grünfeld fájdalmas arccal fordult barátja felé és olyaformán intett kezéve, hogy vége mindennek.

Szilvás izgatottan lépett Grünfeldehez.

— Betegen találd?

— Inkább halva találtam volna.

Szilvás mos felegyenesedett s valami sajátos büszkeség ült homlokára.

— Jól sejtettem tehát. Megcsalt, ugy-e?

Grünfeld szomorú, elcsukló hangon mondta:

— Mar beszéltem ügyvedemmel.

Exposé és kiegyezés.

látusokra való közvetlen befolyásának biztosítása; a gyakran nekivadult tarifa-verseny megszüntetése; az állatforgalom szabályozása, a mibor gyártása és az élelmi szerek hamisítása ügyében a miénkhez hasonló szigorú törvényes elbánás az osztórák kormány részéről; az őrlési forgalom megszüntetése; a fogyasztási adók sérelmes elszámolásának orvoslása; a valuta és bankügyben a magyar gazdaközönség érdekeinek istápolása; a valutakérdés üdvös megoldása, mely előfeltétele gazdasági függetlenségünknek.

Ime nagy vonásokban a jelen kiegyezés újabb vívmányai, melyek kívánatosak teszik hogy ez a kiegyezés minél előbb hatályba lépjen. Józan észszel most márazat kellene hinnii, hogy ez a kiegyezés legalább annyi méltánnyal találkozik, hogy nem teszük cockára, sőt nem is készletetik az abban foglalt előnyöket. E helyett azonban mit látunk? A szélbal és a nemzetipárt obstrukcióát a kiegyezési javaslatok ellen azért, mert b. Bánffy nem léptei életbe azonnal a külön vámterületet, nem akarja az erőszakos elváltást Ausztriától, ami könnyen koldusbotra juttathatná az amugy is eléggé sujtott magyar gazdákat.

De hát mióta tartozik az önálló vámterület a nemzeti párt programjához? Talán ott tündökölt az a Sennyey-párt programjában a honvédségi intézmény eltörlése mellett? Vagy talán akkor tűzte zászlójára gróf Apponyi a külön vámterületet, mikor oly lelkesen küzdött a polgári házasság mellett? Avagy melyik jászberényi programbeszédében hirdette a nemes gróf a külön vámterület igéjét?

Hogyan kívánhatják báró Bánffytól, hogy olyasvalamit léptessen életbe, ami az ő s vele együtt a nemzet nagy többségének meggyőződése ellen van! Talán az önálló vámterület programjával lépett Bánffy a kormány élére. Miféle parlamenti harc az, mikor az ellenzék nem azért küzd, hogy elvei helyeségéről meggyőzze a közvéleményt, hanem azért, hogy a kormány programja és meggyőződése ellen való cselekvésre kényszerítse.

A 67-iki kiegyezési törvény sehoh sem állította oda a külön vámterületet, mint öncélt, melyre minden áron törekedni, a kormányt meg épen minden eszközzel kényszeríteni kell. A kiegyezési törvény a külön vámterületet mindig csak kényszermegoldásnak tekintette, ha t. i. má' alkotmányos megoldás nem jöhet létre. Hogy az alkotmányos uton való kiegyezés végkép megheiusult volna, azt ma még állítani nem lehet. A külön vámterület felállítását a kormány ma csak a 67-iki törvény súlyos megsértésével hirdethetné. Ezt kívánhatja — persze nem obstrukcióval — a szélbal; de az az ellenzék, a mely 67-es alapot állónak vallja magát, csak fejtetőre állított logikával követelheti azt a kormánytól.

Ime Apponyi gróf „elő állakozásának“ legújabb elváltozása: a külön vámterület és obstrukció. De ki csodálkozik rajta? A Sennyey programtól a külön vámterületig hosszú, nagyon hosszú ut volt. Aki ezt a hosszú utat megtette, annak nem nehéz egy lépéssel tovább botlani — az obstrukcióig. De az a végállomás. Itt akarná végezni gróf Apponyi dicsőségesen kezdtet parlamentit pályafutását?

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház elé terjesztette az 1899. évi állami költségvetést. Beszédében elején hivatkozott a pénzügyminiszter arra, hogy habár az 1897. évi gazdaságilag kedvezőtlen volt, a zárszámadások szerint a kezelés: mérleg mégis 12 millió frrtal kedvezőbb, mint előirányozta volt. Az 1897. évi zárszámadások alapján az 1899. évi bevételeket megfelelő magasabb összegekkel irányozta elő a pénzügyminiszter és az egyes szakminiszteriumokat ellátta az ügyek továbbvítésére és a tervezett reformokhoz szükséges nagyobb hitelekkel. A költségvetés nagyban és egészen igen kedvező benyomást gyakorol és a pénzügyminiszter világos előadásának sikerült a képviselőházt rendezett államhazartartásunk állandóságáról meggyőzni. A kiadások a bírók takarékoság keretein belül maradnak, míg a magasabb bevételek az adófizetők újabb megterhelése nélkül biztosítva vannak.

A rendes kiadások 460.005.399 frrtal vannak előirányozva, vagyis az 1898. évre törvényhozásilag megállapított összeghez 449.388.401 frrhoz viszonyítanak, 10616.998 frrnyi emelkedést mutatnak. Ez a jelentékeny kiadási többlet egyfelől az idő közben alkotott törvények végrehajtása folytán merült fel, másfelől az állami üzemek, főleg az államvasutak, a posta-távíroda és távbeszélő, a dohányjövődék, továbbá a bányászat és pénzverés fejlődésének, valamint az aldunai Va-kapucsiatornya megnyitásával létesítendő aldunai hajózási hatóság felállításának következménye, mely többlet egyszeresmind a magasabb összegekkel előirányzott bevételek által ellensúlyoztatik; végül jelentékeny többletet igényelnek a közös-ügyi kiadások, valamint a közigazgatási közbiztonsági és honvédelmi intézmények, nemkülönbön a közmívelődési és közgazdasági ágazatok elődázhatlan fejlesztéséi.

A rendkívüli kiadások 43.259.347 frrtal, vagyis az 1898. évre engedélyezett 49.338.169 frrtal szemben 6.079.122 frrtal kisebb összegben irányoztatnak elő.

A rendes bevételek 482.464.037 frrtal vagyis az 1898. évi törvényhozásilag megállapított 470.605.451 frrhoz viszonyítva 11.858.586 frrtal magasabb összegben irányoztatnak elő.

A rendkívüli bevételek 20.899.566 frrtal vannak előirányozva s az 1898. évre megállapított 28.169.840 frrtal szemben 7 millió 330.274 frrnyi apadást mutatnak.

Ezek szerint a rendes és rendkívüli kezelést együttvéve 503.244.416 frrnyi összes kiadással 503.303.603 frrnyi összes bevételek áll szemben, vagyis végeredményben 39.157 frrnyi többlet mutatkozik, mely főlöslég 9.564 frrtal kisebb az 1898. évi állami költségvetésnek a törvényhozás által 48.721 frrtal megállapított főlöslégénél.

A pénzügyminiszter Lukács után, aki teljesen realis költségvetést terjesztett be, az államfőről Lukács beszelt a kiegyezési tárgyalásokról és kijelentette, hogy a képviselőház előtt fekvő kiegyezési javaslat tárgyalása még fontosabb, mint a költségvetése; óvta az ellenzék attól, hogy ex lex állapotot teremtsen és kitalásba helyezze, hogy a kiegyezési javaslatokat mar a legközelebbi napokban napirendre lehet tűzni. Ezekben a javaslatokban Magyarország néve oly nagy előnyök vannak, hogy azokkal szemben az elkésvé megszavazott költségvetés hátrányai figyelembe sem jönnek.

A valuta rendezése boldogulunk egyik feltétele, nemkülönbön attól függ közgazdasági függetlenségünk is A valuta rendezésénél mint legnagyobb és legtekintélyesebb tényező az o-ztrák-magyar bank jön tekintetbe, melynek a főszerep jut e kérdésben. A bankkérdés viszont szoros összefüggésben van a vám- és kereskedelmi szövetséggel a két állam közt, úgy hogy az összes kiegyezési javaslatok egy organikus egészet képeznek. A képviselőház kezében van, hogy az ország számára a kiegyezési javaslatok előnyeit meg oly időben biztosítsa, hogy azok a jövő év kezdetével érvénybe lépjenek. A pénzügyi bizottság ezert sürgősen foglalkoznia kell a javaslatokkal a képviselőháznak meg, ha szíven teklik az ország érdeke, amint azt kétségbe vonni nem lehet, sürgősen le kell tárgyalni a javaslatokat.

A pénzügyminiszter rámutatott, hogy a gazdasági állapotok bizonytalansága nagy kar az országnak és hogy a kiegyezési javaslatok elfogadását áldásos ténynek tartja. Elenk helyeslés és elismerő taps jutalmazta a pénzügyminiszter fejtegetéséit, aki bebizonyította mai beszédében,

hogy nincs mit félnie a nagynevű elődei bármelyikével való összehasonlítástól. Az ország és beszedből a teltös megnyugvást merítette, melyet rendezett háztartás és az a meggyőződés teremt, hogy Magyarország gazdasági haburóját a magyar érdekek fényes győzelmé fogja megkoronázni.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Weiss Berthold országgyűlési képviselő Weiss Manoné temetése alkalmából hétfőn városunkban időzött.

— **Eljegyzés.** Szervitko Ignác pécsi postás és távirólistát eljegyezte Blumenschein József zala-szentbázi földbirtokos leányát: *Mariaka* kisasszonyt.

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Szappanos Péter zala-egerszegi all. főgymnasiumi reides tanárt hasonló minőségben saját kérelmére a szegedi új állami főgymnasiumhoz helyezte át.

— **Anyakönyvvezető helyettesek kinevezése.** A helygymnasiumi a muracsányi anyakönyvi kerületbe *Rehák Miklós* segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé, az alsó-lendvai anyakönyvi kerületbe *Simon Zeigmond* községi pénztárnokot másod anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

— **Névmagyarosítás.** Dr. *Rauch* Zeigmond a városi közkórház orvosa, a Chevra Cadisa (Szent Egyet) elnök, és kiskorú gyermekei: *Erzsebet* és *Imre*, vezetéknevüket *Szabó*-ra magyarosították. Szívesen regisztráljuk a népszerű orvos, lapunk kedves munkatársa névmagyarosítását, mert az ő példáját már legközelebbi többen fogják követni azok körből, mely különben is hivatal van a névmagyarosítás téréen jó példával előjárni.

— **Adomány.** Özv. dr. *Székita* Nándorné boldogult férje emlékére 100 forintot küldött a nagykanizsai Szent-Egyet (Chevra Cadisa) humanus jászra.

— **Temetés.** Az Ischlben elhunyt ösv. *Weiss* Manoné, szül. *Blau* Mina urnó holt teteme vasárnap érkezett hazra és az isr. temető halottas házában tetettet ravatalra, melyet a hétfőn délután végbenem temetésen a kiterjedt előkelő rokonságon kívül nagyszámú, a család gyűlésében résztvevő község állt körül.

— **Értekezlet.** Zala-Egerszegben a kormány által felállítandó gazdasági ismételő iskola ügyében dr. *Ruzsicska* Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfelügyelő elnökele alett f. hó 8-án a város-háza tanács termében értekezlet volt, a melyen *Péterffy* József kinevezett gazdasági szaktanító ismertette a város által a gazdasági ismételő iskola céljaira felajánlott 10 kat. hó d földterület tulajviszonyait; részletes kimutatást adott a dologi szükségletekről, valamint az azok fedezésére szükséges összeg nagyságáról; kimutatása szerint a dologi szükségletek (beleértve épületek, állatállomány, gép és eszközök, takarmányfélék, rak-tári szükséglet), illetve egész felszerelés mintegy 6000 frrtal képvisel. Az értekezlet a szaktanító javaslatát a dologi szükségletekre néve elfogadta s annak fedezését a miniszteriumtól kérelmezi; mivel a város csak a szükséges földterületet ajánlotta meg, amelyet hajlandó esetleg meg egy hoidaldd megnagyobbitani. Mivel magában a városban elegendő oly növendék nincs, akik a törvény értelmében kötelezhetőek volna a gazdasági ismételő iskola látogatására: kir. tanfelügyelő megkeresi a közigazgatási bizottságot, hogy a gazdasági ismételő iskolák tárgyában kiadott szervezett értelmében a szomszédos községek (K-szaháza, Ságod, Neszelek, Gévart, Andrásbánya, Póvva, Csacs, Bozsók, Besenyő) 12—15 éves, ismételő iskolába jarni köteles gyermekei kötelez-tessenek ebbe az iskolába bejárni. E tervbe veti csatlakozás alapján bizton remélhető, hogy a szervezés alatt álló gazdasági ismételő iskola kellő látogatottságnak örvend.

— **Községi értekezlet.** Zerkovits Oszkár nagykanizsai bornagykereskedő, a zalacsentbalazsi szegényalap javára 5 frrtal adományozott, a miért a községi elöljáróság háas köszönetét nyilvánítja.

— **Iskola-államosítás.** *Spiták* Lajos, a székesfehérvári kerületi középiskolának főigazgatója, f. hó 22-én megy Sümegre, hogy az ottani alreálisoktól a hatóságától az állam részére átvegye.

— **Gyalog a világ körül.** Két bátor vilájáró tartózkodott hétfőn és kedden Nagy-

Kanizsán, kik New-Yorkból indultak el, hogy a világot minden pénz nélkül gyalog bejárják. L. Gaudeaux és Pierre Atlas a két világaró neve. Az előbbi francia születésű, volt tüzérhadnagy, ki az algiri háboruban sebet kapott jobb kezén és így a további szolgálatra képtelenné tartották, az utóbbi amerikai-angol San-Franciscóból, mindketlen magyaros emberek. — Utazásukat hét hónappal ezelőtt kezdték meg és Európa legtöbb államaiban fordultak meg eddig. Hozzánk Zagrából jöttek, kedden Budapest felé vették útjukat, hova szerintek már pénteken délelben megfognak érkezni. A világot két év alatt akarják körüljárni Magyarországból előbb Törökországba s innen Oroszországba mennék. A nagy utat fogadásból teszik meg. Egy new-yorki sport-egyesület a másik fel. Feltétel: a nagy utat pénz nélkül bejárni, határidő két év. A bátor gyaloglók lepot szerkesztettek utjukról és ezt adják el drága pénzben, hogy a szükséges pénzt az életfentartá-hoz megszerezzék. A fogadás 50.000 forintba megy.

Természeti tűnény. Ritka szép természeti tűnény szemtanúi voltunk csülörtökön este egy tíz óra körül. Ezen időtájt ugyanis egy intenzív fényű sugárkéve szállt fel az égbolt éjszakai oldalán, majd elterjedt szélesebben, rózsaszínbe ment át, függélyes vonalazást mutatva és legszebb pompájában látszott az éjszakai fény. Alig 10 perc alatt azonban kezdett intenzívtársából veszíteni, folyton halványabban, szélesebben mutatkozott, míg végre visszatért az eredeti csilagos égbolt. Ezen, a mily szép, nálunk épp oly ritka tűnény magyarzatát a légköri villamos-sághal jeli és általában nagy szárazságnak szokott követke ménye lenni.

Elementek a fecskék. A szeptemberi napokkal együtt megérkezett az ősz is. A csendes, kellemes nyári éjszakáknak vége szakadt. Az éjszakák ma már hidevek, csipősek, benne van a közelebbi ősz lehetése. Megérkeztek ezt már a fecskék is. Hatalmas csoportokba verődtek a legnagyobb hazak tétejen és hangos cicseregés között beszélték meg egymás között a költözés módjait. Szeptember 8-án felrebbentek a magasságba és megindultak délnek. Előöltözöttek, elementek és nem is térnek vissza előbb, csupán csak majd a tavaszi napok beköszöntéekor, valamikor a jövő évben, márciusban...

Munkások nyugdíj-egylete. A magyarországi munkások rokksant és nyugdíj-egylete nagykanizsai fiókjának vezetősége a következő közleményt küldte hozzánk: Az egylet központja Budapest. — Vagyona rövid felmérés óta tekintve a mai rossz munkás-viszonyokat nagyon szépen gyarapodik, amennyiben alapítókéje az ez év első felében hozott 1067 forint kamattal együtt az 62.200 forint; tagjainak száma pedig a 7203-at meghaladja. Hivatkozva és dacára a fenti oknak megemlítjük, hogy folyó évi július hó 23-án Hód-Mező-Vásárhelyen és ugyan e hó 3-án Versecen fiók-egyletek illetőleg egylet alakítottak. A 25. fiók-egylet Mohácon sok rövidesen megalakulni. Fiókegyleteink a következő helyeken vannak u. m.: O-Buda, Pozsony, Nagy-Kanizsa, Székesfehérvár, Resicabánya, Szeghalom, Diósgyőr, V. Hunyád, Stájeriak, Szolnok, Óravica, M-Bizterg, Esztergom, Kúdsir, Apatin, Duna Földvár, S.-A.-Ujhely, Kaposvár, Miskolc, Ersekújvár, Temesvár, Zombor, H.-M.-Vásárhely, Versec. Mint külön alap a takarékpénztárokban el van helyezve; központnál 76 forint, pozsonyi fióknál 61 forint 34 krajár, resicabányai fióknál 44 forint 50 krajár, székesfehérvári fióknál 71 forint 79 krajár, esztergomi fióknál 20 forint és a jemesvári fióknál 52 forint. A külön alap összesen forint 325 63 krajár. Ezen őszeg a fenti fiók-egyletek által rendezett mulatságok és bankettek mint látsza jóvődelme folyt be. Nagy küzdelmek és hosszú munkálkodás után végre sikerült egy kizárólag magyar jellegű országos egyletet a Magyarországi Munkások Rokksant- és Nyugdíj-Egylet-ét megalakítani, hivatalosa nemes és magaslatos célja embertársainkon segíteni, akkor, amidőn ereje cserben hagyja, tagjai felmondják a szolgálatot a jövő nagy gondjaitól felmenteni. S e nemes és magaslatos

célú intézménynek szép hivatásan buzdulva szép példáját adták gróf Csáky Károly püspök, Pichler Győző orsz. képviselő dr. Prohaszka Ottokár, dr. Schreyer Jakab, dr. Farkas Geza Wöhner Ignác. Simon Lajos Köller Alajos kocsigyáros sítb. A midőn egyletünk kötelekebe mint alapító és pártoló tagokul tetem összeggel járultak illetőleg léptek be. — E nemes példákra buzdítjuk és kérjük fel Nagy-Kanizsa város és vidéke társadalmát, nemkülönbön gyárosainkat, nagy iparosainkat és pénzügyészeinket, hogy támogassák e humánus egyletünket azzal, hogy lépjenek be egyletünk kötelekebe, mint alapító és pártoló tagok.

Katonai léghajó. E hó másodikán Zala-Egerszeg fölött egy hatalmas léghajó tünt fel, mely Győrvar felől jött s mindjobban aláereszkedett. Számosan kocsira ültek, hogy a kiszállásnál jelenlehesse-nek. A léghajó Vorhotán, a Szent-Erzsébet-hegyre vezető út mellett szállt le, előbb egy gesztenyefa ágát törtte le, majd a hegyoldalba ütődött. A kosárban ötven voltak, 4 katonatiszt, közülük egyik orvos és egy civil. A leszállásnál az egyik tiszt karján kisebb mérvű surlódaát szenvedett. Bécsből reggel 8 órakor indultak el és ép déli 12 órakor s álltak ki. Negy óra alatt tették meg Becstől Zala-Egerszegig az utat. A délutáni 13 órai vonattal visszautaztak állomás helyükre.

Gyilkosság az országúton. Teges Lukács drávavásárhelyi lakost Pusztata község határában ismeretlen tettes megtámadta s egy hosszú késsel úgy összeszurkálta, hogy másnap belehalt sebeibe. A tettest elgotta a csendőrség. Turk Ferenc a neve, wolfgangi (stajerországi) illetőségű.

Egyesült kőbányák. A belügyminiszter Zalavármegye területén fekvő s már évekkal ezelőtt tényleg egyesült Döbréte, Ram, és Kökényes-Mindszent, továbbá Gebárt, Neszele, Kaszabáha, végre Alibánta és Lukata kisközségeknél három kisközségé történt egyesülését jóváhagyta.

Második termés. Süméről írják: Mint ha csak a jegőlen edett súlyos károkat akarunk az áldott anyaföld pótolni, új termést hozhatunkban. A jétől kicsémpelt arpa- és búzaszemek gyökeret vertek, szárat hajítottak, melynek végén 4-5 cm. hosszú kánászocskák felig errett magvakkal díszeltek. A gazda azonban nem duhuznárt látja a természet jóskaratának. A jétől meppaskoló gyümölcsfák egyike-másika pedig dus virágot hozott.

Vakarás a cselédkönyvben. Ha Gizella vagy Mariaka, vagy jobban mondva Mária kiasasszony néhány esztendői eltakar sok számú éveiből ártatlan, nagyon ártatlan bűnök tartják. Elvégre Mária kiasasszonynak sok pénze van, hogy egy kicsit ragyás, de nem határos semmit, sőt az sem, hogy a multjában már egy néhány férfit belejártzott — férjet azért kap, és becsületlen asszony lesz belőle. — Egy szegény, lonnyadt aron elvirul cselédeleányt kísérte a misap a rendőrséghez. A gadjája jelestette fel, mivelhogy vakarás volt a cselédkönyvében. Már régóta ott szolgált nála, de csak most jelentette fel, hogy valami felett összekülönbözött a kiasasszony leányával, aki néhány évvel nála idősebb volt. Es ezt az alkalmat használta fel arra hogy példásan megleckéztessze a leányzó. Felvitte a könyvét a rendőrségre és ott kiterítette a kapitány előtt: Vakarás van a cselédkönyvében. Vizsgálat alá vitték a könyvet. Azon a helyen, a hol a leányzóknak a születési éve van bejegyezve, tényleg erős vakarás nyoma látszott. A leányzó az 1864. évet nagy gyakortaatlansággal, ügyetlenül 1869-re javította ki. Más céja nem lehet ezzel, mint az, hogy magát fiatalabbnak tüntesse fel, mint a mennyi tényleg. A cselédeleány megvallotta, hogy ő vakargatott a könyvében. Jegyben járt egy legénynevel, a ki fiatalabb volt mint ő és így akarta a kerkülönbőséget eltüntetni. A cselédeleányt most meg fogják büntetni. — Mennyivel jobb a Gizella és Mária kiasasszonyoknak, ha ők tagadnak el néhány esztendői sok számú éveikből.

Furfangos csalás. Néptünk százados hibája, hogy hisz a kuruzsál-ban s hogy igen gyakran egyszerű családdal rászédeti magát. Nem elég neki a sok kár, ha holnap baj van, újból becsapatja magát, minden pénzt oda adná a kuruzsálóknak, ha kéri, de orvoshoz csak nehezen fordul, persze az ur s az urhoz s mi parasztaink nagyon bizalmatlanok. — Tóth Pávolyfalusi lakóhoz a mult hetén egy noisany asszony azzal állított be, hogy ő gyors uton s módon meg fogja gyógyítani hideglelésben szenvedő 4 éves fiát. Tóth, kinek kicsi fia már húsz hónaposabb idő óta beteg, az ajánlatnak megörült. A cigányasszony utasításaihoz híven egy sajtár tiszta vízbe néhány fényesebbnek látzó 20 fillérest rakott, azután nekifonasa távoznia kellett. Az orvoslást ígérő cigányasszony a víz s sajtár körüli egy ideig hokusz-pokuszolt, aztán szép csendben ellillant, mi előtt még egyet-mást magához vett. — Másnap a becsapott gazda följelentette a oszál cigányasszonyt, de mindedig nem akadtak nyomára.

Keleti J. hírneves budapesti orthopaediai műintézet-tulajdonos IV. Koronsherczogutca 17. szám alatti illetékeséget megnagyobbította s oly fényesen, mintaszerűen rendezte be, hogy s ezegaz monarchiában az első helyet foglalja el. Elsőrangú orvosi tekintélyek is elismerik, hogy Keleti orthopaedai műintézete, — hol es, és. és kir. szab. szerviztök, műlábak, műkerék, járó- és nyujtókészletek, egyenesírtók stb. mérték szerinti jóállítás mellett készíttetnek, — a legkényesebb és legmagasabb igényeket is kielégíti.

Egy élénk mezővárosban, N. Kanizsa közelében eladó vagy bérbe adandó 1 szilárdan épült ház, melyben 2 lakás és illethelyiség van, hozzá istálló magtár és pince, nagy udvar és nagy kert, az illeth teljes berendezésben a főhelyen. 6 hold ingatlan: 100 hektol. hordó. Azonnal készpénz fizetés, esetleg részletfizetésre is. Felvilágosítások Grünbaum Pál urnál szereshetők Nagy-Kanizsán. Alt és Böhöm urnak illethvezetőjéknél.

Krónfeld névrek folytatják a tanítást a magyar, német, francia és angol nyelvben. Lakás: Kassay-utca 691.

Közgazdaság.

Trágyázási kísérletek.

Gazdasági tanintéseteinkben állandóan folynak trágyázási kísérletek részint műtrágyafélékkel, részint különböző módon készült állótrágyával. Ezen kísérletek részint buvárlatok részint a nagy közönség oktatása céljából végeztetnek s igen helyesen minden évben közzé is téteinek az intézetek évkönyveiben, a mely évkönyveket bárki is meg-szeresheti, csupán 5 kros bélyeg beküldése ellenében. Az alábbiakban a Kassai m. kir. gazdasági tanintézet évkönyvéből nyert adatokat ismertetjük röviden. Műtrágyázási kísérletek peeres árpával. Az egy holdas kísérleti területből 800 négyezsgöl trágyázatlan maradt, 800 négyezsgöl 61 pedig elszóratott 150 kg. thomas-salak s a vetés kikélesé után 80 kg. chilisaléttrom. Többlet termés a műtrágyázott területen 120 kg. szem és 204 kg. szalma. Hatását ez esetben csupán a chilisaléttrom fejtette ki, a menyiben a thomas-salak igen las

Ünnepi imakönyvek (Machsor) Imakönyvek, isz. naptárak stb. díszkötésű imakönyvek, újévi üdvözlő kártyák a legnagyobb választékban igen jutányos árak mellett kaphatók:

az izraelita ünnepekre Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

san olvódó műtrágya léven, hatását csak a követ-
kező veteménynél tudja kifejteni. A chiliasátróm
ára 9 frt 60 kr. volt a többlet termény értéke
10 frt. 04 kr; egy holdra átszámítva 88 kr, a
haszon.

Műtrágyázási kísérletek vörös herével. Fél
hold trágyázatlan fél hold kapott 1 m. m. szuper-
foszfátot. A 1/2 hold trágyázatlan adott 250 40 m. m.
szőlő takarmányt; termés többlet a fél holdon
40 m. m. a 35 kr. = 14 frt. bevétel többlet az
1 m. m. szuperfoszfát 4 frt. árával szemben.
Egy holdra átszámítva 8 frt. kiadással szemben
28 frt. bevételi többlet áll. A vörös here széna
ára 1 frt. 80 kr. rál számított, holott annak
tényleges ára rendszeren 2 frt. 50 kr.

Műtrágyázási kísérletek őzsi búzával. Gyenge
buzavetés fél holdjára 100 kg. chiliasátróm
szórattott el, megtudandó hogy így nagy men-
nyiségű chiliasátróm elszórása lehet-e haszono-
sítató? Eredmény: A terméstöbblet egy
kat. holdra átszámítva, adott 3.24 m. m. szem-
többletet a 12 frt. (mút téli ár) = 38 frt. 88. kr.
és 6.84 m. m. szalmát a 1 frt. = 6.84 frt.
Összesen 45 frt. 72 kr. bevételi többlet 24 frt.
kiadással szemben, tiszta haszon tehát 21 frt. 72
kr; 9 frtos buzaárat véve alapul tiszta haszon
12 frt.

Trágyázási kísérlet lucerna alá 5 kat. hold
területből lehasított 2.5 hold s ez utóbi ka-
pott 800 kgt. trágyagyűszet. Terméstöbblet a 2.
5 holdon 5 m. m. lucerna-széna vagyis boldon-
ként 2 m. m. többletet a 2 frt. — 4 frt. a 2 frt
40 kr. kiadás többlettel szemben.

Egy másik kísérlet alkalmából a midőn
holdanként 1.60 m. m. gipsz-szórattot ki, a
terméstöbblet szőlőtakarmányban 9.50 m. m. tett
ki a 35 kr. — 3.22 frt. holdanként bevétel,
1 frt.-60 kr. holdankénti többlet kiadással szemben.

Műtrágyázási kísérlet buza alá szuperfoszfáttal.
Egy kat. holdra elszórattott egy m. m. szuper-
foszfát. Eredmény 82 kg. szemtöbblet 1.50 kg.
szalmatöbblet pénzértékre számítva 11 frt 04 kr.
12 frtos buzaárat véve alapul (4 frt. kiadásal
szemben).

Számos más kísérlet is eszközöltetett, melyek
ismertetésére alkalom adtan visszatérünk.

VASUTI MENETREND

Ervényes 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás				Erkezés			
	Kanizsáról				Kanizsára			
Pragerből	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
	Pragerből	sz. v.	4	42	regg.	gy. v.	5	32
sz. v.		2	35	d. u.	sz. v.	12	09	d. u.
gy. v.		12	17	este	sz. v.	11	22	éjjel
v. v.		7	33	este	v. v.	7	59	regg.
Szombh Bécs Zala-Eg.	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	11	01	este
	gy. v.	12	20	d. u.	sz. v.	3	42	regg.
	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
	sz. v.	12	45	éjjel	gy. v.	1	35	d. u.
Budapest B.-Szt.-Gy.	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	52	regg.
	v. v.	9	30	regg.	sz. v.	1	40	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u.	v. v.	8	50	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	17	éjjel
Barcs Gyékény	gy. v.	5	03	d. u.	gy. v.	11	55	d. e.
	sz. v.	4	57	regg.	sz. v.	1	29	d. u.
	sz. v.	2	26	d. u.	sz. v.	11	41	éjjel
	sz. v.	7	25	este	sz. v.	11	14	regg.

Szerkesztői Hírek.

M. N. Kossuth. A t. példány küldése iránt intéked-
tünk a kiadóhivataltal.

K. Szt. Balázs. Az a levél — ugy emlékeztünk kés-
hez jutott s a benne küldött tudósítások meg is jelentek
külön-külön hírközlésnyél.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

PÁLYÁZAT.

A „Mezőgazdasági takaré- és hitel-
bank r. t.” raktárházánál Szombathelyen

f. é. október hó 1-re, esetleg 15-re való belépésre alkal-
mazást nyer:

egy raktárnok 800—1000 frt évi fizetéssel; megki-
vántatik: megfelelő óvadék, a magyar s német nyelvnek
szóban és írásban, továbbá a gabonaszakmának ismerete;
tárházi kezelésben jártások előnyben ré-
szesülnek.

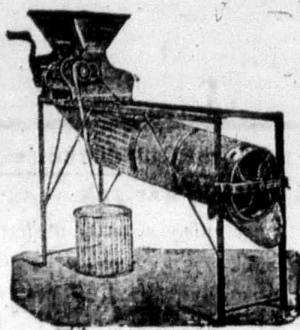
Pályázatok — a kellő okmány-másolatokkal felsze-
relve — f. évi szeptember hó 25-ig nyújtandók be.

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur és lemezlyukasztó gyár.

GYÁR: Katona József-utca 8. szám, Margithíd és nyugoti pályaudvar közt.

Ajajuk az általunk gyártott legjobb minőségű
Trieurök: a konyoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs
közli kiválasztására.
Trieurök: a zabnak vagy árpanak a buza közli és a güm-
böllyű magvak kiválasztására.
Leneseltisztító és osztályozó trieurök: az árpa
kiválasztására és lenese osztályozására.
Osztályozó-Trieurök.
szabadalmazott Trieur és osztályozógépek
minden gabonafaj tisztítására és totzás szerinti osztályozására.
— Elvállalunk Gúthjar és Müller, illetve Mayer rendszerű
trieurök csekély költséggel a trieur beklédése mellett ezen
szabadalmazott trieurökkel átalakítását.
Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasított lemezek totzás szerinti
nagyágban ipari vagy gazdasági célokra
Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

280. sz. 1898.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött vgr-hajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi,
hogy a letényei kir. járasbíróaság V 136/1898. sz.
végzése által Pollák Samuel nagykanizsai lakos
végrehajtató javára Zalaberi Samu bánokszent-
györgyi lakos ellen 35 frt tőke, ennek 1898. évi
június hó 1 napjától számolandó 6 2/3 kamatai és
eddig összesen 20 frt 60 kr. perköltség követeles
erejeig elrendelt kielégítési végreajtas alkalmával
bíróilag lefoglalt és 333 ltrra becsült hazi butor,
ló, kocsis és tűzifából álló ingóságok nyilvános
árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 136/1898. sz. kikül-
detést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis
Bánokszentgyörgyön alperes lakásánál leadó
eszköziesére

1898. évi szeptember hó 23 ik napjá-
nak d. e. 11 órája

határidőül kiittetik s ahhoz a venni szándéko-
zók ezenel oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881.
évi LX. t. c. 1. §-a értelmében keszpenzüze-
tés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
eladatni loznak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881.
évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek
szeriat lesz kiiffizetendő.

Kelt Letényén, 1898. évi szept. hó 9. napján.

SCHMIDT JANOS
kir. bir. végrehajtó.

Csak

fiatal

embereket

érdekelhet tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Orientali

már néhány napi használat után elmulasztja meg
a legérgebb bántalmakat is, főlegleges tehát szantál
olaj vagy csapva balzsammal kioldoztatni, mert
ezek csak a gyomrot rostják és a bajt nem gyó-
gyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest,

V., Nagykörösa-utca 23. (Szőchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháza.

54/322 Postai megrendelések címe:

Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest

Főraktár Nagy-Kanizsán:

Prager Béla gyógyszerháza.

Kérje

The Continental
a Bodega Company.

világhírű spanyol és portugál
borait

Sherry

Portbor

Malaga

Madeira

Tarragona stb.

Kaphaták az összes finomabb
fűszer és csamege kereskedé-
sekben, valamint poharaként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók:

Budapest

és csakis: IV. Kossuth-Lajos és Urvilág utca
sarkán, a Gentry-Casinoval szemben.

Kapható:

Neu és Klein fűszerkereskedésében
Nagy-Kanizsán.

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet napenkint d. u. 4—5 óra közt.

de intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (8 frt — kt.
Félévre 6 korona (8 frt — kt.
Negyedévre 3 korona (1 frt 80 kt.
Nyilatár postaiára 10 krajcár.
Külföldieknek, valamint a hirdetésekbe vonatkozóan Fischel Fülöp könyvkereskedésébe fordulandók.
Helyesítésre levéllet csak ismert kassából fogadnak el.
Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, szeptember 18.

A királyné halhatatlansága.

A harangok tönneszes zugása, — mely a birodalom levegő-oszlopait rázta meg, mely milliók fájdalmas gyászának volt hatalmas érc-hirdetője, — elringott, elhalt, elenyészett csendesen a bércek és a rónák fölött.

A fényes fejedelmi gyászpompá véget ért. A sirbolt érzéketlen, súlyos vasajtaja bezárult. A magyar nemzet földi védőasszonya, a tragikus halállal kimúlt magyar királyné ott nyugszik már örök pihenőjén: a sirbolt rémséges csendjében.

Szeptember 17-ike a magyar nemzet történetének egyik leggyászosabb emlékü napja leszen időtlen időkig. Egy végtelen szomorúságu nagy-szombat, melyhez nem a sir megnyílásának, nem a föltámadásnak, hanem a sir bezárulásának az örök elválásnak lélektépő gondolata fog fűződni. Ennek a napnak alkonyán zárult be a magyar nemzet legnagyobb szívü, legangyalibb lelkü, legjobban szeretett királynéja mögött a sirbolt ajtaja örökre.

És a megállíthatatlan idő, a nemzet millióinak fájdalomával, kegyeletével nem törődő fejlemények érzéketlenül folytatják rohanó utjokat és ragadják magukkal azokat a milliókat is, kik a leomlasztó fájdalom szent némaságával hosszabb időre szeretnének leroskadni az elveszteit nagy szív haló poraihoz.

Hiába minden!

Elvesztettük visszasírhatalanul.

Rettenetes végének, szomorú halálának kínos, borzalmas emlékei közül tovább ragad majd bennünket a halandó eszök-parányokkal játszva rohanó halhatatlan élet, és szinte kacagva szakít ki bennünket a fájdalom karjaiból és visz tovább, tovább; örülten rohan velünk örök célja felé; a transzformálódás végtelenségébe.

Elvesztettük örökre!

Nem a miénk többé!

Védőangyalunk elszállott.

Itt maradtunk elárvultan a viharos életnek.

De nem veszítettük el! De a miénk marad örökre!

Ez a szomorú-emlékezetü szombat még sem lesz az örök-elválás nagy-szombatja a magyar nemzet történetében! Hanem földi védőasszonyunk megdicsőülésének napja, a mikor az Ő elszállott nagy lelke milliókat besugárzó glóriafényben ölekezett az érette, az utána siró magyar nemzet lelkével. Mert lehetetlen, hogy az Ő megüdvözült szelleme áldó szeretettel ne simult volna le árván maradt magyar nemzetére fölé abban a pillanatban, mikor hamvainak végső tiszteltetére az egész ország a megrázó gyászpompá főséges színtere lett.

Igen! A haló por sirba tételének napján, azokban a mélységesen szomorú alkonyi órákban, mikor a harangok főséges zugása közben egy hatalmas siralom-völgygyé lett a mi sokat szenvedett hazánk; mikor fájdalmasan vonaglott minden érező magyar szív; a reménytelenségnek talán éppen a legsivárabb pillanataiban szállott le csendesen az Ő szerető, áldott, nagy, nemzetörző szelleme, hogy felölelje, felcsókolja fájdalomából ezt a szegény, testvértelen magyar nemzetet. Hogy lelkébe csókolja a vigasztalódás szellemét: azt a fölemelő gondolatot, hogy az Ő szelleme ölekezni fog a nemzet lelkével és őrizője, láthatatlan védőangyala lesz örökre.

Igen! Az Ő lelke, az Ő szelleme a miénk a magyar nemzeté marad. Nem veszítettük el.

Az Ő szelleme lesz a mi őriző angyalunk, mely a rokontalan magyar nemzet fölé fogja terjeszteni ragyogó szárnyait...

És e ragyogó szárnyak mindegyik sugara szakadatlanul a magyar nemzet rajongó szeretetére fog világítani, hogy soha senki előtt el nem muló emlékezetül őrizze: miként siratja, miként gyászolja meg a magyar nemzet azt, a ki őt egész szívvel szerette s akit a nemzet is egész szívvel szeretett.

A mi végtelenül szeretett királynéknak emlékezetéből fog sugárzni időtlen időkön át a hódító, az uralkodói bölcsesség és igazság fénye, hogy a magyar nemzet csak az előtt hódol meg főséges odaadással, a kit előbb a szívébe fogadott, és az uralkodik fölötté halandóságot is legyőző hatalommal, aki előtt igazán meghódolt.

Azért volt a mi elhunyt királynéknak temetése napja a megdicsőülés napja, melyen a nemzet millióinak fájdalmas szeretetéből fonódott tiszta, nemes, magasztos lények köré a halhatatlanok glória-fénye. Az előtte igazán meghódolt nemzet fájdalommal dicsőítette meg halálában is, s a nemzet kegyeletes emlékezete, örök hódolata helyezte őt a halhatatlanság legragyogóbb, legigazibb Pantheonjába: a nemzet-árv szanktuariumába.

És lehet-e dicsőbb, magasztosabb halhatatlanság, mintha egy fejedelmi nő a szívéhez ölelt nemzet szeretetének arany-szálaiból már életében önmaga fonja meg az örök emlékezet koszorúját?!

Ilyen halhatatlanságnak lett részese a mi megdicsőült királynéknak is!

Csak haló porait ártuk át az enyészetnek; szelleme ölekezett a magyar nemzet szellemével, és halhatatlanságának ragyogó sugaraival örök világossággal fog fényeskedni a gyászoló magyar haza egén.

Kevés gyógyviz
küldetik oly távoli
vidékre és őrvend
oly közkedvelt-
ségnek, mint a
már több mint
husz év óta hasz-
nálatban levő

Ferencz József
keserűviz

miről a négy világrész-
ben nyert 10 aranyérem
táruskodnak Ferenc
József keserűviz-
ből mint rendszeres
adage gy boros pohár-
ral reggel éhgyomorra
véve elégséges.

Kapható: Rosenfeld A és fia és Marton és Huber cégéknél.

Plüss-Staufer Ragasz, Doboz és Üvegekben.

Arany és ezüst éremmel díjazott — Tíz év óta sikertörténetes
kínálattevő. ENNÉLFOLGVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm cégénél Nagy-Kanizsán.

A gyászoló Nagy-Kanizsa.

Már lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy Nagy-Kanizsa közönsége miként fejezte ki az áldott királyné elvesztése fölötti mély fájdalomát.

Egyes üzletlajdonosok kegyeletnyilvánításában kiválóan meghatónak találjuk azt, hogy a saját felekezeti szokásaikkal talán teljes ellentétben, az elhunyt jó királyné vallásának megfelelő módon fejezik ki kegyeletüket, melytől az üzleti érdeknek még árnyéka is távolvan. És még az a szép, hogy ez a kegyelet méreteivel is, a gyász méltóságának keretében marad.

Az egyesek részéről oly meghatón nyilvánuló gyászos kegyeleten kívül az egész szomorú héten át a déli és esti harangszó után egy óra múlva az összes harangok félórai bánatos zugása is hirdette Nagy-Kanizsa polgárai összeségének nagy bánatát, melylyel az egész magyar nemzet mély gyászához járult.

Szeptember 15-ikén pedig a városi hatóság fejezte ki igazán megható formában azt a gyászt és kegyeletet, mely az elvesztett nagylelkű s a nemzetre nézve pótolhatatlan, jószágos királyné halála fölött a város minden lakójának szívét betöltötte.

Olyan impozáns volt a gyásznak és kegyeletnek ez a megnyilatkozása, hogy a város minden polgárára fölemelőleg hathat még a nagy veszteség fájdalomának e szomorú pillanataiban is.

A városi hatóság részéről nyilvánult gyászos kegyelet- és részvétről szóló tudósításunk ez:

A városi képviselőtestület közgyűlése.

A városi képviselők a folyó hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésen teljes számban, mindannyian fekete gyászruhában jelentek meg.

A kik máskor nem is jöttek el a város üléseire, ma mindannyian megjelentek, mert a honfiai szeretet és kegyeletben együttérez városunknak minden fia, városunknak minden polgára.

Ünnepi csendben fogadta a képviselőtestület a pontban 10 órakor Vécsey Zsigmond polgármester vezetése alatt bevonuló városi tanácsot, mely helyét elfoglalván, az elnöklő polgármester a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Pihl

Ferenc és Vidor Samu városi képviselőket jelölte ki. Ennek megtörténte után felemelkedett helyéről és vele együtt felállt az egész képviselőtestület, hogy áhítattal meghallgassa a polgármester beszédét, melylyel a nemzetet ért pótolhatlan veszteséget a honfiai érzés 'egész melegevel' megeléged. És ezen erős hatotta át az összes városi atyákat, midőn a polgármester ékes szavakkal fejezte, mit veszített a magyar nemzet, mit veszített jószágos királyunk. Ki is jelent a polgármester, hogy azért hívta össze ezen közgyűlést, mert tudta, hogy a város minden polgára azon érzelmelekkel van eltelve, mint ő és hogy mindnyájan a fájó érzelmeleknek, a kegyeletnek és legbensőbb részvétnél kifejezést óhajtanak adni; mielőtt azonban ennek módzataira nézve a városi tanács indítványát előérjesztné, felszólítja a képviselőtestületet hogy vonuljanak az Ur hazába, hő imát menesztendő a Mindenhatóhoz imát: Nagyasszonyunk lelki dőveért, imát: jószágos királyunk drága életeért, testi és lelki épségeért.

A közgyűlés a gyász-istentisztelet tartására felfüggesztvén, a képviselőség zart sorokban átvonult a ferenciek templomába.

A gyász-istentisztelet.

Midőn a városi képviselőtestület a templomba ért, az már zsúfolásig telve volt közönséggel, de a képviselőtestület részére a templom szentelyét lentartották.

A templom ablakai gyászfátyollal voltak bevonva. A templom hajójának elején volt felállítva a fényesen kivilágított katalak.

A gyász-istentiszteleten résztvettek az összes polgári és katonai hatóságok és majdnem minden egyesület és testület. A hölgyek legtöbbször mély gyászban jelentek meg.

A szent misét Néh Norbert tartományfőnök pontifikálta, Véber Vince házfőnök és Szabó K. István hitazonok segédletével. Az alkalmi gyászdalokat nagyon meghatón Musza Károly kántor énekelte. 11 órakor a gyászigazgatót véget ért.

Folytatódó közgyűlés.

A gyász-istentisztelet után a városi képviselők ismét teljes számban együtt voltak a városi háztanács-teremben és mély csendben, állva hallgatták meg Lengyel Lajos v. főjegyző által rémekül fogalmazott és előadott tanácsi indítványt, mely következőleg hangzik:

Indítvány.

Az 1898-ik évi szeptember hó 10-ik napja — a magyarok életében — örök időkre a legmélyebb gyászt fogja jelenteni, a történelem muzsája gyász betűkké, s arra fogja e napot éretáblajára feljegyezni, mert e napon emelke-

dett fel a becstelen, kegyetlen orgyilkos kéz, mely Erzsébet királynénk, felségség asszonyunk legdrágább életét kioltotta.

A rémhír tüziangént futotta be az országot, de az első pillanatban a hihetelenség látszatának mentő horgonyába kapaszkodott a nemzet, azonban csakhamar meg kellett győződnie a legborzasztóbb valóságról.

A magyar nemzet védő angyalának szíve megszünt dobogni, a magyarok Nagyasszonya kiszenvedett.

A legnemesebb szív, mely értünk lángolt, a fenekült szellem, mely a trón és nemzet kibékülését eszközölte, az áldott kéz, mely apolt és összetartott; nincs többé. A magyar nemzet édes-anya marír-halált halt.

A magyar Geniusz sir, zokog. A szörnyű tragédia folytán a legmélyebb gyász borult a nemzetre, a fajda'om zokogása hallatszik a négy folyam és hármás bérc minden zugából.

Ezen mély nemzeti gyász és a veszteség feletti égető fájdalom érzete megszállta a mi szívünket és lelkünket is.

Bálványunk emlékének szeretettel adózunk, tragikus elmulását a legmélyebb fájdalommal gyászoljuk és Felségség Urunk, Királyunknak szívbéli részvételt hódolunk; miert is a város tanácsa Nagy-Kanizsa város közönsége igaz, fájdalomnak, legmélyebb gyásznak és hódoló részvétnékné külső nyilvánítására indítványozza:

Mondja ki a t. közgyűlés:

1. Felségség, imádom szereteti királynénk feledhetetlen emlékeit és tragikus halála feletti érzett legmélyebb fájdalomát jegyzőkönyvben megörökíti.

2. Urunk, királyunk, a magyán szült Felségség trónja szívéhez — a nagyméltóság m. kir. miniszterelnök ur utján hódó részvételi feliratot terjeszt.

3. Elhunyt áldott királynénk arcképeit megjelölti és megszámlálhatatlan nagy érdemeinek örök emlékeztető okáért, a gyűlésterembe helyezi el.

4. A város Főterti hídján emlékül Erzsébet nével jelölti és a Felségség Királynénknak felidőltető szobor költségeire hozzájárulást felajánlja.

5. A halálodás gyásznappjától 6 heti időtartamig gyászrendel, ennek kapcsán a városi lakosságot felkérteni rendeli, hogy a gyász külső jeleit hat hétig tartsa fenn. Rendelje el, hogy a városi hatóság levelezéseit hat hónapon keresztül feljebb pecéti alatt adja ki.

6. Rendelje el, hogy a temetés napján a város templomában ravatal állítsanak fel, a templom gyászdíszbe helyezessék, a temetés ideje alatt az összes harangok szűljanak, az utcai lámpákat gyászfátyollal vonassa be, és a temetés ideje alatt a lámpák felgyújtva legyenek.

TARCA.

Karlsbadi emlékek.

Írta: Tivolt János.
(Folytatás.)

Mély vágások között zug el a robogó vonat, majd kopár sziklás hegyoldalakra kapaszkodik fel nehezen pöfögve; fáradtan, zihálva prüszköl, mormol, dobban, lujtatva zakatol; egyszerű nyílegyenes pályán nekiiramodva gyorsan monoton kattog. A szakadozott, bűzös füstlöslányok között elé bukyan egy-egy magányos villa csillogó teteje. Valaki ujjal mutatott a közeléző sziklás hegy-omorra; ott len az oldalban fekszik Karlsbad. Elesen sivat a göcsip, nyikorog a nehéz fék. — Fischern! Auasteigen! (Mert Karlsbadnak állomása sincs.)

Megérkeztünk meg, elgyötörve összetörten, minden tagunkba beleszivódott a döcönő vaszörnye'eg unalmas berregése. Az első szó: káromlás. Szidjuk a vasutat és átkozzuk a nehezen vergődő tudományt, mely oly nagyon kékik az ő kormányzókat léghajóival.

De végre helyben volnánk mégis. Emléktáblák város, oh Karlsbad! de nagyon-nagyon össze omlottál, de más lett egyszerre a te képed! Ez a felkiáltás tulajdonképpen nem Karlsbad hanyatlását jelenti, de én másnak képzeltem, egészen másnak — szepnek, csöndesnek. Legjobban szerettem volna megszökní. — Zug, tórr, morajlik lenn a város, mintha vad kéjben tobzódnék a fiataiság, oly zürzavaros hang hullámzik át a levegőn. Érthetetlen az az örületes zaj, az a kaleidonskopszerű káprázatos zsigongás; kétséges-

kedem: lehetetlen, hogy ezek beteg emberek volnának, pedig valamennyi ott issza a vizet a Mühlbrunn-nál.

Sokszor azt hittem, hogy bizonyonyan áltevedtem én s valami ismeretlen, rejtett kis fürdőn zavart ki bennünket kupéinkból a kal-sz.

Egyetlen szerencséjje ennek a helynek: a jó hirneve, egyéb semmi. Lehet, hogy gyógyerővel bírnak vizei, de a „Spudel“-t kivéve, valamennyi egyforma, az bizonyos, erre kész vagyok meg esküdni, mert egy ottani bürger is ugy mondta.

C-ak nézem, hogy ügyezszik mindenki a Mühlbrunn-forrás felé. Ez-n és ez-ren tolongnak itt egymáshátán, mindegyik csak ebből akar inni. Odebb, alig öt lépésnyire egy másik hasonló forrás áll szomorúan, elhagyottan, nem kell senkinek. Hja, az orvos urak ajánlják a Mühlbrunn-t.

A hála emelte kápolnák, az emléktáblák zord város vagy te, Karlsbad! Nagyon, nagyon kerkedel te azokkal, akik valaha a hátadat taposták. Mire jó ez a nagy, szinte neveltségességig m-ó büszkeség? Mi közöm nekem ahoz, hogy itt ebben a félig borpadt, pupostornyú, nyös-örönglő látszó villában Barnabás gróf, vagy Meirainey herceg lakott. A viágón senki sem tudja, hogy kik voltak ezek az urak, mi közünk hát akkor hozzájuk. Élték, itt voltak, meghaltak. Punctum. De erre senki sem volt kíváncsi. A „Franz Josef Höchen“ van egy idomtalan nagy pad, kinek készítője cikornyás halát rebeg étkelen rigmusokban, de nagy bűnét némileg megbocsátja neki minden gyar ember, mert az ajánlás végső sorai így szólnak

E helyt, feledve but, Feledve bánatot — pikénj,

De míg hasádba egy fohászt nem röpltes, Tovább ne menj! (1862.)

A mi szelemóriásaink közül Arany János nevét látam márványlapon, annak a háznak az oldalán, melyben itt lakott. A „Hirschsprung“-meredek ormán kimart kőszobor áll. Nagy Péter orosz cárt ábrázolja. Állítólag egy nyírgéleten paripán lovagolt volna fel ő erre a veszedelmes helyre 1712-ben, annak az emlékére emelték. A „Pirkenhammer“-ben egy kovácsműhely van megemléktáblázva, melyben ugyancsak a minden oroszok ez ura saját cári kezeivel kovacsolt lovanak egy patkót az utközben elveszett helyett és azt fel is verte, azonkívül egy vasbotot csinált még magának. Egyszóval az emléktáblák nagy armádiájába könnyen belebolondulhat az ember. Ezzel rójjak le a jó karlsbadiak az ő haajvat, De van is rá okuk elég, mert itt csak 2-3 hónapig kell egy keveset a lakóknak dolgozni, a többi hónapokban elvégzik a fürdőzők a hátralevő részt.

A város és a környéke minden lehetne, csak épen fürdő nem. A déli s nyugoti oldalon kilenczvennégy kilométer hosszú sétát szól kezesül-kasul a szép parkot. Ezek a séták és egy kis diéta már maga is gyógyító lehet sokaknál. A város a leghanyagabb rendeltséggel épült, egyenletesen tóva futó, arányos utcáiról szó sincs. A város 14.000 lakóssal bír és a főszezonban ide özőnlő 14-15.000 fűrdővendéggel aránylag nagyon kicsi helyre van összehúzórtva. Két sziklailanc között emelkedik a város, mely völgykatlanban, nem hosszabb mint a kis-kanizsai vasuti töltéstől egész a Teleky-utca végeig. Jó ormán egy utcából áll az egész, néhány rövid mellekuica egészíti ki

végre a temetés ideje alatt az üzletek bezáratása elrendeltessek és e napon a hatóság működése és az iskolai előadások szüneteljenek.

Ezen határozatok végrehajtásával a v. tanácsot bízva meg.

A városi képviselők az indítványt egész terjedelmében egyhangulag elfogadták és ezzel az országos gyász alkalmából összehívott és méltó keretben lefolyt közgyűlés véget ért.

A hódoló részvét-felirat szövege ez:

Császári és apostoli Királyi Felség, Legkegyelmesebb Urunk!

Amaz iszonyu büntelt, mely imádvá szeretett Felsőges Királynénkat, Legkegyelmesebb Urunktól Királyunktól, Felsőges családjától a magyar nemzetől orozva elrabolta: a magyar hazát a legmélyebb gyászba borítja, és a magyar haza minden fiának szívét égető fájdalommal járja át.

A dicsőült Fejedelem-asszonyt a magyar nemzet időtlen időkig fogja siratni és hozzá mint védő angyalához fog fohászzkodni.

Leirhatatlan a csapás, mely cs. kir. Felsőgedet, felsőges családját sújtja, de éppen olyan leirhatatlan a csapás, mely a magyar nemzetet érte; a mely nemzet a dicsőültben az édes anyát veszíté el.

A magyar történelem legfényesebb, de egyszersmind legzomorubb lapja, mely a Felsőges asszony magas erényeit, fenkölt szellemét, nagy tetteit, de egyszersmind tragikus elmúlását fogja megörökíteni.

Ezen megrendítő szerencsétlenség hatása alatt, szívünkben fájdalommal, a hódoló részvét igaz gyöngyeit bátorodunk Felsőged trónja zsámolyához lerakni, kérjén a Királyok Királyát, hogy adjon Felsőgednek erőt, erős hitet a megváltozhatatlan végzetbe való belenyugvásra, erősítse Felsőged lelket népeinek, a magyar nemzetnek, a magyar nemzettel Nagy-Kanizsa város közönségének almtváói hódoló szeretete.

A Megdicsőült árasza a dicsőséget Felsőgedre, felsőges családjára, népeire és az elarult magyar hazára.

Melyek után jobbágyi alattvalói hódolattal maradunk Császári és Királyi Apostoli Felsőgednek

Nagy-Kanizsán, a városi képviselőtestületnek 1898. szeptember hó 15-én tartott rendkívüli közgyűléséből

legálázatosabb szolgálai

Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu város közönsége.

Lengyel Lajos
s. főjegyző.

Vécsey Zsigmond
polgármester.

Fv. gyász-intenzívumok. A nagy kanizsai evang. egyház vasárnap, f. hó 18-án d. e. 10 órakor a király és nemzet drága halottjának felsőges királyasszonyunknak emlékére gyászintenzívumot tart.

A n. kanizsai izr. hitközség elöljárósága Gelsei Gutmann Vilmos kir. tanácsos hitk. elnök elnöklété alatt f. hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésében a következőket határozta:

1. A hitközség, a haza szeretett anyja, imádozt királynénk hatala fölött érzett mely gyászának és tájadalmanak a jelen rendkívüli ülés jegyzőkönyvében kifejezést ad és ezt hódoló feliratban, a miniszterelnökség utján Ő Felsőgedhez írtterjeszti.

2. A lesújtó gyászhir hallatára a hitközség iskoláira és épületeire kitűzött gyászlobogók hat héten át künmaradnak.

3. A hitközség mely gyászának nyilvánítására a templomban gyászünnepely rendeztetik. Tekintettel arra, hogy az üdvözült királyné temetése a zsidó újévi ünnepnapon megy végbe, melyen — szokásaink szerint — gyászünnepely nem rendezhető, a templomi szakszólásra bízatik, hogy a mennyiben a gyász-zertartás időpontjának kitűzésére nézve magasabb helyről külön rendelkezés nem történik, a templomi gyászünnepelyt az újév és engesztelő nap közötti időben a czélszerűség szerint kitűzendő napon rendezze.

4. Intézkedés történik, hogy az Istenben boldogult királyné lelki üdvéért a templomban négy héten át Kadis ima mondassék.

5. A helybeli összes tanintézetek ifjusága részére külön gyászintenzívumot rendeztetik, és a hitközség összes tanintézeteiben külön gyászünnepelyek tartatnak.

6. Az elöljáróság megbizta az elnökséget annak idején előterjesztést tenni arra nézve, hogy az üdvözült királyné emléke hitközségi életünk körében mily módon örökíttessék meg.

7. Kimondta az elöljáróság, miszerint a megdicsőült királyné szobrának felállításá költségeihez hozzájárul.

A gyászintenzívumra vonatkozólag a közgyűlést követő napon az izr. hitközség elöljárósága a következő jelentést adta ki:

Császári és királyi Felsőge, *Arzabét* királyné elhunytja gyászba borított mindnyájunkat!

Hazánk megdicsőült őrangyaláért, a nemzet szeretett anyjáért keserves könyveket hullat dicsősegesen uralkodó királyunk Ő Felsőgedével, a nemzet atyjával, Magyarország minden igaz fia.

Az Istenben boldogult Felsőges Királyasszony lelki üdvéért templomunkban folyó hó 20-án, ked-

den d. e. 11 órakor gyászintenzívumot tartunk, mit ennél becses tudomására juttatunk.

Nagy-Kanizsán, 1898. évi szeptember hó 16-án.

Hivatlos tisztelettel:

As elöljáróság.

Iskolai gyász. A nagy-kanizsai államilag s-gelyezett községi polgári és elemi iskolák (annuói szept. 19-én (hétfőn) tartanak gyászünnepélyt az elhunyt királyné emlékezetére. Reggel 8 és fél órakor a szentlenciek templomába vonulnak gyászmisére. Mise után az egyes iskolák növendéke külön-külön gyászünnepélyt rendeznek.

A temetés alatt.

Es a hogy elzúgott sok ezer templom tornyában az órakalapács utolsó ütése, egyszerre millió és millió erényelv szava hirdette, hogy most viszik a mi szépséges szép Nagyasszonyunkat utolsó útjára. Szeptember hó 17. napja délután négy óra. A nyarutól nap bagyadt sugara szomoruan beleszóvik a halványodó mennyboltozat kárpitjába a pillanatot, mely a mi szívünknek olyan kimondatahatalan fájdalmas. A császarvaros néhány óblós utcáján át, egy rövidke utvonalon szótlan, elfuló fájdalommal kísérték ebben a percben egy diszes szomorú kocsi. Es a kapucinusok templomának komor, sötét sirtoltja mogorva hidegséggel fogadja legújabb vendéget: a mi zokogó lelkünk elhalványult ragyogó ékességét, minden reményünket, búszkeségünket! Vége! Az enyestet dermesztő szelesuhogva csapott végig az árván maradt nemzet mely fájdalmán, szivere tette ekkor mindenki a kezét. Nem halt meg, nem él, benne ragyog szomoruan az Ő szépséges szép képe minden magyar szivében, a mienk maradt Ő, diadalmaskodunk a halálán.

Mig Bécsben a Burghól a mely gyász végig zokogta az utcákat egész a császári sirtoltig, ugyanabban az időben a helybeli lelakó templomban felállított ravattal sírva, könnyezve állta körül városunk közönsége. Zúgtak a harangok a templomokban, kigyulltak a leketévelt bevonat villamoslámpák az utcákon, mindenkinek a gondolata ott kísért a gyászkocsi a császarvárosban.

Gyász az utcán, gyász a szivekben, mely lassan pergő könyvekben olvadt fel. Az üzletek mindenütt zárva, a városbáz erkélyei fekete szövettel voltak bevonva, a fő-utcai oldalon a fekete lepel hullámos kerete között nagy teher kereszt. Megálltak az emberek az utcán ebben

a várost. A főutca háromemeletes épületei mögött a paralel szaladó mellé-kutacák alacsony földszintes épületei messze kiemelkednek, a néző gyakran megrezsen: attól fél, hogy a sziklaoldalba vágott házaknak egyszer csak megindulnak a fő-utca. Egy-egy emelkedettebb pontról jól fölött látnak a város, mely szinte elveszik a sűrű füstfelhőkben, a felcsapó gőzben. Piszkos és kellemetlen. Es ide bordja évente 30—40.000 ember a pénzt. A környéke is zakatoló, lármás gyarakkal van telezörva. Csupán porcellángyár van vagy négy nagy és huszontól kisebb. Aztán az üveg és gépgyárak. Szinte elárják a láthatárt a magasba meredő füstös karcos kémények, egyszerre elborul az ég, sötét, nehéz fellegek terjeszkednek lombán; a kémények okádják a bűzö füstöt. Iazonnyatos puffogás, dűbörgés naphosszat, sőt éjjel is, belekából az ember. A karlsbadi lapok sem dicserik valami nagyon az ottani nyugalmat, csöndet. A bányatelepek ellen fordul olykor-olykor az ő haragjak az örökös dörgés miatt. Egy ottani német lapból ollóztam a következő kis hírt, mely eléggé jellemző. Szól pedig ékképen:

Örökös bombázás. A szakadatlan kö-repezés puffogása sok kellemetlenséget okozott már ez idén ugy az alsó város állandó lakóinak, valamint az itt időző fűrdővendégeknek. Megfelelő helyen panaszot emeltek már e miatt, sőt erélyesebb lépéseket is tettek, hogy a szűnőlen robbantásoknak legalább a késő esti órákban vége szakadjon. Meg is ígérték, hogy az örökös bombázást beszüntetik, de ugyilatszík, csak papiron. Igen, csak papiron! Mert a valóságban folytatják a dör-

gést úgy, mint tegnap. S ha kilencz óra után a fűrdővendégek nyugalmra térnek, ott kezdik a vidám puffogást, ahol 8 órakor elhagyták. Mintha ezer és ezer ágyuval támadnának valamely megközelíthetetlen rettenetes sziklavarra, felvillan a tűz, mintha csak a föld mehéből óriási tüzlángok csapnának fel, dörög, zug, bűmből vég nélkül. Bejárja a zaj az egész várost egész az „előkelő” fűrdő negyedig, nehogy ők mellőzösről panaszokdhanassanak. Sajnálatraméltó a dologban, hogy ebben a világ-hírű fűrdőben ingyen, belépőjegy nélkül mutatják be a közönségnek a földetraz háborút, a „Sebasztópiái ostromot.” Ez meg annál is hatalmasabban zug. Bum! Bum! Kellemes idegrángatózás! Bum! Bum! Kezdeté kilencz órakor! Bum! Bum! Naponta új műsor! Bum! Bum! Utókara: keleti fűrdők, masszázs és a legbiztosabb ideggörög! Bum! Bum! Egyetlen ez a karlsbadi világfűrdőben! Bum! Bum! Bumbumbum! Eljen a nyugalom, a csönd Karlsbadban! Bumbum! Bum! Bum! Csak tessenek, tessenek! Bum! Bum! Eljen a fűrdőbiztos! Bum! Bum!

Ehez fölősiéges még kommentárt is fűzni. Aki nem akar mindenáron a „Pupp”-nál lakni és enni, az a drágaságra nem igen panaszokdhatik. Mert hogy esetleg egy borjuszetel 70 kr., azt még eltűrjük, mert az ételek igen kitűnőek, és adagok elég nagyok, de már hogy egy másodrangu borély hajnyársért (gépvel) és borotválásért 50 krt kér, ez már nyilvános rablás. Ezreket szappanoznak ki ezek az ember fogó ábrázából egy szezőn alatt. Elvégre az ily kevésbaju ember haraja eléggé indokolt!

A fűrdőélet különben nagyon kellemes lehet annak, akinek jó nyelve és sok fölősiéges — pénze van. Minő káprázatos fényűzés uralkodik itt a toalettekben. Voltak hölgyek, kik napjában 4—5 ezer öltözködtek. Különösen a francia nők keltettek feltűnést. Az első pillanában szinte mosolyog rajtuk az ember, szokatlan, de végdi belátja, hogy igazán ezek a hölgyek ismerik legjobban a toaleti-kérdés legrejtettebb titkait. Barmulatos harmoniába olvasztják azt a sok ellen-tetésnek látszó színt. Ez az sikkes, libendő, habkőnyű menés... De még a kiaszott képű, szörög csontu vén ruék is páváskodnak. Fanyar az ábrázatuk; az öltözékük, no eről a magyar ember sohsem mondja, hogy elegáns, a nyomrak és a lelkismeretük egyformán rossz és volta rajta mit föltozni elég. Legtöbbször leher cipő, leher vagy kremszínű öltözet, utonnan fűkszírnak mindenkét, diétát tartanak és remélik, hogy — meggyógyulnak meg, de nem a föld fölött... A hölgyeknél a nemrég divatba jött szuszamánia grasszáll, és a teknőbeka... Ez a diaz, ez a uneszatikus csecebecs és kontraszija a modern nyavalyának a newralgiának. Fölősiéges a mai nagyvárosi hölgy, az egércincogása fűlalkító zaj, belebomhik az agya, mert az egér csunya, undok, utálatos. S a csöpp teknőbeka, mely lompos kis tenyerével nehezen kuszik jobbról balra vagy balról jobbra a derekán — ez nem csunya, ez nem teszi őket idegessé, mert a domboru köpönyegcsont közepén hatalmas gyémántkövek, szikrázó briliánsok csillognak vakítóan. Oh, az ékszer! Hiányzik a mai kor Kary Alfonzja, ki e modern izlésiellen hóbortokat az ő nyílt, maró gunyjjával ostromozni merné.

a percben s némán maguk elé meredtek, mintha imát rebegett volna minden ajk. Érté, a nagy halottért.

Az utolsó ut.

Kiküldött dolgozóitársunk a temetés lefolyásáról a következőket táviratozta:

délután 1 óra.

A leírhatatlan emberáradat, mint a lassan mozgó tenger tompa, elfojtott zúgással hullámzik a Burgtól egész a kapucinusok templomáig. A napagár beleveszik a nagy feketeségbe. A Mihály- és József-tér magas palotáiról földig érő gázszálók futnak alá. Egyes házak teljesen be vannak vonva fekete posztóval. Az ablakok, erkélyek zsúfolásig tömve. Néhál az épületek tetéjén, a magas, cirádás védgátok mögött százan és százan bámulnak le a tolongóóriási embertömegre.

Délután 3 óra.

Az Augustinus-utca egyik erkélyén vagyunk. A menet ép indul. Példás rend a hosszú vonalon, mely csöndben, szomorúan várják a gyászkozsit, csak a harangok szünek, kongnak. Az utcákon feltűnik már a lépésben haladó lovasszázad, mely az utat szabadon tartja. Utána több udvari kocsi: egy udvari főbízott, palotahölgyek, udvari hivatalnokok foglalják el az üléseket. Most vonul el ablakunk előtt a gyászkozsik, mely élé nyolc fekete ló van fogva. Oldalt négy udvari inas és nyolc nemesiapród kíséregő fáklával, ceremóniás mesterek, lovas testőrök zarájk körül a kocsit. Egy szakasz lovas testőr fedezi hátul a kocsit. Mindenki, férfiak, nők egyaránt szemékhöz szerítik a zsebkendőit. Zokogás hallatszik. Itt halad az őz király a testőrcapat után, gyalog. Közvetlen a király mellett haladtak a külföldi fejedelmek: Vilmos, német császár, Sándor, szerb király, Ferdinánd bolgár fejedelem, Albert szász király s a többi királyok és királynők képviselői, a királyi ház tagja és a főpapok. Egy század gyalogság és egy század lovasság zárja be a menetet. Messze eltűnt a menet az utcafordulónál, az eddig mozdulatlan emberáradat lassan megindul. A kapucinusok temploma előtt messze szabadon maradt a tér, a hova a közönségnek tilos volt lépni. Udvari inasok vitték a koporsót a sírboltba, hova őz királyunk követte. Itt újból beszentelték a koporsót és kulcsát átadták a szövet főnökének. Baleset nem történt az óriási tolongásban.

Letenye contra: Lepsényi.

A „Magyar Néplap” című újságlap szerkesztője: Lepsényi Miklós, lapja szeptember 3-iki számában bírálat alá veszi Letenye község képviselő testületének határozatát, melylyel f. évi augusztus hó 29-én tartott közgyűlésén Lepsényi Miklós viselt dolgai feletti megbotránkozásait fejtekte ki.

Lepsényi bírálatára Letenye község képviselő-testülete következőkben válaszol:

A párisi kirakatok fényűzése tünik itt az egyes üzletek kirakataiból a szemünk elé. Sok francia megbámulta és csodálkozott a merész vállalkozásán, hogy est ide merik plántálni. A Dariusz kincsét el lehetne itt vásárolni, de az okosabbak megszavilelik a lépten nyomon felhangzó szálló igét:

Trinken und nicht — kaufen
Essen und nicht — kaufen,
Ansehen und nicht — kaufen!

A beteges, sápadt arconok kiszűlladnak a fátyolos, méla szemek egy-egy kirakat szemlélése-nél, valami mérhetetlen izgatóság fogja el őket a gazdagság után, hogy feltűnhesenek. És aztán eldördülnek, és sietnek a forrasokhoz és isszák a meleg vizet a megszakadásig. Isszák és elleledek a gazdagságot és remélnék. No ezzel nem azt akarom mondani, hogy talán a viznek nincs gyógyhatása. Sok sok ezren gyógyultak meg már itt. Magam is abban a járatban voltam ott.

A zagyva, idegen nyelvek között itt is, ott is magyar beszéd bűtötte meg fülemet. Valahányszor hallottam, mindig visszafordultam. Évente legalább is 4000 magyar fordul meg Karlsbadban. Négyzetszer háromszáz forint, az már maga 1.200.000 frt. De én csak kevésbe becslöm, mert többben járnak ide, és közöttük hányan nem háromszáz forintot, hanem három négy ezret költenek ott el. Elképzelni is láj, hogy c-upán egy külföldi fürdőben több milliókat költenek el

. A letenyei képviselőtestület megbotránkozására teljesen jogosult; azt Magyarországon minden becsületes ember jogosultnak ismeri.

A letenyei képviselő-testület tagjai tudják, hogy Lepsényi Miklós azóta, mióta az általa megtevesztett többség megválasztotta képviselőnek, mennyi gyalázat ment keresztül. Nem is szólva arról, hogy egyik veszpremi lap csups szülőföldi kegyeletből oly ocsmányra mázolta be a világot előtt Lepsényit, hogy nincsen már több undokság, a mellyel még jobban be lehetne mázolni: — még a képviselő házában is nyilvánosan legaszemberezték, megbotozták. Jól tudjuk, hogy a kir. törvénysszék mint hitelt nem érdemlő egyéntől megvonta az esküt abban az ügyben, a mikor pénzért bűntört állított maga helyett.

Jól tudjuk azt, hogy Lepsényi Miklós az el-orolt s még számos bepiszkolásért az elégtételt utját még csak nem is kereste; pedig jól tudjuk azt, hogy a jogtalan sérelmekért a törvény mindenkinek ad elégtételt; de azt is tudjuk, hogy a bűnös nem keresedik, mert az igazság szolgálatát előtt hamissággal és ámitással szedelegni nem lehet.

Es ez az egyéniség Letenye képviselőit holdugató kutyáknak nevezni cikkeben; pedig ő az, aki Magyarország történelmi egének egyik leg lényesebb osztagával: Kossuth Lajossal szemben ezt megselekedte.

Es az egyéniség úgy beszél rólunk mint olyan zsidó liberálisokról, akik a népért nem tettünk semmit; pedig mi ki tudjuk mutatni, hogy a nép 1000-edei: a nevelés, gazdaság, vagyon-biztoság és rendtartás tekintetében tehetségünkhöz képest, megtettük kötelességünket. De hát mit tett Lepsényi a népért? 18 éves koráig ő is zsidó volt. Ed-dig a hitbogyáson kívül nem tett semmit, tud-tunkal. Haem később elkövette a magyar nép jellemével össze nem férő utalatos bűnt: a fel-ség-sértést, a miért be is zárták; azután szerkeszti azt a lapot, melyben a legkézse foghatóbb hazug-ságokkal amitja és felrevezeli a szegény tudatlan népet. Ezek az ő hirdet cselekedetei a népért.

Letenye községnek mint a választó kerület székhelyének, képviselő testületé tehát jogosan adott hangot azon felhaborodásának, és szegyen-erszetének, hogy Lepsényi Miklós a képviselője. Ezen felhaborodásunkban és szegyen-ersztünkben osztozik egész Magyarország; osztozik Magyar-ország képviselőháza is.

Ezért a „csempeszászajú” fűskallóknak nem szükséges Lepsényi népszerűségét elcsempészni; mert az egy hitvány alapra rakott kártya-vár, mely rövidesen magától összeomlik. Azok a fia-kálisok nyílt homlokkal jelenhetnek meg a kol-dus kunyhójától fogva a királyi palotáig, nem úgy mint Lepsényi, aki országgyűlési kép-vise-lőt még soha nem ért gyalázatai közt most is ott mellet, hogy: a kutya-ugat, a karaván halad. Gratulálunk ennek a karavánnak; csak haladjon s kövesse ajdáját, mig uton nem éri a mezéris.

A magyarok. Kérdés, vajjon itthon Magyarorszá-gban nem lehetne egy „Karlsbadot” berendezni, mert az bizonyos, hogy oda orvosi rendeletre jár mindenki. Orvosaink keveset foglalkoznak a hazai fürdőkkel, tőlük kellene az első megalomnak megindulni.

Országos hírv embereink közül ott voltak; Febrúváry báró honvedelmi miniszter. Akárm: is mond az ellenzék a snapjdi ministerről, ott is a „Hungária” házbau lakott. Ott időzött Falk Miksa, Podmaniczky Frigyes báró, B-óthy Akos Horánszky, Bartha Miklós stb.

Akarva hagyatam utol-onak a pestiek litosorru, aranyos kedvencét: Kury Klárdt. Milyen egyszerű és milyen szép. Bezzeg jöbettek, mehet-tek a francia toalettek, ha ő megjelent az utcán, mindenki csak a mi Kurynek néste és bámulta. Mennyire büszkek voltunk mi magyarok rá — Kanizsáról szintén sokan voltak ott az idén. Ugyancsak ott dőcögött, jobban mondva ott sán-tikált az dnuai hős, az olásv Baratierrri generalis. A mint szürke ruhájában egymaga végig bandu-kolt néha az utcán, inkább valami jól szíult spizburgernek látszott és nem hinné róla senki, hogy ő meg akarta verni Meneliket.

Sokat olvastam, gyakran hallottam szóval is dicsérni a karlsbadi-kávét és teát s hogy ennek a titkát nem tudja senki sem ellenni. Én már sok helyen ittam kávét, teát, így tehát bátran s minden érde nélkül kimondhatom, hogy oda sem a ménykhez, ennél sokkal kitűnőbb a

H I R E K.

— **Dreyfus-pör reviziója.** A késő esteli órákban kaptuk a távirati érte-sítést, hogy a kinosan húzódó Dreyfus-pörben végre kimondták a reviz-iót. Brisson meggyőződése letudta győzni a militarizmus hidra-fejét és ezzel a megtépedett Franciaországnak visszaadja régi fényét.

— **Házasság.** Szegő Gyula faterkésztő váro-unk egyik tekintélyes és köztisztaságban álló polgára folyó hó 15-én házasságot kötött öz.v. dr. Graner né szül. Strasser Berta arnóvel Buda-pestben.

— **A zsidó-fővárosiárat.** A helybeli mozdonyvezető beteg-egység egyesületünk mult hó közepén megtartott zászóna-teleji ünepe-ségéről a B-osban megjelenő Oester, ung. Lokomotivführer Zeitung legu-ol-ó számában igen szépen emlékezett meg. A főispán Bogner Józ-einé zászónánya igen szépen emlé-ki fényképét hozta. A mulasság lefolyásáról a dícséret egyszerű, de legszebb hangzan iri, Peryer Janos fűtházi állónak érdemeit emelte ki az ünepség sikereért.

— **Kassáról pótló adományok.** Ischi-ben f. hó 8-án elhunyt az helybeli etemtetett öz.v. Weiss Manó né ur nék gyermekei jelleli adakoztak: Ebenpanger Lópd 20 frt-ot, és 50 frt. azonnali kizsátára, Weiss Henrik és neje 21 frt. és 50 frt. azonnali kizsátára, Weiss Berthold és neje 25 frt. Blau Lódr 25 frt. Blau Arnold és neje 25 frt. Pozsonyi Alódr és neje 25 frt. Ebenpanger Ernő 25 frt. Ebenpanger Géza 25 frt. Kürschner Matild 3 frt. Ebenpanger Leo ur 23 frt. Fialál Pál ügyvéd 10 frt. Vidor Samu és neje 15 frt. Löngy Adólf és neje 5 frt. Szász-on 348 frt-ot. A nagykanizsai Chevera kadisa. Ez-on adományokon kívül az Ebenpanger család 100 frt-ot küldött a városi tanácsos az városi szegények közötti kizsátára.

— **A „Zala megyei szgharozók tes-tületé”** pénteken este jószágos Nagy-azonyunk zászóna elhunyt feletti rész-öte kitéles-ödra egyenletli helyi-egében rendkívül közgyűlést tartott. Szendrői Károly alenök igen szép emlékhészedei mondott. A királyi szobrásos az egyesület 100 koronáit járult hozza.

— **Uzsonna a térvárosok előtt.** Nem a mai kor szűte est a polipalzatot, egy ös-költök a régi századoktól, de bűnös a kor is, mely táplálja, veret szivatja vele. Legtöbb esetben a kö-nyelműség kergeti az áldozatokat karjok közé, de

kanizsai. És ebben nem kivétel a négy millió Pupp sem. Azonban úgy áll a dolog, hogy ha otthon hegyelünk, lustálkodunk és aztán elibénk tessik a legfinomabb ételt, hát eszünk, eszünk, de nem találjuk azt a finom ételt valami kiváló-nak. Ellenben ha elmegyünk gyalog — Gelsére és ott megeszünk egy gulyást, mar arról is azt mondjuk: „Ilyet még sohasem ettem!” Hát akkor, a ki Karlsbadig megy egy teáért... A legtöbb ember reggel baktör megy ki. Helig issza a vizet, majd elatál a mosze „Posthof” vagy „Freund-chafsal” kávéházig és csak kilenc óra után issza meg a kávéját. Ilyenkor még a rozs rántott leves is izenek...

Hányzik belőlünk a reklám bajházza és ha mi magyarok neki is felszűnk valaminek. Ügyetlenek vagyunk benne.

Mig visszafelé röpített a vonat, sokat sokat gondolkodtam a honi fürdőről. A baj nyíltat abban hiszem, hogy kevesen mennek az érdekeit felek közül a külföldi fürdöket tanulmányozni.

De azért sokat gondolok Karlsbadra, alig mulik nap hogy eszembe ne jöna, hisz jövöre ismét oda — kell mennem. Kell!...

(Vége)

néha a végzet mostohaasága, a kényszerűség dob közéjük egy szerencsétlen. Mohón szorongatják az ilyen, bármennyire küzd, nem bír szabadulni tőlük, kik lőrvelmes aljassággal visszaelnek a kényszerhelyzettel és kegyetlen érséketlenséggel gyötrik a szerencsétlen. De néha belevesznek maguk az uszorsások fonákul szóit saját hálójukba, és ilyenkor centralisajveszekülődnek egy-egy pillanatra azok is kacaghatnak, kik testükben éreztek az ő veszedelmes körmeiket. — Pénteken déli-ölt igen érdekes uszorapörben tartott vég-tárgyalást a helybeli kir. törvényszék. Uriaszony volt a panaszos, kit egy helybeli jól ismert vészopó, egy övegy asszony ezékenyen megkáro-sított. **A lelketlen uszorsát 2 hónapi fogháza és 700 frt. visszajfizetésére ítélte el a törvényszék.**

— **Cigányának és a gyász.** Ő feléje Erzsébet királyné szomorú halála következtében brá lott gyász folyás ehalgotait a zene minden-felé, hogy a gyászok, szomorúságnak adjon helyet. Szegény cigányaink az okból pár hétre elvesztették kereseti forrásukat, miért is kérvényt adnak be a város-hoz, hogy őket családjuk fen-tarthatása céljából, segélyben részesítse. Kárel-mük mindenesetre méltánylást érdemel, s hisszük eredményes is fognak járni.

— **Excicator.** Ez az a világhírű vegyi szer, melyet kivétel nélkül minden birtokosnak meg kellene szereznie, minthogy minden építke-zésnél legalább 200 százaléknyi nyereséget ad. Az Excicator mindennemű penészgombát gyökere-sen kiirt és nedves lakásokat megszárit. **Egy kg. Excicatorral 10 négyzet méter fat lehet konverválni; nedves fal száritásánál 6 négyzet méterre egy kilogr. elegendő.** Felhasználója, Ritter mérnök (Bécs, III. Parkgasse 10.) eddig 10 érmét, 2 oklevelet, s több ország-cimret szerzett. Képes ismertetés ingyen és bérmentve.

— **x Fontos mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor-bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Mindezen bántal-mak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalsamát Fragner B. gyógyszerárától. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban is.

— **Egy élénk mezővárosban, N. Kanizsa közelében eladó vagy bérbe adandó 1 szilárdan épült ház, melyben 2 lakás és üzlet-helyiség van, hozzá istálló mag-tár és pince, nagy udvar és nagy kert, az üzlet teljes berendezés-ben a félében. 6 hold ingat-lan: 100 hektol. hordó. Azon-nali készpénz fizetés, esetleg részletfizetésre is. Felvilágosítá-sok Grünbaum Pál urnál szerez-hetők Nagy-Kanizsán. Alt és 2 öhm urak üzletvezetőjénél.**

Törvényszék.

Végtárgyalások és ítélethirdetések:

1898. szeptember hó 19-ikén.

1. Magánokirat hamisítás büntetével vádolt Mároscs Pál elleni bűnügyben végtárgyalás.
2. Hamis vád büntetével vádolt Zserjav Ignác elleni bűnügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntetével vádolt özv. Cvetin's Mihály né szül. Bazsol Katalin s társa elleni bűnügyben végtárgyalás.

1898. szeptember hó 21-én.

1. Lopás büntetével vádolt Hobar Kálmán s társa elleni bűnügyben végtárgyalás.
2. Orgazdaság büntetével vádolt Ugrik Róza elleni bűnügyben végtárgyalás.
3. Csásal büntetének kísérlete, — közokirat hamisítás büntetével vádolt Svelovics Isidor neje Zolden Katalin s társai elleni bűnügyben ítélethirdetés.

1898. szeptember hó 23-án.

1. Gyujtogatás büntetével vádolt Novák Ignác elleni bűnügyben végtárgyalás.
2. Szándékos emberölés büntetének kísérlete miatt vádolt Princz Mihály elleni bűnügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntetével vádolt Bogdán József né szül. Modrus Mária elleni bűnügyben ítélethirdetés.
4. Orgazdaság büntetével vádolt Horváth Bazsó Péter elleni bűnügyben ítélethirdetés.
5. Lopás büntetével és közönség elleni ki-hágás miatt vádolt Mrzovics Mária elleni bűn-ügyben ítélethirdetés.

TANÜGY.

— Hivatalos, —

Jegyzőkönyv

felvettett a Zalamegyei Általános Tanítótestület-nek 1998. augusztus hó 25-én B.-Füreden tartott évi rendes közgyűlésén.

Jelen vannak: a tantestület tagjai mintegy 150-en, továbbá dr. gróf Jankovich László főispán, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tan-felügyelő, Lingl Valerian főrdőigazgató, dr. Sághegy Béla főrdőbiztos, Lóskai Fidel ház-főnök, Horváth Kristóf főgymn. igazgató és még számos tanügybarát.

Szalay Sándor, tantestületi elnök megnyitó beszéde után, melyben visszapillant a tantestület 25 éves eredménydus működésére; a nemzeti kulturális fejlődés és megizmosodás szempont-jából legnékülözhetetlenebb, tehát legelősi élet-hivatás küzdőinek még mindig nyomasztó anyagi helyzetére; a megyei tantestület új t-gjait az elődök nyomán én azok szellemében leendő tovább működésére buzdítja, melyet mindenkor a hazaszeretet magasztos érzéme hatott át. — meleg hangon üdvözli dr. gróf Jankovich László főispán ur öméltóságát, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ur öngyűlését, a tan-testület tagjait és a gyűlésen megjelent ven-degeket.

Az elnöki megnyitó beszéd után dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ur. a tőle meg-csokott nagy szónoki bév- és bensőséggel telt költői lendületű beszédében üdvözli Zalavár-megy tanítótestületét, kiemelve a tantestület fontos kulturmisszióját és dicsoitvén a megnyilatkozott és teljes izmosodásában az alkalommal is látható testületi életet, mely egyedül az édes hazza nagy-ságának és boldogságának előmozdításán fárado-zik.

A nagy hatást keltett beszéd után dr. gróf Jankovich László ur megköszönvén a szives és meleg ovációt, amelylyel a közgyűlés őt megje-lenése alkalmával fogadta, reá mutat Zalavár-megy tanítóinak különösen azon elővélhetlen érdemeire, melyeket a magyarorszáos terén kife-jtett laukadatlan ügybuzgalom által maguknak kivittak. Miután még a tanítótestületet további hazafias és lelkes munkára buzdítja, működésére Isten áldását kérve, melegen üdvözli a köz-gyűlést.

Az ülés további lefolyása ez:

1. Olvasztatik a mult évi közgyűlés jegyző-könyve. — Miután észrevétel senki által sem tétetett: hitelesítetetik.
2. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére felké-retnek: Rozgonyi Lajos és Magassy József tag-társak. Tudomásul szolgál.
3. Békely Elek, zala-kopányi igazgató-tanító, szabad-előadást tart. „A gazdasági tanfolyamok-ról” című tétel fölött. A szép és tartalmas elő-adásában különösen foglalkozik a tanfolyamok rendezése és vezetése körül személyesen tapasztalt hibákkal, amelyek a tanfolyamokhoz fűzött cél elérését majdnem képtessé tesszik. Ezen általa észlelt és konkrét esetekkel bizonyított bajok megszüntetése céljából a következő határozati javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

A „Zalamegyei Általános Tanító-egyesület” a gazdasági ismétlő-iskolákról s az ezekhez képe-sítő tanítói gazdasági tanfolyamokról tanács-koztva

a) a gazdasági ismétlő iskolákra vonatkozólag kimondja, hogy azok felállítását, mivel általuk nemcsak az ország-szerte elhanyagolt ismétlő-iskolák helyzetének fontos feladatuknak meg-

felelt állapotba, hanem ezen újabb működési tér a tanító társadalmi tekintélyének emelésére is szolgál; valamint a tanításért külső járó díjaz-as által indirekte történő fizetés-felemlés miatt is — reá gondolva a jelenlegi mostoha tanítói ellátá-ra és szemben azzal, hogy a tanítói fizetés általánoságban való felemlése — sajnos! — még mindig késik — mulik: — jelentékeny viv-mánynak, baladának tekitati.

b) Ezen gazdasági ismétlő iskolákhoz képe-sítő tanítói gazdasági tanfolyamok tökéletesítését illetőleg, azonban a következőket bátorodik a közgyűlés a „Tanítói Orsz. Bizottság” után a magas kormány figyelmébe ajánlani:

1. A tanítói gazdasági tanfolyamok tan-tárgyai közé vételesenkel fel: a kertészet, gyű-mölcsfajtenyésztés és szőlőzet is; mert ezek a miniszteri tanterv szerint az új gazd. ismétlő-iskoláknak is tanfolyamai és mert noha ezeknek elsajátíthatására külön tanfolyamok állítattak is fel; de aki már ezen gazdasági általános szak-tanfolyam elvégzése által a gazd. ismétlő-iskola vezetésére képesítve van, ne legyen kötelezve még a szőlőzeti vagy pomológiai stb. külön tanfolyamok hallgatására is.

2. A tanítói gazd. tanfolyamok tárgyai, főleg az elméleti rész, rövidebb foglalatban tárgyal-tassanak a „Néptanítók Gazdasági Vezetőszála” című szakkönyv megrövidítettnek és könnyebben felfoghatóvá átdolgoztassék.

3. Lehetőleg ugyanazon talaj-s egyéb kő-gazdasági viszonyokkal bíró, legközelebbi föld-mives-iskolához vételesenkel fel, osztassanak be a tanfolyamra jelentkező tanítók. Földföldi vagy dunántúli tanító ne az alföldi földmives iskolához küldessék tanfolyamot hallgatni.

A közgyűlés előadónak a szép és tárgyilagos előadásért jegyzőkönyvi köszönetet mond; a előterjesztést indítványt magáévá teszi és meg-bizzza központi előlékületet, hogy azt az Orsz. Bizottságnak, az illető szakminiszterhez leendő felterjesztés céljából küldjék meg.

4. Brauner Lajos hodosáni állami iskola-igazgató-tanító „A néptanítók egységes képesítési séről” tart általános figyelem mellett szabad-előadást.

A közgyűlés előadónak az Általános helyes-léssel fogadott, szép és tartalmas előadásért jegyzőkönyvi köszönetet nyilatkoztatja és elhatározza hogy a dolgozatot memorandum alakjában föl-terjeszti a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságához.

Poredus Antal, ukanissai tanító „A szociáliz-mus és a Védőgyelet” című értekezését olvassa fel, melyben ismerteti a szociálistus és annak történeti fejlődését, reá mutat azon esaközökre, amelyekkel a néptanító az iskolában és azon-kivül a legtöbb eredményvel küzdhet annak téves eszméi és lelketlen terjesztői ellen. Végül ismerteti a K. Jónás Odön előléklete alatt alakult „Védőgyelet” mely a mezői munkásoknak beteg-ség esetlen pénzbeli, tagjainak és azok családjai-nak ingyenes orvosi és gyógyszerrel leendő seg-élyezése mellett tanulásra és hasznos előadások társaságok rendezése által szinten a szociálistus téves eszméi és terjesztői ellen küzd és a mezői munkásokat elvonnai törekedik a szociálistusok izgatók és bujtogatók befolyása alól. Ezen maga elé tűzött nemes cél eléréséhez a magyar tanító-ságot óhajtja első sorban megnyerni, kik az elő-helyek szervezését és azok szellemi vezetését melyért évi 100—250 frt fizetést nyernének leginkább esaközölhetnék és betölthetnék, miért is előadó a közgyűlés szives figyelmébe és támo-gatásába ajánlja.

A közgyűlés előadónak a nagy gonddal írt és mély tanulmányozást igénylő tartalmas föl-lvasásért jegyzőkönyvi köszönetet szava, a Véd-őgyeletnek pedig magasztos céljának elérésében leendő támogatását és szelkesörben leendő ter-jesztését magáévá teszi.

6. A folyó ügyek során elnök fölolvassa a központi választmány és az egyes járáskörök egész évi működését illető évi jelentését.

A közgyűlés örrendes tudomásul veszi az elnöki jelentést.

7. Elnök jelenti, hogy Hajgató Sándor köz-ponti alelnök időközben a nkanissai járáskör elnökévé választatván meg, a központonban betöltött tisztéről lemondott a így azükaécsesé vált egy új alelnöknek megválasztása.

Közgyűlés alelnöknek közfelkiáltással dr. Bartha Gyula nkanissai polg. iskolai igazgatót választmányi tagot; az ekként megüresedett vá

a percben s némán maguk elé meredtek, mint ha imát rebeggett volna minden ajk, Érte, a nagy halottért.

Az utolsó út.

Kiküldött dolgozó társunk a temetés lefolyásáról a következőket táviratozta:

délután 1 óra.

A leirhatatlan emberáradat, mint a lassan mozgó tenger tompa, elfojtott zúgással hullámzik a Burgtól egész a kapucinusok templomáig. A nap sugar belevesszik a nagy feketeségbe. A Mihály- és József-tér magas palotáiról földig érő gyász zászlók futnak alá. Egyes házak teljesen be vannak vonva fekete posztóval. Az ablakok, erkélyek zsúfolásig tömve. Néhol az épületek tetőjén, a magas, cirádás védgátok mögött százan és százan bámulnak le a tolongó óriási embertömegre.

Délután 5 óra.

Az Augustinus-utca egyik erkélyén vagyunk. A menet ép indul. Példás rend a hosszú vonalon, mely csöndben, szomorúan várják a gyászkozsit, csak a harangok szünek, kongnak. Az utcáson feltűnik már a lépésben haladó lovasszázad, mely az utat szabadon tartja. Utána több udvari kocs: egy udvari főbiztos, palotahölgyek, udvari hivatalnokok foglalják el az üléseket. Most vonul el ablakunk előtt a gyászkozsit, mely élé nyolc fekete ló van fogva. Oldalt négy udvari inas és nyolc nemesiapród kíséregő faklyával, ceremóniás mesterek, lovas testőrök zarájk körül a kocsit. Egy szakasz lovas testőr ledezi hátul a kocsit. Mindenki, férfiak, nők egyaránt szemökhöz szorítják a zsebkendőit. Zokogás hallatszik. Itt halad az ősz király a testőrcsapat után, gyalog. Közvetlen a király mellett haladtak a külföldi fejedelmek: Vilmos, német császár, Sándor, szerb király, Ferdinánd bolgár fejedelem, Albert szász király s a többi királyok és királynők képviselői, a királyi ház tagja és a főpapok. Egy század gyalogság és egy század lovasság zarája be a menetet. Messze eltűnt a menet az utcafordulónál, az eddig mozdulatlan emberáradat lassan megindul. A kapucinusok temploma előtt messze szabadon maradt a tér, a hova a közönségnek tilos volt lépni. Udvari inasok vitték a koporsót a sírbólba, hova ősz királyunk követte. Itt újból beszenteltek a koporsót és kulcsát átadták a szertartó főnöknek. Baleset nem történt az óriási tolongásban.

Letenye contra: Lepsényi.

A „Magyar Néplap” című újságlap szerkesztője: Lepsényi Miklós, lapja szeptember 3-iki számában bírálat alá veszi Letenye község képviselő testületének határozatát, melyvel f. évi augusztus hó 29-én tartott közgyűlésén Lepsényi Miklós viselt dolgai feletti megbotránkozását fejezte ki.

Lepsényi bírálatára Letenye község képviselő testülete következőkben válaszolt:

A párisi kirakatok fényűzése tünik itt az egyes üzletek kirakatából a szemünk elé. Sok francia megbámulta és csodálkozott a merész vállalkozáson, hogy ezt ide merik plantálni. A Dárius kincsét el lehetne itt vásárolni, de az okosabbak megszivlelik a lépten nyomon felhangzó szálló igét:

Trinken und nicht — saufen
Gehen und nicht — laufen,
Anschau und nicht — kaufen!

A beteges, sápadt arcokon kiyulladnak a fátyolos, méla szemek egy-egy kirakat szemlélésénél, valami mérhetetlen izgató vágy fogja el őket a gazdagság után, hogy felülhessenek. Es aztán elfordulnak, és sietnek a forrásokhoz és isszák a meleg vizet a megzakadásig. Isszák és elleledik a gazdagságot és remélnék. No ezzel nem azt akarom mondani, hogy talán a viznek nincs gyógyhatása. Sok sok ezren gyógyultak meg már itt. Magam is abban a járásban voltam ott.

A zagyva, idegen nyelvek között itt is, ott is magyar beszéd ütötte meg fületem. Valahányszor hallottam, mindig visszatfordultam. Évente legálább is 4000 magyar fordul meg Karlsbadban. Négyezerszer háromszáz forint, az már maga 1.200.000 forint. De én csak kevéssé becsülöm, mert többen járnak ide, és közöttük hányan nem háromszáz forintot, hanem három négy ezret költenek ott el. Elképzelni is fáj, hogy csupán egy külföldi fürdőben több milliókat költenek el

. A letenyei képviselőtestület megbotránkozása teljesen jogosult; azt Magyarországon minden becsületes ember jogosultnak ismeri.

A letenyei képviselő-testület tagjai tudják, hogy Lepsényi Miklós azóta, mióta az általa megtevesztett többség megválasztotta képviselőnek, mennyi gyalázaton ment keresztül. Nem is szólva arról, hogy egyik vesztémi lap csupa szülőföldi kegyelemből oly ocsmányra mázolta be a világot, hogy egyik napján nemcsak több undokság, a mellyel még jobban be lehetne mázolni: — még a képviselő házában is nyilvánosan legazembereztek, megbotosták. Jól tudjuk, hogy a kir. törvényszék mint hitelt nem érdemlő egyéntől megvonta az esküt abban az ügyben, a mikor pénzért bűnös állított maga helyett.

Jól tudjuk azt, hogy Lepsényi Miklós az elorolt s még számos bepiszkolásért az elégtétel újat még csak nem is kereste; pedig jól tudjuk azt, hogy a jogtalan sérelmekért a törvény mindenkinek ad elégtételt; de azt is tudjuk, hogy a bűnös nem kereskedik, mert az igazság szolgáltatás előtt hamissággal és ámtással szedelegni nem lehet.

Es ez az egyéniség Letenye képviselőit holdugató kutyáknak nevezi cikkében; pedig ő az, aki Magyarország történelmi egének egyik leg fényesebb csillagával: Kossuth Lajossal szemben ezt megselekedte.

Es az egyéniség úgy beszél rólunk mint olyan zsidó liberálisokról, akik a népért nem tettünk semmit; pedig mi ki tudjuk mutatni, hogy a nép főérdekei: a nevelés, gazdászati, vagyon-biztoság és rendtartás tekintetében tehetségünkhöz képest, megtettük kötelességünket. Dehát mit tett Lepsényi a népért? 18 éves koráig ő is zsidó volt. Eddig a hitehagyáson kívül nem tett semmit, tudunkkal. Hanem később elkövette a magyar nép jellemével össze nem férő utálatos bűnt: a félség-sértést, a miért be is zárták; azután szerkeszti azt a lapot, melyben a legkezebb foghatóbb hazugságokkal ámtítja és félrevezeti a szegény tudatlan népet. Ezek az ő hírhedt cselekedetei a népért.

Letenye községnek mint a választókerület székhelyének, képviselő testülete tehát jogosan adott hangot azon főlaborodásának, és szegény-érzetének, hogy Lepsényi Miklós a képviselője. Ezen felháborodásunkban és szegény-érzűtünkben osztozik egész Magyarország; osztozik Magyarország képviselőháza is.

Ezért a „csempeaszájú” fiskálisoknak nem szükséges Lepsényi népszerűségét elcsempészni; mert az egy hitvány alapra rakott kártya-vár, mely rövidesen magától összeomlik. Azok a fiskálisok nyílt homlokokkal jelenhetnek meg a koldus kunyhójától fogva a királyi palotáig, nem úgy mint Lepsényi, aki országgyűlési képviselő még soha nem ért gyalázatai közt most is üti mellét, hogy: „a kutya ugat, a karaván halad”. Gratulálunk ennek a karavánnak; csak haladjon s kövesse ajdáját, míg uton nem éri a nemezis.

a magyarok. Kérdés, vajjon itthon Magyarországon nem lehetne egy „Karlsbadot” berendezni, mert az bizonyos, hogy oda orvosi rendeltetetre jár mindenki. Orvosaink keveset foglalkoznak a hazai fürdőkkel, tőlük kellene az első mozgalomnak megindulni.

Országos hírű embereink közül ott voltak; Fehérvári báró honvédelmi miniszter. Akármilyen is mond az ellenzék a snajdji miniszterről, ott is a „Hungaria” házában lakott. Ott időzött Falk Miksa, Podmaniczky Frigyes báró, Beöthy Akos Horánszky, Bartha Miklós stb.

Akarva hagyatam utolónak a pestiek fitosorru, aranyos kedvencét: Kúry Klárá. Milyen egyszerű és milyen szép. Bezzeg jöhettek, mehetek a francia toalettek, ha ő megjelent az utcán, mindenki csak a mi Kúrynek nézte és bámulta. Mennyire büszkék voltunk mi magyarok reá — Kauzszárol szintén sokan voltak ott az idén. Ugyancsak ott dőcögött, jobban mondva ott sántikált az aduái hős, az olasz Baratierrri generalis. A mint szürke ruhájában egymaga végig handukolt néha az utcán, inkább valami jól szituált spiszburgernek látszott és nem hinné róla senki, hogy ő meg akarta verni Meneliket.

Sokat olvastam, gyakran hallottam szóval is dicsérni a karlsbadi-kávét és teát s hogy ennek a titkát nem tudja senki sem ellesni. Én már sok helyen ittam kávét, teát, így tehát bátran s minden érdek nélkül kimondhatom, hogy oda sem a miénkhez, ennél sokkal kitünőbb a

H I R E K.

— **Dreyfus-pör reviziója.** A késő esteli órákban kaptuk a távirati értesítést, hogy a kinosan húzódó Dreyfus-pörben végre kimondták a reviziót. Brisson meggyőződése letudta győzni a militarizmus hidra-fejét és ezzel a megtépedesett Franciaországnak visszaadja régi fényét.

— **Házasság.** Szegő Gyula fakeskes-tő városunk egyik tekintélyes és köztisztelőben álló polgára folyó hó 15-én házasságot kötött öz. dr. Granerné szül. Strasser Berta urával Budapestben.

— **A zászló-fölavatásról.** A helybeli mozdonyvezetők beteg-egyesületünk múlt hó közepén megtartott zászló-fölavatási ünnepségéről a B-csben megjelenő Oester. ung. Lokomotivführer Zeitung legutolsó számában igen szépen emlékezett meg. A főlapon Bogenrieder József-ne zászlóánya igen szépen sikerült fényképét hozta. A mulatság lefolyásáról a dícséret egyszerű, de legszebb hangyan írt, Perger János fűtőházi állónök érdemest emelte ki az ünnepség sikereit.

— **Köszönet pótló adományok.** Ischlben f. hó 8-án elhunyt és helyében temetett öz. Weisz Mária né utód iránt kegyelettel jellelt adakoztak: Ebenspanger Lipót 20 forint, és 50 forint, azonnali kiosztásra, Weisz Henrik és neje 20 forint, és 50 forint, azonnali kiosztásra, Weisz Berthold és neje 25 forint, Blau László 25 forint, Blau Arnold és neje 25 forint, Pozsonyi Andor és neje 25 forint, Ebenspanger Ernő 25 forint, Ebenspanger Géza 25 forint, Kürschner Matild 3 forint, Ebenspanger Leo ur 25 forint, Fischl Pál ügyvéd 10 forint, Vidor Samu és neje 15 forint, Löwy Adolf és neje 5 forint. Összesen 348 forint. A ugyakauzsi Chevrakadisa. Ezen adományokon kívül az Ebenspanger család 100 forintot küldött a városi tanácshoz a városi szegények közötti kiosztásra.

— **A „Zalamegyei azgharcsok testülete”** pénteken este jószágos Nagya-szonyunk gyászos elhunytja feletti részvételre kifejezőre egyesületi helyiségében rendkívül közgyűlést tartott. Szendrői Károly alenök igen szép emlékbeszédet mondott. A királynő szobrához az egyesület 100 koronával járult hozzá.

— **Úszorok a törvényesek előtt.** Nem a mai kor szülte ezt a polipajzatot, úgy örököltük a régi századoktól, de bűnös a kor is, mely táplálja, vért szivatja vele. Legtöbb esetben a köznyelmség kergeti az áldozatokat karjok közé, de

kanizsai. És ebben nem kivétel a négy milliós Pupp sem. Azonban úgy áll a dolog, hogy ha otthon kenyélünk, lustálkodunk és aztán elibénk tessik a legfinomabb ételt, hát eszünk, eszünk, de nem találjuk azt a finom ételt valami kiválónak. Ellenben ha elme gyünk gyalog — Gelsere és ott megeszünk egy gulyást, mar arról is azt mondjuk: „Ilyet még sohasem ettem!” Hát akkor, a ki Karlsbadig megy egy teáért... A legtöbb ember reggel batkor megy ki. Hetig issza a vizet, majd elsétál a messze „Posthof” vagy „Freund-chaissal” kávéházig és csak kilenc óra után issza meg a kávéját. Ilyenkor még a rossz rántott leves is izlenek...

Hányzik belőlünk a reklám bahházás és ha mi magyarok neki is feksznünk valaminek, ügyetlenek vagyunk benne.

Mig visszafelé röpített a vonat, sokat sokat gondolkodtam a honi fürdőkről. A baj nyitját abban hiszem, hogy kevesen mennek az érdekeltelek közül a külföldi fürdőkét tanulmányozni.

De azért sokat gondolok Karlsbadra, alig mulik nap hogy eszembe ne jutna, hisz jövőre ismét oda — kell mennem. Kell!...

(Végső)

1898. szeptember hó 23-án.

néha a végzet mostohasága, a kényszerűség dob közéjük egy szerencsétlen. Mohón szorongatják az ilyen, bármennyire küzd, nem bír szabadulni tőlük, kik förelmeny aljassággal visszaélnék a kényszerhelyzettel és kegyetlen érsékletlenséggel gyötrik a szerencsétlen. De néha belevesszünk maguk az uszorások fonákul szőtt saját-hálójukba, és ilyenkor teatralis javeszekléstükön egy-egy pillanatig azok is kacaghatnak, kik testükben éreztek az ő veszedelmes körmeiket. — Pénteken déli-ótt igen érdekes uszorapóróban tartott vég-tárgyalást a helybeli kir. törvényszék. Uriaszony volt a panaszos, kit egy helybeli jól ismert vész-pőpő, egy övesgy asszony ékekenyen megkér-sított. *A lelketlen uszorást 2 hónapi fogházra és 700 frt. visszafizetésére ítélte el a törvényszék.*

— **Cigányalak és a gyász.** Ő felsége Erzsébet királyné szomoró halála következtében beállt gyász folyám ehalgatóit a zene minden-felé, hogy a gyászoknak, szomorúságnak adjon helyet. Szegény cigányaink ez okból pár hétre elvesztették kereseti forrásukat, miért is kérvényt adtak be a városhoz, hogy őket családjuk fen-tartására céljából, segélyben részesítse. Kárel-mük mindenestre méltánylat érdemel, s hiszük eredménnyel is fognak járni.

— **Exsiccor.** Ez az a világhírű vegyi szer, melyet kivétel nélkül minden birtokosnak meg kellene szereznie, minthogy minden építke-zésnél legalább 200 százaléknyi nyereséget ad. Az Exsiccor mindennemű penészgombát gyöké-lesen kiirt és nedves lakásokat megszárit. *Egy kg. Exsiccorral 10 négyzet méter fat lehet konzerválni; nedves fal szárításánál 6 négyzet méterre egy kilogr. elegendő.* Felváltójá, Ritter mérnök (Bécs, III. Parkgasse 10.) jéddig 10 érmét, 2 oklevelet, s több ország-csimert szerzett. Képes ismertetés ingyen és bérmentve.

— **x Fontos mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor-bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Mindezen bántal-mak ellen legjobb skerrel használnak dr. Rósa életbalsamát Fagner B. gyógyszerárától. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban is.

— **Egy élénk mezővárosban, N. Kanizsa közelében eladó vagy bérbe adandó 1 szilárdan épült ház, melyben 2 lakás és üzlet-helyiség van, hozzá istálló mag-tár és pince, nagy udvar és nagy kert, az üzlet teljes berendezés-ben a főhelyen. 61 hold ingat-lan: 100 hektol. hordó. Azon-nali készpénz fizetés, esetleg részletfizetésre is. Felvilágosítá-sok Grünbaum Pál urnál szerz-hetők Nagy-Kanizsán. Alt és Zöhm urak üzletvezetőjénél.**

Törvényszék.

Végtárgyalások és ítélethirdetések:

1898. szeptember hó 19-ikén.

1. Magánokirat hamisítás büntetével vádolt Márosee Pál elleni büntetőügyben végtárgyalás.
2. Hamis vád büntetével vádolt Zserjav Ignác elleni büntetőügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntetével vádolt özv. Cvetnits Mihályné szül. Bazsol Katalin s társa elleni büntetőügyben végtárgyalás.

1898. szeptember hó 21-én.

1. Lopás büntetével vádolt Hobor Kálmán s társa elleni büntetőügyben végtárgyalás.
2. Orgazdaság büntetével vádolt Ugrik Róza elleni büntetőügyben végtárgyalás.
3. Csala büntetetének kísérlete, — közokirat hamisítás büntetével vádolt Svelovics Izidor neje Zolden Katalin s társai elleni büntetőügyben ítélethirdetés.

1. Gyujtogatás büntetével vádolt Novák Ignác elleni büntetőügyben végtárgyalás.
2. Szándékos emberölés büntetetének kísérlete miatt vádolt Princz Mihály elleni büntetőügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntetével vádolt Bogdán Józsefné szül. Modrus Mária elleni büntetőügyben ítélethirdetés.
4. Orgazdaság büntetével vádolt Horváth Bazsó Péter elleni büntetőügyben ítélethirdetés.
5. Lopás büntetével és közönség elleni ki-hágás miatt vádolt Mrázovics Mária elleni büntetőügyben ítélethirdetés.

TANÜGY.

— Hivatalos, —

Jegyzőkönyv

felvitatott a Zalamegyei Általános Tanítótestület-nek 1998. augusztus hó 25-én B.-Füreden tartott évi rendes közgyűlésén.

Jelen vannak: a tantestület tagjai mintegy 150-en, továbbá dr. gróf Jankovich László főispán, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tan-felügyelő, Lingl Valérián főrdőigazgató, dr. Ságiváry Béla főrdőbiztos, Lóskai Fidel ház-főnök, Horváth Kristóf főgymn. igazgató és még számos tanügybarát.

Szalay Sándor, tantestületi elnök megnyitó beszéde után, melyben visszapillant a tantestület 25 éves eredménydus működésére; a nemzeti kulturális fejlődés és megismosodás szempont-jából legnélkülözhetetlenebb, tehát legelső élet-hivatás küzdőinek még mindig nyomasztó anyagi helyzetére; a megyei tantestület új tagjait az elődök nyomán ez az szellemében leendő tovább működésre buzdítja, melyet mindenkor a hazaszeretet magasztos érzelmé hatott át. — meleg hangon üdvözli dr. gróf Jankovich László főispán ur ömeltóságát, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ur öngyagságát, a tau-estület tagjait és a gyűlésen megjelent ven-degetek.

Az elnöki megnyitó beszéd után dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ur a töle meg-zokott nagy szónoki hév- és bensőséggel telt költői lendületű beszédében üdvözli Zalavár-megyé tanítóit, kiemelve a tantestület fontos kulturmisszióját és dieoíttrén a megnyilatkozott és teljes izmosodásában ez alkalommal is látható teatületi életet, mely egyedül az édes haza nagy-ságának és boldogságának előmozdításán fára-dozik.

A nagy hatást keltett beszéd után dr. gróf Jankovich László ur megköszönvén a szives és meleg ovációt, amellyel a közgyűlés őt megje-lenése alkalmával fogadta, reá mutat Zalavár-megyé tanítóinak különösen azon elévülhetlen érdemeire, melyeket a magyarosodás terén ki-fejtett laukadatlan ügybuzgalmuk által maguknak kivívtak. Mintán még a tanítótestületet további hazafias és lelkes munkára buzdítja, működésére Isten áldását kérve, melegen üdvözli a köz-gyűlést.

Az ülés további lefolyása ez:

1. Olvasztatik a múlt évi közgyűlés jegyző-könyve. — Mintán észrevétel senki által sem tétetett: hitelesítetik.
2. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére felké-retnek: Rozgonyi Lajos és Magassy József tag-társak. Tudomásul szolgál.
3. Békefy Elek, zala-kopányi igazgató-tanító, szabad-előadást tart. „A gazdasági tanfolyamokról” című tétel fölött. A szép és tartalmas elő-adásában különösen foglalkozik a tanfolyamok rendezése és vezetése körül személyesen tapasztalt hibákkal, amelyek a tanfolyamokhoz fűzött oél elérését majdnem képtessé teszik. Ezen általa észlelt és konkrét esetekkel bizonyított bajok megszüntetése céljából a következő határozati javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

A „Zalamegyei Általános Tanító-egyesület” a gazdasági ismétől-iskolákról s az ezekhez képe-sítő tanítói gazdasági tanfolyamokról tanács-koztván

a) a gazdasági ismétől iskolákra vonatkozólag kimondja, hogy azok felállítását, mivel általuk nemcsak az országszerető elhanyagolt ismétől-iskolák helyzetének fontos feladatuknak meg-

felelő állapotba, hanem ezen újabb működési tér a tanító társadalmi tekintélyének emelésére is szolgál; valamint a tanításért külön járó díjaz-as által indírekte történi fizetés-felemlés miatt is — reá gondolva a jelenlegi mostoha tanítói ellátá-rá és szemben azzal, hogy a tanítói fizetes általánoságban való felemlése — sajnos! — még mindig késik — mulik: — jelentékeny riv-mányának haladásnak tekintti.

b) Ezen gazdasági ismétől iskolákhoz képe-sítő tanítói gazdasági tanfolyamok tökéletesítését illetőleg, azonban a következőket batorkodik a közgyűlés a „Tanítói Orsz. Bizottság” után a magas kormány figyelmébe ajánlani:

1. A tanítói gazdasági szaktanfolyamok tan-tárgyai közé vétessenek fel: a kertészet, gyümölcsfaterenyésztés és szőlőszel is; mert ezek a miniszteri tanterv szerint az új gazdasági ismétől-iskoláknak is tan-tárgyai és mert noha ezeknek elsajátíthatására külön tanfolyamok állítattak is fel; de aki már ezen gazdasági általános szak-tanfolyam elvégzése által a gazdasági ismétől iskola-vezetésére képesítve van, ne legyen kötelezve még a szőlőszeti vagy pomológiai stb. külön tanfolyamok hallgatására is.

2. A tanítói gazdasági tanfolyamok tárgyai, főleg az elméleti rész, rövidebb foglalatban tárgyal-tassanak a „Néptanítók Gazdasági Vezetőfouala” című szakkönyv megkövidíttések és könnyebben felfoghatóvá átdolgoztassék.

3. Lehetőleg ugyanazon talaj- s egyéb köz-gazdasági viszonyokkal bíró, legközelebbi föld-mives-iskolához vétessenek fel, osztassanak be a tanfolyamra jelentkező tanítók. Felsőföldi vagy dunántúli tanító ne az alföldi földmives iskolához küldessék tanfolyamot hallgatni.

A közgyűlés előadónak a szép és tárgyilagos előadásért jegyzőkönyvi köszönetet mond; az előterjesztett indítványt magáévá teszi és meg-bizta központi elnökséget, hogy azt az Orsz. Bizottságnak, az illető szakminiszterhez leendő felterjesztés céljából küldjemeg.

4. Brauner Lajos hodosáni állami iskola-igazgató-tanító „A néptanítók egyesítés képesítési séről” tart általános figyelem mellett szabad-előadást.

A közgyűlés előadónak az általános helyes-léssel fogadott, szép és tartalmas előadásért jegyzőkönyvi köszönetét nyilváníttja és elhatározza hogy a dolgozatot memorandum alakjában föl-terjeszti a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságához.

Poredus Antal, ukanizsai tanító „A szociáliz-mus és a Védegyelet” című értekezését olvassa fel, melyben ismerteti a szociálizmust s annak történeti fejlődését, reá mutat azon eszközökre, amelyekkel a néptanító az iskolában és azon-kívül a legtöbb eredménnyel küzdhet annak téves eszméi és lelketlen terjesztői ellen. Végül ismerteti a K. Jónás Odön előktele alatt alakult „Védegyelet” mely a mesei munkásoknak beteg-ség esetén pénzbeli, tagjainak és azok családjai-nak ingyenes orvosi és gyógyszerrel leendő se-gélyezése mellett tanulmányos és hasznos előadások társasesték rendezése által szinten a szociáliz-mus és terjesztői ellen küzd és a mesei munkásokat elvonnai törekedik a szociáldemokrata igazgatók és bujtogatók befolyása alól. Ezen maga elő tűzött nemes cél eléréséhez a magyar tanító-ságot öhajttja első sorban megnyerni, kik az elő-belyek szervezését és azok szellemi vezetését melyért évi 100—250 frt fizetést nyernének leginkább eszközölhetnék és betölthetnék, miért is előadó a közgyűlés szives figyelmébe és támo-gatásába ajánlja.

A közgyűlés előadónak a nagy gondal irt és mély tanulmányozást igénylő tartalmas fölc-vasásért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, a Véde-gyületnek pedig magasztos céljának elérésében leendő támogatását és széleskörben leendő ter-jesztését magáévá teszi.

6. A folyó ügyek során elnök fölolvassa a központi választmány és az egyes járáskörök egész évi működését fölvető évi jelentését.

A közgyűlés örveudetes tudomásul veszi az elnöki jelentést.

7. Elnök jelenti, hogy Hajgató Sándor köz-ponti alelnök időközben a nkanizsai járáskör elnökévé választatván meg, a központban betöltött tisztéről lemondott s így azükáegessé vált egy új alelnöknek megválasztása.

Közgyűlés alelnöknek közfelkiáltással dr. Bärtha Gyula ukanizsai polg. iskolai igazgatót választmányi tagot; az ekként megválasztott vá

lasztmányi tagságra pedig Hoffmann Mór nagykanizsai címzetes polgári iskolai igazgatót választotta meg.

8. Kerítés József központi pénztáros előterjeszti a tantestület pénztári állapotáról szóló jelentését, mely szerint 1898. évi június hó 30-ig, amikor a pénztárvizsgáló megejtetett, a „Tanítók Háza“ alapja, az 1897. dec. dec. 31-éig esedékes kamatokkal együtt volt: 1966 forint 10 kr. azaz egyezerkilencszázhatvanhat forint tiz krajcár: a pénztárkészlet pedig 267 forint 19 kr. azaz kétszázhatvanhét forint tizenkilenc forint. Az elmúlt évben a tantestület összes kiadásá 69 forint 83 kr., azaz ötvenkilenctíz nyolcvanhárom krajcár volt.

A közgyűlés, midőn a pénztáros jelentését tudomásul veszi, felkéri a jkörök elnökeit, hogy a közponiba beszolgáltatandó egyházmódot a jövőben egyenesen Kerítés József pénztáros címére (lakik: Nagy-Kanizsa, Kinizsy-utca) szíveskedjenek küldeni.

9. Olvasztatik Jász-Nagykun-Szolnok megye tanítótestületének átirata, melyben tantermuseumuk és könyvtárunk részére a megyei tantestületünk kiadásában megje ent tankönyvek és taneszközök egy-egy példányát kéri.

Tudomásul vétetik.
10. Olvasztatik Bács-Bodrog vármegye tanítótestületének 25 éves fennállásának emlékére f. évi augusztus hó 29-én Szabadkán rendezendő jubileári díszülésére vonatkozó meghívása.

A közgyűlés a szives meghívást tudomásul veszi s elhatározza, miszerint a Tanítótestületet átiratban fogja üdvözölni s ennek végrehajtásával megbizza elnököt.

Az indítványok során Kanovics György szeretházi igazgató indítványozza: Keressessék meg a „Magyarországi Tanítók Orsz. Bizottsága“ a tanítók gyermekei részére középiskolai internátusok szervezése céljából.

A közgyűlés a tett indítványt egyhangulag elfogadván, az Orsz. Bizottságnak ez érdekmben leendő megkeresésével a központi elnökséget bizza.

12. Előző előterjeszti Szalay József, felső-nemes-páti közs. népiskolai tanítóknak a „Zalaegerszegi Tanítói Járaskör tavaszi közgyűlésén előterjesztett következő indítványát, mely szerint: 1. Forduljon a jkör a tek. Közigazgatási Bizottsághoz azon kérelemmel, hogy a hanyag iskolalátogatók szülőinek büntelési ügye ne a községi bíró, hanem a járási főszolgabíró által intéztessék el.

II. A zalaegerszegi tanítói járáskör fejében kiadott iránt, hogy a tankötelezettség a 8 éves koról 14 éves korig terjedjen. Az iskolázás egy osztássek be, hogy 8—12 éves koru gyermekek az eddig érvényben levő 8—9 hónapig, a 13—14 évesek pedig nov. 1-től március hó végéig rendszeren mindennap iskolázzanak. Az ismételő iskola pedig, mely céljának egy sem felel meg, mellőztessék. Városokban a középiskolákra készülő gyermekek számára szerveztessék előkészítő iskola, hol a tanulás kezdődhetik a 6 éves korban.

III. Jámor József, nagypáli tagtárs indítványát mely szerint: „Addig is, míg a tanító büntető jogi védelme törvény által biztosítottik, a megyei törvényhatóság más vármegyék példájára szabályrendelet alkotása által védje meg tanítóit a különféle inzultusok ellen.

IV. Lendvai Béla n. récei tanító következő indítványát: „keresse meg a közgyűlés a „Magyarországi Tanítók Orsz. Bizottságát“, avégből, hogy az memorandum alakjában kérje föl a kereskedelmi minisztert az 1896. évi szept. 22-én az országgyűlésen hozzá intézett interpellációra adott válaszában tett ígéretének bevaltására, mely szerint a tanítók utadót egyáltalán ne fizessenek. A menyiben pedig ez akadályokba ütköznek, ugy a városokban, járási székhelyeken vagy az exponált helyen működők esetleg az 500 frtot megem haladó fizetések után, — ide nem érve lakást fát s a negyed hold terület — vagy kereseti adók után, utadót fizetni ne volnának kötelesek.“

melyeket ugy a járáskör, mint a központi választmány magáévá tettek a kéri azok elfogadását.

A közgyűlés az előterjesztett indítványt egyhangulag elfogadván azok keresztülvitelével az elnökséget bizza meg.
13. A „Muraközi Tanítókör“ elnökségének az a lendvai járási állami tanítóira vonatkozólag tett amaz indítványára, melyszerint azok vagy külön tanítói kört alakítsanak, vagy a közséjük közelebb eső körhöz csatlakozzanak:

a közgyűlés megbizza elnökséget, miszerint keresse meg Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tan. tanfelügyelő urat a célból, hogy az szőlőta fölgy az állami, mint a községi tanítókat a hozzájuk közelebb eső tanító kö. be leendő belépésre.

14. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tan. tanfelügyelő indítványozza, hogy a mai közgyűlésből kifolyólag Zala vármegye tantestülete táviratban üdvözölje Wlassics Gyula vall. és közoktatásügyi miniszter ur ő Exzellenzáját.

A közgyűlés az indítványt szívesen nem akaró éljenzessel fogadván, amennyiben a távirat már meg is szövegeztetett, elnökség azonnal intézkedett annak elküldése iránt.

15. A jövő közgyűlés helyének megállapítására kerülővén a sor, elnök Tapolcát ajánlja.

Hajgató Sándor az elnök indítványával szemben kéri a közgyűlést, hogy a gyűlés helyétül jelölje Fiumét.

Hosszabb beszámoló után a közgyűlés tekintve hogy közgyűléseink az alapszabályok értelmében csak a megye területén tarthatók meg, Tapolcát jelölte a közgyűlés helyétül.

Végül, miután a közgyűlés elnök indítványára Kanovics György szeretházi igazgatónak a gyűlés rendezése körül kifejtett fáradozásáért és Lingl Valérián főrdőigazgatónak az elszálasítás körüli tett sziveségeért jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánította, elnök ugy a tagoknak, mint tanügybarátoknak a gyűlés iránt tanúsított meleg érdeklődését megköszönve, a közgyűlést bezárta.

Kmf.
Poredus Antal s. k., Szalay Sándor s. k.
tantestületi főjegyző. tantestületi elnök.

K ö z g a z d a s á g . Réték téli- és tavaszi trágyázása.

Régi szabály, a melyet azonban meg mindig nem követnek általánosan, hogy a trágyát, különösen pedig a compostot, ganajt, gipszet, kalisót, meszet hamut, sít. télen a vagy lehetőleg kora tavasszal kell a rétekre felhordani, hogy az a hóól bemossa a talajba. Ha kísérletet teszünk s egyazon réteket telereszté tavasszal trágyázzuk meg istálló trágyával és hamuval, meggyőződhetünk a nagyon is különböző hatásról mely már a tegereblyésnél észrevehető, mert míg a télen trágyázott részletről csak szalmát hozott le a gereblye, a tavasszal trágyázott részletről sok, meg el nem korhadt ganaj részletet is hozott be. Igaz ugyan, hogy a készülőig ezek is elkorhadnak, határuk még nem olyan, mint ha idejében elkorhadtak volna a mit úgy a széná mint a sarjukazásának eredménye határozottan bizonyítani fog. Az állítás tehát, hogy a ké-ői trágyázás folytan mutatkozó kevesebb széná mennyiségét a több sarju fogja pótolni, határozottan téves. Nagyon hibás azon eljárás, melyet itt-ott a felvidéken követnek hogy az egész istálló trágyát kibordják a rétekre, a visszamaradó szalmát tavasszal öszegereblyézik, hogy ismét alomként hasznássaák.

Általános szabálynak tekintendő, hogy első sorban a szántóföldeket kell ellátni bőven trágyával s csak azon felül maradó részletet kell a rétekre hordani; ide kell azonban hordani a trágyalevet, arnyekszék trágyát, a compostot gipszet, márgát, tőzeget, utcai kotradékat, stb. és pedig lehetőleg felvitva az egyik évben istállótrágyát a másik évben a jelzett hulladékokat. Úgyelni kell különben arra is, hogy trágyalevet, vagy arnyekszéki ürüeket ne alkalmazunk igen gyakran a rétekre, mert igen gyakori alkalmazásukra a finomabb fű telek kivésznek a durvábbak is nagyon elkorosodnak. A trágyával és arnyekszék ürüekkel trágyázás igen célszerű a fanothavali trágyázás felettébb, mely különösen a lóhereték fejlődésének kedvez. A hamut legjobban lehet, gipszel és csontliszttel keverten elszórni. Igen jó keverék még 4 méter-massa szuperfoszfát és két m. m. kálisó, mely menyiség egy hektárra szórando el. Határozottan szükséges volna ha a rétekre országáserter nagyobb gondot fordítanánk hogy a célszerű trágyázás folytan nem csak több és jobb minőségű takarmányt is nyerjünk, minek kifolyásakép több és istálló trágyát adatránk. Szántóföldjeinknek fokozván így annak is a termékpességét. A rétek apólasának és trágyázásának elmulasztása a legnagyobb mértékben elítélendő.

Homoktalajok mivélése.

A homoktalajok nemcsak laza szerkezetűk és növényi tápanyagokban szegénységük miatt honak gyenge terméseket, hanem azért is, mert a legfőbb homoki gazda azon megyőződésében él, hogy a homoktalajok már eredetük és természetüknél fogva nem hálalhatják meg a racionális művelés költségeit és fáradságát, mely rögeszame szerinti meggyőződés eredményezi azután a homoktalajokkal mostoha bánásmódot. Pedig határozottan téves azon nézet mintha kidobott pénz lenne az, melyet a homoktalajok intenzív művelésére fordítunk, mert megfelelő kultiváció által csaknem egészen ki lehet azokat vétköztetni eredeti rossz tulajdonságaikból. Megrögzött hibája a magyar gazdának azon misem tördés, melyet a terméketlenség mondott parlag földek iránt tanusit; kevesen vannak nálunk még, akik nagyobb mérvű talajjavításokra vállalkoznának; inkább birtokszaporítási hajlamot tapasztalunk semmint a meglévőnek javítására irányuló törekvest, hová a szerzett kapitalist csak akkor volna szabad újabb birtok vásárlására fordítani, ha az a törzsbirtokba haszonnal befektethető nem volna. Csakhogy nagyon kevés gazdaság áll ma még hazánkban a belferjesség azon fokán, melyen túl már csak improduktív befektetések volnának fogantathatók, hanem ellenben főeg birtokaink nagy részén csak most, a gazdasági krízis nyomása alatt kezd a belferjes gazdálkodás nélkülözhetetlenségének érzete gyökeret verni. Hogy mennyire hiányzik még gazdaságunknak a talaj javítás iránti érvek, abból is kitesszik, hogy nálunk nemely birtokon 3—4 egymás után következő tulajdonos is önkre megy a nélkül, hogy a talaj megjavításában rejő segítséget csak egy is igénybe vessék, melyhen azután egy élelmes, — sokszor külföldi — bérő újszagon a birtokon földesurrá gyarapszik. A föld holdjadt természetesen nagyon csekély bérösszeget fizet, mert ki merne sokat követelni ott, hol már három tulajdonos csak koldusbotot tudott szerezni. A bérlelnek volt penze, ha kellett alacsony öszevésre, modern talajmivelő eszközök beszeresésére, a marha állomány gyarapítására, szóval képes volt mindazon kívánalomnak eleget tenni, melyek a terméketlen talajnak termékpése állapotha való hosszalati garancziákat. Ismerek egy vas megyei birtokot, melyből egyik tulajdonos a másikba menekült, harmad év volt a maximum, a míg egy-egy kitarotta. Négyeszer váltott tulajdonost a birtok, míg végre országáserter ismert gazdának kesébe került, kinek szintén pusztulást jósolt az egész vidék, a mi azonban be nem következett, hanem igenis bekövetkezett a tulajdonos gyarapodása és az államnak és elátkozottnak hitt birtok gyönyörű telvirágzása. Pedig nem a talajnak inkább megfelelő növényzet termelés, vagy egészen új mivéleti ágak hozták létre az eredényeket, hanem a talaj rézesített lett olyan megjavításban, a mely által az eddig is kultivált — de soha ne műkített — növényzet termelésére alkalmasá lett.

Az új birtokos alacsonyvezte 700 holdas birtokot, mely művellet holdanként egyszer a mindenkorra 10 frtjába került, de azóta évenként kétszer annyi terméstöbbletet produkál, míg az előbbeni birtokosok a talaj nedvessége miatt csak akkor kezdhették meg a tavaszi munkát, mikor mások zöld vetésekben gyönyörködtek, addig ő első volt, ki boronával és szúrpatörával munkához látott. Az előbbeni birtokosok 30 hold területnek megfelelő nyitott árkot voltak kénytelenek a vizek lefolyása végett fenntartani, melyek az alacsonyvezés megejtése után a fölévezető árok kivételével mind behuzattak, visszahadtak a művelésnek, minek folytan a termő terület szaporodván, szintén kárpótlást nyújtott az alacsonyvezés által okozott költségeket.

Kérdés már most, érdemes-e ilyenféle javításoknak a homoktalajokat is alávetni? Homoktalajaink a mely művelés csaknem egészen elhanyagoltatik és pedig azon balhiedelmémet fogva, hogy azok laza szerkezele, a növényzet gyökerének terjeszkedését amogy is lehetőséges teszi. Tudni kell azonban, hogy a mely művelésnek más célja is van, pl. a többek között a legkörü csapadékok raktározása. A homoktalajoknak pedig főhibájuk lévén a szárazság, a csekély víztartóképesség, arra kell törekednünk hogy a csapadékok gyorsan azon alsóbb rétegbe szívározhassanak, melyekből a hő okozta elpárolgás sokkal lassabb folyamata. A nedvesség, mely mely művelés folytan az alsóbb rétegekbe

vezetett, buja és üde tenyészetet fog előidézni, mert hatása nem egy két napig tartó, hanem folytonos, míglen a felsőbb rétegekben maradt nedvesség nagyon rövid tartalmu, s maradandó eredményt nem produkál. Ha tehát azt akarjuk, hogy homoktalajaink száraz természete javuljon, a mely művelést alkalmazni el ne mulasszuk, mert csak így lehetséges a termés eredmények nagybodása. Tudvalevő különben, hogy nedves földben a trágya hatása is jobban érvényesül, de még homoktalajokon a megtrágyázott, de kiszáradt talaj kárt is okozhat, amennyiben ily talajok hőfoka smuzy is nagyon magasra emelkedvén, e hő a trágya korhadása által még inkább emeltetvén, a mi pedig a növényzetet, ha nedvességgel nem ellensúlyoztatik, könnyen elhervaszja. A homok mely művelése azért is indikált, hogy az esőzések által a talaj alsóbb rétegében mosott humusz kizákmányoltassék. A laza homokra vitt televényből igen sok leszármazik azon alsóbb rétegében, mely a primitív művelési mód mellett nem igen bolygaltatván, a gazdára nézve üdvösen nem érvényesülhet. Ha azonban megkeményedett televény réteg mélyítő eszközökkel meglazítatik, a talaj kiszáradási hajlama csökkenni fog. A homok talajokat igen dusan kell trágyázni. Sok istállótrágyát igényelni, hogy lazaságuk csökkenjen, s mert foszfor-sav tartalma a homoknak nagyon csekély a szuperfoszfátitai trágyázást nagyon, de nagyon megíhálalja.

Szerkesztői üzenetek.

K. G. Ilyen levélre még akkor sem válaszolnánk, ha azt érdemesebb valaki írta volna is. Az illető aláírása felment bennünket mindentől,
U. J. Ez a felelet az Ön kérdésre is.
H. Zs. Panaszával forduljon a bírósághoz, Sokkal biztosabb eredményhez jut.

NYILTTÉR.

Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Henneberg-selyem 75 krtól

4 frt 66 krtig néterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltenek. — fekete, fehér és színes, — a legdivatósabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabár és vámentesen, valamint hához szállítva, — mintákat pedig postafordultáva küldönek.

HENNEBERG G. selyemgyárai
(cs. és kir. udvari szállító) Zárközből. (1)
Magyarlevelez és. Svájcba kétszázszáz levélbélyeg ragasztandó.

Kérdezzük meg a háziorvos!

mint
GYÓGYITAL
minden hurutos bántalmaknál
legjobban ajánlva.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések.

1616,1844/1kv. 898. 276-1

Arverési hirdetmény.

A letenyei kir. járásbíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Balog György polai lakosnak Cserenkö István ugyanis mint kiskorú Cserenkö István t. t. gyámja egyedutai lakos miu' Gyergyák Rozsi örökösiei elleni 111 frt. 25 kr. tőke ennak 1890. évi április hó 30-tól járó 6% kamatai, 88 frt. 90 kr. per, 7 frt 05 kr. végrehajtási, 7 frt 45 kr. ezuttali költségek iránti

végrehajási ügyében, a nagykanizsai kir. bíróvárszék (a letenyei kir. járásbíróság) területen fekvő polai 76. sz. tjkben A I 111 és 532 hrsz. ingatlanok Balog Rozsi Cserenkö Istvánéi illető 1/2 rész 148 frt becsárban, — a polai 758. sz. tjkben A + 268 hrsz. ingatlanok ugyanazt illető 1/2 rész 74 frt, becsárban, — a polai 817. sz. tjkben A + 112. hrsz. ingatlan és ezen épült 54. népszó-zamu háznak ugyanazt illető 1/2 részére 228 frt becsárban Pola közszeg bíróságánál

1898. évi október hó 14-ik napján d. e. 10 órakor

Fischl Pál nagykanizsai lakos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.
Arverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint tknyi hatóságánál 1898. évi július hó 19-én.

NUNKOVITS
kir. tszéki albiró.

Építészek, építőmesterek és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„SCAGLIOL“ ÉPÍTŐ-LEMEZ GYÁR

TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók, lakóházak, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak, válszfalak, kémény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba féreg és salétrom mentes anyag.

Uj, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer. Magyarászó fűzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

20-41 Szveboda Gyula, építész.

Csász és kir. udv. szállító.

Kizárólagos szabadalom.

Egy kísérlet elég!

EXSICCATOR

DE RITTER.

Fontos földbirtokosoknak, háztulajdonosoknak, szőlőbirtokosoknak, gyárosoknak, börtgyáraknak.

Mindenemü penészgombát- és faldnedvességet gyökeresen kiirt, úgy hogy ezek többé nem kerülhetnek felszínre. 10.000 elismerés!

Ezen szer a kontinens minden hasonló szerét felülmulja. 275-2

Ismertetés ingyen.

Iroda: Bécs, III. Parkgasse 10.

Hirdetések

felvétetnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntődjé Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

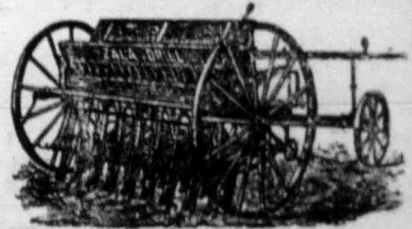
Magyarország legjobb sorvetőgépe a **Zala-Drill**

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Kibéren rendezett nemzetközi vetőgépvárosanyana. legelső díjjal, az állami aranyéremmel és az 1897. azept hóban Lévan megtartott vetőgépvárosanyana. legelső díjjal: „nagy üzemszo“ aranyéremmel tüntettetett ki.

janlja szab. kiváltható kapacsoyklókkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmulhatatlanok az egytetemes és kétvasan acélek, az egytetemes okékhez alkalmazható összes felszerelvények, összes talajmívelőeszközök, szénagyütők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

Felhívom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legujabb amerikai

„Planet jr“ rendszer

egykerékű kézi répakapáló és töltőgető eszközökre,

melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriás megtakarítás érhető el.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

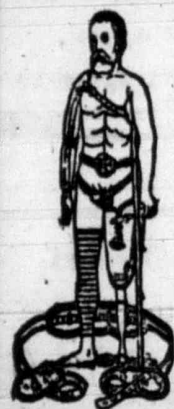
Phönix-Kenőcs

a stuttgarteri közegészségügyi és betegápolási kiállításán 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a közönség levelek ezrei szerint kitűnőnek elismerve. Az egyedtől létező, kipróbált

és ártalmatlan szer, sürtű és gazdag hajnöves előmozdítására hülyeknek és uraknál, a haj hullása és a korpa képződés meggátálására; egészen fiatal embereknek erőteljes bajszot létesít. — Jótállás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvétellel 90 kr. **K. Hoppe Wien, F. Wipplingerstrasse 14.** 165—26

Specialista
Sérvkötőkben.

A Keleti-féle cs. és kir. szab. Sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legfőbb kötelesség ezen nemben, nem csuszni, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja célszerű szerkesztésnél fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérvkötő idomítható pellottával, szarvas bőrdővel és biztonságai övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsszelben aranyéremmel, díszokmánnyal.

Árak: egyoldali 6 frt. ketoldali 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, járó- és nyújtó-gépek, egyenesstartók (Hessing-féle rendszer), orthopédiai fűzők, haskötők, görccsérharisnyák és mindenféle gummiáruk arak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű- és kötszer gyáros

Alapít. 1878. Budapestess. Alapít. 1878.

IV. Koronaherceg-utca 17. szám.

Sebészeti műszergyár gázmotor erővel:

IV. Rostély-nice 15. 240—14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötszerek készlettel becsordítottak.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételméi 10%, engedélyeztetik.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrázt el-távolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomor-bajt, és p. étvágytalanságot, savanyú fölbőfödöt, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyomörgörcsőt, a gyomor túlterhelését stb. le, nyálkásodást, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Minden gyógyítás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyulladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a káson és láb ujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttestem képekedésnél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-féle életbalzsam

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkenti egészséges és tisztá vért szoroz; különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

A gyó nyulás fájdalom nélküli halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

I üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával. Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárból és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

Torok József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer-tárban, Thalmyer és Seitz, Kochmeister utódai

Főraktár a keztől: **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 281—26

Egy doboz ára: 1 forint 20 krajcár.

Utánvétellel vagy az ország előleges beküldése után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására
szőpítésére és finomítására **Puder**

Legelőkelőbb ütőseki, hál és társalgó PUDER. Fehér, rózsaszín, és sárga.

vegyileg analizált és ajánlva Dr. Fohl J. J. Cs. Kir. tanár által Németben. Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB

ir. udvari toltette-szappan és illatszser-gyár Bécsben. Főraktár: NECH, L. Wollzeile 2.

Kapható a legjobb illatszser- gyógyszerkereskedésben és gyógyszer-tárban. N.-Kánizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknek.

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság.

ad 11593/R sz.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlen és fölös szállítványok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverezés útján f. évi szeptember hó 19-én d. e. 9 órakor, Kanizsa állomás teheráru raktárában kerülnek eladásra, melyhez a t. c. közönség ezennel meghívatik.

Budapest, 1898. szept. 12.

Az üzletigazgatóság.

274—1

PÁLYÁZAT.

A „Mezőgazdasági takarékos és hitelbank r. t.“ raktárházánál Szombathelyen f. é. október hó 1-re, esetleg 15-re való belépésre alkalmazást nyer:

egy raktárnok 800—1000 frt évi fizetéssel; megkívánatik: megfelelő óvadék, a magyar s német nyelvnek szóban és írásban, továbbá a gabonaszakmának ismerete; tárházi kezelésben jártasok előnyben részesülnek.

Pályázatok — a kellő okmány-másolatokkal felszerelve — f. é. szeptember hó 25-ig nyújtandók be.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

KLÓFINETESI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (8 forint — kr.
Félévre 6 korona (4 forint — kr.
Negyedévre 3 korona (2 forint 80 kr.

Nyiltár postakora 10 krajcár.

Kiállítások, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe tartoznak.

Bármentéshez levelet csak lementetve kell fogadni.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Szerkesztőség:

Városház-épület Fischer Fülöp könyvkereskedésben.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta d. u. 4—5 óra közt.

De intézkendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischer Fülöp könyvkereskedés.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, szeptember 22.

A király köszönete.

Népeimhez!

A legsúlyosabb, legkegyetlenebb megpróbáltatás ért Engem és Házamat.

Hitvesem, trónom ékessége, hű társam, a ki életem legnehezebb óráiban vigaszom és támaszom volt, kibem többet vesztettem, mint azt kimondhatnám — nincs többé! Egy rettenetes végzet elragadta őt Tőlem és népeimtől.

Egy gyilkos kéz, azon őrzöngő szenvedély eszköze, mely a fennálló társadalmi rend megsemmisítését célozza, a nők legnemesbike ellen emelte törét és vak, céltalan gyűlölettel átdöfte azon szívet, mely gyűlöletet nem ismert és csak a jóért dobogott.

Azon határtalan fájdalom közepette, mely Engem és Házamat ért, szemben ama hallatlan tettel, mely borzalomba ejti az egész művelt világot, mindenek előtt szeretett népeim hangja az, mely enyhítően hat szívemig. Midőn az isteni végzés előtt, mely oly súlyos és felfoghatatlan csapást mérít reám, alázattal meghajlok, hálát kell adnom a gondviselésnek azon nagy kincsért, melyet számomra fentartott: a milliók azon szeretetéből és hűségéből, mely a szenvedés órájában Engem és Családomat környez.

Közel és távol, fent és alant, ezernyi alakban nyilvánult a gyász és fájdalom az Istenben boldogult Császárné- és Királynéért. Megható összhangban cseng minden ajakról a panasz a pótolhatatlan veszteség felett, mint hű visszhangja annak, a mit lelkemben érzek.

A mint Én forrón szeretett hitvesem emlékeztetést szentül őrzöm holtiglan, úgy népeim hálája és tisztelete maradandó emléket emel Neki minden időkre.

Sajgó szívem mélyéből köszönetet mondok mindenkinek az odaadó részvét ezen újabb zálogáért.

Midőn az ünnepi hangoknak, melyeknek ezen évet kísérni kellett volna, el kellett némulniok, a ragaszkodás és hű együttérzés e számtalan tanúságaira való visszaemlékezés, azon legbecsesebb adomány marad számomra, melyet Nekem népeim nyujthattak.

Fájdalmunk közössége újabb, bensős köteleket fűz a trón és a haza közt. Népeim változhatatlan szeretete megerősít kötelességem nemcsak azon fokozott érzetében, hogy a Reám bízott küldetésben kitartsak, hanem megerősít egyszersmind a siker reményében.

Esedezem a Mindenhatóhoz, a ki oly

nehezen sujtott, adjon még erőt, hogy véghez vihessen azt, amire hivatva vagyok. Imádkozom, áldja meg népeimet és világossítsa fel őket, hogy megtalálják a szeretet és egyetértés útját, a melyen viruljanak és boldogokká legyenek.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi szeptember hó 16-án.

Ferencz József, s. k.

Temetés után.

A gyászhet elmúlt és ismét itt az ideje, hogy jó királyunk példája és tanítása szerint a hazafias munkában, a közjóért való működésben keressük a vigaszt, melyre oly nagy szüksége van a magyar szíveknek. Boldogabb hazába költözött királyneik sugárzó képe legyen világító utmutatónk ama törekvésünkben, hogy legjobb erőinkhez képe-t szolgáljuk a haza ügyét.

A politika mindennapi gondja az utolsó napok fájdalmas megrázkódásai után is még mindig zajosan kopogtat ajtáinkon. A közigazgatási kiegyezés kérdése, sajnos, még mindig csak kérdés, melyre a sors hatalmai nem adnak semmi feleletet. Ausztriában még mindig nem lehet látni semmi olyan jelet, mely a lelkek magukba szállására, a megbékélés gondolatának elterjedésére mutatna. A gyászhet

TÁRCA.

Emlékezzünk Erzsébetről!

„Nincs, nincs, nincs, csak egy volt, egyetlenegy!”

A mi történelmünk ezredéves lapjain nincs aszonyi név, mely oly szentül hangzanék, mint ez az egy: Erzsébet.

Szeretett a magyar az ő forróvért szeretetével fejedelmet, f. j. delemaszonyt, rajongott értük és áldozott nekik, de hogy úgy összedobbant volna milliók szíve osztatlanul, oly egyetlen szent érzéssel, mint Erzsébet iránt, úgy szeretete volna harmiac osztandó változatain át, — úgy gyászolta volna meg, mint ezt, arra nem találunk példát egész multunkban.

Csak egy volt, egyetlenegy. Egy, akiért megbocsátottuk, hogy „meg kellett bűnhődnünk multat és jövődőt” áldatlan uralkodók által töltözött rossz sorsunkat.

Ha van angyal, akkor a jó nő az; de mily magasra nével illeszkedik az olyan nő, aki mindenek fölött állt és nem hatalmával, de jószándóval, egész dicős lelkével uralkodott fölöttünk. Igen, lelkével és nem hatalmával irányozta sorsunkat.

Igy érzé ezt egy egész nemzetek, egy egész nép. Ez a nemzet szeretete.

Ebből a milliószoros szeretetből egy hirtelen sorsfordulattal milliószoros gyász lett.

Van-e megkapóbb tragikum ennél? Megáll nyomorult iskolai bölcseségünk ilyen mérhetetlen fogalmak előtt.

Száz Shakespeare elmeszüléménye nem rázna

úgy meg az emberek millióit, mint ennek a végtelen szeretetnek végtelen gyászvá változása.

Végignéztük, végigszenvedtük kétszer, mint temették nemzetünk egyik részét.

Minő szegényesnek hiának tűnt fel az egész gyászpompá azon fájdalomhoz képest, melyet népek, nemzetek érezének.

Néhány közeli százezernek látványosság volt az, mit távoli milliók csak belsőleg éltek meg. És talán ezen távoliak igazabban érezték belsőjükben, mit a közeli, — a látók és bámulók, — maguk előtt láttak lefolyni. Mert amazok nem kerestek kielégítést a királynéságnak, mely emezek kebléből jórészt kiszorította a kegyelet érzetét.

Ily gondolatok foglaltak el azon emlékezőt az éjszakán, látván mint tolong. özőnik az a rengeteg sok nép, egymást előzve, talpalattnyi helyért viaskodva.

Miként törte magát, hogy lássa az udvari gyász külsőségeit, komor, szinte kísérteties pompáját.

Mikor a koporsó jött azzal a vértann-tetemmel, akkor, csak akkor csöndesült le a tömeg izgatottsága, és mindenki önmagában érezte a pillanatot jelentőségét.

Vajjon akkor is úgy lett volna, ha csak az a koporsó jött volna — minden pompa nélkül — utolsó útján?

Ez lett volna az érzelmek próbája — csupa tiszteletből összeállott-e volna az a hű látványt kedvelő nagyvárosi tömeg.

Azért ne sajnáljátok ti távolmaradtak, hogy nem láthattátok azt a fejedelmi gyászmenetet. A ti érzetek talán tisztább, igazabb volt; ti csak

a veszteséget éreztétek és érzékelteket nem csalta a pompa bensős részvétetek rovására.

A pompa csak szimbóluma a részvétnak, de nem a részvét maga.

Azért nem is tudunk irni a gyász szertartásairól: úgy éreztük, hogy kegyeletért cselekvés, ha külsőségekkel akarunk hatni ilyenkor. A ki valóban gyászol — és minden magyar, az egész nemzet gyászol most — az kerüli a világ hívságos megnyilatkozásait.

.....Még lobognak a fekete zászlók, friss még a benyomás, mely keblünkre nehezedett, midőn odavesztett láttuk Őt, — de tekintetünk már a jövőbe akar látni, elménk már az ocsónyek folytatását képzei el.

Látni véljük a kőszobrot: megörökíteni késő unokák számára azt a föléges termetet, a természet remekének látszó onasokat. Bűn-e így megszegni a Paracelsotot: „ne csinálj magadnak faragott képet?” Sőt szentebbnek tűnik föl a hírszeges, mint a merev hit maga.

Hallani véljük a legendakört, mely az „Orangyal királyné” emléke köré szövődik. Ez lesz a mi második Szent Erzsébetünk, szent a nemzet előtt, míg ama másik csak hitregei boldog aszony. Annyi aszony szerezte vizállyt hozott ránk a történelem, hogy megovekedik minden jöttel, a rokonszeny nagy és apró jele, melyet Őtanúsított irányunkban.

Vajha tanulságul szolgálna azoknak, kik a jövőben koronánkkal vállon érintenek!

Hogy mondja koszorúunk?

..... Mindegy, csak korona ékesítse fejét.
Mindegy a magyarnak, csak az ő koronáját hordja az uralkodó, — meghódol előtte. Amde

csak rövid fegyverszünetre indította a pártokat, nem pedig lefegyverezésre. Lábhoz eresztett fegyverrel állnak egymással szemben készen, hogy újra felvegyék a régi harcot, a régi gyűlölettel. Szeretjük hinni s reméljük, hogy a katasztrófa végre mégis enyhíteni fogja az izzó ellentéteket s elő fogja idézni a józan megértés útjára való térést. Reméljük ezt, de balgaság lenne erre számítani.

A magyar politikának, mint eddig, ezennel is készen kell lennie a legrosszabrnak, arra az esetre, hogy a birodalmi gyűlés munkaképességét nem lehet helyreállítani. A kérdés tehát, hogy ezen esetben a mi részünkről mi a teendő: mit em veszített aktualitásából.

Mindig csak arra térünk vissza, hogy Magyarország az alkotmány értelmében visszajut korlátlan elhatározási jogának teljes birtokába, ha Auszriában lehetetlen lesz a kiegyezés parlamentáris elintézése. A teljes szabadságot erre az esetre az 1867. XII. t. c. biztosítja Magyarországot törvényhozásának. Vagyis aszerint, ahogy érdekeink megkívánják, fentarthatjuk a gazdasági közösséget az egyoldalú rendezés útján vagy pedig alkalmazhatunk bármely tetszős-zrinti megoldást.

Ezzel az egyedül józan helyes felfogással egy közjogi caprice áll szemben, mely úgy értelmezi a törvényt, hogy erre az esetre Magyarországot minden áron a vámtérlet elkülönítésére kell kényszeríteni. Az elhatározás szabadságát, melyet Deák Ferenc az országnak fentartott, ez az értelmezés illuzóriusá teszi. Akinek szabad keze van, annak nem lehet eleje írni, hogy ezt tegye, azt ne tegye, hanem annak szabadságában áll mindent megvizsgálni és azt választani, a mit érdekeire nézve legcélszerűbbnek tart.

Ámde nem szenved kérdést, hogy ahírtelen átmenet a gazdasági önállósághoz a magyar közgazdaság végzetes, sőt életveszélyes megrázkódásával lenne összekötve és gazda-

sági szervezetünk valamennyi ütőerének hatalmas lekötésének veszedeleméhez vezetne. Még az önálló vámtérlet hívei sem titkolják a közvetlen szaktítás veszélyeit a harmincéves berendezésekkel, melyekkel közgazdasági életünk teljesen összenőtt.

Ezzel a tekintetekkel szemben mindig és mindig utainunk kell a fellendülésre, melyeknek a magyar közgazdaság a közös vámtérletben örvend. Emlékeztetünk arra, hogy az utolsó három évtized a szakadatlan fejlődés, virágzó haladáskorszaka volt, hogy ez idő alatt pernyi veszteség sem volt, amint a nemzeti gazdaság roppant gyarapodását 1867 óta szemmel láthatjuk és megmérhetjük.

A mérleg tehát igen egyszerű. Az egyik oldalon ugrás a sötétbe, az efféle merészség minden veszedelemével. A másik oldalon az anyagi fellendülés a szakadatlan előrehaladás folytonossága, a nemzeti jólét nyugodt, megszokott és veszélytelen pályán.

Ugy gondoljuk ezek után, hogy nem lehet nehéz a választás annak, a ki okosan fogja fel a helyzetet.

A vármegye házából.

A megyei közigazgatási bizottság szeptember havi üléset dr. Jankovich László gróf főispán elnökelete alatt s. hó 13-án tartotta.

A főorvosi havi jelentés felolvasása és tudomásul vétele után dr. Hány István vármegyei főorvos jelenté, hogy Koller István bizottsági tag által a nagy-kanizsai fűrdő házakra vonatkozólag felemlített ama visszafelés, amely szerint minden orvosi rendezés helyköl köpölöznek, az általa megajelt vizsgálat szerint tenyleg létezik s a polgármesteri hivatalnál annak megszüntetése tárgyában a kellő lépést megtette, a mit a bizottság helyeslőleg vett tudomásul.

A bottornyi nyugdíjazott jegyző helyett az ottani anyakönyvi kerületbe új anyakönyvezetővé kinevezése végett a bizottság az új jegyzőhöz a beügyminisztrnél javaslatba, míg helyettes anyakönyvezetővé a nyugdíjazott jegyzőt.

A dunántúli h. é. vasut igazgatóságának beadványa szerint Zechmeister Vik or napráttai berlőnek az a panaszos állítása, hogy földjének

elposványosodását a vasuti test okozza, a szakértők véleménye szerint alaptalan s így a társaság a kívánt er-szek létesítését nem hajlandó magára vállalni. Erről érdekelt azzal értesítették, hogy ha az eljárás folytatását kívánja, úgy a helyszíni szemle foganatosítása előtt a szükséges műszaki műveletekre vonatkozó tervet készítse el.

Felszólítás történetn a kazarvizsgálatok utáni számlák érvényesítése tárgyában: a szakelődő felhivatott, hogy az októberi gyűlésre a jelenben fennálló eljárás ismertetése mellett a kaszantulajdonosok ellenőrzését biztosító eljárásra nézve tegyen javaslatot.

A kereskedelemügyi miniszter leirata szerint a Bükk — Sarvár — rumi és Rum — túrjel vasut közigazgatási bejárásának határnapjau a zalai részre október 29-ike tü-etteti ki Sat-Górt, melyre a közigazgatási bizottság képviselőiben dr. Gyömörey Vince bizottsági tagot és Lányi Kálmán államépítészeti hivatali főnököt küldötte ki.

A pécsi posta-és táv-írdá igazgatóság jelentése szerint Draskoveczen posta-hivatal nem állítható fel, amit a bizottság tudomásul vett.

Bak község az Úrk csakornyai h. é. vasut pályatestén keresztül az 511-512 szelvények között egy gyalogjárót akar létesíteni az eddigi átjárónak megszüntetése mellett. A kérelem erdemleges határozathozatal előtt véleményezés végett kiadatit az államvasutak szombal helyi üztvezetőségének.

A kereskedelemügyi miniszterium posta-és táv-írdá vezérigazgatósága tudatja, hogy Nova községben a táv-írdát ez idő szerint azért nem létesítheti, mert C-áklornya és Zala-Egerszeg között ez idő szerint új vonal nem volt felállítható; tudatja folytatólag, hogy az új vezeték létesítése a jövő évi programba felvéte s ha a költségeket a törvényhozás megszavazza, az új vonalt kiépíti. Ez értesítést a bizottság tudomásul vette és ezzel az ügygyel kapcsolatban a pacsai táv-írdá hivatal felállítására iránt a kellő lépéseknek-ujból való megtétele elhatározta.

Soos Vilmos zala-egerszegi lakosnak a vasut közlemben építési ügyében a helyszíni szemle Hatzky Kálmán bizottsági tag elnökelete alatt elrendeltetett.

Ezútan felolvasatott miniszterelnök leirata a közigazgatási bizottság 1897 évi jelentésére. A leiratban az egyes miniszterek válasza foglaltanak a közigazgatási bizottság részéről tett javaslatokra, amelyek közül felemlítjük, hogy az igazságügyminiszter a zala-egerszegi fogház-építésre nézve kifejezett óhaját a bizottságnak meg-nyújtása véte, „zomb-n egye öre fedezet hiányában nem foganatosítható; a belügyminiszter — fedezet hiányában — a csendőrség létszámát

szereketét, lelke vonzalmát, hűséges rajongását a szemléi élő vízi. Megerősült nemzetünk azon historiai „életünket és vérünket“ óta, nemcsak számban, de hazája iránti ragaszkodásban is. Ma már tisztelesen odaadunk mindent.....

A sors az ő megrendítő csapását úgy engesztelhetné ki, ha e nehéz időben vigaszunkra ihletett költőt adna. Olyan da'nokot, kinek szelleme, befogadja népek sajtó fájdalmát, ki megdicsőíti képzeletével azt az ég küldötte királyi akot, — és mindeme fájdalmát kiüti egy hatalmas énekbe hymusba, melyet népek számtalanjai dallanak utána. — — —

Hányszor enyhítő a nemzet fájdalmát a dal tisztító ereje. Mikor kétségbeesve csüggedtünk, felemelt bennünket a „Rendületlenül,“ mikor le-tiportak, akkor fellázított bennünket a „Talpra magyar.“ Oh, hol a költő, ki fájdalmunkra vigaszt adna egy dalban, hymuszban, mely az elköltözött védangyal magasztalná.

De ha nem két vezető, megindul majd ma gától is a tömeg, a nép.

Aranyos regébe, édes népdalba, zokogó zenébe foglalja rajongását, bus emlékeztését.

Amint királyainak nemességét a történelem márványtáblába véste népünk — úgy fogja be-aranyozni azt az emléket, mely róla emelkedik.

Testét ám rejtte a bécsi kriptá. Ősi jogon vitték oda. De miéri is nem ad-ák nekünk leg-salább a szívét. Erre nekünk volt jussunk, el-tet-tük volna nemzeti ereklyének, mint első királyunk Boldogságos Jobbját.

Szent Istvánunk királyi hitvese honából jött Ő is. Koronánkhoz járult az első királyú hímzete arany palást. Ő is hagyott ránk ilyen ereklyét, de amely nem muló anyag, hanem változhatlan symbolum: s ez a magyar nép

iránti szeretet. Királyok, kiket a jövőben Gizella palástjával vállukon avatnak magyar fejedelmekké, foadják szívükbe az Erzsébetről — úgy reméljük — rajuk származandó szeretetet is. Ez a láthatatlan symbolum csatlakozzék a többi szent koronázási jelképhez.

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Váratlan viszontlátás.

Irta: Mihók Sándor.

Domokos földbirtokos, a ki nemrég kapta meg a magyar nemességet, kettős ünnepet ült: ezüst lakodalmat és bajmóci kastélyának felszentelését.

A kastély ura szerette az előkelőt adni; az ünnepéyre nagy-zámu vendéget hírt meg, akiket pazar fényvel berendezett termekben igen szívélyesen megvendéget.

Az esteli ünnepélyes lakománál gyűlt össze teljes számban a társaság. A háziasszony mellett — a ki különben még mindig a régi szökeháju szepség volt — rendezlekkeli megrakott idősbb ezredes ült, akit inkább az izletesen elkészített ebédek érdekelték — mint egyéb más. Bajjáról a család egy régibb jó ismerős és barátja Mindszeny Sándor üt. Domokos uradalmának gazdasztisze, akinek működése alatt az egykor elhanyagolt gazdaság igen szép virágzásnak indult.

Mindszeny csinos ember volt; maga, — nyílt homlok, szabályos orr, barna szemek, kissé lagy kifejezésű ajkak, pörge barna bajusz jellem-zték ezt az érdekes fejét. Viselkedésén meg-látszott, hogy szívesebben mozog a gazdaságban, mint ebben a fényes társaságban, holott ezelőtt csak egy pár éve, — a társaság volt élető elem. Zárkózott volt a csevegésben, de annál többet beszélt, ha komoly dologról volt szó. Jobboldali szomszédjének, — aki a bajreuli Wagner elő-adásokról kecsegett, igen szárazan felelt, annál szívesebben beszélgetett a háziasszonnyal, fejte-gtétven a mai modern gondolkodás egyes hátrányait a tarsadalomra nézve. Az asztaltársaság tagjaival nagyon keveset, vagy éppen semmit sem beszélt

Xilef.

adódva, oly magas kölcsönnel vannak megterhelve, hogy a rentabilis gazdálkodás, ugyszólván lehetet ennél van téve Mert igen magasra rug az oly megterhelteések összege, a melyeknél a gazda magas kamatot s a mellett a tőkét is kénytelen visszafizetni. Az ily fizetési kötelezettségek terhe alatt a gazdák ezrei roskadoznak. Főképp a kis- s középnagy birtokoknál találjuk ezt, a melyeknél pedig a legszükségesebb volna a segítség.

A kisemberekre a segély hatása egyértelmű volna a vagyoni rekonstrukcióval, mert hisz két végtelen, hogy a tehermentesítés határának lehetőleg alacsonynak kellene lenni, hogy a kis gazdák számtalanjai a segély hatása alól ki ne maradjanak; egyébiránt, hogy a közép s nagy gazdaságok nagy számára is mily ödvös volna az ilyen konverzión, azt bővebben magyarzagotni fölülleges.

Szerintünk az ily tehermentesítégi kölcsönre igényt tarthatna minden oly gazda, kinek földjére 5 $\frac{1}{2}$ ná nagyobb százalékkal törlesztendő kölcsön van bekebelezve, birtoka becsértékének legfeljebb $\frac{1}{2}$ részéig. Ez volna a radikális segítség, a mely mellett a segélyt nyújtó nem kockáztatna semmit s a gazda pedig megnyerne mindent. Ha segítség nem jön egyhamar, s a megkezdett nyomon haladunk, egy mihamarabb zálogban lesz Magyarország.

A földbirtok eladósodása rohamosan nő; a törlesztés kölc ön azonban ezzel nem áll arányban, vagyis helyesebben messze mögötte marad a jelzálog tartozás a zálogvevőkölcsönnek. A magas kamatszám s a visszafizetendő kölcsönök aránylag nagy százalékkal szerepelnek a földbirtokok megterhelésénél.

Magyarországban Fiume nélkül a teher 1891-ben 400 millió forint volt, 1896 ban lelszókölű 645 millióra, vagy a magyar birodalomban 412 5 millióról 668.5 millióra. Óriási számok ezek, amelyek adósság kepeben a birtokokosok vállalt terhelik. A penzintézekek vagyonaak mintegy 30 $\frac{1}{2}$ -at jelzálogbirtok kepezi, vagyis ezen 30 $\frac{1}{2}$ -al kevesebb a magyar birtokos osztály vagyona. Ha ez nem a gazdasági válság jele, ha ez nem a terhek e viselhetlenségét jelzi, úgy nem tudunk mit annak tartani.

De nézzük a jelzálogvevőeket, vagyis nézzük, hogy a lenti összegből mennyi a törlesztéses kölcsön, s mennyi a magas kamatszám. Azok a számok melyekkel itt talákozunk, valóban megdöbbentők. A magyar birodalomban 1891-ben 204 millió volt a jelzálogvevőes kölcsön, 1896 ban 418 millió volt. Tagadhatatlan, hogy a megterhel birtokok s a jelzálogvevők között az arány javult, de az csak azt bizonyítja, hogy az újabb megterhelteések egy része előnyösebb; a régi adóssok s az újak serege mintegy 250.5 milliónyi jelzálogvevőmentes teher alatt görnyedez. Bárán fölvehetjük, hogy ez összeg után évente, ha csak 2 $\frac{1}{2}$ -al fizetnek tőbbet, mint a jelzálogvevőes kölcsön után, a mi 5 milliót tesz ki, évente 5 millió forinttal lesz szegényebb a birtokosság. 2 $\frac{1}{2}$ -ot bátran fölvehetünk, mert hisz az adó s a jelen esetben a tőkét is visszafizeti, s ha maga a kamatfizetés nem is tesz ki ennyit, de a tőke visszafizetési kötelezettség tekintetbe vétele mellett a különbség ennyire bizonyára fölrag. 1891 óta 42 millió adósságot csinált a birtokosság, melyől magas kamatot kell fizetnie.

1896-an a Duna jobbpartí földeket terhelő aránylag a legtöbb teher, de a szántóföld területe is a legnagyobb; utána jön Erdély, a melynek szántóföld területe ugyan nem oly nagy kiterjedésű, de egész területét tekintve, dominál az összes országrészek között. A Duna balpartja s a Duna-Tisza köze körülbelül egyenlő jelzálogkölcsönnel terhe vék, jóllehet az utóbbinak szántóföld területe, de meg egész területe is nagyobb. Tisza-Maros szöge s a Duna-Tisza köze területe között valami nagy különbség, aránylag véve, nincs; a Tisza-Maros szögén levő szántóföldek területe azonban mintegy 800.000 holddal kevesebbet tesznek ki; a jelzálogkölcsön is jóval csekélyebb számmal szerepel. Ezek után jön Horvát-Szalvonország jelzálogkölcsönre aránylag kevés szántófölddel, de annál nagyobb öszterterülettel. A Tisza jobb és balpartjának nagyban, egészen egyforma a megterhelteése, jóllehet a Tisza balpartjának ugy szántóföld területe, mint az öszterterület nagyobb. Utóljára jön Fiume.

A megterhelteés azonban nem minden évben sorakozik ezen sorrendben.

Az eladósodás mérve a Duna jobbpartján dominál s első helyét folyton megtartja. 1892-ben a Duna balpartja foglalta el a második helyet, de már 1893-ban ebben Erdély váltotta fel a har-

madik helyen s a sorrend megmaradt napjainkig. A Duna-Tisza köze s Tisza-Maros szöge a sorrend tekintetében nem változtak, de a Tisza jobbpart 1893. és 1894-ben a Tisza balpart elé lépett, majd elváltotta ennek helyét 1895 és 1896-ban Horvát-Szalvonország, a mely 1892-1894 között az utolsó előtti helyet foglalta el. 1893 és 1894-ben a Tisza jobbpart volt a Tisza balpart előtt, de 1895 és 1896-ban helyet cseréltek s a Tisza jobbpart maradt meg az utolsó előtti helyen.

Ez a képe az eladósodás fokának s ebben találja magyarazatát a kérdéses helyeken a birtokos osztály helyzete nyomott voltanak.

A fentebbi számok tisztán a magyar intézetekre vonatkoznak.

A fentebb említett jelzálogkölcsönökön kívül az osztrák-magyar bank a magyar birtokos adott kölcsönöket illetőleg is van érdekelve.

Tény, hogy az osztrák-magyar bank jelzálogvevőes kölcsönöket ad ki, de hát ezzel főképp csak a nagyobb gazdaságokon segít, mert hiszen Magyarorszáron 80.364.000 forint áll szemben a 7.954.000-frtnak, a mely utóbbi volna az ugynevezett kis birtokra adott kölcsön. Érdekes volna azonban tudni, hogy mit nevez az osztrák-magyar bank kisbirtoknak? Hol van az a határ, mely szerinte a kisbirtokot a nagytól elvlasztja? Valami helyes határozashoz nem igen van bizalmunk, mert a jelzálogkölcsönök átlagos nagysága Magyarországon 1896-ban 34.909 forint volt s ez utóbbi 5 évben mindig a 35.000 frt körül ingadozott; ez nem engedti feltételezni, hogy az osztrák-magyar banknak a kis birtok nagyságáról táplált fogalmát helyesnek lehessen tartani. Egyébiránt az átlag e tekintetben a nyolcvanas évek óta emelkedett, mert hisz ez akkor csak 32 000 frt körül volt. Nagyobb lett azóta az a kisbirtok, a melyre az osztrák-magyar bank hitelezhet? Ezen átlagszámok arra engednek következtetni, hogy a kisebb birtokokra adott kisebb kölcsönök a gyakorlati életben nagyobb birtokok kisebb kölcsönre devalválódnak.

1896 ban 17 millióval ad e bank a nagyobb birtokokra több kölcsön, mint a nyolcvanas évek átlagában.

Mind e számok azt bizonyítják, hogy a nagyobb birtokok tehermentesítésére sok esetben jök az ily intézetek, de a kisebb birtokokon vajmi keveset segítenek. De a nagyobb birtokok tömege is hiába vár onnan segítséget, mert ha a birtokon már teher van, úgy — de egyébként is — a kölcsön megszavazásában a penzintézetek sokszor szükségtelen rigorozitással járnak el s a maguk érdeke mellett a kölcsön verőit figyelemre nem igen méltatják. Egy oly intézetre volna szükség, a mely a saját érdekeinek kellő tekintetbe vétele mellett a hitellel szorult a legkiterjedtebb mértékben méltanyolja.

A törlesztéses vagyis jelzálogvevőes kölcsönök 1858-ban kezdenek nagyobb mértékben szerepelni. 1867-ben 17.5 millió volt a jelzálogkölcsön 2.6 millió zálogvevőes kölcsönnel, a mely szám 1868-ban 85.7, illetve 15.8 millióra szökken. Ezen év jelzálogkölcsön szaporodásának nagyrésze tehát zálogvevőes kölcsön volt. A kölcsönök évről évre nagyobb összegre ruznak, de nem tart vele lépést a zálogvevőes kölcsön, sokszor alig hogy épp eléri ez annak a felét. Különösen nagy a differencia a 70-es években, a mely egyébiránt a magyar intézeteknél 1896-ban a magyar birodalmat illetőleg már 250.7 millióra rug.

Kel valami intézkedés e terhek enyhítésében, ha csak azt nem akarjuk, hogy a s a baj mindjobban tokozódjék. A mint már említettük, az állam bármely irányu hozzájárulása mellett, esetleg annak iniciatívájából kell a baj további elharapódzását megakadályozni, mert különben az aránylag kisbirtokosok teljessen tönkremennek a nagy terhek nyomása alatt.

Sikerült megszerezésnek a kölcsönöknek nagysága szerinti felütése azt magára a földbirtokra, a melyből kitűnik, hogy a kisebb kölcsönök — tehát a legnagyobb valószínűség szerint a kisebb birtokos kölcsönök — mily óriási százalékkal szerepelnek. 500 frton alul a földbirtokokra folyósított kölcsönök száma 1891-ben 71.99 $\frac{1}{2}$ volt; a kölcsönösszeg az összes terhehez képest — a szorosan vett Magyarországra érve — az 500 frton aluli kölcsönöket illetőleg 11.40 $\frac{1}{2}$ volt.

A kiszagdafelesorult létét lejjobban a felsőléyezésre, az a kiszagda, a ki az ország lakosságának egy nagy százalékát kepezi s akinek tönkretelése semmiesetre sem áll az állam érdekében. Ez az elem az, a mely a legnehezebben jut köl-

csönöz s ez az elem az, a mely a legmagasabb kamatokat kénytelen megfizetni.

Az országgyűlési vita folyamán hallottuk, hogy a kis gazda épp oly olcsó pénzt kaphat, mint a magyar állam. Igaz, hogy kaphat, de teny az, hogy nem kap. Ugyan hány kigazda kap 4 $\frac{1}{2}$ -ra kölcsönt, vagy hányanak a földjén van 5-5 $\frac{1}{2}$ os törlesztéses kölcsön? A kétkedőnek, vagy az optimistának nagyon jó kiábrándítója lehet a telekkönyv, a mely szinte kiáltóan szól a tehermentesítés valamely módja mellett; segély kell a gazdának bármely alakban jöjjön is a segítség, mert bizony a teheralap nagyon sok terhet mutat föl, a melynek kamatja a 4 $\frac{1}{2}$ -duplája felé is közeledik.

Nem mondjuk, hogy kivétel nincs, de hát annak kellene kivételt képezni kis és középbirtokosaink megterhelteése tekintetében, a mi most rendszer.

A 6 $\frac{1}{2}$ s az annál nagyobb kamatszámú jelzálogtartozás tehát igen nagy, ugy abszolút, mint relatív véve; az adóssok épp ama része szorultna a legnagyobb támogatásra, akik az ily természetű tartozásoknál érdekelve vannak.

Az 1896-ik év elemi csapási, ugyasintén az 1894-ik évi rossz termés óriási terheléssel szaporították a gazdáközönöset, birtokot, s a kevesebb tehetőse rész ilye kor ott veszi a segítséget, a hol legkönnyebben kapja, nem gondolva azval, hogy az nagyon drága segítség, a melynek igénybevételét a későbbi évek folyamán bőségesen lesz alkalma megbanni.

A visszafizetésre beperelt jelzálogkövetelések, valamint az árverések tanúsítják lejjobban a terhek elviselhetlenségét.

A bepereített jelzálogkövetelések nagysága a jelzett évben a következőleg alakult:

Szám: Magyarország Fiumével 6804, Horvát-Szalvonország 194, Magyar birodalom 6998. — Ószeg forintokban: Magyarország Fiumével 5 628 000, Horvát-Szalvonország 840 000, Magyar birodalom 6 809 000.

A magyar birodalomban átlag 830 frt a jelzálogkövetelés beperesítése, a miből újs az következik, hogy a kisbirtokosok voltak az érdekeltiek nagy része.

Az elarverezett ingatlanok is lakább a kisemberek tulajdonát képeztek, legalább az alábbi számok arra engednek következtetni, melyek a földbirtokokra vonatkoznak:

Esetk száma: Magyarország Fiumével 344, Horvát-Szalvonország 11, Magyar birodalom 305. Követelések forintokban: Magyarország Fiumével 420 294, Horvát-Szalvonország 17 361, Magyar birodalom 437 654. A jelzálog értéke forintokban: Magyarország Fiumével 958 432, Horvát-Szalvonország 23 740, Magyar birodalom 982 181.

Ne felejtjük el, hogy e számok mind a penzintézetekre (honi) vonatkoznak, már pedig nagy az olyan birtokoknak száma, melyeket magánosoktól s külföldi penzintézetektől vett kölcsönök terhelnek s ilyenek követeléseit is érvényesítettnek ez árverések által. Mert óriási számok mutatják a telekkönyvi megterhelteések mérvét.

1981 és 1890 között a megterhelteésében, az ország összes birtokterheit érve, mindentelö kötelezettség becsapításával idegen intézetek, magánosok, 68 millió frt a növekvés. Ez mutatja a birtokos osztály vagyoni hanyatlását, 1896 ról 1890-ra a végrehajtás utján való beküvés által, övekvés mintegy 8 millió. Ez a helyzet. Tagadhatatlan, hogy a hitel megszavazásában mindinkább nagyobb az óvatosság, a mint az a lenti számokból eléggé kitűnik.

Kénytelenek vagyunk a gazdasági állapot hanyatlását hirdetni s belátni, hogy a honi penzintézetek követelésein kívül óriási teher nyomja még a magyar birtokos osztály vállát: vagy egy új penzintézetnek kellene alakulni, a mely az állam támogatásával konvertálna a magas kamatozású jelzálogkölcsönöket, vagy pedig valamelyik meglévő penzintézetünknek kellene azt működési körébe felvennie. Zálogvevőink keresetk, hisz azok legnagyobb része parin felül jgyeztetik. Ha tehát a jelenlegi kölcsönök könnyítést ígálna az állam, ha hajja de volna a tőkék ily módoni tehermentesítését eszközölni, pénzügyi akadály lehetősége nem foroghat szóban. Igaz, hogy nagy mennyiségű zálogvevők k bocsátásáról volna szó, de pénzügyi viszonyaink már oly annyira konszolidálva vannak, hogy azok átadása, illetve elhelyezése nagy gondot nem okozna. A földbirtok jó beletetés: az kevés kockázattal jár.

Agrícola állam vagyunk s így elmondhatjuk,

hogy minden vagyonosodás kulforása nagy általánban a földbirtok. Ezzel van kapcsolatban a pénzintézetek nagytömege, összefügg azal az ezek száma, mint vagyona is. 1896-ban 1929 pénzintézet működött a szorosan vett Magyarországon; számuk a földbirtok szükségleteivel nőtt s a más irányu haladáshoz szükséges töket is ez adta ki.

A birtokos osztály eladósodásával arányban nő a pénzintézetek száma s vagyona. A kettő közt tehát szoros összefüggés van. A birtokosok további eladósodása azonban országos baj. Tenni kell azért valamit, ha csak azt nem akarjuk, hogy a gazdasági válság folyományá gyanánt a tönk jelentkezzek. Nem kíván földosztatot a birtokos osztály, csak érdekeinek istapolását kerülni, mi mellett a segélyt nyújtó anyagi hasznának is kessz tét engedni, mert ennek szem előtt tartása mellett is megadható az a segély, a mely létfenntartásra szükséges.

Az alakulandó vagy átalakítandó intézet jelzalog leveleinek kama oázást okvetlen az államnak kellene garantálni, ugyanis a nagyobb összegű kölcsön (becsérték $\frac{1}{4}$ része) e záloglevelek biztonságát tehetné kockára, ha nem állna mögötte az állami garancia. Ez a garancia az államnak felérne azal a nagy közgazdasági haszonnal, a mely az ily ügyletek lebonyolítása után jelentkezik. Magától értelődik, hogy ennek kivételése csakis akkor volna lehetséges, ha az állam a becséket ellenőrizhetné.

A földbirtok tehermentesítésének ideje elérkezett; ha a kérdés megoldása késik, úgy elvéz meg a millióknak nagy tömege, miáltal gyengül a népesség, gyengül az ország, pedig a banyaló közgazdasági állapot rekonstrukciója, ha előbb nem, hát utóbb, de leghatásosabban csak földbirtok tehermentesítése által lesz elérhető.

H I R E K.

Gyász Erzsébet királynéért.

A helybeli helyőrség tisztikara és legénysége kedden délelőtt tíz óra kor gyászisteniszteletet tartott az elhunyt királyné lelki üdvéért az alsó templomban. A templomban felállított koporsó körül a szertartást Weber Vince házfőnök végezte.

Az izz htközség ugyanaz nap délelőtt tizenegy óra kor tartott nényes gyászisteni szteletet. A templomot köröskörül fekete draperiával vonták be. A főbejárónál a boltozattól egész a földig hosszu fekete függöny takarta el a nehéz ajtókat. Az oltárt, a frigszekrényt, a hatalmas öles oltári gyertyatartókat, mindent fekete posztó fedte. Tizenegy óra kor zsufozásig megtelt az öblös nagy templom. Az összes városi hatóságok, az állami hivatalok és a helyőrség tisztikara teljes számban részt vettek a gyászisteniszteleten. A karzatok egész a szorongásig zsufova voltak hölgyekkel. A rendezéségi tisztet ez alkalommal az izz. htközség választmányi tagjai közül végezték. többn. A gyászisteniszteleten Neumann Ede dr. főrabbi megindító szép beszédet tartott, Kartschmaroff Leo főkántor pedig igen szépen énekelt. — Az izz. jótékony Nőegylet ma csütörtökön délután rendkívüli ülést tart, melyen határozni fog az íránt, miképen adjon fájdmának és kegyeletének kifejezést az Országos Nőképző-egyesület által egybehivott szegény, szerdán, özv. gróf Teleky Sándorné elnöklése alatt megtartott magyarországi nőegyletek nagygyűlésén az izz. jótékony Nőegyletet dr. Neumann Edéné vál. tag és Rosenfeld Lajos titkár képviselték. Nevezettek képviselték egyuttal a Kisdédnevelő Egyesületet és a Szegények Tápiindzetét (Népkonyhát) is. — A nagykanizsai szent-egylet (chevra-kadisa) folyó hó 19-én a nemzeti gyász alkalmából igen látogatott választmányi ülést tartott, melyen dr. Szabó Zsigmond elnök meghatottan emlékezett meg a megdicsőült Nagyaszon-

ról és a következő egyhangulag elfogadott indítványt tette: 1. A nagykanizsai szent-egylet a felejtethetlen királyné halála feletti fájdmát jegyzőkönyvileg megörökíti. 2. A királyné lelki üdvéért emlékmécsét gyujt 3. 2000 koronás alapítványt tesz, melynek kamatait „Erzsébet királyné alapítvány” kamatai címen minden év szeptember 10-én a dicsőült halála napján özvegynek vagy özvegyeknek adja ki. — A letemyei casino választmányá f. hó 18-án saját helyiségében választmányi ülést tartott, melynek egytellen tárgyat Magyarországot szeretett királynéjának, Erzsébetnek tragikus halála felett érzett fájdmalnak és gyásznak mikénti kifejezése képezte. A gyászkeretü meghívóra a választmány teljes számban és gyászbán megjelent. Az elnök dr. Csemesz Kálmán az ülést megnyitván, magasan szárnyaló költői lendületü beszédben emlékezett meg Magyarország szeretett királynéjáról: Erzsébetről s tragikus haláláról; kiemelvén, hogy a csapás, mely koronás királyunkat s vele a nemzetet érte oly nagy s oly megindító, hogy a gyászbán osztozni, minden nemesen gondolkozó embernek kötelessége. Indítványozza, hogy 1. a casino jegyzőkönyvében örökítse meg Erzsébet királyné emléket; 2. gyásza jeléül a casino helyiségén levő gyászlobogó 30 napig legyen kitűzve s tagjai 30 napig gyászfátyolt viseljenek kalapjaikon; 3. hogy a casinonak is maradó emléke legyen, indítványozza, hogy boldog emlékezetü királynékné életnagyságu arcképét festesse meg a casino helyisége számára. — Az elnök beszédét a tagok fennállva hallgatták végig s indítványait egyhangulag elfogadták, a kép megfestése körüli teendőkkel megbízván az elnökséget. A kép költsége a casino tagjai közt esz-közlendő gyűjtés által fedeztetik.

— Az iskolák gyász. Felséges királynékné elköltözött lelke üdvéért a helybeli lögmánisium csülörtökön délelőtt tíz óra kor gyászisteni szteletet tart, melyet díszülé követ az intézet helyiségében. Haszonlón ehhez a felső kereskedelmi iskola vasárnap d. e. 8 óra kor gyászünnepeget rendez, melyet ugyancsak isteni sztelettel fog megelőzni az izz. templomban.

— Miért nincs a kaszárnyákongyázolobogó? Érthető visszatüszést kelteti, hogy csülörtökön a kaszárnyáról és a katonai épülekről egyszerre csak eltűntek a gyászlobogók. Élénken tárgyalták este az esetet mindenütt a városban, mert nem tudta senki izz. okát. Sokan sértést láttak ebben, mely az ország számos közhangulatát ellentétbe látszik helyezkedni. — Utána járunk mi is ennek, de a sok ellentétes felvilágosítás között nem bírtunk eligazodni. Végre meglettük a magyarázatot, a hécisi „Reichswehr”-ben, mely a következőket írja: A közönség körében most sokan beszélnek arról, hogy a kaszárnyákon nincs gyászlobogó, holott az az öss. és állami épületekre, a közös hadügyminiszterium, a honvédelmi miniszterium stb. palotáira kitűzték. A dolgot azután úgy magyarázza a „R—r.” hogy ez egy 1896 ben kiadott rendeleten alapul, melyül fogva a szolgálati szabályzat I. része 56 §-ának 421. pontjában meghatározott eseten kívül (a király születése és nevenapja) a kaszárnyákra nem szabad zászlót kitűzni. Ezt a rendeletét mondja továbbá a Reichswehr, abból az alkalomból adták ki, mikor Magyarország egy németül vidéken az Albrecht herceg halála alkalmából a kaszárnyákra kitűzték fekete-sárga zászló ellen tüntettek.

— Kinevezések és áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyminiszter Schily Markus dr. a sümei állami alreáliskolához b. tanára — a földmívelésügyi miniszter Berjey Károly Lajost a esaktornyai állami tanítóképző intézethez gazdasági szaktanárrá nevezte ki. — A belügyminiszter Vonyarc-Várhegyre György Ferencet, Zala-Lövöre Gerő Károly dr. anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki s mindegyiket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötéssel

való közreműködéssel is megbízta. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Takács József és neje született Hricosszky Erzsébet íptó szentmiklósi elemi iskolai rendes tanitót, illetve tanitónót a zala-egerszegi állami elemi iskolához jellem minőségükben áthelyezte.

— Néptombola. A nagy nemzeti gyász bánterbe szorított mindent. Nemcsak a mulatságok kerültek le a napirendről, hanem sok olyan dolog is, mely a nemzeti gyászt legkevésbé sem érintette volna. De az utóbbi szomorú napokban nem tudott, nem akart senki mással foglalkozni, mint azon gyászszal, mely előtt minden bonleány, minden honfium lelke egyaránt. Így került le az övódák és a népkonyha javára rendezendő nagy néptombola ügye is a napirendről. De most már foglalkozniuk kell vele, hisz egy humanus, szép ügyről van szó, melynek sikere érdekében mindenünk meg kell tenni a magáét. Nagy falragaszok hirdetik, hogy a néptombola húszas október hó 2-án lesz. Fel vannak sorolva az értekes nyeresémlárgyak is, melyek egyikét másikat, ha a Fortuna kedvez, kiki 20 krajcárért megszeresheti magának. A nyeresémlárgyak a napokban közszemlére lesznek kiállítva.

— A Tejszövetkezet. A N.-Kanizsán alakulandó „Tejszövetkezet”, a végrehajtó-bizottságban f. hó 11-én tartott gyűlése határozatából kifolyólag f. évi október hó 2-án délután 3 és fél óra kor Nagy Kanizsán, a városháza nagytermében tartja alakuló közgyűléset. A végrehajtó-bizottság felkéri a tejszövetkezet iránt érdeklődő és abba tagokul belépni óhajtó gazdákat, hogy ez alkalommal a beszojalatandó tejmennyiségükre nézve kötelező nyilatkozatot a közgyűlésen tenni annál is inkább szivesek legyenek, mert a szövetkezet csakis egy bizonyos meghatározott mennyiségü tejjel gyűjessze mellett léphet életbe. — Aki a közgyűlésen megjelenni esetleg akadályozva lenének, azokat kéri a végrehajtó bizottság, hogy szállítandó tejmennyiségüket kitűntet kötelező nyilatkozatukat legkésőbb szeptember 30-ig Eben-spanger Ernő ur címére Nagy-Kanizsára küldjék meg. Ezen közgyűlésen kerülnek az alapszabályok megvitatás alá, ekkor törtenek az üzletreszek (tehenekint 5 frt) jegyzése, és az igazgatóság megalvasztása.

— Szüreti mulatság. A nagykanizsai szabómunkások és szabómunkások szakegyleténék vizalomrendező bizottsága folyó évi október hó 2-án „Polgári Egylet” emeleti termében saját z könyvtár-alapja javára zártkörű szüreti mulatságot rendez. A szüreti mulatságot délután 5 óra kor egy körmenet előzi meg, mely a szakegyleti helyiségből indul ki. Tánc kezdete este 8 óra kor. Belépti díj személynként 60 kr., család-jegy 8—személyre 1.50. Karzat 20 kr. A zenét Zsolnay Vilmos zenekara szolgáltatja. Karzati jegyek a táncra nem érvényesek. Felülfizetések közzünettel fogadtatnak és hírlapilag nyugdíjaztatnak.

— Rossz kifrajzoló. Kevés városban van olyan tarkán címozott gyalogjáró mint Nagy-Kanizsán. Néhol egy rész aszfalt, aztán tégla jön, aztán megint a szürkére vassót aszfalt valja fel a vörös burkolatot. Itt-ott kökocák, másutt meg a feltöltött gidres-gödros csuszap anyaföldön kopik a cipő talpa. Vátozásnak elég változatos és kellemetlen, különösen ott, hol a kikapott, agyontaposott vékony téglák felmondják a szitárd összekötést. Itt lyuk lyukat követ; a lábterésre nagyon alkalmasak az ily helyek. A Király utcában a Büchler-léle ház előtt már hónapok óta rongyos a gyalogjáró; szinte veszélyes éjjel erre az ut, mert a villamos világítás kegyelme ezt a helyet teljesen elkerüli. Nemkülönbön hasonlóan rossz a kövezés a „K. und Kön. Marodenhaus” előtt. Az illetékes hatóság szives figyelmébe ajánljuk ezt, utasítsák a hazigazdákat kötelességükre.

— Elmaradt löverseny. A keszthelyi honvédhuzar tisztika által tervezett szeptember hó 11-ik napjára kiüzött löversenyt a hazánkat ért lesújtó gyász következtében elhalasztották s — mint értesülünk — csak a jövő év nyarán fogják megtartani.

— Baleset tekvés közben. Könnyen végzetesek válható baleset történt szombaton d. e. a „Hunyaria” szálló udvarán. Egy sereg fiatal ember tekézett, de egyszerre csak egy rosszul letett nagy golyó kiugrott a pályából és Halász Lajosné a szálló tulajdonosát érte, ki ép abban a pillanatban jött oda. A fiatal asszony sző nékül összeesett. A golyó száján beszejtette meg ve-

szedelmesen. Csak nehezen sikerült azután őt fellocsolni. A hamar megérkezett orvos elállította a vérsét és bévarrta a sebet, de a súlyos sérülés következtében néhány napig az ágyban kellett fekdünie. — Nem az első baleset ez már a tekepályánál, azért legjobb volna a pálya oldalait mindenütt lekerítéssel elzárni s így elejét venni a kiugró golyók veszedelmének.

— **Óriási tűzvész.** Köves-Kállán, — mint tudósítónk táviratozza — kedden este kilenc órákor tűz ütött ki, a melyet csak délután sikerült eloltani. A tűz negyvenöt lakóházat számtalan melléképületet, sok gabonát és és takarmányt pusztított el. Egy ember pedig, akit a gyútotáinak tartanak, porrá égett.

— **Szerelme és ürge köröm.** Hogy mi mindent elhisznek azok a szerelmesek, a kikhez hűtelen lett a szívük bálványa, az igazán mesés volna, ha mindannyian tapasztalásból nem tudnók, hogy azok a szerelmesek, akik hiszik, hogy a szívük bálványa hü hozzájuk, még sokkal képtelenebb dolgokra meg mernek esküdni. Az a történet, a melyet elmondunk, az előbbi osztályba tartozó szerelmesek egyikéről szól. Major Rózának nevezik a gyöngéd értelme leányzó, a ki egy cigányasszonyhoz folyamodott, hogy búbajos uton módosra térítse vissza hozzá a babája szívét. A cigányasszony 8 frt 50 krt és egy kacatját kért s megígérte hogy másnap ott lesz a legény. Hogy azonban a már hazavarázsoló legényt más szemek vagy a varázslatok meg ne rongálják, két ürgekörmet is hagyott a leánynál avval az utasítással, ha a legény mégse jönne, lobbálja meg a körmököt a levegőben, vakarintsa meg háromszor a földet — akkor a legény rögtön odamegy s az ágy alá bujik. Mikor azonban sem a köröm-lobbalás, sem a vakarintás nem volt képes az imádott kedvest annyira megindítani, hogy a leány végtelen epedéséről csak csekélyke tudomást is vett volna, az elkeveredett szobaleány kezdett eszmélni s a család cigányasszonyt följelentette a b-füredi járásbírósnak.

— **Talált pokróc.** Nagy-Kanizsa város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a Király-utcában egy drb. lópokrócot találtak. Felhívja az igazolt tulajdonost, hogy annak átvétele végett hivatalos órák alatt a rendőrkapitányi hivatalnál jelentkezék.

VASUTI MENETREND

Értekezés 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás Kanizsáról			Erkezés Kanizsára		
	vonat	óra	perc	vonat	óra	perc
Prágától	sz. v.	4 42	regg.	gy. v.	5 32	regg.
	sz. v.	2 35	d. u.	sz. v.	12 09	d. u.
	gy. v.	12 17	este	sz. v.	11 22	éjjel
	v. v.	7 33	este	v. v.	7 59	regg.
	gy. v.	12 10	délb.	gy. v.	4 53	d. u.
Szombh Bács Zala-Eg	sz. v.	6 05	regg.	sz. v.	11 01	este
	gy. v.	12 20	d. u.	sz. v.	3 42	regg.
	v. v.	5 15	d. u.	v. v.	8 04	regg.
	sz. v.	2 05	d. u.	sz. v.	1 35	d. u.
	sz. v.	12 45	éjjel	gy. v.	7 05	este
Budapest B.-Szt.-Gy.	gy. v.	5 47	regg.	sz. v.	3 52	regg.
	v. v.	9 30	regg.	sz. v.	1 40	d. u.
	sz. v.	2 —	d. u.	v. v.	8 50	este
	sz. v.	12 15	éjjel	gy. v.	12 17	éjjel
	gy. v.	5 03	d. u.	gy. v.	11 55	d. e.
Bács Gyékény	sz. v.	4 57	regg.	sz. v.	1 29	d. u.
	sz. v.	2 25	d. u.	sz. v.	11 41	éjjel
	sz. v.	7 25	este	sz. v.	11 14	regg.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elhárítja meg a legrosszabb bántalmakat is, főlegesen tobat sántal olaj vagy copalva balzsammal kíséretben, mert ezek csak a gyomrot rongják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerész Budapesten, V., Nagykörnye-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

54/322 Postai megrendelések címe:

Zoltán gyógyszerész Budapest

Főraktár Nagy-Kanizsán:

Práger Béla gyógyszerészárban.

Egy doboz ára:

1 forint 20 krajcár.

Utánvétellel vagy az

összeg előleget befizetve

désze után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására
szépitésére és finomítására **Puder**

Legelőkelőbb ütőeréki, hál és társalgó PUDEK.

— Fehér, rózsaszín, és sárga —

vegyileg analizált és ajánlja Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB

ír. udvari tolette-szappan és illatszeregyár Bécsben.

Főraktár: RÉCS, I. Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszeregyeszerkereskedésben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknél.

GLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép készletek 2 1/2 és 12 lóerőig, szalma-kaszáló, továbbá jargány-cseplőgép, here-cseplő, tisztító-rosták, konkolyosók, kaszáló- és aratógép, szénagyűjtők,

Az újabb szarvatógép, boronák, szesekavók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes kaszálók, két- és háromvasú skák és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék közzétételre ingyen és bérmentve kiküldetnek.

Szerkesztőség:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta kint d. n. 4-5 óra közt.

de intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

KLOFIZETESI ÁRAK:

Égész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttár postakora 10 krajcár.

Előfizetők, valamint a hirdetések: vonások Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intéendő.

Bérmunkátlan levelet csak ismert személy fogadjon el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

Nagy-Kanizsa. 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, szeptember 25.

Emléket a királynénak!

A kolozsali emléksobrot, mely a magyar nemzet egyeteme részéről Erzsébet királyné emlékezetét fogja megörökíteni és hirdetni messze időközön át, felállítják majd Budapesten, Magyarország szívében, ahol legfőbbesőbb erővel lüktet ennek a maroknyi, de a megrázó viharokkal szemben csodásan alkotású nemzetnek érzés-világa. Az a hatalmas szobor a nemzet milliói együttérzett kegyeletének lesz fonséges hirdetője.

Ámde az a végtelen fájdalom, mely a nemzetnek minden rétegén átérzett, külön-külön is részt-kíván-magának a kegyeletből, az el nem muló emlékezet kifejezéséből.

Azok a kiváló alakokat, kik egy-egy nemzet életében szellemök vagy szívök nagy erejével fényes, ragyogó nyomokat hagytak, — hatalmas vonásokban megörökíti ugyan a nemzeti történelem muzsája; halhatatlanítják őket nagyszabású költeményekben a nemzeti érzés fölkenjtjei: a költők; de a dicsőségnek, a halhatatlanságnak eme fonségesebb méretű megnyilatkozásai mellett mindenkor tiszteltreméltó az a szép emlékezet is, mely a nép egyes rétegeinek

őszintén, melegen érező szívéből szövdődik egy egy mélán, bánatosan rezgő dalba. A nagyok emlékezetére gyújtott szövétnékek messze világító lángja mellett olyan megfogó, a kunyhók szerény, halványan pislogó mécsa, mely fölött mindig ceremoniatlanul minden külső póz nélkül virraszt a szeretet, az őszinte bánat bensősége.

Igy lesz hazánkban Erzsébet királynénak emlékezetével is. A magyar nemzet minden rétegébe elhatottak az ő páratlan nagy szíve szeretetének melegítő sugara; nemcsak a fényes lakokban, az egyszerű kunyhókban is ragyogó történetek szállnak szájról-szájra az ő örökre megnemult szívének mesés jóságáról és arról a nagy-nagy szeretetről, melylyel ehhez a szegény, rokontalan magyar nemzethez füződött azokban a nehéz szomorú napokban is, mikor már a nemzet-örző Isten is csak megkuszált szálakon tartotta fön nemzeti létünket.

Csoda-e, ha a fájdalom nyomában most mindenütt a hála jár, kegyeletes emlékezetre intő kezével. Egyesületek, testületek, községek határozatait olvassuk, melyekben ki mondják, hogy az elhunyt királyné arcképét megfestetik vagy mellsobrát elkészítetik.

És ne jusson eszébe senkinek kicsinyleni a kegyeletnek ezt a kisméretű megnyilatkozását, mert megszenteli és nagygyá teszi azt a fájdalmas emlékezet és az őszinte kegyelet leghatalmasabb mérete, aminő csak egy nemzet szívében elfér.

Ilyen bánulatosan együtt dobbanó szívvel (habozás nélkül kimondhatjuk) még sohasem gyászoltak a magyar nemzet milliói, és hazánkban még sohasem nyilatkozott meg ilyen valóban megható módon a halott emlékezetét megöröznit őhajtó kegyelet. Nem lehet csodálni tehát, ha az egész magyar hazát egy óriás „Erzsébet-emlékké” varázsolja ez a páratlanul nagy kegyelet.

Ez jól van így! Jól teszi a magyar nemzet minden rétege, ha községeiben, alkalmas tereken, s mindenüvé, ahová kezeszketek szoktak állítani, felállítja az elhunyt királyné mellsobrát, vagy ha csak egy, bármily szerény emlékjelet is állít. A leg-szerényebb kegyeletjelben is meglesz örökitve a gyászoló nemzet fájdalma is. És ez a fájdalom nagygyá teszi, felmagasztosítja a legegyszerűbb kődarabot is, mert abban a nemzetnek lelke szól meg.

Ez jól lesz így!

Ne maradjon Magyarországnak egyetlen-

TÁRCA.

Mária-Trost.

A gráci villamos surranó gyorsasággal rohan velünk gyönyörű völgyön át, merész kanyarulatokat téve a lankás hegyek gyümölcs-lákbán gazdag mellékei között.

Egyzerre csak feltűnik a magas hegy tetején álló kettős-tornyú templom, amiatt méltóságos komolysággal néz az alatta elterülő messze vidékre. A mária-trosti szent-egyház!

— Ah, wie prächtig! Ah, wie imponant! — hallatszik mellette jobbról, balról.

— Nagyszerű, ugy-e? — szólal meg egyik ismeretlen utitársam magyarul.

A halvány nő, kihez a kérdést intézte, fájdalmas merengő arccal néz a villamos ablakán át a hatalmas épület-óriásra és csak a fejét ingatja némán.

Ettől a pillanattól fogva valami megmagyarázhatatlan élelérdeklődéssel csüngök hazám fián.

Még fiatal mindakettő.

Egymás mellett ülnek, csak néha-néha szólnak egymáshoz, mintha kényszer-kötelek tartaná mindgyükét a másik közelében.

Kezdem találgatni, hogy minő viszony köti össze ezt a két lényt.

Testvérek nem lehetnek, mert viselkedésükben nincs meg az a finom, figyelmes gyöngédség, ami az intelligens osztálynál a férfi és nő között e viszonyhoz füződik.

Közei rokonok sem lehetnek, mert akkor a fiatal nő nem utazhatnék így minden kísérel nélkül.

Távoli rokonok még ugy sem!

Nászutazó párnak sem válnak be; mert azok vagy durcá-kodnak egymással vagy simulnak egymáshoz az egygyéolvadásig.

Megvan!

Bizonyosan aféle két-három éves házások, a kik közé valami lélekbusító hidegség fekdűt.

A férfi néha-néha ránez a halvány, szomorú, szinte jéghideg arcú nőre, aztán elfordul és néz révetegen az utszeli lákra. E közben egy-egy mely sóhajtas tör fel melléből. Az a beteges forma nő szinte meg-megrezzen olyankor, mintha valami dermesztő hideg áram érintené.

Mi feketett e közé, a bizonyosan szorosabb viszonytal összefüzött két szív közé, hogy szinte fájznak, dideregni egymás mellett? Vajjon miért jöttek ide, ahol csodás bizalommal testi vagy lelki gyögyulást keresnek a hívők ezerei? Testi vagy lelki szenvedés hozza-e őket ide? Gondolkozom; mi közben lesem. Örökszem minden mozdulatokat, hogy bepillantassak belső világukba. De ők csak hidegen, kifejezéstelen közönyösséggel ülnek egymás mellett.

A villamos csilingel; lassítja haladását; a vezető gépiesen csavarja a lékezőt.

Megállunk.

— Maria-Trost! — kiáltja a kalauz és mi leugrálunk.

Az állomás épület előtt egy kis asztalkán képes levelezőlapok árulnak. Az asztalka egyik sarkán kis 7-8 éves fiucska, a másikon egy 5-6 éves leányka áll. Testvérek lehetnek. Aranyzóke haja van mindakettőnek. A leányka fürtjei gyönyörű csigákban omlanak le vállaira. Szelid, anyaképi teremtések.

Majdnem mindegyik utas odalép az asztalkához és veszik a képes levelezőlapokat.

Az a két szomorú utas is oda megy. Legutoljára maradnak. A nő kiválaszt néhány kártyát s a férfi kifizei.

A nő elteszi a kártyákat, azután lehajol édesen mosolygó arccal a kis aranyzóke fürtű leánykához; megcirógatja leomló szép haját és kedves-becézetéssel sutlog neki valamit. Csak a hangját hallom, szavait nem. Olyan kellemesen reszkét, lágy, édesanyai hangja van. Olyan unázhatalan édes-anyai szeretettel öleli magához a szóke gyermektőt; aztán megcsókolja egyszer, kétszer, számtalanszor, mintha csak az anyai szeretet örjngése szállta volna meg.

A férfi már unja a dolgot. Megérinti vállát és csendesén mondja:

— Vilma, kérlek, menjünk!

A Ferencz József keserűvíz

világzerte ismert jó hírnevét kitűnő minőségének köszönheti, minek következtében a földgömb minden részén, még a kisebb helyeken is, most már található és áruztva lesz. A Ferencz József keserűvízből mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel egyomorra véve elégséges. (8)

Kapható: Rosenfeld A és fia és Marton és Huber özögeknél.

GRAPHIC IRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legtartósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy linyezett dobozban. — Kizárólagos képviselő és főraktár:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N. Kanizsán.

Prospectusait azívezen szolgálók.

len olyan községe, melyben ilyen, a nemzetszív fájdalomról, gyászáról beszélő szerény emlékjel ne legyen!

A nagykanizsai „I. Jót. Nőegyesület” már ebben a szellemben gondolkozott és érezet, midőn elhatározta, hogy a királyné mellsobrát megkészteti és azt a városi hatóság és a szépitő egyesület beleegyezése után a nagykanizsai sétaternek egyik alkalmas pontján helyezi el.

Elhatározásáért a legmelegebben üdvözljük s hisszük, hogy annak fogantatása semmiféle akadályba nem fog ütközni.

És ha majd hazánk minden községében, minden alkalmas helyén lesz egy-egy meghatározott emlékjel királynénk emlékeztetőre, akkor bámulva fogja látni a világ, hogy mint szötte össze a nemzet millióit a fájdalom, mikor királynéjában *védő-asszonyt* siratta.

Szini-szezon.

A csavargó tolvajok, a kisvárosi aszfaltok festett, zines éjjeli pillangó, az erkölcsös társadalom e kitesztolt páriái és a vidéki színesek egyformán a rendőrség ügykörébe tartoznak. Nem mindenütt, nálunk azonban teljesen. Ép annyira neveléses ez, mint boszantó. Van rendőrség, mely a közönséges tolvajok, a rejtőzködő sikkasztók elfogása körül valósággal művészi virtuozitást fejthet ki, de ez a művészkedés korántsem jogcím arra, hogy olyan vidéki városokban, hol színtügyi bizottság nincs, a rendőrfőkapitány saját akaratára szerint, egészen függetlenül intézkedhessék színeszeti kérdésekben. Ez a kelletlen atyáskodás a belügy-miniszter jóvoltából valósággal kolonc a vidéki színeszeten, de a közönségen is.

Könnyen lehetne e bajon segíteni, ezt a gyepőt egész egyszerű módon ki lehetne

venni mindenütt a rendőrség kezéből, csak egy kis jóakarattal, meg egy csekélyke áldozatkészség kellene hozzá, egyéb semmi. Egyrészt a mi hibánk, hogy ez nem így van Nagy-Kanizsán is.

A rendőrfőkapitány már a múlt szezonban jelölre biztosította Szalkay szinigazgatónak a nagykanizsai állomást. Nem keressük, mi kényszerítette őt erre, elég, hogy így történt. A színtársulatnak már e hó 15-ikén kellett volna az előadásokat városunkban megkezdeni, és Szalkai október hó 1-én be is vonul — *Székesfehérvárra*. Mi pedig, ha színházba akarunk majd menni, elárunk Gelsére, Légradra vagy Kis-Komáromba, mert ezekre a helyekre nagyon kellemes és olcsó is az esti vasuti összeköttetés.

Egy csöppet sem sajnáljuk Szalkait, mert elég alkalmat adott legutolsó társulata erre és színháza, a két részre szakított évad második felében, kongott az ürességtől. Mindjárt a új társulat bevonulása után ezt írjuk:

„Ugy esik ma már, hogy a gyéren összevörösödött közönség nem a színpad felé fordul, hanem egymás arcát vizsgáljuk.

A hosszú felvonás-közökben, hogy szomszédunk elkönyszeredett sötét ábrázata ne meredjen oly szoborszerűen a villamos körték sápadt fényébe, erőszakosan élceket gyártunk, némileg helyettesíteni ügyekezünk a kedélyes apák szerepét. A hölgyek a közelgő fűrdő-szezon toalettkérdéseiről folytatnak hosszúságos eszmecsereket, a ki pedig a sok festéktől színi világ álmaikat kergeti, az az emlékekben rágódik és szörnyen boszankodik a jelenen.

Kár minden szóért: keressük a régi-eket, azoközben felszalad a függöny, meg le is hull és a közönség lefelé haladva a lépcsőkön, nevetek emleget — a régiék közül.

Gratulálunk a főkapitány urnak! Az

a kár, hogy a társulatot nem évtizedekre kötötte hozzánk, az őszi évad nagyon rövid, Kanizsának kevés lesz ebből.

Nem rajtunk áll boszút Szalkai, mikor nem jön Nagy-Kanizsára, s ha valahogy véletlenségből úgy esnek mégis, hogy váratlanul itt teremne, úgy ez csak azt bizonyítaná, hogy *Székesfehérvárott* — nem bocsátották be. Mert ebben az évadban az ő számításából teljesen kimaradt Nagy-Kanizsa, szinte erőszakkal ügyekezett Fehérvárra. Spekulált a direktor ur, hadi cselhez folyamodott, de olyan naivul. Azt gondolja: most kiéhezett beennünket, majd ha aztán január végén lejárt a kötelezettsége és ha már eléggé megunták *Albán*, mi két kézzel fogunk utána kapni, sőt könyörögni is fogunk.

Nem gondoltuk volna, hogy a direktor ur ennyire neveléses tud lenni, alaposan téved, amikor ily együgyűnek tartja a kanizsaiakat.

Szalkainak a széke-fehérvári színházat egy lennálló szerződés értelmében csak nov. hó 15-én lett volna joga elfoglalni. Időközben a részvény színházat elárve rezték, maga a város vásárolta meg, s itt senki sem tudta a kötelező szerződésről, így történt aztán, hogy a város felszólította Szalkait, hogy el akarja-e október 1-én foglalni a színházat?

Később kislútt, hogy Szalkai ehhez a határidőhöz jogot ugyan nem formálhat, de ekkor már kiszakadtak az időből s így a színház restaurálását a jövő évre tolták, Szalkai pedig bevonul.

Ez a bizonyossága annak, hogy a direktor — ki a tavasszal gyakran hangoztatta szóval, hogy ő okvetlen számít és ragaszkodik Nagy-Kanizsához, dacára, hogy a közönség nincs megelégedve — teljesen meilőzte a várost.

Hogy az őszi évadban nem lesz színházunk, ezért csupán a rendőrfőkapitányt terhel a felelősség Nem az első eset ez. A múlt évben *Csóka Sándor* ütlet-e fel így s ki tudja, hogy ez hányszor fog még hasonlóképen ismétlődni.

A nő még egyszer magához öleli, még egyszer megcsokolja a lánykát, aztán telgrük és megy a lassan induló férfi után. A távolból is visszavisszanéz és csókot dobál a mosolygó angyalarcú gyermek felé.

Tehát mégis fel tud melegedni ez a halvány hidegarcu asszonyka is.

Most már kétszeresen érdeklődöm iránta.

Melegyek, lépegetek utánuk, mindenütt nyomukban, mint valami fáradhatatlan lelkibuvár. A bucsujró hely hatalmas szentegyháza ott áll fölöttünk imponáns kettős tornyával, mint egy tárt karokkal várakozó agg szent.

Kétszáz lépcsőn lehet csak feljutni hozzá. Ez a meredek út próbára teszi a szívet is, a tüdőt is. Nem könnyű dolog oda feljutni isteni irgalomért, kegyelemért. A kényelmesebb részt azok a koldusok választották, akik ott guggolnak vagy ülnek a lépcső aljánál jobbra balra és rengeteg nagy olvasófűzér szeméit tapovátva, egyhangú zümmögéssel morzsolják ajkai között az imádságot. Mindegyik utas nyujt nekik almazsánát. Nekik itt is hull az irgalom, kegyelem morzsája. Más bajuk pedig nem igen van, minthogy már nem éppen fiatalok. A sorsuk itt nem lehet rossz. Igen jó egyetértésben és bizalmasan élnek. Ahogy a lépcsőkön haladó látogatók magasabbra érnek, mindegyik megolvasa a bevételt, aztán beszámolnak róla egymásnak.

Mert várom, míg a lassan haladó csoport a lépcsősor közepéig ér, akkor indulok neki szép lassan. Mire feljutok a szentegyház elé, a látogatók már mindnyájan bevanuauk.

Nem melegyek be egyen-sen; előbb megtekintem a templom előtti tereget.

A praktikus kalmár-szellem tanyája az. A hatalmas isten-ember kikorbácsolta valamikor a templom tornácából. Nem menekült el valami

messze; a torony előtt ütötte fel sátorát. Szent-ekék, apró szobrocskák, olvasók meg különféle kisebb, nagyobb emléktárgyak bazarja húzódik jobbra, balra a szentegyház főbejárattól alig tíz lépésnyi távolságban. Egyszerű, profán üzérkedés ez: kínálják hangosan, kegyeletlenül módon a portekáikat; csak az hiányzik, hogy meg nem ráncigálják a kabátod szelét. Nem lehet rosszul jövedelmező üzlet; bizonyosan nagyon busásan behozha a helypenzt, amit a kalmárok fizenek a szentatyáknak.

Néhány percig gyönyörködöm a szép kilátásban is, aztán belepek a hatalmas szentegyház oszlopai közé. Vizsgálok a remekműveket, a gyönyörű festményeket. Így imádkozom. Erős meggyőződéseim, hogy Isten megérti, elfogadja imádságul azt, mikor lelkem a bámulat néma áhitatával ölelkezik azoknak szellemével, akiknek alko ásában a Teremtő lelke szóval meg.

Ez hát a gráciak híres bucsujárhelye: Mária-Trost. Itt gyógyulást, vigaszt kell találni mindenkinek. Vizsgálom a templom falán aggattott emléktárgyakat. Kezek, lábak, szívek, vesék és különböző testrészek viaszából, mindegyik alatt ott van annak a névjegye, akit a bucsujaras csodás malfasztja meggyógyított. Mintha valami titkos szellem-suhanást éreznék. Sokáig állok a viasz-alakok előtt.

„A sánták járnak; a süketek hallanak; a vakok látnak; a némák megszólalnak.”

Mintha ezeket az igéket suttogná körülöttem valami láthatatlan szellem.

Hat csakugyan ilyen csodás erő lakik itt e hatalmas boltívek alatt? Hol rejtőzik? Ké bilyezte ide, éppen e kö-kolosszus hideg falai közé? Hat csakugyan elég föllihgni ezen a kétszáz-foku meredek lépcsőn hogy a testi, lelki fájdalmak valami csodás szuggesztio hatása alatt megszűn-

jenek? Lehet olyan gyógyító, vigasztáló, csodásan baizsamos ereje a leikeket betöltő nagy hitnek és bizalomnak?

Ahogy az Istenbe vetett hit örökítiku delejes hatalma előtt ingadozó kételykedéssel állok, — megpillantom megint a szomorú part.

Az egyik Mária-oltár előtt térdel az asszony. Összetett kezei esdőtleg emelkednek a Madonna felé, aki megdicsőült arccal tartja karjaiban gyönyörű, gödörfürűt magzatát: a kis Jézust. A nő rajongó áhitattal tapaszta égő szeméit a Szűz-Anyára. Ajkai nem mozdulnak; nem rebeg imat; de látszik, hogy a hit, a bizalom ereje egész lenyét imádsággá magasztosítja. Egész lenye egygyelőrr annak a Szent-Asszonynak szellemével, aki sugárzó édesanyai boldogsággal tartja mosolygó kisdédét a melegén verő szíve fölött.

A férfi lehajolt fövel, merengő arccal áll a háta mögött és csak néha-néha, szinte lopva tekint a Szűz-Anya képre, mely előtt a halványarcú nő rajongó áhitattal, az egészszárnyaló lélek nemasságával terdel.

Vajjon miért szárnyalhatott a mindenség Urának trónja elé ennek a szegény nőnek lelke? Vajjon lehozza-e onnan azt ebbe a beteges, megtört fizikumot? Vajjon megvigasztalja-e ezt is a hit, a bizalom csodás szuggesztív ereje?

Észrevétlenül, csendben haladok el mellettük és megjáróm a templom minden zegét, zugát, hosszan elme engve egyes tárgyakon.

Mikor a templomból kilepek, már fölöttem delél a nap.

Lusietek a kétszázfoku lépcsőn, hogy a legközelebbi villamossal visszaterjek Grácba, a nyüzsgő, zajzó profán világ hullámai közé.

Amint belepek a pályaudvarba, ott látom megint a fiatal-párt a képes levelezőlapok asztalánál.

Nem vitatjuk el mi a főkapitány jogait, de hogy ezzel nem így kell élni, azt bátran kimondhatjuk, annál is inkább, mert már a tavaszszal figyelmeztettük, hogy várjon az engedély-kiadással, ne kösse le azt már egy évvel előbb.

Kezeink között van a társulat személyzetének névsora. Hába igyekeztünk szeméztetni belőle. Két, három név, aztán egy csomó ötödrangu bolygó. Halvány a színük, belekoptott régi ragyogásuk az emlékezetbe már. A társulat nem rosszabb, vagy alig jobb a tavalyi másodknál, ilyenformán nagyon keveset veszítettünk. De itt tulajdonképpen nem az a kérdés, mennyit veszítettünk Szalkában, hanem mennyit általa a főkapitány szíves jóakaratóból.

Mikor híre járt a tavaszszal, hogy a főkapitány már előre kiadja az igazgatónak az engedélyt, ezt írtuk:

»Nem tudjuk, mi igaz abból (t. i. az engedély kiadásából). A főkapitány megadhatja neki az engedélyt, de *kivüle* alig lesz akkor más közönség. Ezzel a mai társulattal bajosan fog egyszer is telt ház előtt játszani nálunk. — Csak annyit akarunk megjegyezni, hogy a főkapitány várhatna az engedély-kiadással, míg több igazgató pályázik.

Különbén szeptember előtt még más társulat is jöhet hozzánk, melynek esetleg akkor végződik a szezonja, mikor a Szalkai társulatáé kezdődik.

Elhiszük, hogy van eset reá, amikor az alispán, sőt a belügyminiszter informálta magát egy-egy notorius gazemberről a főkapitánytól, bár ez nem szokás, de azt sohasem fogja tőle kérdezni sem az egyk, sem a másik — és ezt egész bizonyossággal tudjuk — hogy jelentse be nekik hivatalból: ki a vidéki színészek között a legjobb hős-szerelmes, vagy kedélyes apa,

vagy tényleg Szaládi Olimpia a legjobb a legszebb hangu szubretté?

A főkapitány előre elzárta az utat, hogy más igazgató folytathassák, pedig ismerte a közönség hangulatát. Valóban kíváncsiak vagyunk, miért adta ki Szalkainak az engedélyt, miért zárta el mások előtt az utat, hogy Kanizsához juthassanak? Ez az egészben a főkérdés.

Sokkal tapintatosabbnak hittük, mikor állását elfoglalta. Legalább az ilyen ügyekben más eljárásra számíthatna városunk és a színészek is. Nem hiszük, hogy színeszeti kérdésekben a *kritikus* címét vindikálna magának a főkapitány, ha meg nem: kinél szerzett információt a vidéki szintársulatról, hogy minden jó akaratát egy társágnak — előlegezte. Az előlegezés nem használt, sőt úgy hisszük: maga a főkapitánú röstellé ezt most legjobban.

Hogy Szalkai nem jött, azért szót sem emelnék, de nem jöhetett miatta más se. Ez baj. Ebből anyagi veszteség is háramlik magára a városra. Megfosztották a közönséget a műélvezettől, ezenkívül a közönség sorában is sokan szenvedtek anyagi károkat. Ezt aláír minden józan fej.

A többit végezze el a főkapitány Szalkaival.

Országgyűlés.

Szeptember 20.

A megdicsőült királyné fejlethetetlen emlékének szentele te szent, 20-iki ülése a képviselőház, amelyen most is előlélt az utolsó hét komoly, bátor hangulata. Emlékezések maradt sokáig a megjelentek szívében az a jelenet, amidőn Szilágyi Dezso elfoglalva elnöki helyét, egyszerű, keresetlen szavakban, de mely meghatótsággal beszámolt a képviselőház bécsi küldöttségének utjáról és kiemelte királyunk megható köszönetét a magyar nemzet részéről.

Tisztelt Ház! Mindenekelőtt engedje meg a Ház, — kezdte az elnök, — hogy rövid jelentésemet az elnökségnek adott megbízás teljesítéséről előterjeszem. (Halljuk! Halljuk!)

A képviselőház koszoruját, melyet megdicsőült királyné emlékének szánt e hó 16-án délután fél 6 órakor elhelyezték a ravatalra. Az országgyűlés mindkét házának küldöttsége együttesen járt el s a küldöttségben a képviselőház tagjai igen szép számmal voltak jelen. Jelen voltam ezután a Ház képviselőjében az e hó 17-én délután a kapucinusok t. plomában végbement temetésén és az e hó 19-én délután 5 órakor az udvari várkapólnában megtartott vigiliákon.

A Ház megbízta az elnökséget azzal is, hogy hódolatteljes és fájdalommal részvétét és gyászát a felségének, legkegyelmesebb urunknak alkalmas módon legmagasabb tudomására hozza. A felség kegyessége úgy határozott, hogy 18-án délelőtt 12 órakor a képviselőház és főrendiház elnökeit együttesen hihallgatáson fogadta. Felsőége urunk mélyen megindulva fogadta a magyar képviselőház részvétnyilatkozatát és a legmelegebben emlékezett meg azon odaadó és a szívnek mélységéből jövő részvét, ragaszkodás és hű együtérzés számtalan tanuságról, mely az ország minden részében és köreiben nyilvánult és meghozott azzal, hogy legszívesebben királyi köszönetét a képviselőház tudomására hoztam.

Hódoló tisztelettel tudomásul vették a királyi izenete. Az elnökségnek jelentését, gondolom, a Ház tudomásul veszi. (Helyeslés.)

Amidőn Szilágyi tolmácsolta a királyi köszönetét, az egész Ház felélt a felhangzott egy ajak kiállításaként:

A nő most is olyan szenvedélyesen öleli csókolja azt az aranyzóke-fürtű lánykát. De az arca most már boldogságtól ragyog. Minden vonása mosolyog.

A férfi arcáról is eltűnt a közöny hidegsége. Derűs, mosolygó képpel cirógatja a kis széke fiúskát, aki a levelezőlapokat árulja.

Mikor jelt adnak az indulásra, alig tudnak megvárni a két szelíd, angyalarcú gyermekétől. Egymásba karolnak és úgy sietnek gyermekes hancuzással a villamos felé.

Bátulva nézem őket.

Tehát csakugyan megvizsgáztalódtak. Minő vigasztalást, minő reményt önthetett a hit bűvös ereje ebbe a két lélekbe?

A villamoson egészen közelökhöz ülök és figyelem őket.

Még onnan is azt a két széke gyermeket nézik és most már mindketten csókot dobálnak feljök.

A villamos megindul.

A nő édesen suttyogva simul a férjéhez.

Jól értem amint suttyogja:

— Ilyen lesz majd a mi anyjakánk is!

A férfi szemel ragyognak a boldog reményitől.

— Hát igazán hiszed?

— Oh Kálmán, megüdvözöltem hiszem, mert éreztem a Szűz képe előtt a csodás sugalmat.

Olyan szorosan egymáshoz simulnak. Szinte érezem, a mint felém sugárzik tőlük a teremtő delej reszkető melegsége.

A lajtos asszonykából epedő, égő, ragyogó asszonyka lett a csodás ihletestől.

Hja: Mária-Trost!

— y.

Bécsi gyászemlékek.

(R.) Ott voltam Kosenh-spánk temetésén Budapesten, szívem vágást követve ott kellett lennem a magyarok édes anyja, drága királynéknak emetésén is; fájdalom hogy ez alkalomból

Bécsbe kellett utaznom, Szombaton reggel a temetés napján elérkezve Bécsbe, jól esett látnom, hogy az üzletek legtöbbje zárva volt.

Minden zárt ajtó ott függött a gyászkeretű czédulával: *„a császárné temetése miatt az üzlet zárva marad.“* Feltűnt azonban, hogy miklen az egyik üzlet zárva, a szomszédos üzlet nyitva volt. Csakhamar megálltam a magyarázatát ezen ellentétes gyásznyilvánításnak. A gyászczédulák hazudtak. Nem azért maradtak az üzletek zárva, mert a császárné temeték, hanem azért, mert az izraeliták újévük első napját Ünnepezték. A bécsi zsidóknak kapó a jött császárnéjék temetése, ezzel palástolhatták vallásukat, mi Bécsben nem megvetendő eredmény.

A más felekezethekhez tartozó kereskedők nem állván vallási kényszer alatt, üzleteiket pontban 4 óráig, mikor is a templomok összes harangjai már megkosdultak és a gyászenetet megindult, nyitva tartották. De még el sem helyezték a nagy halottat örök nyugó helyén, már ismét nyitva állottak a „párlan“ bécsiek üzletei és midőn ezek kirakatait láttam, visszagondoltam a mi kis városunkra, hol kereskedőnk kirakataik dekorálásánál mimindent el nem követek, hogy a gyásznak kifejezést adjanak és a kegyeletet éllessék. Nem találtam én Bécsben ilyen tőrekvésből semmit. Csak az „udvari szállítók“ jeleztek némileg, hogy ők nem tartoznak a közönséges üzletemberek közé. A kalap kereskedők megtették annyit hogy kirakataikba kizárólagosan fekete kalapokat tettek, tudják meg az arra járó-kelők, hogy itt fekete kalapok des választékban kaphatók: a női divat kelme- és szövetkereskedők ugyancsak ilyen reklámmal fejezték ki gyászukat.

De a mi az emberáradat tarkabarkaságából látta, ezen reklámokuk nem volt foganatja. Világos csári-osári ruhában jártak keltek a jó bécsiek és ha a mi hű magy-rajuk sembeli különbség nélkül nem öltöttek volna gyászát, magukta és nem jönnek el oly tömegesen Bécsbe

csak a gyászobogók hirdették volna, hogy gyászja van Bécs városának, nem pedig löversonya.

A temetést követő nap, már vig élet volt a császárvárosban. A miutató helyek csak úgy hozzaegtek a közönségtől, melynek egy része nem elégedett meg a sene lármájával, hanem a heuriger mellett vigan ünekelte a bécsi nőkat. A pártlan bécsiek már elfelejtették császárnéjukat és egy oseppei sem törődtek a császárné bánatával. Ők teljesen beértek azzal, ha császárnéjuk velük érez és feleslegesnek tartják, hogy ők visszat császárnéjukkal érezzenek. Hogy milyen a bécsi kegyelet, tán legjobban jellemel a következő eset.

Történet királynéknak temetése estéjén a kapucinusok temploma előtt Bécsben. A kapucinusok az esti órákban nehány a királyné koporsójára helyezett koszorút darabokra tépva, emléktől szétosztották a nép között. Magyarokból, főleg kanizsaiakból álló társaságunk ezt megtudva, ajtelt a kapucinusokhoz, hogy azért tegyen ilyen drága emlékre. Sajnos, későn érkezünk. Hozzáfogtunk tehát és összeszedgettünk az utóan a virág szétosztása közben elballagtott egyes leveleket és virágot. Egyszerre csak kiváltak a tömegeből egy gyári munkás, ki még csak únruló ruhát sem öltött magára, hatalmas virágosomót tartva kezében.

Irgykedve néztünk a boldog halandóra és meg is mondtuk ezt neki.

Erre a jó bécsi nyomban megszólalt:

— Eladom én magunknak szívesen ezt a virágot. Megkérdeztük az árat.

— Adjának *háss krajcrt!* — mondotta a hű Bécs lelkes fia. Udaadom érte az egész csomót.

Ennyire becsülte a bécsi a drága emléket.

Természetesen a virág a miénk lett és boldogan osztozkodunk rajta, hogy ki-ki vihessen baba belőle emléktől. De boldog volt az eladó is, ibatott két *halbszeittel* a királyné virágából.

És ezért a kegyeletért mondott a királylyal köszönetet annyi szíves szóval Luoger unak.

— *Éljen a király!*

Az elnök azután bemutatja Cioean János Naszódon megválasztott képviselő megbízólevelét a az időközben beérkezett kervényeket.

Erre mely csendben felállt Bánffy miniszterelnök és benyújtotta a királyné emlékének megörökítő törvényjavaslatot a következő szavakkal:

Tisztelt képviselőház! A megrendítő gyászeset következtében a képviselőház e hó 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy megboldogult királyné emlékének és érdemeit törvénykönyvbe iktatja. Ezen határozatához a t. Háznak a főrendi ház is hozzájárulván, ezen országos határozat által nyert megbízás következtében vagyok bátor egy törvényjavaslatot betervezési dicsőült Erzsébet császárné és királyné emlékének törvénybe iktatásáról. Kérem, méltóztassék annak kinyomatását, szétosztását elrendelni és azt tárgyalás és jelentéstétel végett az igazságügyi bizottsághoz utasítani.

A benyújtott törv. javaslat így hangzik:

Törvényjavaslat

i csüdt Erzsébet császárné és királyné emlékének törvénybe iktatásáról.

Ő császári és királyi felségének Erzsébet királynének gyászosa elhunytá alkalmából a törvényhozás elhatározza:

1. § Hón szeretett dicső királynénknak, a haza jótevő nemtőjének áldásos emléke soha nem szűnő hálánk és kegyeletünk jeleül törvénybe iktassék.

2. §. Hogy egy a Megdicsőülthöz méltó emlékek az önkéntesen megindult adakozás után begyűltendő összegek igénybevételével Budapesten felállítására végett azonnal megfelelő intézkedések tétessenek.

3. §. A tett intézkedésekről és az emlékek ügyéről általában az országgyűlés mindkét házában minden év végén jelentés teendő mindaddig, míg az emlékek tétel felállítása nem lesz.

4. § E törvény kihirdetése után azonnal életbe lép, végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapest, 1898. szeptember 20.

Benyújtja

Báró Bánffy,
miniszterelnök.

Csendesen helyeslő moraj zuggott fel minden oldalról, elárulva a képviselők boldogító érzését, hogy részt vehetnek a kegyeletes törvényjavaslat megalkotásában.

A ház a törvényjavaslatot az igazságügyi bizottsághoz utasította s aztán Szilágyi Dezső javaslatot tett a ház legközelebbi ülésének napirendjére nézve. A ház egyhangyul hozzájárult javaslatához és ehhez képest a legközelebbi pénteki ülésen, amely 10 órákor kezdődik, Eötvös Károly meg fogja okólni ismert indítványát és tovább is vitatkozni fognak az elhalasztott szavazás felett.

Szeptember 23.

Még feketé a ház, de nem néma többé. Ha talmas csoportokban vonultak fel a honatyák és tömör zugás hullámzik végig a termen, a mikor elhelyezkedik a törvénykozas. A balmező, a melyben a gyászosa szünet napjai alatt erősen meggyűlemltet a keserű indulat, sűrűn lepi meg a hegyet, körülölván Eötvös Károlyt, a ki tudvalevőleg ma indokolja meg, miért kéri a ház bizalmatlansági votumát Bánffy Dezső báró számára.

Am felvonul a jobb oldalon is és tömör seregével előnti kétharmadában a Hazat. Az öreg Madarász József átnéz és bu-an sóhajtja:

— Sokan vannak! Nagyon sokan vannak!

A vajdának sok a papirosa Úgy látszik, nagyon sok magyarázatra szorul, miért kell Bánffy Dezsőnek bizalmatlanságot szavazni.

Hogy elfoglalta padjait a törvényalkotó testület, a melyet ma a miniszterelnök eljárása felett itélkező fórumává kívánt avatni a balmenten meggyűlekezett bizalmatlanság: felemelkedett Eötvös Károly. Megsuhogtatta fenyegőtőleg a papirosait, rántott egyet a vállán, magasba emelte a jobbát és rákezdté:

— J'accuse!

— Nem, — nem ezt mondta; hanem kirukolt vele egyenesen, mit akar most tenni:

— Felszólalok, — kezdte — hogy a tisztelt Ház bizalmatlansági ítéletét kérem Bánffy Dezső báró miniszterelnök ellen.

— Helyes! zug a hegy. — Nagyon helyes! bővíti a lelkes Pichler.

Am a tulról a miniszterelnök nevének említésére éljenzés hangzik és a vajda elborulva folytatja:

— Úgy látszik, hogy a tisztelt többség nem bizalmatlanságot, hanem bizalmat akar szavazni, a kormányknak.

— Úgy van! Úgy lesz! — dörög jobbról olyan határozottsággal, hogy Eötvös Károly önkéntlenül is lejjebb ereszt a hangját. De azért folytatja az indokolás, hol csavargós magyarázatokkal, hol meg haragos keserűséggel. Konstatálni kell hogy a baloldal nehezen fogott tüzet. Pedig Eötvös Károly nagy igyekezettel forgatta a csóvát, zi rákat is hányt. Valami azonban hiányzott abból, a mit mondott. Alkalmasint — az igazság, a mely nélkül az Eötvös Károly összekodása is győne. Inkább nyirkos volt a hangulat, mint lobogó. Csak Polczner zugta a viharos helyeseket — és Kossuth Ferencz bölíntgatott fáradhatatlanul. Eötvös Károly úgy érezte, hogy e csöndért tartozik magának annyit kárpóttással, — hogy legalább ő minél hangosabb legyen.

— Semmit se tudunk! — dörögte zordonn. Én kértem a kormányt, miért nem tudunk semmit!?

Mint «vastagabban» szólott, mind sűrűbben használta az «erőszólamokat». Ez már gyújtott, lobot vetett a hegy parazsa: Eötvös Károly pedig felhasználva a fe angolást, hamarosan befejezte a beszédét, kívánván az indítvány napirendre tüzését.

A hegy helyeselt, ám elhalt a zaj, mikor Bánffy Dezső báró miniszterelnök állt fel szólásra.

A baloldal zugni próbált a jobbmező erős «halljuk»-ja egy hullámveréssel elmosta a neki-türelmő zajpróbat:

Nagy csendben és mélyeseg figyelem között szólalt meg a miniszterelnök:

— Miután Eötvös Károly képviselő ur egész beszédében mi indokot se láttam, a mint nem is találhattam, bizalmatlanság nyilvánításának; nem tarthatom tehát azt egyének, mint azon vita záróbeszédének, a melyet a napirend kérdésénél láttak jónak megindítani.

— Nem záróbeszéd, hanem csak kezdet! — fenyegetőznek balról.

— A mint ő önének tetszik; mondja a miniszterelnök, a ki ezután a többség minduntalan megújuló helyeslése mellett az események felsorolásával mutatta ki, hogy a kormányt semmiféle mulasztás nem terhe.

— Önök bizalmatlanságot akarnak szavazni a kormányknak, fordul a baloldal ellen — mert az szigoruan alkalmazkodott a törvény rendelkezéseikhez. A kiegyezési javaslatok, a melyek sértetlen fenntartásához ragaszkodunk, a ház előtt fekszenek. Titkolózásról tehát szó sem lehet. Az osztrák parlament néhány nap múlva összeül. Munkásságát előre megítélni nem szabad és az eléleges itelkezésre vádat alapítani nem lehet. Be kell várnunk a fejleményeket és ha a Reichsrath valóban munkakeptelennek bizonyul, legye ek meggyőződve, hogy a kormány a törvény szigorú megtartásával az önálló rendelkezési alapján fogja megtenni végeles intézkedéseit.

Dörög helyeslés hangzott fel. Eötvös egy kurta, de erőten magyarázattal próbálkozott. Azután szavaztak.

Eötvös indítványával mellett felállt a negyvennyolcas párt, a néppárt és a nemzeti párt apró szövetségese serege.

— Kisebbség! konstatálja az elnök.

A jobb oldalon pedig percenkig tartó fergeges éljenzés támad.

Lassankin elcsöndesül ez is.

— Következik a múlt alkalommal kért szavazás a napirend felett, — jelenti az elnök.

Altalános meglepetés támad. Az volt az általános hit, hogy ezt a szavazást kérő ívet, a melyet a nemzeti párt kezdeményezésére adtak be, a szerencsésen agyonbaltuált három héttel ezelőtt napirend felett már visszavontak.

Most d-rült ki, hogy a közbejött nemzeti gyász nem vette el a nemzeti párt jatszi kedvét.

— Vissza kell vonni! kiáltók még a szélsőbalon is. Hentaller is átszólt a nemzeti pártira!

— Vonjátok vissza!

— Nem kell visszavonni! harsogja Polónyi és a nemzeti párt — csakugyan nem vonta vissza.

Igy hát, hála a nemzeti párt ötletes kedvének, mégis csak szavaztak a felett, — mit csináljon a ház ezelőtt három héttel.

Nem volt valami tulságosan mulatságos ez az — ötlet, Eötvös Károly úgy segítte magát hogy felsétált a hölgykruzára és a nagy haragudás után mosolyogva beszélgetett Varkonyi Istvánnal, a szocialista háziur feleségével meg a leányával.

A többi honatyának nem volt ilyen jó sora. Bosszusán tárgyalták a folyosón a dolgot: a mely legalább kérdésessé teszi a parlament munka komolyságát.

A szavazás eltartott egy félórraig és szerencsésen dél lett, mire az elnök kihirdette az eredményt.

— Negyszázötvenegy igazolt képviselő közül távol volt 231, a miniszterelnök pozíciója mellett szavazott 182, ell-n 37, a többség tehát 145.

— És most!? — Neszelt Polónyi.

— Most — felelte az elnök — a kérdés forma része el van döntve: miután az lényegileg már amugy is tartalmatlaná vált.

Ezzel szerencsésen le is került a napirendő — az ezelőtt három heti hét programja.

Erzsébet királyné emlékezete.**Egyházi és iskolai ünnepélyek.**

Templomokban és iskolákban, a hit és tudás megszentelt helyeikben imádkozik a jelen és a jövőndő Magyarország gyászosa elhunyt királynéjéért. A kegye etnek igaz megnyilatkozásai azok, a szép ünnepélyek, melyek a gyászosomor napjaiban tartatnak a királyné emlékezeteert — A helybeli ízr. iskolák csütörtökön reggel 8 órákor gyász-istentiszteletet tartottak, melyen a város többi intézeteinek ízr. növendékei szintén részt vettek. Neumann Ede dr. törbbi szép beszédet intézett az ifjusághoz. Az istentisztelet befejezése után az elemi és polgári iskolák fiu- és leány-növendékei az iskola templomhelyiségében jöttek össze ismét, hol Kertész József tanár megindít szép bezedet tartott. A felső kereskedelmi iskola gyászünnepeséget, tekiotettel a hét utolsó két napjani tartott pótló erettegi vizsgákra csak ma délelőtt 8 órákor tartja meg.

A helybeli főgymnásium ugyancsak csütörtökön délelőtt rendezte gyászünnepeséget. A szép ünnepségre feketé kereset nagy meghívókat bocsájtottak ki. A rajzterem nyugati oldala feketével volt bevonva és tíz órákor már zsulolásig megteltt előke ö közönséggel. Az ünnepség műsorát Bogner „Gyászadal“-ával kezdte az énekkar. Egy csöpp kis diák, Gözöny Ferenc II. oszt. tan. lépett ezután a dobogóra, k-dvesen, szépen szavalta el Haan Béla „Erzsébet“ című költeményét. Priárdi Géza tanár szép ünnep beszédét áhittattal hallgatta végig a közönség. Ábrányi Emil „A kapucinusok templomában“ című szép költeményét erőteljesen, hévvel adta-eló Németh György VI. oszt. tan — Zárjel között megemlítjük, hogy e költeménynek az elszavalása e helyzen szerep elégtétel tehet Ábrányi Eminek azért a közönséges hangu támdásért, melyet a sent „Alkotmány“ hasabj-írólt intéztek felele. A tanárok hihetőleg elég jól megbárlták, vajjon érdemes volt-e ezt a műsorba felvenni, elmondjuk itt meg azt is az „Alkotmány“-nak, hogy a tanárok itt mind — papok, akik bizonynyal jobban tudják mi a helyes s mi nem. — Németh György hatasos szavaltát egy újabb „Gyászadal“ követte. Weisberger Béla VII. oszt. tanu ó Zichy Geza gróf „Királynához“ című költeményét szavalta el hatással. Majd az igazgató lépett az emelvényre, s rövid beszédet intézett a közönséghez és a tanulókhöz. A megható, szép ünnepség műsorát az énekkar az isten áld meg a magyart-ial zárta be.

A nagykanizsai államilag segélyezett községit

polgári és elemi iskolák szeptember 19-én tartották a gyászünnepeket. A gyászbeszédet Pichler Pál hitoktató mondta, Szabó K. István hitszónok és Treiberics Titusz hitoktató segédlete mellett. Mise után az elemi iskolai növendékek osztályaikba vonultak, hol az osztályvezetők intézkedései hozták emlékbeszédet. A polgári leányiskolai növendékeknek Hajgató Sándor tanár, a polgári fiúiskolai növendékeknek pedig Hoffmann Mór címz. igazgató tartott mélyen megindító szép emlékbeszédet.

Az Izs. Jótékony Nőegylet kegyelele.

A nagykanizsai Izs. jótékony Nőegylet folyó hó 22-én délután tartott ülésében impozáns módon róta le a kegyelet és hála adóját.

A választmányi tagok gyászuhrában jelentek meg és állva, könyes szemekkel hallgatták meg Vidor Samuénének beszédét, mely így hangzott:

Igen tisztelt Hölgyeim!

Felcsodálom tartom megjelölni azon okot, amely engem a mai rendkívüli ülés egybehívására indított.

Hisz szemünkben a bánat forró könyvével, szívünkben a fájdalom égető sebével jelentünk meg a jelen órában, siratva és fajtálva a magyar nő-mintaképe: imádásig szeretett királynénk mélyen megrendítő gyászos elhunytát.

Határtalan fájó érzelmek töltik el minden honleány szívét, de még fokozottabb azok fájdalma, kik az emberszeretet nemcsak szolgálatában állanak, mert azon tördölés, mely hön szerzett királynénk drága életét kioltotta, büns merénylet volt, az emberszeretet, a felebaráti szeretet ellen is.

A gyűlölet véres, borzalmas diadalt űlt az emberszeretet felett; egy trónt fosztott meg felséges Nagyasszonyától, egy nemzetet bálványától, bennünket a jószág és szeretet földi angyalától, a női erények élő szimbólumától.

De ezen szimbólum nem az enyészeté, fenn fog az maradni mindaddig, míg a szeretet és kegyelet érzése ki nem hal a szívekből, mindaddig, míg a női szívben érzés honol.

Ezen érzésnek kifejezést adandó, hivatam össze a mai rendkívüli választmányi ülést.

Az érzélteli elnöki beszéd láthatólag nagy hatást tett a választmányra, mely ezután a következő határozatokat hozta:

1. Erzsébet királyné ő Felsége felelhetőlen emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti és megrendítő halála előtti fájdalomának kifejezést ad.

2. Ő Felsége koronás királyunkhoz hódoló részvét-iratot intéz, melynek feltérjesztésére az Izs. Országos irodát kéri meg.

3. A dicsőült királyné emlékére 2000 korona összegű alapítványt (esz. melynek évi 5 százalékos kamatait — Erzsébet királyné alap- kamatai címen — mindenkor a Felsőes Asszony gyászos halálának évfordulója napján: szeptember 10-én azon humánus célra fordít, melyet az ezen emléknapot megelőző választmányi ülés határozatilag kijelöl.

4. Mozgalmat indít Nagy-Kanizsán és vidékén, hogy városunk valamely közhelyén a királyné mellszobra felállíttassék és ebbeli törekvése támogatására a városi tanácsot és a helyi sajtót felkéri.

5. Tudomásul vette, hogy az Országos Nőképző Egyesület elnöke, özv. Teleky Sándor grófné elnöksége alatt folyó hó 21-én Budapesten megtartott, „Erzsébet királyné alap” letesítését célzó nagygyűlésen az egylet képvisele volt.

6. A rendkívüli ülés jegyzőkönyvét az összes jelenvoltak hitelesítik.

Ezen egyhangulag hozott határozatok után Rosenfeld Lajos egyleti titkár tüzetesen beszámolt a nagygyűlés lefolyásáról. Az Erzsébet királyné alap bizottságot a nagygyűlés kezre adta, kiáltotta meg:

Elnökök: Andrássy Aladár grófné, Batthyány Lajos grófné, özv. Károlyi Gyula grófné, Károlyi Tibor grófné, özv. Teleky Sándor grófné; alelnökök: az összes képviselt egyesületek elnökei és alelnökei; választmányi tagok: a képviselt egyesületek választmányainak tagjai; jegyzők: Bacher Vilmosné, De Gerando Antonia, Katona Lajosné, özv. Nendvich Gusztávné, Rosenbery Águsztia, Sebestyén Gyuláné; ügyvezető bizottság: Jókai Mór (elnök), Emich Gusztáv, Halmos János,

Hegedűs Sándor, Horánszky Nándor, Lányi Leo, Perczel Béni, Tabody József, Weisz Berthold.

A titkár jelentése után elnök az ülést berekesztette.

A helyzet Ausztriában.

Előkelő politikai forrásból a következőket jelentik:

Bécs, szept. 22.

A helyzet mind élesebbé válik, békes megoldásra gondolni sem lehet. A parlament egybehívása csak alkotmányos formalitásnak tekintendő és ülésezésre 8 napon túl aligha fog terjedni.

Thun gróf, ha az obstrukció ismét előtérbe lép, azonnal kijelentést fog tenni és mint hírlík, már zsebében hordja a meghatalmazást, hogy a meg egybe sem gyűlt reichsrathot fel is oszlassa.

Ily körülmények közt kétségtelen, hogy miután a cseh alkotmány nagybirtokosság közvetítő akciója meghusult, Bärenreither keresk. miniszter a ki már több ízben tenyegetődzött demisszióval, most okvetlenül visszaép. Ép oly bizonyos Witte vasuti miniszter visszalépése is a ki annak idején, a N. Fr. Pr. ben hozott interjújában kijelentette, hogy a mig ő miniszter, Ausztria nepeinek a kormány-csinnyjától nincs mit tartaniok, most pedig azon helyzet előtt áll, hogy most Thun gróf a 14. §-t lepleti jogaiba

Grác, szept. 22.

Egy, a német ellenzékhez tartozó képviselő, a politikai helyzetet a következőképp eszette a Grazer Tagespostban:

„A németeknek okuk van rá, hogy a legnagyobb bízmatlansággal viseltessenek a Thun-miniszterium iránt és így nem is fognak habozni, erős támadásokat intézni az ellen. Egészen világos, hogy ez a miniszteriummal szemben, a mely viselkedése, de különösen a német ellenzék vezérferfiainak még júliusban előterjesztett a nyelvkerdesnek Cseh- és Morvaországban való rendezésére vonatkozó tervezete és a németekkel szemben fogatosított számos kedvezőtlen intézkedése által már elárulta, hogy egyáltalában nem gondolt arra, hogy a németek követeléseinek eleget tegyen, német részről a legelkeseredettebb harcot kell folytatni. Ezt a harcot addig kell folytatni, míg a nyelvrendeletek érvénybe vannak, Thun gróf uralkodásáig, kedvéért nem fogjuk az obstrukciót „bba hagyni, vagy taktikát változtatni. Az obstrukció állandóan úgy fog folyni, hogy az a kormánynak kellemetlen lesz és éppen nem kívánatos. Ha elérhető volna egy többség a kiegyezési javaslatok visszavetésére, mert a mostaniak még kedvezőtlenebbek a Badeni-Bilinsky-féleké, akkor a körülmények folytán és csak bizonyos esetre bekövetkezhetik az obstrukció beszüntetése, a mi persze nagyon is valószínűtlen, mert a jobboldalnak egyes részei kiegyezési javaslatokat sem el nem fogadják, sem rá nem szavaznak, hanem módosításokat tartanak készenlétben, hogy végre mégis egy kedvezőtlen kiegyezésre szavazzanak. Hogy az obstrukció milyen taktikát fog követni az esetre, ha a kiegyezési javaslatok elutasítása nem következik be a lamine, azt a körülmények megfontolásától teszik függővé. Itt egyrészt az lesz az irányadó, hogy Thun-miniszteriumnak nehézségeket támaszszanak, másrészt pedig az a törekvés, hogy az esetleges tervet, mely odairányul, hogy a német ellenzék nézve elfogadhatatlan kiegyezést a 14. § alapján keresztülhajtják, a nép érdekében meghusítsák.

A cseh reichsrathi és tartománygyűlési képviselők pártjának vezetősége egy nyilatkozatot tesz közzé, mely így szól:

Az a határozat, mely Erzsébet királyné halála következtében minden hivatalos jubileumi ünnepeket megszüntet és az a hír, hogy az uralkodó mély gyászban csak az állami ügyeknek fogja magát szentelni, nyilvánvalóan előtérbe hozta a jelenlegi alkotmány- és államválságot. Természetes és emberi érzések azok, melyek mindenütt azt az igyekezetet keltik, hogy a nagy megpróbáltatásokon keresztülment uralkodónak nehez feladatát megkönnyítsék és kibékítsék népeit a leggyverszerűtlen teremtésnek a harcoló felek között. A cseh nemzet minden időben, különösen mikor nagy gondok bántották az államot, viszályvonta követeléseit és mind-n erejét a fenyegető veszély elhárítására igyekezett fordítani. S így senki

sem vonhatja kétségbe a beke és nyugalom után való törekvés és vágyakozását; jobban szereti hazáját, sem hogy ne kívánna szívóbb, hogy az megszűnjék a legvadabb nemzeti és párt-harcok színtere lenni. Ki sem volna elégedettebb a cseh nemzetnél, ha símondhatnók, hogy eszentul mindkét nemzet békére hajlandóan és egymással mellett s csak a szellem fegyvereivel küzd a haladás, jólét és művelődés érdekében. Csak nem szabad visszaelni ezzel az olyan gyakran hangzatos érzelmelel. Senki sem kívánhatja tőle, hogy jogainak amugy is csekély számából meg engedjen és beszüntessen minden harcol, a mit nemzeti, politikai és állami érdekeinek kivívása céljából megindított. S talán még akkor sem volna teljes béke a birodalomban, hogyha a cseh nemzet milderre hajlandó volna. A német mozgalom még akkor sem szűnnek meg, ha a nyelvrendeleteket felfüggesztenek. A mig a kormány és közgei vonakodnak attól s a mig a birodalom gyengének bizonyul egy némely vakmerő agitációval szemben, nem remélhetünk elégtételt. Be fogjuk bizonyítani, hogy ha béke van szükség a birodalomban, nem azoknak megnyugtatósn kell kezdeni, akiknek amugy sincs okuk panaszsra, hanem supenacióra kell törekedni és a birodalom összes nepelel szemben jogot és igazságot kell gyakorolni. A jobboldal és a kormánynak konferencián a cseh képviselőknek és a megmáshatlan álláspontja tisztá s világos kifejezést fog nyerni, n-hogy e tekintetben valakinek kételyei támadhassanak. A mikor jogot és igazságot akarunk, békét is akarunk, amde becsületes békét, az egyenlőknek békéjét, egyenlő jogok és kötelekés paritás alapján.

H I R E K.

— **Javító érettségi vizsgálatok.** A helybéli felső kereskedelmi iskolában tegnapelőtt tartották meg a javító érettségi vizsgákat. Miniszteri biztosok voltak: *Wier* János bpesti felső kereskedelmi iskolai igazgató és *Ferenecy* Ferenc keresk. miniszteri titkár. A javító vizsgálatokat egynék kivételével jó sikerrel tették le a jelöltek.

— **Dr. Engel Sándor Nagy-Kanizsán és vidékén igen előnyösen ismert fogorvos, hosszabb időt töltött Budapesten, hol Tausler tanár nőgyógyászati és szülészeti klinikáján és a Stefánia-gyermekkorházban szakadatlanul tanulmányozott.** A lefolyt héten már hazatért, és most október 1-től fogva a fogászat mellett általános orvosi praxissal is fog folytatni.

— **A honvéd önkéntesek tisztviselője.** A m. kir. 20. honvéd-gyalogezred önkénteseinek most érkezett el a hadgyakorlatoknál is nehezebb dolguk. Kezddők a tisztviselő vizsga Szekes-Fehérvárra, ahol az ottani önkéntesekkel megkezdik a tisztviselő vizsgát. A hét végé felé fogják kihirdetni az eredményt, mely elő egy kis szorongással néz ilyenkor minden önkéntes, mert nem tudják, vajjon nem-e a jövő év október elején ér véget a katonai élet.

— **Templom-persely feltérés.** Szombathelyen a Sz. Domonkos vendi szerzetének templomában, az ügyvezető Szent Antal perselyt (hó 18-án ismeretlen tettes feltérte s benne volt 80-100 frtnyi adomány pénzt elrabolta. A nyomozást erőlyesen folytatják.

— **Gyilkosság sul szeretetből.** Ösv. Spachiné nagykanizsai bábától Prince Mihály 2 éven át miat üzetveztő volt alkalmazva. Minthogy azonban ezen viszony sokkal szorosabb volt, mint a munkaadó és alkalmazott közt rendszeren szokott lenni, nagyon bántotta Prince Mihályt, hogy mintegy 3 hónap előtt felmondás folytán meg kellett Spachinétól válnia. A legutóbbi homokkomáromi bűncsú alkalomával Prince odament Spachiné sátorához és kérte hogy fogadja őt vissza, de erre Spachiné nem volt hajlandó. Prince haragosan tovább állt és meghuzta magát egy szorosdedos sátor mögött, hol csakhamar egy revolver lövés dördült el. Spachiné megfutamodott és Princet elfogták. Gyilkossági kiérlet miatt Prince t. hó 23-án, a nagykanizsai kir. törvényszék előtt állt, hol azzal védkezett, hogy öneki eszeágában sem volt Spachinét bántani hanem öngyilkos akart lenni. A törvény szék felmentő íteletet hozott és Princet szabadlábra helyezték. A déntani órákban a rend-

ség megtudta hogy Spachiné 17 éves fia Mihály egy vadász tört vett magának, miben összefüggést látott Princ felmentésével. Meghívatta tehát Spachinét megtudandó, hol van fia. A kihallgatás közben magából kikelten berohan a kapitányi hivatalba a fiatal Spachi és lázas igazgatottsággal jelenti, hogy megölte Princet a kiskanizsai mezőkön a puskaporos torony közelében és kérte letartóztatását egyenlőt átadta a markolavíg véres tört. — Az aya fia rémtette hallatára felkiáltott „mit tettél fiam.” mire mire a fiu erősen zokogva azt mondá: Mint hogy ő gyilkoljon meg téged anyám, inkább én gyilkoltam meg őt. — Princ azonban, ki életveszélyes sebet kapott, még él, de életbenmaradásához kevés a remény.

Böske kisasszony szive. Lilaszíndi kirsi levelet hozott tegnap a posta. Apró, finom betűkkel volt tele-ántva az illatos papír. Nem olyan, mint a többi, valami hiányzik belőle, egy jellemző, poétikus vonás, a mi olyan édesen kedvessé teszi: a helyesírási hiba. Böske volt aláírva. — Böske kisasszony (kiről azt sem tudjuk, szöke-e vagy barna) szomorú, nagyot szomorú nekünk panasolja el: elvesztette — a szívet. Kéri, hogy tegyük ki ezt az ujságba. A kedves, kis level így kezdődik: „Tisztelet szerkesztő Ur! Elvesztett a szívem, ha a mamám megtudja, baj lesz belőle... Megjeddünk, ketszeresen sajnáltuk Böske kisasszonyt. Riporterünk azonnal ajánlkozott, hogy ő odaadja helyette az övét, rögtön elviszi, csak mondják meg a lakása címét. — Kérdés, hasonlít-e a magáé Böske kisasszonyhoz? Mutassa milyen? Riporterünk e képet, az ő szíve már nagyon kopott s sosem volt az szinárany. Már pedig a Böske kisasszonyt ilyen. Hercig, aranyos kis szivecske, a korzón vesztette el csüörtökön este, ott esett le a nyakláncáról. Ha esetleg megtalálta valaki, legyen szives adja át ezt szerkesztőségünknek, mert ha a Böske kisasszony mamája megtudja, baj lesz. A közelebbi címet a becületes megtalálónak átadjuk. Böske kisasszony kicsi, aranyos szívének részletes leírását nem hozzuk, nehogy valami zajos népvándorlásnak legyen a központja szerkesztőségünk. Csak az igazi kell, nem vállalnánk magunkra a felelősséget, ha esetleg valami jukker bajszu, heyre urfi akarna valami hamissal próbát tenni és ezzel aztán esetleg elveszne Böske kisasszony aranyosabb szivecskéje... Ebből már igazán baj enne, s ezt már nem is lehetne kiírni az ujságba.

Szegény kibic... A kibic, a kártyaszalok e nyugtalanul bogógó zsidója, a legkitalatlanabb ket lábu, tolatlan állat a világon. A legnagyobb pszichológus sem derítette még eddig ki, hogy a kibic valamire jó, még egyetlen természetűdös se mutatta ki, hogy a kibicnek célja van. Ha csak azt nem tartjuk annak, hogy a kártyásokat addig boszantja, a míg abba hagyják a játékok, vagy a fejukhoz vágják a billiardasztalt, vagy a kaszinó-trouust a szépen kifestett kávéházi trajlával együtt. A kibic főbbnyire gyáva. Meghunyáskodik, mikor lelke tele van a cselekvés vágyával. Ott ül a játékos mellett, a ki a piros alsót játsza ki, mikor az ő meggyőződése szerint a zöld királyt kellett volna kijátszani. Hogy izeg-mozog, csillogó lázas szemei szinte kikészülnek az arcából, mereven szorongatja maga alatt a széket, mintha pu-kaporos hordó állna alatta, vigyaz, hogy föl ne vethesse, rájja az ajakat, majd idegesen dobol az ujjával, de hallgat, mert csak kibic. Tantalus valóságos vigalmi bizottsági elnök hozzá képest, mikor a játékos rosszul játszik. Már pedig a játékos rosszul játszik ez a meggyőződése minden kibicnek. A kártyázó pedig ezt jól tudja és sohasem meri azt kijátszani, a mi ő szór jut az eszébe. Fél a kibicötől. Fél, hogy kiőr rajta a játékos düh és egy izgatott pillanatban karomkodva kitéri kezei közül a kártyát és ő játsza tovább a pártit. Neha azonban türelmet veszi a játékos és olyankor, ha a billiardasztalt nem is üti a kibic fejébe, de valami rettenetesei tesz. — Így történt ez tegnapelőtt is. Éjjel volt, jóval túl a tizenketten. A pincérek álmosan, tárdian, egyik itt, másik ott húzódt meg a homályba-vesztő sötét sárokbán, a pikkoló pláne egy kerek kis márványasztalra könyökölve édesen horkolt. A kasziros trájja szörnyen nagyokat ásitott, de ez korán sem hozta zavarba a kávéházi tronus türelmes; hidegvérű Don Zsuanjét. Csönd volt, csak a kártyalapok csattanása hallatszott. Egyszerre csak egy hatalmas durranás verte fel a

csöndet. A kártyázók lejtették a lapokat és az első pillanatban azt hitték, hogy valami rémreventy olvassnak és most trának annál a bizonyos villámmal, mely a sötét éjjelben dörögve vakítva szét ketté a levegőt és csak egy csatakos lovag ügyet tova a viharos éjszakában, a lödodobozást elnyeli a paskoló eső... Azonban a durranást nyomban éktelen kiabálás követte. Valaki az arcát fogta és mint egy nagy kérdőjel szóltan meredt arra, ki szemközét állt vele s egyre kiabált.

— Mit árulja el a kártyámat, hányszor mondtam, hogy ne beszéljen bele! Sie, sie...
— De hát miért nem mondta be a kvintját?
— Szé Orosz, sie Hammer, akkor megtudja, hogy nagy felsőm van, neki pedig négy királya van a kében. Azt hitte ő, hogy a negyedik fejső fekszik.

Szettel a felvilágosítással az ügy be volt fejezve, folytatása nem lesz, csak a játékok folytatták tovább, de már kibic nélkül, elag lelkiismeretes volt elismerni a játékos igazat és így nem igen tett szemrehányást, mert csak kevesen látták azt a bizonyos kézműdolgot.

Állategészségügyi kimutatás. Zala-vármegye területén szeptember hó 20-án. Rühkór: Szepetnek 2 udvar. Sertésvész: Alsó-Dörögce 12 u., A-Nemes Apáthi 25 u., A-Szemenye 6 u., Budac onytomaj 9 u, Barabás 1 u, Be enyő 1 u, Bocska 1 u, Bottornya 5 u., Csácsbozsók 16 u., Döbréte 16 u., Egenföld 1 u., Egregy 3 u., Eszteregnye 34 u., Hahót 1 u., Hegyesd 14 udvar, Hetyefő 1 u., Hoszlót 1 u., Kaptalanfa 15 udvar, Keretye 1 u., Keszthely 8 udvar, Kis-Vasárhely 1 u., Kiskomárom 4 u., Le-ence Istvánd 14 u., Letenye 3 u., Magyar-Szerdahely 1 u., Milej-Egyházszeg 6 u., Monoszló 16 u., Nagy-Görbő 5 u., Nagy-Pécsely 13 u., Nagy-Kanizsa 4 u., Nemes-Boldogasszonyfa 5 udvar, Ollár 13 u., Pusztaszent-László 15 u., Radamos 12 u., Ratka-melék 6 u., Sajtór 30 u., Szent-Györgyvár 7 u., Tapolca 3 u., Udvarnok 4 udv., Vidornyaszőlős 8 u., Vonyarc-Vashegy 1 udvar, Zala Egerszeg 21 u., Zala-Szent-László 6 udvar, Zala-Szántó 1 m., összesen 48 község.

x Fontos mindenkinek. A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor-bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hanyás stb. által észlelhetők. Mindezen bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalsamát Fragner B. gyógyszer-tárából. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban is.

Törvényték.

Végtárgyalások és ítélthirdetések:

Szeptember hó 26-án.

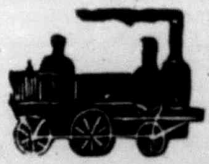
Lopás büntetével vádolt Tóth János elleni bűnügyben végtárgyalás.
Lopás büntetével vádolt Tintárics Péter elleni bűnügyben végtárgyalás.
Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Tomasics József és neje Herayak Mária elleni bűnügyben ítélthirdetés súlyos testi sértés bűnügyben ítélthirdetés.
Súlyos testi sértés büntetével vádolt Szabó Mihály elleni bűnügyben ítélthirdetés.
Súlyos testi sértés büntetével vádolt Szi Márton József és társai elleni bűnügyben ítélthirdetés.
Súlyos testi sértés büntetével vádolt Zobringer Mihály elleni bűnügyben ítélthirdetés,

Szeptember 30-án.

Orgazdasági büntette és könnyű testi sértés vétsége miatt vádolt Ozmetet Péter elleni bűnügyben.
Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt vádolt Bényei István elleni bűnügyben végtárgyalás.
Sikkasztásnak tekintendő büntett miatt vádolt Berkes Deák Sándor és neje Márton Juli elleni bűnügyben végtárgyalás.
Közokirat hamisítás büntetével vádolt Pacsics Iván s társai elleni bűnügyben ítélthirdetés.

IRODALOM.

— **A Magyar Hirlap,** melynek szerkesztője: Fenyő Sándor hatalmasabban lép ki a küsdőterre a szabadságot, a demokráciát és a liberalizmust. A legszorgosabb állandó főmunkatársa maga Jókai, s ez első elcsőjén kívül dolgozó-társai között vannak a legelsőbbek, ezek között Turr István. A Magyar Hirlap, mely a legelterjedtebb valamennyi budapesti napilap közül, az új évnegyedben két eredeti regény köntésébe fog, az egyik Jókai-nak a Magyar Hirlap számára írt új nagy regénye Gyász orgiák, a másik Bródy Sándor A költés című munkája. A lap terjedelme újabban ismét bővült. Előfizetési ára egy hónapra 1 frt 2 kr., évnegyedre 3 frt 50 kr. A vidéki előfizetők igen sok kedvezményben részesülnek. Nevezetesen: Az „Évszak” című gyönyörűen illusztrált divatlapot negyedévenként 30 kr., a „Kis világ” című képes gyermeklapot negyedévenként 50 kr. kapják meg. A „Magyar Szalon”-t, e kitűnő havi folyóiratot szintén kedvezményes áron, a Magyar Hirlappal együtt negyedévre 5 frtért rendelhetik meg a Magyar Hirlap előfizetői. N. B. A Magyar Hirlap ez idén 200 oldalra tehető ingyenes karácsonyi albuma valóban pompás és szenzációs lesz. Megkapja mindenki, aki most belép előfizetőnek. Kiadóhivatal: Budapest, Honvéd-utca 4. szám.

VASUTI MENETREND

Kerényes 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás Kanizsáról				Erkezés Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Prágából	sz. v.	4 42	regg.		gy. v.	5 32	regg.	
	sz. v.	2 35	d. u.		sz. v.	12 09	d. u.	
	gy. v.	12 17	este		sz. v.	11 22	éjjel	
	v. v.	7 33	este		v. v.	7 09	regg.	
	gy. v.	12 10	delb.		gy. v.	4 53	d. u.	
Szombathelyre	sz. v.	6 05	regg.		sz. v.	11 01	este	
	gy. v.	12 20	d. u.		sz. v.	3 42	regg.	
	v. v.	5 15	d. u.		v. v.	8 04	regg.	
	sz. v.	2 05	d. u.		sz. v.	1 35	d. u.	
	sz. v.	12 45	éjjel		gy. v.	7 06	este	
Budapestre	gy. v.	5 47	regg.		sz. v.	3 52	regg.	
	v. v.	9 30	regg.		sz. v.	1 40	d. u.	
	sz. v.	2 —	d. u.		v. v.	8 50	este	
	sz. v.	12 15	éjjel		gy. v.	12 17	éjjel	
	gy. v.	5 03	d. u.		gy. v.	11 55	d. e.	
B.-Szt.-Gy.	sz. v.	8 —	d. u.		sz. v.	8 9	regg.	
Barcs Gyékényre	sz. v.	4 57	regg.		sz. v.	1 29	d. u.	
	sz. v.	2 25	d. u.		sz. v.	11 41	éjjel	
	sz. v.	7 25	este		sz. v.	11 14	regg.	

NYILTTER.

Az e rovatban közöltetésért nem vállal felelősséget a sz. erk

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban **Privát-fogyasztók**nak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldünk.

HENNEBERG & selyemgyárai

(cs és kir. udvari szállító) Zürichben. (5) Magyar levelezés. Svájcba kötszemes levélbírlyog ragasztandó.

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság

Üzletigazgatóság B-poston

3457/P. szám.

281-1.

Pályázat.

A cs. és kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak Üzletigazgatósága az 1899, 1900 és 1901. években vonalain szükségét és alább megnevezett talpamennyiségek szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, és pedig:

az anyag megnevezése	Mennyiség	1899	1900	1901	Összesen
		években			
2.40 méter hosszú, 15 cm. széles felső és 26 cm. széles alsó lappal és 16 cm. vastag szabványos kereszt-tölgytalpfa	drb	40.000	60.000	60.000	160.000
2.70 méter hosszú, 15 cm. széles felső és 26 cm. széles alsó lappal és 16 cm. vastag szabványos kereszt-tölgytalpfa	drb	70.000	50.000	50.000	170.000
2.20 méter hosszú, 15 cm. széles felső és 20 cm. széles alsó lappal és 14 cm. vastag helyierdekű kereszt-tölgytalpfa	drb	14.000	20.000	20.000	54.000
Különléte méretű tölgy talpfa kitézők részére	kdb mtr.	—	350.0	500.0	850.0

Az egész vagy részmennyiség szállítására pályázni szándékozik 100 filléres okmánybéllyel ellátott és lepecsézett ajánlataikat legkésőbb 1898. évi október hó 25-ének déli 12 órájáig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak Üzletigazgatóságához Budapesten I. ker. Mészáros-utca 17. szám (igazgató-ági épület földszinén levő iktató hivatalának) küldjék be, megjegyezvén, hogy az ezen idő után érkező ajánlatok tekintetbe vételni nem fognak.

A szállításra vonatkozó szállítási és különleges feltételek fenti igazgatóság pályafentartási osztályánál (igazgató-ági épület II. emeletén), vonalain levő összes mérnök-osztályánál, valamint az országos ipar-egyesület elnökségénél a kereskedelmi múzeum igazgatóságánál és a kereskedelmi és iparkamara elnökségénél Budapesten ingyen kaphatók.

Budapesten, 1898. évi szeptember hó 25-én.

Az üzletigazgatóság.

Magyarország legjobb táncitanára
HERZENBERGER JOZSEF
 Pécsi táncitanár
 A MAGYARORSZÁGI TÁNCZTANÍTÓK EGYLETÉNEK DISZELNÖKE
 legközelebb Nagy-Kanizsára érkezik
 és
TÁNCZTANFOLYAMOT
 nyit.
 Bővebbet ideérkezéskor

Értesítés.

Van szerencsém Nagy-Kanizsa és vidéke n. é. közönségét és tisztelt vevőimet értesíteni, hogy Nagy-Kanizsán (Deák-tér Takarékpénztár-épület) *Fabick és Asztalos* cég alatt lenálló virágkereskedésből barátságos meg egyezés után kiléptem és azt *Asztalos Béla* ur, eddigi cégtársam, ki a kö. eteleseket is átvette, saját számlájára fogja tovább vezetni, miglen én kertészeteimet házilag fogom folytatni. — Midőn hálás tőzönetet mondok t. vevőinknek eddigi szives támogatásukért, kérem ebben *Asztalos Béla* urat a jövőben is részesíteni, ki is szakavatottságával és kitűnő izlésével a legkenyesebb igényeknek — úgy mint eddigelő — a jövőben is meg fog felelni.

Tejes tisztelettel

Fabick Tivadar,
 v. kertész.

Teljes tisztelettel jelentem, miszerint a *Fabick és Asztalos* léle élő és művirág kereskedést az eddigi üzlettársam kilépésével saját számlámra átvettem.

Mint eddig úgy ezután is minden törekvésem arra fog irányulni, hogy a t. vevő közönség igényeit minden irányban kielégíthessem.

A közelgő halottak napja alkalmából tisztelettel ajánlom élő és művirág koszorúimat, sírcsokrokat stb. Elvállalok élő és művirág díszítéseket.

Teljes tisztelettel

Nagy-Kanizsa, 1898. szeptember hó

278-2

Asztalos Béla

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Phönix-Kenőcs

a stuttgarteri közegészségügyi és betegápolási kiállításán 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a közönség levelek ezrei szerint kitűnőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált

és ártalmatlan szer, sűrű és gazdag hajnövényt előmozdítására hölgyeknél és uraknál, a haj kihullása és a korpá képződés megállítására; egészen fiatal embereknél erőteljes bajszot létesít. — Jótállás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien, I. Wipplingerstrasse 14.** 165-26

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcsaplógép-készletek 2°, egész 12 lóerőig, szalma-kaszalók, torobá-járgány-csaplógépek, hars-csaplók, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és arató-gépek, szénagyártók,

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukorica-morsszálók, darálók, őrő-malmok, egytemes szecskék, két- és háromvasútkék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kiadatra ingyen és bérmentés küldeték.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás vércirkulációt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomor- és bélbetegségeket, savanyu főbőgőst, hányást inger, gyomor- és hasbántalmat, gyomörgörccst, a gyomor tünterhelését stélis, nyálkásodást, vértulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belhajjakat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mellgyuladásnál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgengyedés az ugynevezett körömgengyedés a kézen és lábujjakon, keményedésnél, dagadtoknál mirigydagadtoknál, holttetem képződésnél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-fele életbalzsam

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkenti egészséges és tisztá vért szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával. Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenkinek az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszerárúháztól és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!
Elismerő levelek ezrel rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszerárúháza, Egger A. gyógyszer.-ban, Thalmyer és Seitz, Koehmeister utódai

Főraktár a készítőnél **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 281-26

halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan gyógyszer urak és hölgyek számára.

Ára tacczonként eredeti párisi csomagolásban:
Gummi, elsőrendű gyártmány . . . 0.80 6. frtig
Halhólyag kiváló finom minőség . . . 2.- 8.-
Capottes americans (rövid) . . . 2.- 5.-
Gyűjtemény uraknak igen célszerűen

dobozokban összállítva . . . 3.- 10.-
Suspensorium . . . 0.50 3.-
Párisi női szivacska (Safety Sponges) 2.- 6.-
Irrigator teljesen felszerelve . . . 1.80 5.-
Eredeti essarium oculisvum (Pelliculus)
Nemzinga tanár szerint . . . 1.80 2.50
Vessző lozsa külön . . . 1.50
„Dianna-ör“, szab. havibaj el köt. 3.50 5.-
(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)

M rendeléseket postai és diszkrét eszközöl:

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű és kötszer-gyáros. 241-14

(Alapít. 1878.) Budapestben, (Alapít. 1878.)

IV. Koronaherezeg-utca 17.

Árjegyzék ingyen es bármintve.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételnél 10% engedélyezett.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételnél 10% engedélyezett.

Zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

47540/II.

Pályázat.

Zalavármegye területén az 1883. évi XLIV. t. c. 81. §.-a értelmében kimondott felelőség folytán a hivatkozott t.-c. 83. §. 2. pontja értelmében a királyi adó végrehajtók közvetlen felügyelete alatt több segédvégrehajtó ideiglenes minőségben 2 frtól 3 frtig terjedhető napi díj és szabályszerű fuvar illetményével lévén alkalmas mazandó, felhivatnak mindazok, kik ezen állásra alkalmaztatni kívánnak, hogy eddigi foglalkozásukról, szakképzettségükről és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványokkal felszerelt tolyamodványaikat **folyó 1898. évi szeptember hó 30-áig** ezen kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtsák be.

Zala-Egerszeg, 1898. évi szeptember hó 19-én.

Gernya László.
magy. kir. pénzügyigazgató.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

HIRDETMÉNY.

Vagyonbukott Goldschmidt Sámuelné született Fischer Betti legrádi kereskedőnő csődtömegéhez tartozó a csődleltárban 2-231. tételszámok alatt felvett rőfös és vegyesárúk bolti és lakásberendezésből álló ingóságok 1332 írt 69 kr. becsértékben ajánlati uton eladatnak.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1898. évi október hó 4-én déli 12 óráig 133 írt 27 kr. óvadékkal egyetemben dr. Rothschild Jakab nagykanizsai ügyvéd csődválasztmányi elnöknel benyújtandók, hol a csődleltár és közelebbi feltételek is betekintheők.

Nagy-Kanizsán 1898, szeptember 20

Rapoch Gyula ügyvéd
csődválasztmányi jegyző.

292 - 1

Szerkesztőség:
Városház-püllet Fischel Fülöp könyvkereskedésében.
A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.
de intézendő a lap szemléi rosszat vonakozó minden közlemény
Kiadóhivatal:
Városház-püllet: Fischel Fülöp, könyvkereskedés

ZÁLA

Politikai lap:

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Égész évre 12 korona (8 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)
Nyilttár petitorra 10 krajczár.
Előfizetésnek, valamint a hirdetéseknek vonatkozólag Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.
Bérmertetlen levelet csak ismeret kezesből fogadjunk el.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1898.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, szeptember 29.

Aggodalmák.

Őszre hajlik az idő. A mi termést adott az idén szántóföld és rét, szőlő és gyümölcs, kisebb nagyobb bankóra váltva elment már, hol adóba, hol kamatra, no meg egy kis télire valóra. A mi kevés maradt, abból a jó isten segedelmével, valahogy kitelelünk mi kisgazdák.

Hanem új magot tettünk a földbe, új munkát adtunk szőlőbe, gyümölcsbe, egy kis hizlalni valót is szereztünk, a miből pénzelné lehet, egyszóval kezdünk dolgozni a jövő esztendei megélhetésre.

De megélhetünk-e és hogyan? Ez az aggodalmas kérdés szánt barázdákat homlokunkra. Tudni kéne már, hogy mi lesz a kiegyezés dolgában? Megcsinálják-e a külön vámterületet, vagy megmaradunk-e úgy, a hogy eddig voltunk? Ha a nagy uraknak tán nem sürgős ez a kérdés, ha az ország házában rá is érnek nagyok és hosszukat mondani, nekünk gazdáknak nagyon sürgős ám idejekorán tisztában lenni azzal, érdemes-e buzát vetni, szőlőt és gyümölcsöt termelni, szarvasmarhát és disznót nevelni és hizlalni?

És nem csupán mi kisgazdák tekintünk elszorult lélekkel az elé, a mi lesz, hanem velünk együtt egy sereg iparos, meg kéz-

műves, apró emberek, a kik kezük után keresik a mindennapi, s a kiknek nagyon belevág a számításukba, hogy a politikus nagy urak miképpen viszik dűlőre az ország sorsát.

Lehet, hogy mi nem tudjuk megérteni, micsoda magas politika van a kiegyezés kérdése mögött, vagy tán azt se bírjuk föl-fogni észszel, hogy a törvényparagrafus, a mire az urak hivatkoznak merre csavarható, a szerint, a mint jobb- vagy balpárti képviselő nyul hozzá. De azt tiszta észszel látjuk, hogy a kik megcsinálták a kiegyezést, nem gondolhattak arra, hogy valamikor az ő törvényük által kárt okozzanak Magyar országnak. Ha jónak látták akkor megcsinálni a gazdasági közösséget, akkor annak föntartása csak attól függhet, hogy ez bevált-e vagy sem? Olyan törvényt csak nem csinált Deák Ferenc, a mely azt mondja, hogy: ha a közös vámterület hasznára is volt az országnak s ha a külön vámterület kárt is okozna, mégis meg kell csinálni a külön vámterületet, ha az osztrákoknak nincsen országgyűlésük, a melylyel a gazdasági szövetséget meg lehet kötni.

Sokat beszélnek és vitatkoznak mostanában a fölött, hogy mit értsünk az önálló rendelkezés alatt; hogy ez a szó parancsolja-e

vagy pedig csak megengedi-e a külön vámterület? Hát egyenes észszel nem lehet mást érteni az önálló rendezés alatt, mint azt, hogy az ország azt teheti, a mit jónak lát. Teszem fel, ha én a szomszédommal közös legelőt tartok, de kikötöm, hogy az esetben, ha meghal, vagy más veszi át az ő gazdaságát, akkor nekem van jogom önállóan rendelkezni. Már most beáll ez az eset, és csupán csak rajtam múlik, hogy a másik gazdával föntartsam-e a közös legelőt vagy sem? Nem azt nézem-e, hogy hasznomra volt-e eddig és hasznomra lesz-e továbbra is ez a közösség? S ha azt látom, hogy ez hasznomra volt és lesz, hát akkor bolond észszel ahhoz kötöm magam, hogy nem legelgetek közösen, mert megállapodásunk szerint nekem jogom van ehhez? Hát nem mondaná mindenki, hogy elment az eszem, ha megfosztanám magam a szemmel látható haszontól, holott csak tőlem függ, hogy megtartsam és biztosítsam azt továbbra is?

No hát, szakasztott ilyennek látjuk mi kisgazdák a kiegyezési kérdést.

Mi azt látjuk, hogy a mi borunknak, a buzánknak, gyümölcsünknek, marhánknak, sertésünknek van egy biztos piaca; amikor termelünk vagy hizlalunk, előre kiszámít-

TÁRCA.

A kínai birodalom.

Irtá: Cholnoky Jenő.

Az a hatalmas birodalom, melynek lakosszáma egész Európával vetekedik, kénytelen-kelletlen szerepet kezd játszani a világtörténelemben, a melyet az európai nemzetek drámáiról jegyzett fel Kilió.

A föld összes népeinek történelme eddig két egészen különálló részre oszlott: Európa egészen a múlt századig edes keveset tudott a kínaiakról, a kínaiak pedig, bár tudomásuk volt a római és később a bizanci birodalomról, később mégis barbárokat képzeltek ott, ahol egy Shakespeare irta színműveit.

A két külön történelem a portugalloknak Kele-Ázsiában való megjelenése óta egybe kezd kapcsolódni s Kína történetét lassankint nevezetes komplikációk vonják bele a mi véres drámáinkba.

A hajós nemzetek délfelől, a kontinéntát is Oroszország északfelől nyújtották ki érdekszféráikat egészen a nagy birodalom falai alá. Ezek aztán belekényszerítették a zárkózott birodalmat egyelőre csak passzív szereplésbe.

Krisztus előtt mintegy 2000 évvel vándoroltak be a kínaiak Közép-Ázsiának úgy látszik, folyton természetlenebbé való területeiről a mai folyóktól öntözött, áldott Kánaánba, s ott észszel és szorgalmas munkával, szükség esetén fegyverrel szorították ki az őslakókat, míg végre Kína mintegy

öt századdal ezelőtt a világhistoria legnagyobb birodalmává nőtte ki magát.

A leigázott barbarok beleolvadtak a hódító népbe; ma nyomaikat se lehet kikutatni. Csak a nyelv, illetőleg ugyanannak a nyelv törzsek óriási dialektái a különbözőzetik meg az egyes néptörzseket. A kantoni (dél-kínai) egy szót sem ért abból, a mit a pekingi (észak-kínai) beszél, mindaketten felszólnének azonban, ha egy fu-kien-beli (tengerparti) kínait akarnának tolmácsul használni. Csak az írásuk ugyanaz. És ez rengeteg szerencséje a birodalomnak. Ha fonetikus írásuk lett volna épp úgy szétessett volna ugyanazon törzsek különböző nyelvekre, mint a hogy például a latin, vagy germán nyelvek. Ezek közt a nyelvek közt sokkal nagyobb eltérés volna a különbség, mint a német és dán nyelv közt. Én a pekingi dialektust sajátítottam el, ami igen közel áll a hivatalos mandarin-kiejtéshez. Volt dolgom délvidéki kínaiakkal is, de tolmács híján csak írással tudunk beszélgetni, a mi perze nehezkés, de mégis nagy szerencse, mert nem járhattam sehoh sem úgy, mint Kihalánban egy oroszszal, aki nem tudott semmi másféle nyelvet beszélni és így egyetlen gondolatunkat sem tudtuk kicsérélni.

A birodalom törvényei, institúciói igen fejlettek s bár a mieinktől alapjában különböznek, mégis vitára adhat alkalmat, hogy melyik a helyesebb és praktikusabb. Így például nálunk igazságtalan és barbár dolgoknak tekintik s már régen elvetették azt az e vet, hogy a bűntetések elrejtéséről szolgáljanak. De mikor egy örülten 'anazitál és minden morális alap nélküli szűkösököztek a gyilkos tört emel arra, aki magayolt a jóság és a lelki nemesség, úgy, hogy az

egész társadalom földindulást érez a lábai alatt, mindenkiben felmerülhet a gondolat, hogy hát csakugyan olyan elvetni való-e az elrejtett principiuma? Huzának csak karóba, vagy törnek kerékbe Lucchenit, egyhamar senki se kapna kedvet Luccheni példáját követni s a társadalmi rend feltartását gyilkosságokkal kezdeni.

A kínai birodalom összes institúciói centrálisak. Minden a császártól származik és minden a császárhoz tér vissza. Ennek ellenére a nép szabadsága nagy. A liberalizmus csak formákban nincs meg, de a gyakorlatban talán nagyobb, mint nálunk; akárhányszor láttam, hogy az utazó mandariokok egy asztalnál ettek és jóízűen elidurkálhattak szolgálkival, noha némelyik velem, idegennel szemben olyan előkelő aroganciával viselkedett, hogy ugyancsak össze kellett szednem magamat, hogy hasonlóval viszonozhassam.

Azt hiszem, az abszolút monarchia a legelőkeltebb államforma, ha a császár uralkodásra termett. A Mandzu dinasztia azonban, amely jelenleg a rengeteg birodalom trónján ül, nem igen szült odavaló uralkodókat. A hatalmas és nagy-eszű Kanghszi császár óta, aki a XVII. század végén az európai tudományokat is meg akarta honosítani birodalmában, nem volt ennek a dinastiának kiváló uralkodója.

Sun-csi császár trónralépésével kezdik a kínai történetek a mandsu vagy Cing-dinasztia uralkodását számítani, tehát 1664. óta. Ez a császár rendelte el a tatáros copt viselését s a haj borotválását elül, amik a teljes meghódolás jelei. Sun-csi halála után lépett trónra a nagy Kang-hszi, akinek hatvanéves uralkodása a birodalom egyik fénykorát teremtetted meg. Ebben az időben kezd-

hatjuk, mibe kerül egy mázsa szem vagy jószág, s mivel tudjuk, hogy mennyi szállítási költséget kell fizetnünk Ausztriába, kikalkuláljuk, hogy érdemes e és mit érdemes termelni. Ha föllájtják a vámsorompókat, egyszerre vége szakad a bizonyos számításnak. Nemcsak, hogy a vám drágábbá teszi jószágunkat, de azt se tudjuk, hogy most már a megdrágult szem és jószág bir-e versenyezni az osztrák piacon más, idegen országbelivel és ha nem bir, mennyivel lesz olcsóbb idehaza is a mi búzánk és jószágunk; mivel biz annyi lesz, hogy egyik gazda a másikat nyomja le az árakban, csak hogy a nyakában ne maradjon a mit termel.

Én nem hiszem, hogy az osztrákok, a mi szép szemekért beeresztik ingyen a mi gabonánkat és marhánkat, ha mi vámot szedünk az ő posztójuk és divatcikkeik után. Háboruszkodni fognak bizony velünk s ahogy én látom a dolgot, a háboru költségeit mi gazdák fogjuk majd megfizetni. Legelső sorban is mi kisgazdák, a kiket mindjárt az első egy-két esztendő nagyon keservesen próbál ki. Ha már olyan nagyon kell az uraknak a külön vámterület, hát mondja meg Kossuth Ferenc uram: hova vigyük majd termésünket, ha az osztrákoknak nem kell, vagy drága lesz? A banáti búzánk hol lesz az új piaca? A debreceni és békési disznókereskedő hova szállítsa hízót? A kecskeméti szőlősgazdák miből fognak pénzelni, ha nyakukon rothad szőlő és gyümölcs?

De hát azt is mondják, hogy majd terem ipar Magyarországon s akkor lesz, a ki elfogyaszsa, a mit a gazda termel. Hát kit akarnak ezzel bolondítani? Hát mi kisgazdák megéltünk addig, a míg a nagyipar megterem itt Magyarországon? Vagy hát mindegy az uraknak, ha egy pár ezer kisgazda, a tőzgyökeres magyar faj ki is

pusztul, csak vagyonosodjon meg itt nálunk egy pár cseh meg osztrák gyáros? Mert csak idegen kapitalissal lehet nagyipart csinálni Magyarországon s ennek az idegen kapitalisnak a haszna is csak idegen kézbe és nem magyar kézbe jut.

Van azonban még egy kérdésünk. Hát mi lesz abból az ezer meg ezer kisiparosból és kézművesből, a ki családot tart fenn, adót fizet és élni akar? Mi lesz ezekkel, ha a nagyipar kiveszi a szájukból a kenyeret? Álljanak be napszámosnak, gyári munkásnak az idegen gyárhoz vagy álljanak ki az utcasarokra feleségükkel, gyerekekkel?

Uram, ott fenn az országgyűlésben, jó lesz ám a kis emberekre is gondolni, mielőtt az ország sorsa fölött döntenek. Jó lesz ám latba vetni, mi ér többet Magyarországnak: az a sok ezer, többnyire igaz magyar gazda és iparos, vagy egy-két száz gazdag és milliomosodó idegen tőkepezés? Mert mi érezzük, tisztán látjuk, hogy belepusztulunk, ha a mai rendet fölforgatják.

Zalavármegye hódoló részvétfelirata.

Császári és Apostoli királyi Felség!
Legkegyelmesebb Uruk!

Mint a felhőtlen ézből a romboló villámcsapás: oly megdöbbentően hatot reánk azon égbekiáltó merénylet, amelynek rajongó szeretettől és imádatól környezett Felsőges Királyasszonyunk, hazánk és nemzetünk őrangyal, az emberiség jó evő nemtője, magasztos hivatásáért vértanuként áldozatul esett.

Megtőrök lelkünk ezen kimondhatatlan csapás alatt; nemcsak a szó ajkainkon a vér is elhal ereinkben és nincsen szó, amelylyel kifejezhetők határtalan fájdalomunkat s a mérhetetlen veszteséget, amelyet Felsőges Urukunk nem önmaga, hanem népei és

Felsőges családja boldogságáért dobbogó fejedelmi szíve, a magas Uralkodóház, sok-sok megpróbáltatáson keresztül hazánk és nemzetünk s az emberiség szenvedett!

Gyászba borul és zokog az ország s az egész emberiség és bármennyire átérzte és felfogta nemzetünk azon pártatlan kincs becset, amelyet nem lehet mással összemérni; mert nincs hozzá hasonló, amelylyel válságos időkben ajándékozta meg az isteni Gondviselés szenvedő nemzetünket s amelyet hazánk imádot védasszonyában birtunk, mégis csak most jött tudtára ezen kincs nagyságának; hiszen csupán a vesztett kincs értékét lehet igazán érzeni.

Bánatunk oly mélysége, hogy még az sem enyhítheti, hogy milliók és milliók résztvevő keblébe kiönthetjük. S vigaszt és megnyugvást is egyedül a népek sorsát intéző isteni Gondviselésben való hit nyújthat.

Mindennapi imájában foglalja a halás nemzet a drága halottat, akinek áldott és szent marad emléke, a míg él e hon e földön!

Az Ő emlékéhez fognak zarándokolni a késő utódok is, megtanulni a hazaszeretettel, a hontui és emberi erényeket!

Az Ő áldott lelke füzte szorosabbra a kapcsolatot, amely a hű magyar népet Felsőges Királyával, nemzete Atyjával összeköti s amely megdönthetlén alapját képezi a nemzetek boldogulásának és nagyságának; az Ő emlékezte fogja szilárdítani e kapcsolatot s az ő szelleme örökös, hogy felbontatlan, Királyra s nemzetre áldást hozó legyen e kapocs!

Oseinktől örökölt hagyományos alattvalói hűséggel és hódolattal járulunk a legsúlyosabb megpróbáltatás nehéz napjaiban Felsőgedhez, bánatos szívünk érzelmeit a legmagasabb trón zsámolyánál azon hű

tek az európai udvarok követségeket küldeni a kínai császárhoz, ajándékokkal, a mi az elbizakodott kínaiakban azt a hiedelmet keltette, hogy az óceánon túli népek is vazallusai és adófizetői óhajtanának lenni a hatalmas mennyei birodalom császárjainak. — Utána jelentekelen császárok alatt (Jung-csing 1723—1736; Kien-lung 1736—1796; Ki-kig 1796—1821; Tau-kuang 1821—1868; Tung-csi 1868—1876; Kuang-hsi 1876—1898.) a birodalom lassankint hanyatlani kezdett. A központos kormányzat hatványozott mértékben túrközi vissza az államfő hibáit.

A törvények szigorú laza, a mandarinokkal szemben az ellenőrzés majdnem semmis, a tisztviselők felülről a legutolsóig hüllenek és megbízhatatlanok, anyagi érdekekből mindekre képesek. — Megejegyzendő, hogy a fő tisztviselők többnyire manduk, akiket a közép nem szeret. Felelősek, de nem szimpatikusak. A most meggyilkolt uralkodó edes-keveset törődött és törődhetett az ország ügyeivel. Nem uralkodásra nevelet, hanem csak uralkodó bábnak, aki helyett az államügyeket a családi klikk néhány bententes intézi. A császárnak magának még is volt idője az államügyeivel foglalkozni, hisz az örökös templomjárás, udvari ceremónia stb. úgy elfoglalták, hogy alig maradt évenként néhány szabad napja.

Az udvar politikája ugyan a jelenlegi nehéz viszonyok között genialis volt, de nem a népek tetsző. A birodalmat lenyegető európai és asziai hatalmakat mindig össze tudta vesztetni, úgy, hogy inter duos litigantes mindig a tertius szerepet játszotta. — A Tai-ping lazaadást az angolokkal

verette le, az ópium-háboruban azonban, ahol két nagyhatalom fogott kezett a kínaiak ellen, engedni volt kénytelen. A japáni háboruból csakis úgy keveredett ki, hogy az európai nagyhatalmakat megnyerte, nem ugyan a maga részére, hanem a japániak ellenségeül.

A legjelentősebb erre az igazi kínai politikára nézve a mandu vasutak története, a melyről néhány érdekesebb adattal szolgálhatok, mert magam is részt vettem bizonyos mozgalmakban, amelyek vasuti concessziók kérdésével állnak összefüggésben.

Az oroszok kicsikartak annyi engedményt, hogy Mandsu-rszág területén keresztül építsék a szibériai vasut és Vladivosztozk összekötő vonalat kínai tőkével, de orosz nyomtávoval, amely jóval szélesebb az európai nyomtávoval. Az oroszok aztán meg is traszították a vonalat, s valami 300 orosz ütötte fel tanyáját Kirinben, egy elkerített városrészen, amelynek főkapuja felett az orosz kínai zászló leng. A városban a mandarinoknak némi tanácsot adtam bányáügyekben s ezért egyik egy üveg konyakkal, másik hiszükkel, a harmadik meg éppen pezsgővel lept meg. Hanem az volt a különös, hogy minden üvegen a francia etiketten kívül egy orosz betűkkel nyomtatott etikett is van. Az egyik mandarin, mikor nála voltam ebéden, kikérdezett az európaiak felől, s kérdéseire trefás válaszokat adtam. A tolmács mind híven lefordította, csak azt nem, amit az oroszokra mondtam, mert azt mondja, hogy az oroszokat itt most nagyon szeretik, nem lehet trefalkozni róluk.

Egyszóval a muszka rubel oda is begurult, a mandarinokat tökéletesen megvásárolták, de ezeknek az udvarnál igen kevés a befolyásuk, ott azért mégis oroszellenes a politika.

Amint Kirint elhagytam, egy félig kiépített s lassankint ismét rombadőlő vasut mentén vezetett utam. A munka uylátszik szépen indult, de felhagytak vele s jelenleg a töltések összeromlanak, a bevasásokat kimossa a víz.

A kínai kormány ugyanis, amint kénytelen volt az oroszok megengedni egy vasutat Mandsu-rszágon keresztül, azonnal engedelmet adott az angoloknak is egy összekötő vonal építésére, európai nyomtávoval, Kirintől egész Pekingig, illetőleg a már keszen álló pekingi vasutig, a melynek legészakibb állomása San-hai-kuan nem tévesztendő össze Sang-haival.

Természetesen ez az engedély az orosz érdekekkel homlokegyenest ellenkezett, mert az egész vonal mandu területen van, amelyre az orosz már rá akarja tenni oroszankarmait. Az élelmes angol azonnal megkezdte a vonal építését, de végre is fel is kellett vele hagynia, jelenleg szomorú bizonyítékai a kulturaterjesztésre hivatott két nagy nemzet érdekutasának.

Gubányi Károly hazánkfiától, aki az orosz vasutaknál kapott vállalatot, nem régen levelet kaptam. Szakassa nincs mandu területen, hanem Vladivosztoktól nyugatra, még szibériai területen fekszik. Mandsu területén még nem is kezdtek meg az építkezést, mert a levél szerint még nem lehet megkezdni. Semmi egyéb akadálya sem lehet, mint a kedvezőtlen politikai viszonyok.

magasabb körökben, hol a legjobbakra átalakítólag hatott az ő nemes példája.

1867-ben a lemondás és zord kétségbeesés örvényéből új élet fakadt. Szent István korohájával ékesítettet a felségs királyi pár. Ekkor mondá ama szívből fakadó szavakat, hogy áldja a Gondviselést, hogy e magasztos parcella megérnie engedte.

A történelem könyvében fel lesz jegyezve, hogy mit köszönhet a magyar nemzet nagy királynéjának, de az a szeretet, melylyel a nemzetnek ennek tájfalomban összeforrt, melylyel legnagyobb fiát az egész magyar nemzetet közös bánatban siratta, oly pienesztálra állítja alakját, melyen eddig utolérhetetlenül ragyog.

Ezen őszinte és igaz együttérzés visszhangja volt az a mély fájdalom, mely a magyar nemzetben akkor megnyilatkozott. Midőn a legnemesebb anya fiát, lelkének legnagyobb gyönyörűségét és reményességét, Rudolf trónörökösét, elvesztette. És a legigaziból hódolat és imáadásig fokozódott szeretet volt az, mely őt a magyar nemzet részéről kísérte, midőn szíve megtört és messze fölénk keresett enyhülést és gyógyulást a természetben és a fájdalom édes szavu költőjének poéziseben.

Az a beteg szív immár nem dobog, abban nincs többé fájdalom, kin. Abból minden bánat szíveinkbe költözött. Emeljük fel a bánatos szívet és emeljünk abban örök emléket megdicőült királyneknak. Áldjuk emlékezetét a jaink és kérjük a Mindenható, hogy adjon Magyarországnak a jövőben is ily nemes-szívű királynékat, a nemzet koronás atyjának pedig erőt, — elviselésére ama fájdalomnak, melyet mindnyájan együttérzünk vele.

Mikor a visszafojtott némaságban elcsendült az utolsó szó is, egyszerre tompa moraj zugótt végig a termen, ezzel lejezte ki a közönség elismerését e megindító, szép beszédért.

A műsor utolsó száma ismét az énekkaré volt. Az isten áld meg a magyar énekelők igen szépen, pianó. A közönség álva hallgatta végig.

H I R E K

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Joody Miklós* mármaros-szigeti pénzügyi fogalmazó gyakornokot a zalaegerszegi pénzügyigazgatósághoz pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki ideiglenes minőségben.

— **Gyászhir.** *Dezsényi Elek* föld-birtokos, a nagykanizsai *Társaskör* elnöke — mint lapunk zártakor értesülünk — folyó hó 28-án délután elhunyt Nagy-Kanizsán. A társaskör választmányára nyomban ülést tartott, melyen elhatározta, hogy külön gyászjelentést ad ki, hogy a tagok a temetésen, mely pénteken délután lesz — résztvesznek, továbbá, hogy díszes koszorúval tiszteli meg az elhunyt elnök emlékét. A gyászhir azonban nemcsak a Társaskört, hanem városunk minden körét fájdalmasan érinté, mert a Dezsényi család nagy tisztelőnek és tekintélynek örvendő ügy városunkban, mint az egész megyében.

— **Orvos választás.** A nagykanizsai izraelita kórház orvosává a *Chebra Cadisa* választmányára legutóbb tartott ülésében dr. *Pollák Ernő* eddigi rendelő orvost, ennek állására pedig dr. *Goda Lipót* pályorvost választotta meg.

— **A Munkásképző Egyesület köréből.** A nagykanizsai *Munkásképző Egyesület* folyó hó 27-én tartott ülésében a lemondás folytán üresedésbe jött titkári állásba egyhangúlag *Bosenfeld Lajos* kollégánkat választotta meg, ki sokoldalú elfoglaltsága dacára is a Munkásképző Egyesület iránti rokonszenyből késznek nyilatkozott ezen tisztséget elfogadni, melylyel most nem kevesebb, mint hat titkári tisztsége van. Ugyanezen ülésen a vigalomrendező bizottság elnöke ismét *Dobrovics Milánt* választotta meg, ki ezen minőségében igen szép sikert szerzett az egyesület múlt évi vigalmainak.

— **Szalkai, a kis hamis.** A *Székesfehérvár és Vidéke* szeptember 27-én megjelent számában olvassuk a következőket:

Szalkai, a kis hamis. Mig más ügyes embernek kése két felé vág, addig Szalkay szín-

igazgató ur háromfelé spekulált egyszerre. Nemcsak a fehérvári színházban, nemcsak a sopronban, de mint bámulva olvassuk, még a nagykanizsában is akár egy télen játszott. — Nagy-Kanizsára azt ígérte, hogy szeptember 15-én bevonul. A „ZALA” legutóbb (77) számában így ír: (következik „Színi szezon” című cikkünk egy része.) Hogy mi lesz a vége ennek az alattomoskodásnak, nem nehéz előlátani. Ide bejön Szalkay már most, s biztos, hogy rossz évadja lesz; beeresztették, mert panaszokodott, hogy nincs helye. Kanizsán pedig várják, jó helye is lett volna november közepéig, de most onnan is kikopott. Sopronba új év után készült, de oda meg mi nem eresztjük. Nem lehetetlen, hogy a három szék között a földre fog csúszni. Ha így lesz, akkor egy cseppet sem sajnáljuk.”

Eddig a Sz és V. lapársunk. A mi álláspontunkat ezen ügyben már kifejtettük és szívesen halljuk, hogy városunk rendőrökápitánya — már cikkünk megjelenése előtt — Szalkay eljárását kellő megtorlásban részesíté, a mennyiben hivatalosan tudomására adta Szalkaynak, hogy ezentul városunkban hatósági engedélyt nem kap, és erről az Országos Színeszeti Egyesületet is értesítette.

— **Eljegyzések.** *Böhm* Imre eljegyezte *Kreibig Cecília* kisasszonyt Nagy-Kanizsán. — *Herendits Ferenc* városi hivatalnok jegyeit váltott *Péntek Iren* kisasszonnyal helyben. — *Krausz Sándor* Török-Becseről eljegyezte *Hirschl Irmát*, *Hirschl Miksa* polgármesterünk leányát helyben.

— **Ugy-e maga az 6? — pedig nem 6 volt.** Három heves-vérű urfi mulatozott a múlt héten egyik legközelebb eső vasuti állomás restaurációjában, illetőleg kanizsai fiatal emberek. Itak, sokat ittak; egyedül magányosan érezték magukat, valami hiányzott nekik, s minél szaporábban hordta a szép vendéglősné a flakókat annál jobban érezték, hogy az 6 mulatozásuk nem tökéletes. Az egyik sóhajtott, a másik ráfelelt: pusztá, kihalt minden, — itt ügylészik, tizenhat esztendő óta nem született leány. A harmadik az jöködvét volt, intett a fiúknak. Összebujtak, susogtak, aztán valamennyien a csinos vendéglősnét vizsgálták mohón. Homlokára ütött a sóhajtó, nagyot csettengett a nyelvvel, s ilyesfélét gondolhatott: én számár, észre sem vettem. És mikor új íveg került az asztalra, a harmadik, a jöködvé a szép vendéglősné keze után nyúlt, hogy megsimogassa. Semmi rosszat sem gyanított de a heves-vérű urfiak szeme mindjobban csillogott és azt jelentette, hogy torró vérik hőmérőjében a szemtelen-ég emelkedőben van. A vendéglősné előbb mosolygott, majd elpiult a durvább közönségesebb kifejezések hallatán, legjobb szerette volna, ha az ura most nem lenne másutt a doiga után, hanem otthon. A fiatal emberek sértő viselkedésükkel nem hagyták fel, mig csak a legközelebbi Kanizsa felé tartó vonat fűtyétt nem hallották, mielőtt berobogott volna a kisállomásra. Fizettek és ráadásul még néhány sértő, csipős megjegyzéssel hagyták ott a könyözött asszonyt. Ezzel be volt fejezve a három heves-vérű urfi kirándulása, kik az ismeretlenség sötét homályába rejtőködvé, büszke meglepéssel, diadalmasan gondolnak vissza pikáns kalandjukra. Pedig ezzel csak az első felvonás ért véget. Mikor a vendéglősné hazajött, a verig sértett fiatal asszony sirva panaszkodta el urának, mi történt vele. A férj toporzékolt, akár egy megsebzett oroszian. Alig várta a hajnal. — Szörnyű boszútól eltelve ült fel reggel a vonatra és Nagy-Kanizsára jött. Alig tartott húsz percig, de ezt az utat is végtelenül hosszúnak találta most. Csak mikor kiszállt a kupéból kezdett kissé nyugodtabban gondolkodni: tulajdonképpen azt sem tudta, hogy miért jött, azaz jobban kikhez jött, mert a három fiatalembert a felesége sem ismerte, egyiknek sem tudta a nevét. Seba, a leírás után majd csak rajok talált. Ott sétált haragosan majd egy órahosszat a korzón és élesen szemügyre vett minden ifjút, ki csak szemközt jött vele. Ez sem az, ez sem az. A harag fojtogatta torkát. Végre egy vékonydongájú, horpadt mellű, szelid kinézésű fiatal ember jött. Szerencsétlenségére ez, mikor elhaladt mellette valahogy a kalapjához nyúlt. A haragos férj ezt köszönsé-nek vette. Megdobbant a szíve. Így spekulált: miért köszönt ez, mikor én nem ismerem? De lehet hogy ő ismer, ő bizonyosan tudja, hogy én vagyok — annak az asszonynak az ura, mivel ők tegnap annyira szemtelenkedtek. Ha tudja, akkor ő volt az egyik... No vigyázz. És a nagy markos vendéglős rohanya utána lépdelt a

gyanútlan, szelidképu fiatalembernek. Minden előzetes bevezetés nélkül az útesen kezdte, mikor már megelégette, akkor tört ki belőle zihálva az öblös hang: „Ugye, maga, te volt az, te, te!... A szerencsétlen áldozat bizony nem tudta vajjon 6-e ő, félenken remegve nézte a tájékozó nagy embert, egy kissé furcsának találta az ilyente bemutatkozást. Egy csöppet sem örült az új ismeretségnek. Megkérdezte a vendéglőstől, hogy ha már megverte, lenne szíves és mondáná meg, miért tette, kiváncsi reá. — Ugy-e maga az, ki tegnap a feleséggel szemtelenkedett? A fiatal ember csak bámult. — Hát nem maga volt? szóljon. — Hát nem! A vendéglős meglepődött. A fiatal emberben felilkerekedett a bátorság. Körülnézett vajjon nincs-e a közelben rendőr. A vendéglős kétségbeesetten kapott a karja után. — Bogcsassa meg tévedtem. — „Hohó nem ugy van az, könnyű azt mondani, ennyi nekem nem elég!“. — „Hát mit kíván? — Csak annyit jegyzünk meg meg, hogy az ügynek nem lesz folytatása a bíróság előtt.

— **Koch bácsi vőlegény.** A városunkban általános ismert *Koch József* nyugalmazott levélhordó, — ugy látszik — megunta a nyugalmat, mert mint a házasságok hirdetősi tábláján olvassuk *Koch József* házasságát óhajti kötni öz. *Ruska Ferencné*, szül. *Schrantz Anna* asszonnyal. A vőlegény 66, a menyasszony 62 éves. Gratulálunk *Koch bácsinak* a merész vállalkozáshoz.

— **Letartóztatott táncosnő.** Ezen cim alattannak idején megirtuk, hogy a nkanizsai fogház érdekes vendéget kapott *Ugrik Roza* személyében. A szép szőke leányka a Somossy-orfeum deszkái, hol mint balerina értékesítette bájait Csaktornyán elkövetett kis hamisság miatt került a nagykanizsai fogházba. Csakhamar visszanyerte azonban szabadságát, mert a törvénysek csak 14 napi fogháza itelle, mely büntetést kitöltöttnek vett, — lévén a szép balerina részben másutt részben itt 26 napi vizsgálati fogságban, ugy hogy tenyleg 12 nap visszajárt volna neki, de ezen nehezen megoldható számbeli művelettel nem akarván a szép ballerina bibelődni visszarepült az orfeumba és első teendője az volt, hogy küldött a fogházban levő néhány új nő ismerősének — képes levelező lapokat.

— **A zalaegerszegi ügyvédi kamara** *Németh Boldizsár* szizvári ügyvédi önkéntes lemondása és dr. *Fülöp Kázmér* nagykanizsai ügyvéd eltávozásá, dr. *Havlik János* marcali, *Vértessy Iván* keszthelyi és *Szigethy Antal* zalaegerszegi ügyvédet elhalálozásuk következtében az ügyvédek lajstromából kitöltötte, dr. *Havlik János* irodája részére *Kiss Lajos* marcali, *Vértessy Iván* irodája részére *Stiedler Lajos* keszthelyi, *Szigethy Antal* irodája részére dr. *Szigethy Elemér* zalaegerszegi ügyvédekét rendelték ki gondnokul. Továbbá dr. *Weisz Ilénrik* nagyatádi ügyvéd székhelyét ezen kamara területén belül *Kaposvárra* tette át. Végül dr. *Kriszt Béla* ügyvédet *Szigetvár*, *Zsuborj István* ügyvédet Nagy-Kanizsa és dr. *Orsz Eudre* ügyvédet *Kaposvár* székhelylyel e kamara ügyvédi lajstromába fölvetete.

— **Leégett vasuti műhely.** A déli vasut *székesfehérvári* pályaudvarán szombaton e-te tűz volt. Hogy hogyan gyuladt ki, nem tudják. A műhelyben hét személykocsi és nyolc teherkocsi volt, ezek a gépek nagy részével együtt elpusztultak. A kar igen nagy összegre rug.

— **Elűlt revolver.** *Sifter János* nagykanizsai lakos egy töltött forgópisztolyon mutogatta *Bakos Gáspárnak*, hogy kell vele bánni, mikor egész váratlanul hozzájűk szegődött *Zsupán György*, ki alig hogy meglátta a fegyvert, utána kapott. A veszedelmes jószág eldördült, a golyó *Zsupán* mellébe furódott, ki egy felóra múlva a kapott sebbe-belehalt.

— **Öngyilkos leány.** *Nemes-Vitán* a falu legszebb leánya: *Móricz Mária* pénteken hajnalban felakasztotta magát. A fiatal leány öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Baleset.** Nagy szerencsétlenség történt szept. 27-én Z.-Szt.-Balázson. Ugyanis *Varga László István*, községi bírónak egyik kocsi, névszerint *Székény János*, kukorica-szárért ment ki a mezőre, s midőn onnan megrakodva haza jött, az egyik lejtőn efelede megkötni a kocsit kerekét. A kocsi ar nyira megindult, hogy a lovak megbokrosodva, futásnak eredtek. A kocsi csakhamar leesett a kocsiról, de lábászára megakadt a gyeplőben, s így ez a kocsi kerekéi alá vont. A kocsi a szerencsétlen embernek melikásán ment

keresztül, több oldalbordáját betörte, s oly s yo sérüléseket szenvedett, hogy életbenmaradásához kevés a remény.

A megkerült gyermek. Rémregényekben gyakran találkozunk csavargó, züllött koldusokkal, kik gyermekeket rabolnak el. Érzékeny szívű varróleányok könyet hullatnak az ily képtelen, vadul romantikus meséken, a nyílt-eszköz szánalmasan mosolyognak az irón, ha véletlenül kezükbe kerül a nagy r-gényből egy-egy füzet, sajátjak a szerencséslen regényíró, a ki annyi hülyeséget hordott össze. — Tapolcai levelezőnk — egy ily hihetetlenek bangzó gyermekrablási históriáról tudósít bennünket, de a mely valóságilag megtörtént. — Ezelőtt *Huszonég* esztendővel csavargó koldusok jártak *Halápon*, kik egy *öt éves* fiúcskát raboltak el akkor. A fiúcskát fedetlen testtel, egyetlen ronggyá szakadt vegecskében tanították a koldulás nemes műstéségére. Sok két nyom tanuskodott erről rózsaszínű testén, míg beleszokott, de végre egy napon megszökött tőlük. *Tíz éves volt* már. *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* megyébe került a fiu egy becsületes lakatos mesterhez. A nevet tudta: *Berecky Gábor*, meg azt, hogy zalamegyei. A lakatos mester szépen fölnevelte a Berecky eleget tett hdkötelezettségének is. Önként jelentkezett, mikor elérte 21. évét, s ma már önálló iparos Budapesten. Most végre házasodni készült, de ez bajjal jart, mert nem volt egyetlen okmány. Kutatni kezdett. Jö sorsa Tapolcára hozta, itt kérdézősködött többeknél vajjon nem ismernek-e a vidéken Bereckyeket; jómódu emberek. *Bauer Frigyes* fiakkor találomra kivitte őt *Halápra* egy Berecky nevű családhoz, a kik a nagyra nőtt, szálás fiatal emberben rég elveszett fiukat ismerték fel.

Talált ruhanemű. Nagy-Kanizsa város rendőrkapitányi hivatala közölte, hogy szept. 21-en a vasuti állomáshoz vezető útvonalon a szépitő egyesület által felállított padok egyikén egy e-omó ruhanemű találtak. Az igazolt tulajdonos hivatalos órák alatt a rendőrkapitányi hivatalnál atveheti.

Kiszolgált altisztek mint üzletszerzők havonként 100-200 frt keresethez juthatnak. Két havi próba idő után havi fizetésben részesülnek a „Gizellia Egylet“ pécsi vezérigynökségénél.

Közlekedés.

A téli menetrend életbeletetése a m. kir. államvasutak vonalain, Dunántulon.

A m. kir. államvasutak vonalain f. évi okt. hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenlegitől a következő lényegesebb eltéréseket és változásokat tartalmazza.

A budapest-brucki vonalon a jelenleg Pándorf állomáson d. u. 12 óra 38 perckor és délután 3 óra 23 perckor feltételeesen megálló gyorsvonatok rendszeren megfognak állani.

Megszüntették a Budapest Ferencvárosról reggel 7 óra 52 perckor induló és Budapest-Kelenföldre d. e. 8 óra 1 perckor érkező helyi személyvonat.

Ennek folytán a déli vasutnak Pragerhof felé d. e. 8 óra 10 perckor Budapest-Kelenföldről induló gyorsvonatához a csatlakozást. Budapest k. p. udvarról a reggel 6 óra 50 perckor Bruck felé és a reggel 7 óra 15 perckor Fiume felé induló személy- illetve gyorsvonat fogja közvetíteni.

A Budapest k. p. udvarról d. u. 12 óra 15 perckor Bieskére induló és a Bieskéről délután 4 óra 55 perckor Budapestre visszatérő helyi személyvonat kísérlésképen egyelőre november hó 15-ig fog forgalomban maradni.

Budaörs megállóhelyen az összes vonatok megállása megszüntették.

A pozsony-újváros-soproni vonalon.

A Pozsony-Ujvárosról jelenleg éjjel 3 óra 36 perckor Sopronba és onnan d. u. 2 óra 56 perckor Pozsony-Ujvárosba induló vegyes vonatok személyvonatokká minősítették. Az előbbi vonat Pozsony-Ujvárosról éjjel 3 óra 12 perckor indul és

Sopronba reggel 8 óra 10 perckor érkezik, mi-mellett Pándorfon csatlakozást nyer Bécs felé, Vulka-Pordányon pedig Ebenfurth felé.

A másik vonat Sopronból d. u. 3 óra 15 perckor indul, Pozsony-Ujvárosba este 8 óra 12 perckor érkezik és Pándorfon csatlakozást nyer Bécs felől.

A pozsony-újváros-szombathelyi vonalon.

Csonrádól Hegyeshalomig a csonrai heti vásárok napjain azaz minden szerdán egy teher-vonat II. és III. osztályú utasok részére személyszállítással fog közlekedni, mely Csonrádól d. e. 11 óra 14 perckor indul és Hegyeshalomra d. u. 2 óra 14 perckor érkezik.

A kis-cell-székesfehérvári és jutas-veszprémi vonalakon a jelenleg minden vasár-és ünneponapon és csütörtökön Veszprémről este 6 óra 56 perckor induló és Szekesfehérvárra éjjel 10 óra 9 perckor érkező személyszállító vonat megszüntették.

A székesfehérvár-paksi vonalon a jelenleg Szekesfehérvárról reggel 7 óra 56 perckor induló vegyesvonat az új menetrend szerint Szekesfehérvárról a Kis-Czell és Nagy-Kanizsa felől érkező vonathoz való csatlakozással d. e. 8 óra 40 perckor indítatik és Paksára d. u. 2 ó. 33 perckor érkezik.

A kis-cell-boba-csáktornyai vonalon megszüntették Kis-Cell- és Zala-Egerszeg között Zala-Egerszegről reggel 5 óra 59 perckor Kis-Czelle és onnan este 6 óra 10 perckor Zala-Egerszegré induló személyvonat.

Az uk-tapolcai vonalon megszüntették az Ukkról reggel 7 óra 56 perckor Tapolcára induló vegyesvonat és helyette egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Ukkról reggel 6 óra 50 perckor indul és Tapolcára d. e. 8 óra 18 perckor érkezik.

A türje-b.-sz.-györgyi vonalon. A Türjéről jelenleg este 8 óra 6 perckor B. Sz.-Györgyre induló vegyesvonat egyidejű megszüntetése mellett egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Türjéről este 6 óra 40 perckor indul és Balton-Szent-Györgyre este 8 óra 57 perckor érkezik.

A budapest-fiumei vonalon. A Budapest k. p. udvarról jelenleg este 8 óra 30 perckor Fiume felé induló személyvonat, mely eddig Budapest és Uj Dombóvár között a fiumei és pécsi irányok felé utazókat egyestive továbbította, az új menetrend szerint minden irányban külön-külön fog közlekedni.

Az első rész, mely a jelenlegi menetrendben fog közlekedni, Budapestről Uj-Dombóvárig csak a távolsági forgalmu és az új Dombóváron túl Fiume felé menő utasokat fogja továbbítani, minélfogva ezen vonattal Budapest k. p. udvar és Uj-Dombóvár között a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki lesz zárva.

A második vagyis a pécsi részszel már Bpest k. p. udvarból kiindulólág Uj-Dombóvárig egy új vonat fog közlekedni, mely Budapest k. p. udvarról este 9 óra 30 perckor fog indulni és Uj-Dombóvárra éjjel 2 óra 45 perckor fog érkezni, hol közvetlen folytatást talál az onnan éjjel 3 óra 10 perckor Pécs felé induló vonathoz.

A jelenleg Fiumeről este 6 órakor Budapest felé induló gyorsvonatnak C) Moravice állomáson vacsorázás céljából 15 perc tartózkodása lesz és ezen vonat Gomrije és Dugaresa állomásokon nem mint eddig rendszeren, hanem csak feltételeesen, vagyis ha utasok fel vagy leszállani akarnak fog megállani.

A Budapestről reggel 7 óra 15 perckor induló gyorsvonat Jaska állomáson és a Budapestről d. u. 3 órakor induló gyorsvonat Lepavina állomáson az új menetrend szerint csak feltételeesen azaz, ha utasok fel vagy leszállni akarnak fog megállani.

Budapest k. p. udvar és Budafok között hajózás szünete alatt mindkét irányban egy-egy új vegyes vonat fog közlekedni, mely Budapestről d. e. 10 óra 30 perckor fog indulni és Budafokra d. e. 11 óra 15 perckor fog érkezeni ellenkező irányban pedig Budafokról d. e. 11 óra 30 perckor fog indulni és Budapestre d. u. 12 óra 20 perckor fog érkezeni.

Az ünneper és vasnapokon Fiuméből d. u. 1 óra 25 perckor Delnicere induló és innen éjjel 10 óra 10 perckor Fiuméba visszaérkező helyi vonat megszüntették.

Az új-dombóvár-b. brodi és szabadka-pályai vonalakon megszüntették Szabadka-Dálya-B. Brod között közlekedő gyorsvonatok.

A jelenleg csak Pécs és Eszék illetve Brod-B. Brod között közlekedő, Pécselt a Budapest felé, illetve felől közlekedő gyorsvonatokhoz csatlakozó éjjeli sz.-vonatok forgalma az eszék-bródi vonalrészre is kiterjesztetik. Ezen új vonat Eszékéről éjjel 11 óra 20 perckor fog indulni és Bródba reggel 3 óra 25 perckor fog érkezeni, az ellen vonat Bródból éjjel 12 óra 1 perckor indittatik és Eszékre reggel 5 óra 1 perckor érkezeni. Ezen vonatok bevezetése folytán a jelenleg csak Szabadka és Zombor között közlekedő csi személyvonat forgalma Dályáig terjesztetik ki, a hová éjjel 11 óra 12 perckor fog érkezeni, a jelenleg Zomborból 4 óra 46 perckor Szabadkára induló személyvonatnak egyidejű megszüntetése mellett pedig a Dályáról reggel 4 órakor induló és Szabadkára d. e. 8 óra 47 perckor érkező új személyvonat helyeztetik forgalomba.

Végül a B. Bródból jelenleg reggel 3 óra 30 perckor induló személyvonat csak Bródból kiindulólág fog Uj-Domaovárig közlekedni.

A bakóca-felső-mind-szent komlói vonalon a Bakóca-Felső-Mind-szentről jelenleg d. u. 3 óra 2 perckor induló vegyes vonat az új menetrend szerint közvetlen csatlakozással Pécs felől — d. u. 4 óra 43 perckor fog indulni és Komlóra d. u. 5 óra 51 perckor fog érkezeni.

A dugaselo-novskai és banovajango-pakrai vonalon a Pakracról jelenleg d. e. 8 óra 35 perckor Dugaseóra induló és onnan este 6 óra 30 perckor Pakracra érkező közvetlen fűrdő vonatok egyidejű megszüntetése mellett Banovajanga és Pakrac között mindkét irányban egy-egy új vegyes vonat helyeztetik forgalomba.

E vonat Pakracról reggel 7 óra 50 perckor fog indulni és Banovajanigára d. e. 9 óra 20 perckor fog érkezeni, az ellenkező irányban pedig Banovajanigáról d. u. 5 óra 25 perckor indítatik és Pakracra este 7 órakor fog érkezeni.

A Dugaselől jelenleg este 8 óra 36 perckor Novskára induló személyvonat Sinicee 9. számú órháznál utasok fel és leszállása céljából feltételeesen meg fog állani.

A zágráb-bródi vonalon a Zágrábról jelenleg d. e. 8 óra 10 perckor Bródba induló és onnan este 7 óra 24 perckor Zágrábra érkező közvetlen személyvonatoknál a szomszédos forgalmi menetjegyek használatának korlátozása csak Zágráb és Sziszek között tartatik fenn és ezen vonatok Mraclin megállóhelyen utasok fel és leszállása céljából feltételeesen meg fognak állani.

Az új-dombóvár-bosna-bródi vonalon a jelenleg Pécsről éjjel 10 óra 40 perckor Eszékre érkező személyvonat szeptember 30-áról október 1-ére hajló éjjelen már B.-Bródig fog közlekedni.

Az igazgatóság.

VASUTI MENETREND

Értevény 1898. május 1-től.

KANIZSA ÁLLOMÁS.

Irány	Indulás			Erkezés			
	Kanizsáról			Kanizsára			
vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	sz. v.	4 42	regg.	gy. v.	5 32	regg.	
	sz. v.	2 35	d. u.	sz. v.	12 09	d. u.	
	gy. v.	12 17	este	sz. v.	11 22	éjjel	
	v. v.	7 33	este	v. v.	7 59	regg.	
Szombh Bées Zala-Eg.	gy. v.	12 10	déib.	gy. v.	4 53	d. u.	
	sz. v.	6 05	regg.	sz. v.	11 01	este	
	gy. v.	12 20	d. u.	sz. v.	3 42	regg.	
	v. v.	5 15	d. u.	v. v.	8 04	regg.	
Budapest	sz. v.	2 05	d. u.	sz. v.	1 35	d. u.	
	sz. v.	12 45	éjjel	gy. v.	7 05	este	
	gy. v.	5 47	regg.	sz. v.	3 52	regg.	
	v. v.	9 30	regg.	sz. v.	1 40	d. u.	
B.-Szt.-Gy.	sz. v.	2 —	d. u.	v. v.	8 50	este	
	sz. v.	12 15	éjjel	gy. v.	12 17	éjjel	
	gy. v.	5 03	d. u.	gy. v.	11 55	d. e.	
	sz. v.	8 —	regg.	sz. v.	8 9	regg.	
Balton Gyékény	sz. v.	4 57	regg.	sz. v.	1 29	d. u.	
	sz. v.	2 25	d. u.	sz. v.	11 41	éjjel	
	sz. v.	7 23	este	sz. v.	11 14	regg.	

NYILTTÉR.

Az e rovathban közöltetést nem vállal felelősséget a szerk.

Értesítés.

Van szerencsém Nagy-Kanizsa és vidéke n. é. közönséget és tisztelt vevőimet értesíteni, hogy Nagy-Kanizsán, (Deák-ter Takarékpénztár-épület) *Fabick és Asztalos* cég alatt fenálló *virágkereskedésből* barátságos meg egyezés után kiléptem és azt *Asztalos* Béla ur, eddigi cégtársam, ki a követeléseket is átvette, saját számlájára fogja tovább vezetni, miglen en kérészetemet házilag fogom folytatni. — Midőn hálás kö zönetet mondok t. vevőinknek eddigi szives támogatásukért, kérem ebben *Asztalos* Béla urat a jövőben is részesíteni, ki is szakavatottságával és kitünő ízlésével a legkenyesebb igényeknek — úgy mint eddigelő — a jövőben is meg fog felelni.

Teljes tisztelettel
Fabick Tivadar,
v. kertész.

Teljes tisztelettel jelentem, miszerint a *Fabick és Asztalos* tele elő és művirág kereskedést az eddigi üzletársam kilépésével saját számlámra átvettem

Mint eddig úgy ezután is minden törekvésem arra fog irányulni, hogy a t. vevő közönség igényeit minden irányban kielégíthessem.

A közelgő halottak napja alkalmából tisztelettel ajánlom elő és művirág koszorúmat, síreskörokat stb. Elvállalok elő és művirág díszítéseket.

Teljes tisztelettel

Nagy-Kanizsa, 1898. szeptember hó

278-2

Asztalos Béla

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Kérje

The Continental
a Bodega Company.

világhírű spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók.

Budapest

csakis:

IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Gemny Casinóval szemben.

Kapható:

Neu és Klein fűszerkereskedésében
Nagy-Kanizsán.

Bérbe adandó

Felső-Hahóton

egy nagyobb már 40 év óta

fenálló 284-1

vegyes-kereskedés

a hozzávaló helyiségekkel, bor pinozéval, gazdasági istállóval,

raktárak stb

Bővebbet megtudhatni **Grünfeld**

Adolfnál Felső-Hahóton

Egy elegáns 5 szobás
utcai lakás

Magyar-utca volt Mersch-

féle házban földszinten

november hó elsejétől

kiadatik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában

Nagy-Kanizsán.

közölje velünk becses címét.

LEVELEZŐ-LAP
a mi azonnal küldjük Önnek
husáraink, füstölthusaink és
mindennemű halbász-félék árjegyzékét
franco *dijmentesen*

ELSŐ SZOMBATHELYI
SERTÉSHIZLALDA és HUSFÜSTÖLŐGYÁR
SZOMBATHELY.

Sabaria Fűbászrok
és delikatessek

Sabaria-sonka
és disznósír.